Carte finanţaţi de Ministerul Culturii din fondul alocat comenzilor de stat
flustm|ia copertei dup! PALAZZO CARPACaO - Veneţia
© Jan Miitenson - MORDIVENEDIG. WahktiOm & Wiktrand, 1989

jan mârtenson
crimă la veneţia

roman

TRADUCERE. PREFAŢAM NOTA BIOBIBLIOGRAFICA DE MĂDÂUNA NICOLAU
BIBLIOTECA PENTRU TOŢI • 1994 EDITURA MINERVA • BUCUREŞTI
Pentru această versinne toate drepturile rezervate Editării Minerva (B.P.T.). ISBN 973-2l-043S-X

PREFAŢĂ

Faptul cilacei60deaniaităi Jan Martenson este autorul a peste treizeci de cărţi nu trebuie să ne surprindă. Prin această prolificitate Martenson ilustrează din plin una din trăsăturile cele mat evidente ale scriitorilor suedezi. Nu numai „bătrfnii" născuţi la sfirsitul veacului trecut sau la începutul secolului nostru s-au întrecut în a scrie tomuri peste tomuri, ci aceeaşi febrilitate a scrisului au dovedit-o atît generaţia de mijloc, ca a lui Martenson, ctt şi cea a tinerilor intraţi In literatură după anii '70.

La o analiză, cit de sumară, a istoriei literaturii suedeze se mai remarcă de asemenea o altă trăsătură caracteristică, mai puţin tntHnită tn cuprinsul celorlalte arii culturale ale continentului. Este vorba despre disponibilitatea cvasigenerală a creatorilor de a aborda muhe, cit mai multe specii literare. Spre exemplificare alegem, la întîmplare, doar cîleva din numele ce ne stau la dispoziţie. Brigitta Trotsing, considerată una din marile prozatoare ale epocii contemporane, scrie poezii ţi eseuri, Max Lundgren este poet, prozator, dramaturg, scriitor pentru copii si tineret; Sven-Christer Swahn semnează poezii, romane, istorie si critică literară, fiind în acelaşi timp un nume de rezonanţă în literatura *sciemce fiction.* Alţii, precum Torgny Lindgren, Jacques Werup, Ingemar Leckius, sunt si publicişti sau traducători din mai multe limbi. Jan Martenson nu face nici el excepţie, drept care va publica volume de poezii, de proză scurtă, romane poliţiste, eseuri de artă si istorie a culturii. Iar formaţia scriitorului justifică întru totul interesul său, niciodată dezminţit, faţă de toate manifestările spiritului uman.

Născut la Uppsala, în 1933, Mârtenson, ca fiu de ofi{er, îşi va urma tatăl în diferite garnizoane, avînd astfel prilejul să cunoască de timpuriu oameni si locuri diverse. Anii petrecuţi la Halmstad, Boden, drebro îl vor învăţa să descopere aspecte ale traiului patriarhal din Suedia anilor antebelici Nu o dată revin în paginile romanelor sale scene si tipuri umane ce i-au luminat copilăria si de care, sentimental, se va simţi legat toată viaţa. Pescuitul racilor, la lumina lanternelor, în nopţile de august, prinderea veveriţelor în alba încremenire a pădurii înzăpezite si vin zare» blănurilor în tîrgurile tradiţionale, atmosfera de tihnă si sărbătoare a duminicilor din saloanele pastorilor sau ale negustorilor sînt evocate cu duioşie, cu umor dar şi cu o undi de ireproşabilă triste(e. Trăind cu intensitate experienţele vîrstei. adolescentul este, în acelaşi timp, si un cititor pasionat. Cu o curiozitate avidă citeşte tot ce-i cade în mini clasici al literaturii universale si autori sueJezi, reviste, almanahuri, cărţi de artă, istorie, geografie. Scriitorul de mai tîrziu va beneficia din plin de zestrea de cunoştinţe acumulate în acei ani, lectura asiduă oferindu-i şi posibilitatea de a-şi forma un stil original, de o mare expresivitate.

Ca student la Uppsala, unde urmează cursurile facultăţii de drept, Mârtenson dovedeşte aceeaşi mobilitate intelectuală, fiind, între altele, animatorul vieţii culturale din asociaţiile studenţeşti, sufletul formaţiilor de teatru din universitate, fn numeroase cărţi talentul scriitorului va conferi statut de fapt artistic multor amintiri din viaţa studenţească, tn 1960, odati cu numirea sa ca ataşat pe lîngă Ministerul de externe, Mârtenson îşi începe cariera diplomatică, tntr-o primă etapă este secretar de ambasadă la Rio de Janeiro, apoi la Paris, iar azi, după o îndelungată şi laborioasă activitate in diplomaţie, devine ambasadorul Suediei la Geneva. între timp însă a lucrat în cadrul comisiilor ONU pentru mediu, pentru drepturile omului, împotriva rasismului, ocupînd într-o anumită perioadă şi postul de şef al cancelariei regale suedeze. Călătoriile dese în străinătate ca şi sejururile prelungite în diferite ţări l-au familiarizat pe scriitor de-a lungul anilor cu mediile cele mai diverse, fumizîndu-i totodată bogate teme şi subiecte de meditaţie. Căci, paralel cu îndeplinirea obligaţiilor vieţii de înalt funcţionar ONU, Martensos îşi scrie cărţile ce se vor succeda într-un ritm uluitor. Mai precis spus, autorul publică, începînd din 1970 pînă în 1992, o carte pe an, uneori chiar două.

Volumul de debut, *32 om kărlek (32 despre dragosu),* se înscrie pe linia modernismului suedez al anilor '60. Poezia Iui Mârtenson, pendulind între efuziuni lirice şi autocenzură ironică, nu ocoleşte întrebările grave, reflecţia amari Dar adevărata vocaţie a scriitorului o constituie nu poezia, ci proza de ac(iune. fn această direcţie Mârtenson îşi croieşte, cu talent fi tenacitate, ua drum propriu. Numărul cărţilor sale poliţiste este de-a dreptul impresionant.

VI

putând să concureze, din acest punct de vedere, cu arhicunoscute vedete ale genului tn romanele lui poliţiste, Mârtenson a reuşit performanta de a crea un personaj perfect credibil: pe simpaticul Johan Kristian Homan, negustor de antichităţi în Gamlastan, oraşul vechi din Stockholm, bărbat între două vîrste, necăsătorit şi total ataşat de frumoasa pisică siameză cu nume luat parcă dintr-o baladă medievală franceză, Cleo de Merode, cu care-şi împarte locuin{a. Deşi îndrăgostit de artă, Homan nu şi-a terminat studiile de istoria artei începute la Uppsala pentru că, de fapt, el este un boem căruia nu-i priesc constringerile de nici un feL Cum o mărturiseşte cu dezinvoltură, lui îi place să treacă prin viaţă în pas de plimbare. Astfel, acest detectiv din proprie . iniţiativă nu-şi refuză niciodată plăcerea de a admira în tihnă un afinţit de soare, de a sta la o cafea într-o piaţă de unde poate privi nestingherit faţadele caselor, de a-şi vizita prietenii şi a purta nesfirşite colocvii cu ei pe cele mai diverse teme. fn investigaţiile lui sui-generis Homan nu ştie ce este graba. S-ar zice că orice crimă e pentru el un pretext de a merge în locuri unde nu mai avusese prilej să poposească, de a reflecta asupra destinului unor cunoscuţi, de a studia fizionomiile şi reacţiile oamenilor cu care drumul lui s-a încrucişat întîmplător.

Un asemenea personaj estet şi hedonist în sensul bun al cuvîntului, nu poate să nu fie şi un admirator al sexului frumos. Şi într-adevăr Homan ştie să aprecieze cum se cuvine mersul de felină al femeilor, părul lor uaduitor, ochii expresivi, dar mai cu seamă se dovedeşte sensibil la eternul mister feminin. Nu-l atrage frumuseţea robustă ce iradiază forţa şi vitalitate debordantă, ci silueta elegantă, chipul fin pe care abia se desluşeşte umbra unui surîs. *Primăvara* lui Botticelli e idealul lui de frumuseţe şi nu e de mirare că o femeie care îi seamănă izbitor devine personaj principal în *Crimă la Veneţia Dry Martini* este a doua mare pasiune a lui Homan şi nu face din asta un secret; dimpotrivă, vorbeşte de virtuţile băuturii lui preferate de cîte ori are prilejul. Cu asemenea gusturi şi preocupări nu e greu să înţelegem de ce cititorii fideli ai romanelor Iui Mârtenson au înfiinţat un fan-club intitulat «Asociaţi* Homan".

Toată această cuceritoare personalitate a lui Johan Homan ni se dezvăluie -şi in romanul *Crimă la Veneţia.* Sigur că firul acţiunii urmăreşte să-l descopere pe asasinul lui Anders von Laudern, prietenul din copilărie al Iui Homan, dar, ca orice roman care se

respectă, *Crimă la Veneţia* poate fi citit cu mai multe grile. Prima ar fi cea a intrigii strict poliţiste unde motivaţiile, incidentele şi accidentele sînt impecabil tratate, astfel că, la sfirşit, nu rămîne nici o întrebare fără răspuns, nici o nelămurire neelucidată. Am spune chiar

vn

ci amestecul mafiei, implicaţiile traficului de stupefiante sint ingrediente anume introduse pentru a mări miza crimei si a ne ţine atenţia încordată pe întreg parcursul cărţii.
Dar *Crimă la Veneţia* este, cel puţin parţial, si un roman pasional, avindu-i drept protagonişti pe Anders von Laudern si pe frumoasa si rafinau Elisabeth Lundman. Ca să nu mai amintim de interesul cultural pe care oi-l trezeşte. Acţiunea petredndu-se In mediul negustorilor de artă, al licitaţiilor de mari valori culturale, al muzeelor şi colecţionarilor, crima însăşi avind ca mobil un tablou de Rubens, romanul ia, nu o dată, forma unui eseu despre epoci revolute, despre artişti uitaţi sau arhitecţi celebri ce au lăsat capodopere In urma lor. In acest context descrierea cartierelor vechi din Stockholm sau a palatelor din Veneţia ocupă un loc aparte, transformindu-se adeseori In pasaje de un evident lirism. .Vederea către Vastrrbo era fantastică şi, in faţă, spre dreapta, soarele in asfinţit aurea vîrful ascuţit al turnului din fortăreaţa medievală unde se afla primăria oraşului Către stingă, pe stincile abrupte, se ridicau faţadele caselor cu ferestre strălucind roţii ca aurul topit in razele oblice ale soarelui. In golfuleţul Riddar pinzele vaporaşelor unduiau In briza serii."
Neobişnuite ni se par într-un roman de această factură ironia cu care sint înfăţişate tarele societăţii de consum, utilitarismul exagerat, uniformizarea si cenuşiul vieţii moderne, aflate mereu in criză de timp. Sucurile, gemurile ba chiar si mierea luate din magazine au gust de tablă, sînt pline de chimicale si de coloranţi, .4acă ieşi afară, în soare si-n aer curat, te alegi cu un cancer de piele. Dacă bei apă obişnuită de la robinet, bagi în tine aluminiu care duce la boala lui Alzheimer." După asemenea deloc optimiste concluzii e si normal ca unui gem făcut în casă, ca pe vremea bunicii, să i se ridice adevărate osanale: „Gemul de portocale... era un deliciu. Nu apos şi fără consistenţă, cu un vag gust de zahăr, ci legat şi păstrind gustul întregului fruct, cu bucăţi subţiri de coajă uşor amăruie." Prin contrast cu goana după modernizarea cu orice preţ sau cu obsesia de a imita, fără discernămînt, modelele americane ni se sugerează farmecul şi tihna traiului de altădată, cu tîrguri ..adevărate unde se vindeau cocoşi de munte cu pene albastru-negre, blănuri de castor, fier, unt gras fi mai cile altele". Nici moda de a împînzi oraşele cu aceleaşi prototipuri de clădiri nu scapă de anatema scriitorului, ce se declară fericit clnd regăseşte vechile oraşe neschimbate. Jn jurul pieţii se aflau case mici, joase, In culori pastel, care scăpaseră de măcelul comunal general al ultimilor ani, de vandalizarea centrelor vechi ale oraşelor suedeze pentru a face toc băncilor, magazinelor universale, caselor de asigurări şi altor clădiri importante cu arhitectură mediocră din sticlă, beton şi oţel."

Vffl

Homan, alter ego-ul scriitorului, nu este dispus să facă nici un fel de concesii care ar altera calitatea vieţii. Din acest punct de vedere el este un nonconformist uşor desuet, ce nu se Iasă prins în mrejele reclamelor şi sfaturilor,de ultimă oră. Sub privirea lui ironici cei ce se conformează întru totul modei se transformă în indivizi de-a dreptul ridiculi. .Dinspre palatul Bonde venea un tip care făcea *jogging.* Mă uitam la el, la faţa crispată şi transpirată şi mă gîndeam că am citit un articol unde scria că, in fiecare an, şaizeci şi cinci de mii de suedezi se accidentează *(iciad jogging* şi că riscul de a se produce UD infarct cardiac este mult mai mare cînd alergi decît cînd te plimbi. Eu unul sînt însă mult prea comod pentru asemenea exerciţii. Prefer să i. ă mişc în pas de promenadă prin oraş şi prin viaţă. în afară de asta, consider că-i inestetic să transpir."
Tonică este şi autoironia, surîsul înţepător cu care personajul îşi priveşte micile manii şi ticuri. Stilul alert, modern, expresiv, plin de aluzii livreşti, neobositoare şi neostentative este un mare atu al cărţii ce constituie, în general, o lectură atractivă şi instructivă în acelaşi timp.
Nu mai puţin interesante se dovedesc a fi eseurile lui Mirtenson pe teme de artă şi istorie a culturii, strînse în volume precum: *Utsiktfrăn min trappa {Vedere de pe scara mea), Drottningholm — sloltel vid vattnet (Prottningholm — castelul de lingă apa), Slottel i staden (Palatul in oraş).* Demne de reţinut din paginile respective nu sînt atîl datele ce pot fi găsite in orice enciclopedie sau dicţionar de specialitate, ci conexiunile, reflecţiile, sugestiile ce ni se propun la tot pasul.
Indiferent de genul abordat, experienţa de viaţă şi de lectură a lut Mirtenson, stilul iui rafinat izbutesc să dea pregnanţă, culoare şi farmec textului scris.
MÂDĂUNA NICOLAU

K

NOTĂ BIOBIBLIOGRAFICĂ

1933 La 14 februarie, la Uppsala, se naşte Jan Mărtenson. Tatăl său, ofiţer superior, se va muta des cu garnizoana, astfel că, în perioada copilăriei, Jan va locui o vreme şi la Halmstad, Boden, Orebro.

7955 După terminarea studiilor juridice la Universitatea din Uppsala, urmează un stagiu de perfecţionare în cadrul aceleiaşi instituţii.

1960 Jan Mărtenson este numit ataşat în Ministerul de Externe unde îşi începe cariera diplomatică.

196l-l963 Mărtenson îndeplineşte funcţia de secretar de ambasadă la Rio de Janeiro.

1964-l965 Este prin secretar al OECD, la Paris.

1966-l973 Mărtenson lucrează ca secretar al diverselor departamente în cadrul ONU.

• -

1970 Scriitorul debutează cu volumul de poezii *32 om kărlek (32 despre dragoste).*

XI

797/ îi apar două volume de proză *Telegrammet jrân San Joşi (Telegramă de la San Jose)* şi *Tre Skilling Banco (Timbru de trei şilingi).*

1972 Cu *Nobelpristagaren o do'den (Laureatul Premiului Nobel şi moartea)* începe seria de romane poliţiste cu mare priză la public şi care îl vor consacra pe Mârtenson drept unul dintre cunoscuţii şi apreciaţii autori de *policier-uri* din Europa.

1973 Autorului îi apare un nou roman poliţist, *Helgeandsmordet (Crima de la Helgeand).*

1973-l975 Pe lîngă alte activităţi Mârtenson îndeplineşte şi funcţia de şef al Biroului Informaţii din cadrul Ministerului de Externe.

1974 Mârtenson publică *Drakgulden (Aurul dragonului).*

1975 Rămînînd fidel aceleiaşi zone de inspiraţie, autorul scrie volumul *Demonerna (Demonii).*
1975-l979 Mârtenson este numit şef al Cancelariei regale suedeze.
1976 Autorul plasează acţiunea romanului *Hăxhammaren (Ciocanul vrăjitoarei)* în trecut, prilej de a-şi iniţia cititorii în practici şi concepţii aparţinînd altor vremuri.
1977 Vădind o excelentă familiarizare cu mediile artistice, scriitorul îşi va plasa nu o dată acţiunea cărţilor sale în
* lumea pictorilor şi a negustorilor de artă aşa cum o face şi în romanul *Do'den gârpă museum (Moartea se plimbă prin muzeu).*

xn

1978 Lumea spectacolelor este descrisă în *Do'den gârpă arkus (Moartea se plimbă prin circ)* iar relaţiile, uneori dubioase, din familie în alertul roman *Slăkten ar băst (Tot rudele sînt cele mai aproape).*
1979 în cartea *Vinprovarna (Degustătorul de vin)* experienţele europene'ale autorului îşi spun din plin cuvîntul.
1979-l991 Mârtenson duce o activitate din ce în ce mai angajată în cadrul ONU. Este, pe rînd, vice-secretar general şi şef al comisiei de dezarmare, al comisiei de acţiune împotriva rasismului, iar din 1987 este subsecretar, apoi director general al biroului ONU de la Geneva.
1980 Scriitorului îi apare o nouă carte, *Djăvulens hand (Mîna diavolului).*
1981 Eroul predilect al lui Mârtenson, negustorul de antichităţi Johan Kristian Homan, continuă, din proprie iniţiativă, investigaţiile de detectiv în romanul *DSăen gor en tavla (Moartea/ace o greşeală).*
1982 Mârtenson publică romanul *Middag med do'den (Crime, de la cină),* dar tot acum îi apare volumul de eseuri pe teme de istoria artei *Utsiktfrăn min trappa (Vedere de pe scara mea).*
1983 Apare un nou roman de acţiune avînd în centru un personaj la modă în acei ani *Vaiiipyren (Vampirul).*
1984 Nu mai puţin palpitantă este acţiunea pe care scriitorul o propune în cartea *Guldtnakaren (Fabricantul de aur).*
1985 Prolificului scriitor îi apar două cărţi: romanul poliţist *Hăxmăstaren (Vrăjitorul)* şi rafinata evocare istorică şi

xm

artistică a Suediei din veacurile trecute *Drottningholm-**slottet vid vattnet {Castelul** de **lîngă apă).***
1986 Mârtenson publică un nou roman poliţist, *Rosor fr&n **dBden (Trandafiri din partea morţii).***
1987 Autorul continuă seria romanelor poliţiste cu *Den roda **năckrosen {Nufărul roşu).***
1988 Aşa cum ne-a obişnuit, scriitorul foloseşte din plin recuzita istorică şi în romanul *Neros băgare {Paharul lui **New).***
1989 Mârtenson publică o nouă culegere de eseuri pe teme de istoria artei — *Slottet i staden {Palatul din oraş),* dar şi un nou roman poliţist cu Homan pe post de detectiv, ***Mordi** Venedig {Crimă la Vene(ia).*
1990 **Autorului îi** apare romanul *Akilles hal {Călcîiul lui Ahile).*
1991 Istorie, artă, acţiune fac din romanul *Ramses hămnd {Răzbunarea lui Ramses)* lectură atractivă.
Nu mai puţin interesante sînt eseurile scrise în colaborare cu Alf Âberg şi publicate sub titlul *Aryfurstenspalats {Palatulprinţului moştenitor).*
1992 Mârtenson publică romanul *Midas hand {Mîna lui **Midas).***
1993 Jan Mârtenson este numit ambasador al Suediei la Geneva.
M.N.

XIV

CAPITOLUL I

Hm! cam asexuat, îmi ziceam privind micul pahar de pe braţul fotoliului meu din avion. Un *Dry Martini* apos în care se bălăceau două cuburi mici de gheaţă, o scobitoare din plastic cu două măsline verzi şi cu o coajă galbenă de lămîie între ele. E clar, cele mai bune dnnkuri rămîn tot cele preparate cu mîna ta! Şi pentru asta e nevoie de un pahar pîntecos. Umplut pînă sus cu bucăţi de gheaţă. Peste ele vermut alb, sec. *Martini Rossi,* deşi la capitolul respectiv azi sînt mai îngăduitor şi mai las de la mine ceea ce vine, probabil, odată cu maturizarea şi cu înţelepciunea. Şi bineînţeles gin, dar nu prea mult. O bucăţică galben-aurie de coajă de lămîie, uşoară ca un fluture şi subţire ca o frunză desăvîrşeşte opera.
La drept vorbind nu aveam de ce să mă plîng. Fusese o zi reuşită pentru afaceri, constatare pe care, din păcate, nu o puteam face în fiecare seară. Căci uneori treceau săptămâni întregi şi nu reuşeam să vînd nici o piesă mai mare din magazinul meu de antichităţi de pe Kopmangatan din Gamla stan[1]. Iar dobînzile la cheltuielile de investiţie creşteau tot timpul. Chiria, lumina şi alte robinete neetanşe îmi goleau buzunarele

Cartierul vechi din Stockholin (n.L).

fără să le pese de numărul de clienţi. Şi ca întotdeauna statul îşi cerea şi el partea: taxele şi impozitul TVA.
j
Nordul Germaniei dispăruse sub mine în nori şi ceţuri. în j întunericul albăstrui, jos, prin spărturile norilor, străluceau mici luminiţe gălbui şi vocea sigură a căpitanului se auzea în difuzoare vorbind în germană despre

aterizare şi despre vremea la Arlanda, aeroportul mare al Stockholmului.
Călătoria mea a fost originală sub două aspecte: o dată pentru că, deşi plecasem la Frankfurt, totuşi timp de douăzeci şi patiu de ore cît am rămas acolo nu am părăsit nici un moment zona aeroportului şi a doua oară pentru că mă aflam în acel loc din cauza lui Napoleon Bonaparte, împăratul francezilor. Bineînţeles că la mijloc era interesul unuia dintre cei mai buni clienţi ai mei. Avocatul şi milionarul Stig Berglind. Marea lui pasiune o constituia Napoleon. Ştia totul, citise totul şi nimeni nu-l tăia cînd era vorba de corsicanul ce cucerise tronul imperial francez, pe care de fapt şi-l crease singur.
Interesul lui Stig îmbrăca şi forme concrete. în somptuoasa vilă din Saltsjobad, cartier select din Stockholm, avea o colecţie de obiecte napoleoniene — probabil cea mai mare din Suedia. Cumpăra orice obiect care îi pica în mînă dacă avea vreo legătură cu Napoleon. Tablouri, mobile, cărţi. Totul. Uniforme vechi, stindarde, scrisori. Calitatea achiziţiilor varia şi nu toate se dovedeau a fi .autentice" în sensul că ar fi aparţinut lui Napoleon ori ar fi avut vreo contingenţă cu el; colecţia era însă impresionantă şi valora mulţi bani. Iar eu mă număram printre furnizorii lui. Apărea adesea în magazinul meu, căuta şi întreba Uneori aveam noroc si, în călătoriile mele la diverse licitaţii din Suedia, mai găseam cîte ceva pentru el. Chiar şi în Stockholm se mai puteau descoperi obiecte şi documente din epoca lui Karl XIV Johan, fost mareşal al Franţei şi luptător sub stindardele lui Napoleon înainte de a deveni prinţ moştenitor şi rege al Suediei.
Cu vreo săptămînă înainte mă sunase Stig Berglind şi mă întrebase dacă aş fi dispus să zbor la Frankfurt pentru o zi ca să-i reprezint interesele la o licitaţie. La hotelul Sheraton de lîngă aeroport urma să aibă loc o licitaţie de amploare cu obiecte care aparţinuseră lui Napoleon, printre altele şi periuţa lui de dinţi în argint şi cu monogramă. Stig nu avea timp să călătorească; puteam să mă duc eu în locul lui? Fără îndoială. în asta şi consta avantajul de a avea propria afacere şi de a nu fi căsătorit. Puteam să dispun de timp mai uşor decît la serviciile cu program de la nouă la cinci. Iar colocatara mea, frumoasa damă siameză cu mască albăstrie, Qeb de Merode, nu suferea de lipsa mea. în timpul plecărilor mele o instalam la cea care îmi rezolvă toate problemele legate de casă, Hlen Andersson de la etajul unsprezece, de pe Kopmangatan 11. Ea trece pe la mine din două în două zile. Face curat, face cumpărăturile, găteşte. Cleo o iubeşte. Şi sentimentele sînt reciproce.
La cîteva zile după ce-mi făcuse propunerea, Stig Berglind a venit la mine după ora închiderii şi, la o ceaşcă de cafea, în faţa şemineului din apartamentul meu de la ultimul etaj, aflat mult deasupra statuii Sfîntului Gheorghe cu balaurul din piaţa Kopman, am parcurs împreună frumosul catalog ilustrat al licitaţiei.
— Periuţa de dinţi o dau naibii, zise Stig scoţînd un nor albăstrui din *Ritmeester Ones-vl* lui, dar farfurioara aia cu herldica lui Napoleon ca împărat al Italiei — trebuie s-o înhaţi. Mai este apoi şi caseta rusească în aur de pe pagina 13, cu portretul aliaţilor împotriva lui Napoleon. Şi pe asta poţi s-o ciuguleşti dacă, bineînţeles, nu se ridică la un preţ prea pipărat.
— Dar *etui-vl* acela de hărţi? Şi i-am arătat o foaie de pe la sfîrşitul catalogului pe care el nu o văzuse. Un magnific port-hartă ce aparţinuse lui Joachim Murat, mareşal imperial dar şi rege al Neapolelui.
— .Are totuşi gust de bărbat" cum zicea bătrina cînd pupa cocoşul — zîmbi Stig. Nu e chiar Napoleon, dar e pe aproape.
— Destul de aproape, cred eu. Doar Napoleon l-a făcut rege, nu-i aşa?
— O.K. De acord. Şi dacă mai găseşti şi altceva care crezi că m-ar bucura, nu te jena.

1

g-s

îmmmi

[1] **-cf.**
^ ><5' 8

— Poţi să fii al dracului de sigur că eu sînt Şi-l am în faţă pe însăşi înălţimea sa, Johan Kristian Homan. Muţă-te naibii aici!
Bătiîna doamnă care stătea în fotoliul din faţa mea s-a întors şi l-a privit dezaprobator, deranjată în timp ce-ai mînca pudingul plin de calorii de limbajul său blasfemie, dar lui Anders puţin i-a păsat.
O stewardesă stresată m-a eliberat de tavă şi m-am instalat cu cafeaua şi coniacul în fotoliul de lîngă Anders. îmbătrînise, desigur, ca şi mine, dar anii nu fuseseră haini cu el. Avea un început de chelie, părul îi încărunţise si se rărise, dar zîmbetul şi privirea îi rămăseseră aceleaşi. Ochii veseli cu luciri impertinente.
— De unde începem? mă întrebă ridieînd paharul. Fir-ar al dracului, să tot fie douăzeci de ani de cînd ne-am văzut ultima oară?
■ — Nici chiar aşa. Vara trecută ne-am ciocnit unul de altul în barul lui Harry la Veneţia Dar asta n-o punem la socoteală.
— Da, aşa e. Participasem la un simpozion de artă şi, cînd ai apărut tu, eu tocmai plecam la cină.
— Exact. Dar oricum îţi mulţumesc pentru ajutor. M-a privit întrebător.
— Cu tîmplarul. Leonardo Pici. Bătrînul acela pe care mi l-ai recomandat şi care face antichităţi „noi".
— A, da! Mă bucur dacă ţi-a fost de folos. Nouă, la muzeu, ne-a renovat o serie de lucruri. Numai să nu vinzi copiile lui drept originale, zîmbi Anders.
— Dimpotrivă. Mobilele lui se „topesc" ca untul la soare. Şi argumentul meu în faţa cumpărătorilor este tocami că sînt copii. La fel de frumoase ca originalul, în stare mult mai bună şi mult, mult mai ieftine.
— Domnişoară! Anders mă întrerupse si-i făcu semn unei stewardese care tocmai trecea. Pentru dr. Homan şi pentru mine cîte un coniac, *bitte.*
— Mulţumesc pentru titlu, i-am ripostat Dar vezi că e un fals.
— Nicicum. Pe continent toţi care poartă cravată şi şi-au luat bacalaureatul sînt ,4octor", zîmbi el şi ridică paharul.
Anders von Laudern fusese prietenul meu cel mai bun în timpul şcolii. Primul meu prieten, de fapt. Tatăl lui fusese vicar în Viby, regiunea Nărke, şi eu arh crescut într-o casă parohială roşie şi impunătoare de pe la 1700, înconjurată de o grădină mare care cobora spre lac. în faţa noastră, peste oglinda apei, printre stejarii stufoşi, se afla o veche casă boierească, înaltă. Acolo locuia Georg von Laudern, colonel la pensie, personalitate de vază a regiunii. în ciuda îndelungatei sale cariere militare, el avea o fire mai curînd de boem şi de artist decît de militar dur. Finanţele şi le administra cu o nonşalanţă divină, risipea cu largheţe pentru familie veniturile domeniului, apoi strîngea cureaua pînă la recolta viitoare. Se povestea în ţinut că atunci cîind i se aduceau chitanţele, nu le deschidea niciodată, rupea doar un colţ al plicului ca să-l desfacă şi să şi-l pună pe nas să se apere de soare. îi plăcea de asemenea muzica şi uneori, vara, cînd bătea vîntul, se auzeau pînă la noi acordurile muzicii lui Chopin, cîntate de el la pian, în faţa ferestrei deschise. Poloneze şi Nocturne nostalgice zburau peste apă aduse de vîntul de seară. Agricultura îl interesa mai puţin, dar se descurca cu ajutorul unui vechil bătrîn şi al unui văcar.
Anders şi cu mine am fost nedespărţiţi în şcoala primară din clădirea mică, aflată în vecinătatea bisericii, unde învăţau mai multe clase în aceeaşi sală; şi tot împreună am trecut apoi prin liceul Carolin din Orebro, împărţind camera închiriată de la o preoţească văduvă. Proprietăreasa noastră era curioasă şi nu excela prin bunătate, iar cînd ne duceam la şcoală ne umbla prin sertare şi dulapuri. Brusc însă a renunţat la acest obicei. Anders i-a scris cîteva rinduri şi le-a pus la vedere în sertarul biroului. Iar pe hârtie scria: „Domnul te vede, hîrco!"
La început am fost împreună şi la Upsala. Studiam amîndoi istoria artei,
Anders cu mai mult succes decît mine, căci eu am renunţat după doar ctteva semestre de farsă studenţească şi de activităţi în
cadrul ordinului Juvenal, alegîndu-mi un drum mai lesnicios care m-a dus la vanitoasa ocupaţie numită „comerţul cu antichităţi".
Pînă la Hamburg am tot vorbit despre Upsala şi ne-am depănat amintirile de şcoală din Orebro şi Viby. Iar prin dreptul Copenhagăi terminasem deja de sporovăit despre destinele vechilor prieteni şi cunoscuţi. Deasupra coastei de sud a Suediei, la înălţimea Malmo-ului, povesteam despre primii paşi nesiguri Ia Bukowskil, unde îmi făceam ucenicia. Anders, în schimb, mi-a vorbit despre căsătoria lui nereuşită şi despre cariera la Svenska Museet unde, după doctoratul în Rubens, se specializase în arta barocă. Şi acum se întorcea de la un simpozion din Veneţia, la care vorbise despre Rubens.
— O persoană fantastică, zise el deschizînd capsula celei de a treia sticluţe de coniac. Pentru mine Rubens e cel mai mare. Ştiu, preferinţele şi gustul nu se discută, dar nu sînt mulţi care să-l egaleze. Şi, curios lucru, pictorul a fost recunoscut chiar şi de contemporanii săi. Nu toţi au avut aceeaşi fericire. Var. Gogh, de pildă, n-a vîndut aproape nici o pictură în timpul vieţii, pe cînd Rubens a format şcoală şi a fost onorat ca un prinţ. A fost şi ambasador, atît în Franţa cît şi în Anglia. I-ai văzut casa, care de fapt este un muzeu? La Autwerpen.
— Din păcate nu.
— Unică! Un palat baroc plin de artă şi mobile magnifice. Nici gînd acolo de ateliere la mansardă, cu artişti care să îngheţe de frig şi să facă foamea. Dimpotrivă.

— Eu nu am aceeaşi slăbiciune pentru Rubens, i-am mărturisit savurîndu-mi *Renault noire-ul.* Am văzul cîndva o expoziţie la Metropolitan, în New York. Erau colecţiile prinţului de LJechtenstein, cu sute de metri pătraţi de dame dezbrăcate. M-am simţit ca şi cum m-aş fi plimbat prin raionul de carne al vechiului magazin Arvid Nordquist. Şunci roze, grase. Slănină care tremură.

' Cea mai mare firmă **de licitaţie de obiecte de aiti** din Suedia **(n.L).**

Anders rîse.

— Sînt de acord că, în doze prea mari, poate părea puţin copleşitor. Dar ia un singur tablou. Analizează, studiază, compară. Arunci vei înţelege ce vreau să-ţi spun.

— Ştiu, glumeam numai. înclinaţiile mele însă se îndreaptă mai degrabă către stilul auster. îl prefer pe Haupt birourilor franceze în stil baroc supraîncărcat. Rubens nu e chiar genul meu.

— Aproape de Rubens. Trebuie să-ţi povestesc ceva. Deşi cu siguranţă n-o să mă crezi, căci, uneori, nici mie nu-mi vine să cred. Poate că totul n-a fost decît un simplu vis. A tăcut, pri vindu-măgrav.

— Visezi despre Rubens? l-am întrebat şi am întins ceaşca goală de cafea către stewardesa care servea cafeaua dintr-o cană argintie.

— Poate, nu ştiu. Părea brusc îngrijorat, apăsat de ceva. Nu demult, a continuat Anders, am fost trezit în mijlocul nopţii de către un individ care mi-a proiectat lumina unei lanterne direct în ochi. Două siluete întunecate stăteau lîngă pat. Una din ele avea un pistol. S-a terminat, m-am gîndit. Hoţi, crime şi tot tacîmul.

— Dacă le îmbraci şi mergi acum cu noi, nu ţi se va întîmpla nimic, mi-a spus unul din ţipi, în timp ce celălalt mă ameninţa cu pistolul. Nu mi-a fost greu să mă hotărăsc — îţi dai seama. Am fost dus la o maşină. M-au legat la ochi ca să nu văd nimic; ei aveau pe faţă măşti cu găuri în dreptul ochilor şi al gurii.

— Ca jefuitorii de bănci?

— întocmai. Am mers cu maşina cam o oră. Sau cel puţin aşa mi s-a părut. Dar n-aveam idee în ce direcţie o luasem.

— Vorbeau între ei?

— Lasă-mă să termin ce am de povestit, îmi replică iritat. Nu, n-au zis nimic în timpul călătoriei. Maşina s-a oprit într-o curte. Am călcat pe pietriş. Apoi am urcat o scară şi am intrat într-o casă. Apoi încă două scări. După care s-a deschis o uşă şi m-am trezit într-o cameră. Mi-au luat legătura de la ochi şi
m-am uitat in jur. în încăpere era întuneric, dar pe un perete lung atîraa un tablou mare, iluminat de un spot. Lumina era atît de puternică încît nu vedeai nimic altceva în jur.

— Eşti sigur că n-ai visat? A dat din umeri.

— De necrezut, dar în fa(a ochilor aveam un Rubens şi stat un fel de autoritate mondială în pictura rubensiană. Dacă ai şti pe cîti directori de muzee, pe cîtă altă lume am dezamăgit demonstrînd falsitatea comorilor lor de artă. Cel mai adesea a celor din şcoala lui Rubens, contrafaceri chiar din epoca respectivă. Ca şi a falsurilor mai tîrzii. Erau orice, dar nu Rubens. $ asta pentru că am văzut cu ochii mei fiecare Rubens cunoscut sau am avut acces la fotografii şi diapozitive.

— Ai cercetat deci tabloul?

— Exact. Era tocmai ceea ce-şi doreau şi ei. Să cercetez pînza In detaliu pentru a constata cine a pictat-o. Tabloul arăta murdar şi ponosit, deteriorat, dar era un Rubens autentic. Fără discuţie.

— De unde ştii că tabloul e necunoscut?

— Toate operele lui sînt catalogate. De-a lungul vremii însă multe au dispărut, o parte din ele există numai în copii sau sînt redate în litografii si gravuri. Originalele au fost distruse în incendiiisau în alte împrejurări. în perioada războiului de treizeci de ani au dispărut multe capodopere. Ca şi în timpul războaielor lui Napoleon. Ca să nu mai vorbim despre cel de-al doilea război mondial şi de vînătoarea naziştilor după opere de artă. Deci există încă posibilitatea de a se descoperi maeştri vechi ca Tizian, Michelangelo, van Dyck şi Fragonard — asta ca să aleg numai cîteva nume din grămadă.

— Dar cum a putut ajunge în Stockholm un Rubens original?

— Nu ştiu. Poate că a fost adus aici de pe unde era o revoluţie ori un război şi pentru că între timp gustul s-a schimbat a fost abandonat, nimeni nemaicunoscînd valoarea reală a tabloului.

— Ce reprezenta pînza?

— Omorîrca lui Holofem de către Judith.

— Paidoa?

— Ce, ai probleme la cultură generală? surise Anders *i* sorbi din coniac. în *Cartea lui Judith,* pe care o găseşti *%* Apocrife, se povesteşte de văduva Judith care şi-a salvat oraţii natal, Betylua, omorîndu-l pe conducătorul armatelor asiriem Hdofern. Pe Rubens îl pasionau motivele biblice iar motivul acesta se păstrase pe o gravură de la British Museum, originalii fiind considerat dispărut. Pmă acum. O scenă terifianţi, de faj< Judith îi taie gîtul lui Holofern, iar din corpul gol, înu'iii sîngde tîşneşte cu putere.

— Adică tu vrei să-mi spui că ai fost răpit de doi tif dubioşi, mascaţi precum jefuitorii de bănci, ai fost dus ii miezul nopţii într-o încăpere, ţi s-a cerut să examinezi im tablei de Rubens si că tu ai făcut descoperirea secolului în istoria artei'

— Ştiu, sună incredibil şi uneori mă întreb şi eu dacă ai) visat sau mi s-a înlîmplat totul aievea.
— Şi ce-a mai urmat?
— Le-am spus ceea ce credeam. Că era un Rubens autenlii care dispăruse însă încă de la începutul secolului al XVII-lc Tabloul fusese pictat în Italia la 1608 şi adus de pictor, la *te* toarcerea sa, în Anlwerpen. După aceea i s-a pierdut însă urnit Pînă acum. Mau legat din nou la ochi şi mau readus în oraş.
— Nu ţi-au mai spus nimic?
—• Ba da. Că voi muri dacă voi povesti cuiva.
— Să mori? Cam exagerat.
— Da, recunoscu Anders cu un oftat. Pare neverosimil, dl acolo, în întuneric, am înţeles că nu glumeau.
L-ara privit. Era palid, ochii ii străluceau din cauza băuturi Cit băuse de fapt? Avea probleme cu alcoolul sau trebuia să-j amorţească frica?
— Şi încă ceva, şopti el. Aproape la fel de incredibil, ji timp ce examinam tabloul s-a deschis o uşă şi cineva a intrat I cameră. I-am văzut faţa pentru că ea nu purta mască.
11
— Ea?
— Au ţipat la ea să iasă afară. Se temeau probabil că aş putea să o recunosc.
— Şi ai recunoscut-o?
— Da, am recunoscut-o. O mai văzusem.
— Unde?
— La Florenţa. Tu ai văzut fata aceea superbă care e *Primăvaraîn* pictura lui Botticelli?
Am dat din cap.
— Ea însăşi stătea în uşă. *Primăvara* lui Boticelli.
CAPITOLUL II
Deci ai găsit un Rubens dispărut de la începutul secolului al XVII-lea. în acelaşi timp ai întîlnit o femeie care trebuie să aibă aproximativ cinci sute de ani. în jurul tău mişună gangsteri mascaţi ce te ameninţă că te omoară dacă povesteşti ceva. Hm! Mi se pare că s-au întîmplat *Cam* prea multe în acelaşi timp.
— Da, pare ireal, zise Anders obosit. Pur şi simplu e incredibil.
— Eşti sigur că nu ai visat? Gîndeşte-te bine. Tu eşti expert în Rubens şi ţi-ai dorit cu orice preţ să faci o descoperire ştiinţifică senzaţională. Apoi chestia cu femeia care-i taie gîtul lui Holofern. Cuţite strălucitoare, sînge împroşcat. întuneric şi oameni mascaţi. Apare o femeie superbă. Freud ar avea multe de spus.
Dar Anders nu se amuza deloc; învîrtea, adîncit în gînduri, cupa de coniac între degetele lungi, sensibile. Are mîini de violonist — îmi ziceam în sinea mea. Sau poate de pianist. L-am privit cu atenţie. Faţa delicată, expresivă. Ochii albaştri, mari. Anders a avut întotdeauna o fantezie bogată, trăind într-o lume a lui. Dar povestea asta era mult prea ieşită din comun.
12
— Cum te împaci cu sticla? am încercat eu să glumesc. Poate că atunci, seara, ai golit cîteva pahare mai mult şi apoi te-ai culcat. Poate ai mîncat ceva care ţi-a căzut greu. Dacă pe deasupra ai mai luat şi un somnifer, e posibil să fi visat orice.
Anders a clătinat din cap.
— Din păcate nu. Atunci nu mi-aş fi bătut atîta capul. Dar realmente aşa mi s-a întîmplat, chiar dacă pare incredibil. Şi nu pot găsi decît o explicaţie.
— Care?
— Dat fiind că oficial tabloul nu există, fiind dispărut de mai bine de trei sute de ani, înseamnă că proprietarul a crezut că e în posesia unei capii ori că fusese pictat de altcineva decît de Rubens. Faptul că era deteriorat .i-a întărit bănuielile.
— De ce crezi asta?
— Doar nu poţi să-ţi imaginezi că o pînză de Rubens ar putea rămîne anonimă, undeva în Suedia. Dacă ar apărea, ar stîrni o adevărată vîlvă în cercurile artistice mondiale. Şi dacă s-ar fi aflat în încăperea aceea de Ia început, ar fi fost cunoscută de toţi istoricii şi experţii de artă şi, probabil de foarte mult îimp, ar fi fost cumpărată de americani.
— înţeleg. Deci proprietarul te răpeşte noaptea şi te ameninţă cu moartea dacă spui ce ai văzut. N-ar fi fost mai bine să te invite în orele de lucru?
— Dacă acela era proprietarul, da. Presupune însă că altcineva a văzut tabloul şi a bănuit despre ce este vorba Un Rubens autentic ar costa multe, foarte multe milioane dacă s-ar scoate la vînzare. Dar el nu vrea ca tabloul să fie examinat în mod oficial de un expert, pentru că atunci s-ar afla adevărul şi n-ar mai putea da lovitura. Aşa că acel cineva aduce acolo un expert, pe mine deci, şi o face în aşa fel îneît să nu poată fi identificat nici el şi nici locul respectiv. Şi pe deasupra încearcă să mă şi sperie ca să tac.
— Acum e clar. Cînd i se confirmă că tabloul e autentic, îl cumpără ieftin şi apoi îl vinde în străinătate.
— Nu ştiu, dar mi se pare singura explicaţie logică. Nn Putea fi proprietarul, fiindcă acesta nu ar fi avut nevoie sâ

însceneze toată mascarada Trebuie să fie altcineva la mijloc. Şi motivaţia, în acest caz, o constituie banii. Tabloul va fi cumpărat ieftin drept copie şi va fi vîndut apoi unui colecţionar japonez sau american.
— Există însă un impediment, ripostai eu, întinzîndu-i stewardesei ceaşca de cafea goală , în timp ce ea îmi oferea, în schimb, o bucată de ciocolată. Atunci cînd bomba va exploda, cînd tabloul se va vinde la o licitaţie la Londra sau Paris, pecetea secretului se va rupe şi tu te vei repezi la primul telefon şi vei suna cea mai apropiată secţie de poliţie, povestind ce ţi s-a întîmplat.
— E logic, recunoscu Anders. De aceea m-au şi ameninţat. Dacă voi deschide gura, mă vor curăţa, adăugă el zîmbind cam strepezit.
— Şi ai povestit cuiva?
— Nu. Numai ţie. E o istorie aşa de neverosimilă, că nimeni nu m-ar crede. Pe tine te cunosc însă de pe cînd aveam patru-cinci ani. Şi am auzit că ai fost implicat în tot soiul de istorii cu crime. Pe partea de dinafară gratiilor, bineînţeles. Zîmbi, ceva mai vesel de data asta. Aşa că, întîlmndu-te acum, am ţinut să-ţi povestesc. în caz că mi s-ar întîmpla ceva, vreau ca cineva să ştie.
— O.K. în ziua cînd voi citi despre vînzarea, cu două milioane, a unei opere necunoscute de Rubens am să vin la tine să stau de pază la uşă.
Dar Anders nu se amuza. Rămăsese tăcut, privind în întunericul de afară prin fereastra rotundă. Deaprte sub noi defilau pădurile din Smâland[1] şi am schimbat subiectul discuţiei, vorbind despre viitor şi carieră.
— îa ceea ce mă priveşte, s-a sfîrşit — i-am spus eu pe cînd înclinam speteaza fotoliului. înainte de a părăsi Upsala n-am terminat nici măcar lucrarea despre FrahJcrantz. Tu, în schimb, te-ai realizat. Mie nu-mi mai răroîn derît două lucruri de aşteptat
în viaţă. Pensia socială şi moartea. Şi zic, precum bătrînul episcop din Karlstad, că după ordinul Steaua Nordului clasa I şi prima hemoragie cerebrală, nu mai poţi să te bucuri de nimic în viaţă. Iar azi, cînd ordinele s-au desfiinţat, ţi s-a răpit şi această plăcere. Nu că mie mi s-ar da vreunul, dar...
— Nu-s de acord cu tine, surise Anders. De fapt, eu chiar te invidiez puţin. liber ca pasărea cerului. Ai magazinul tău de antichităţi. Cumperi şi vinzi. închizi cînd vrei. Te duci la licitaţii plăcute. Pleci şi vii cînd doreşti. Eu stau închis în secţia mea şi trudesc la to' soiul de rapoarte şi cereri. Am o mulţime de sarcini administrative, tratative cu sindicatele şi multe altele. Iar din lipsă de timp, cercetarea şchioapătă. Să fii mulţumit că nu ai angajaţi.
— Tu eşti tentat să vezi partea romantică şi aventuroasă a vieţii mele. Din păcate realitatea nu este la fel de roză. Azi e cumplit de greu să găseşti lucruri bune. Piesele mai deosebite sînt foarte căutate, căci fiecare rechin de bursă şi matador în afacerile imobiliare se simte obligat să aibă obiecte de artă din 1700, foarte la modă, în apartamentele lor mansardate de pe Gstcrmaim'[1]. Negustorii mai mici, aşa ca mine, nu prididesc. Pur şi simplu nu avem cu ce. 4poi eu nici măcar PU sînt un bua profesionist căci nu mă lasă inima să vînd piesele într-adevăr valoroase. Eu le ţin acasă. Dar, în cee ce te priveşte, nu eşti cam modest cînd te descrii aşa? Cred că am citit undeva că se zvoneşte că vei fi numit noul director al Muzeului suedez.
Pentru prima oarT în seara aceea, Anders von Landern rîse cu adevărat şi mă privi amuzat.
— Ce părere ai, că tot ce se tipăreşte e şi adevărat? Trebuie să crezi tot ne scrie în ziare? Dar lăsînd la o parte gluma, este şi un sîmbure de adevăr aici. Lundman se pensionează la toamnă şi există cîţiva candidaţi pentru poetul lui. Iar eu sînt unul dintre ei. Şi, la drept vorbind, cred că am cele mai mari şanse. Ani de

Regiune din sudul Suediei (tu.).

[1] Cartiei luxos din Slockholm (n.t.).

zile eu i-am ţinut locul cînd a fost cazul şi sînt si cel mai vechi la Muzeu. Apoi, nu sînt mulţi care au meritele mele ştiinţifice. Poate-ţi par puţin cam înfumurat, zise scuzîndu-se, dar faptele rămîn fapte. Obiective. Deşi nimic nu e sigur şi se poate întîmpla orice. Vor intra în joc intrigile politice şi pilele universitare. Şi asta e o combinaţie foarte periculoasă. Dar vom trăi şi vom vedea. Hai noroc!
A doua zi, cînd am ajuns în somptuoasa vilă din Saltsjobaden, am fost lăudat de colecţionarul meu pentru „achiziţiile" napoleoniene, ceea ce întotdeauna îmi cade bine. Nimănui nu-i place critica, cu atît mai mult cînd ţi s-a încredinţat delicata sarcină de a licita. Sînt la mijloc o mulţime de bani, iar părerea şi gustul celor două părţi nu coincid necondiţionat. Dar de data asta, piesele ne-au plăcut Ia amîndoi, iar de preţ clientul meu nu se putea plînge; ba dimpotrivă. Mi-a arătat cu mîndrie ultima lui comoară: un platou mare de argint I care făcuse parte din serviciul de campanie al lui Napoleon şi fusese luat ca pradă de război la Waterloo.
— Cum poţi să fii atît de sigur de asta? l-am întrebat. O farfurie e o farfurie.
— Eu nu cumpăr porcul în sac, mustăci Stig şi întoarse platoul greu din argint masiv. îmi arătă o inscripţie pe spatele lui. Textul, cu litere înflorate, povestea de un locotenent englez care, după bătălie, pentru „curaj deosebit", primise platoul de la însuşi Wellington.
— Felicitări, i-am zis, dar n-am vrut să-i spun că, de fapt, oricine ar fi putut să scrie textul. Că poate există o prosperă industrie de obiecte napoleoniene, eu nu puteam să fiu decît mulţumit. în afară de asta, Stig era atît de priceput, încît cu siguranţă că obţinuse valută foarte în schimbul banilor lui.

— De altfel, ştii că Napoleon nu stătea mult la masă. Era prea neliniştit şi un prînz normal la el nu dura mai mult de şapte minute.
— Ce barbar! Şi uite cum i-a mers!
Şi cu asta am reintrat în ritmul cotidian. M-am ocupat de magazin, am mers la licitaţii, am tratat cu moştenitori şi doamne în vîrstă care vindeau orice, de la dulapuri noi pînă la scaune baroc prăpădite, îmbrăcate în piele aurie, crăpată.
Am primit de asemenea mărfuri noi de la Leonardo Pici, furnizorul meu regal din Veneţia. Acolo are un atelier mic şi select unde face antichităţi „jioi" şi le restaurează pe cele vechi. Dar eu mă port corect cu clienţii. Vînd respectivele lucruri ca noi, explicînd deschis şi cinstit, iar preţurile le fixez în consecinţă. Mobilele sînt făcute cu deosebită iscusinţă şi nu-ţi dai seama că nu ar fi vechi de două sute de ani pînă cînd nu tragi sertarele birourilor şi comodelor rococo şi nu vezi lemnul şi tehnica lucrăturii. Şi astfel toţi sîntem mulţumiţi. Şi clientul care cumpără un bufet frumos de sufragerie sau o masă de scris rococo din epoca Louis XV şi eu care vînd şi Leonardo cu angajaţii lui. De fapt a fost ideea lui Anders, dar aeroportul fiind închis din cauza cetii, am aterizat la Veneţia.
Seara m-am plimbat pe străduţele înguste şi m-am oprit la barul lui Harry, renumit pentru al său *Dry Martini.* Hemingway şi Orson Welles nu mai erau acolo, în schimb m-am ciocnit de Anders von Laudern care a insistat să mă ducă la un negustor de antichităţi. Se numea Leonardo Pici şi era un bătrînel scund, prietenos, cu ochi căprui, foarte interesat să facă afaceri cu Suedia. M-am întors la atelierul lui a doua zi şi, cum-necumn, iată-mă importînd de un an mobile de la el. Nu în cantităţi mari; acest lucru ar depăşi posibilităţile financiare şi ale lui şi ale mele. Dar în magazinul meu am întotdeauna ceva de la el, iar cînd, uneori, simt nevoia să mă recreez cîteva zile, dau o fugă pînă la Veneţia.
Ca să-mi liniştesc conştiinţa, mai arunc cîte o privire în registrul contabil. De aici reiese clar că eu realmente călătoresc în interes de serviciu, ca să mă întîlnesc cu colegii de afaceri. Atît biletul de avion, cît şi camera de hotel îmi sînt plătite de firmă. Bineînţeles că motivul adevărat al deplasării nu-l pot scrie în catastife. Şi el se numeşte o baie de purificare a sufletului.
16
17
Să hoinăreşti într-un spaţiu unic, istoric, în care timpul s-a oprit In vremea dogilor. Să stai la apusul soarelui în piaţa Saa Marco, să aluneci în gondolele negre pe suprafaţa întunecată a canalelor.
Şi afacerile cu mobilele în stil italian mergeau din ce în ce mai bine. La început a fost puţin mai greu, dar, de la un timp, se vindeau chiar în ziua în care veneau. Ar trebui să iau mai multe, mă gîndeam în timp ce stăteam în micul birou din spatele magazinului şi despachetam un scrin mic, în stil baroc. Singurul motiv ce mă făcea prudent era lipsa de spaţiu. Cele două încăperi care dădeau către Kopmangatan nu erau mari, iar dulapul şi cele cîteva birouri ocupau destul loc. Dar dacă lucrurile s-ar fi desfăcut în ritmul rapid de pînă acum, riscul de a fi înghesuit între mobile nevîndute ar fi fost minim.
Scrinul era suficient de mic pentru al duce singur şi l-am ridicat, gîfiind, într-una din cele două vitrine. Sub el am pus o bucată de catifea ablastru închis ce contrasta în mod armonios ca culoarea strălucitor aurie, ca mierea, a lemnului, iar pe scrin, între două sfeşnice în stil baroc, am plasat o supieră.
Stăteam în faţa vitrinei, afară în stradă, şi-mi admiram creaţia. Era către ora închiderii şi soarele de vară coborîse în spatele faţadelor înalte ale caselor de pe strada îngustă, dar eu suplinisem clar obscurul amurgului cu două lămpi mici, laterale, care iluminau scrinul din părţi diferite. Sub lumina blîndă, argintul strălucea iar lemnul prinsese viaţă. Din strada, prin fereastră şi în lumina seducătoare, nu se vedea că Leonardo Pici era autorul. Imaginea din vitrina dădea iluzia barocului vechi de cîteva sute de ani şi micul scrin şi-ar fi găsit firesc locul în oricare dintre apartamentele luzoase de pe Strandvägea. Şi nu eram singurul care gîndeam aşa. Alături de mine se oprise o pereche mai în vîrsiă
— Ce scrin încântător, exclamă ea şi bărbatul fu de acord. Ce-ar fi să intrăm şi să întrebăm eh costă?
Au intrat prin uşa pe care o lăsasem deschisă şi s-au arătat miraţi cînd i-am urmat.
— Stăteam şi-l admiram şi eu. L-am expus în vitrină acum cinci minute. De aceea nu e încă vîndut, aruncai eu în glumă.
Doamna zîmbi în spatele ochelarilor rotunzi, arăta ca o bufniţă înţeleaptă şi amândoi se apropiară de fereastră. Cu puţin efort am pus biroul jos pe podea.
— Arată vechi, în realitate însă este destul de nou. Am un meşter la Veneţia, un meseriaş vechi, deosebit de priceput, care f-'ce astfel de lucruri de mînă. De asta primesc puţine. Şi fiecare mobilă e un unicat. Nu e producţie de serie.
Cei doi ascultau interesaţi. El a tras un sertar, l-a examinat şi l-a surprins în mod plăcut arta meşterului. Femeia s-a aplecat în faţa biroului şi a mîngîiat uşor cu mîna suprafaţa sidefie, bombată a lemnului.
— Tocmai căutam un cadou de nuntă pentru fiica noastră, îmi explică zîmbind bărbatul ce arăta ca un maior la pensie. Am umblat destul de mult, dar n-am găsit nimic care să ne placă în mod deosebit. Mobilele de calitate au devenit îngrozitor de scumpe. Bukowski şi Bcijers, ca şi alţii, au ridicat alît de mult preţurile îneît oamenii obişnuiţi nu mai au nici o şansă. Dar acesta ne place.
Au plecat puţin mai tîrziu, îneîntaţi şi satisfăcuţi. Eu de asemenea. Nu în fiecare zi merge vînzarea aşa de rapid.

Uneori poate dura luni ori chiar ani pînă reuşesc să plasez un lucru, astăzi, în schimb, mi-a luat o jumătate de oră. Şi toţi am făcut o afacere bună. Calitatea mobilei era fantastică. Meseriaşii, sub controlul lui LeonarJo Pici, copiaseră minuţios originalul şi, în raport cu efortul şi munca depuse, preţul nu era mare. Din păcate peste o generale astfel de mesjriaşi nu vor mai exista. Sînt o specie pe cale de dispariţie.
Cînd a sunat clopoţelul de cămile din Tibet, prins deasupra ușii de la intrare, eu stăteam la micul meu birou, în spatele ?alului indian atîmat în deschizătura uşii ca o draperie şi mă ocupam de contabilitate. în faţa tejghelei cu ordine şi medalii se oprise un bărbat într-un impermeabil cu cordonul înnodat. I se
18
19
stricase catarama, ori **voia** să **dea** impresia de eleganţă degajată? **Avea părul de culoare** închisă, ochii negri pătrunzători, faţa **palidă. La** cei **aproximativ** patruzeci de ani ai lui, avea o paloare nesănătoasă, **în** ciuda soarelui şi a vînturilor verii, de parcă ar fi **fost măcinat de o boală.** Tuşi, duse mîna la gură, apoi zîmbi **scurt, rece — un gest mai mult convenţional.**
— Scrinul acela, zise arătînd către fereastră. De cîţiva ani **caut aşa ceva.**
— Regret, dar deja s-avîndut.
— Vîndut? Mă privi cu stupoare. **O** stupoare amestecată cu **furie.**
— Da, afacerea s-a încheiat rapid, i-am răspuns. Nu mi se părea normal să se înfurie numai pentru că nu putea obţine ceea **ce-şi dorea,** aşa că am **continuat** pe acelaşi ton. Abia ce **l-am expus în vitrină** şi **o** pereche l-a cumpărat imediat.
— O pereche? izbucni el. Cum arătau? L-am privit mirat. Ce-i păsa?
— Nu obişnuiesc să-mi descriu clienţii. Regret, dar biroul nu este de vînzare. Poate **vă** consolează informaţia că arată vechi **dar, de fapt,** este făcut acum. A fost executat la Veneţia şi eu am **un contract cu meşterul** respectiv, deci, dacă doriţi să aşteptaţi **dteva luni, s-ar putea** să **vă** procur altul.
— Cîteva luni? rîse, dar suna mai mult a tuse decît a rîs. **Cred că nu** înţelegeţi despre ce este vorba. Soţia mea îşi aniversează mîine ziua şi tot mîine se împlinesc exact cincisprezece ani de cînd ne-am căsătorit. Şi eu ştiu cît de mult **i-ar fi plăcut** acest scrin. Ea este istoric de artă şi tocmai a **terminat de** scris o lucrare despre rococo. Nu ştiţi cum se numesc cei care au cumpărat biroul? Voi încerca să vorbesc cu ei şi poate reuşesc să-i conving să mi-l vîndă. Sînt circumstanţe atenuante, ca să zic aşa. Deşi eram contrariat, n-am vrut totuşi să-l contrazic. Clientul are întotdeauna dreptate, chiar şi atunci **cînd** amestecă stilurile şi epocile. Apoi îmi ziceam că, dacă a **doua zi** soda îşi sărbătorea ziua de naştere şi aniversau şi **cincisprezece ani de la căsătorie, ar fi fost cazul să se intereseze**
din timp de cadou. Dar, bine educat cum sînt, nu i-am spus nimic din toate astea.
— Regret, dar nu vă pot da numele. îl Voi livra însă în seara asta şi, dacă-mi daţi numărul dumneavoastră de telefon, o să-i întreb eu.
A rămas puţin pe gînduri.
— Hm, s-a codit el. N-aş vrea să deranjez. Bineînţeles însă că ar fi bine dacă aţi fi amabil să le spuneţi. Pot să sun mîine după rezultat
— Eu nu sînt foarte optimist. Păreau deosebit de încîntaţi de scrin. Este cadoul de nuntă pentru fiica lor.
După ce a plecat, am rîs de unul singur. Nu în fiecare zi se băteau clienţii pe mobile. Deşi piesele lui Leonardo Pici se vindeau surprinzător de repede şi bine. Ar trebui să cumpăr mai multe şi să nu-mi fac grijă de spaţiu.
Seara am venit la magazin cu vechiul meu Opel, am împachetat scrinul într-o pătură veche şi l-arn încărcat în maşină cu ajutorul lui Erik Gustavson, colegul meu de vis-a-vis. Slavă domnului că am un *combil* Cînd deschizi uşa din spate spaţiul pentru bagaje e mare şi încăpător. De asta l-am şi păstrat, cu toate că e vechi. E foarte practic să mergi cu astfel de maşină pe la licitaţii şi la vînzări de moşteniri.
Aşa cum bănuiam, bufniţa şi maiorul nu s-au arătat interesaţi să vîndă. Dimpotrivă.
— Vezi, Gustav, zîmbi bufniţa către soţ. Ce ţi-am spus? Am făcut o afacere bună. Şi nici n-am ajuns bine acasă că s-a şi ivit cineva dornic să cumpere scrinul.
Cîteva zile mai tîrziu stăteam la birou, cu picioarele pe masă şi citeam „Swenska Dagbladet". Fereastra către curte era deschisă. în bătrînul castan ciripeau vrăbii şi mirosea curat şi proaspăt după scurta ploaie de vară cu fulgere. Lîngă mine aburea o ceaşcă mare de cafea. C16o torcea lungită pe picioarele mele, iar radioul răspîndea în cameră o muzică liniştitoare. Cînd a sunat telefonul am ridicat receptorul fără să-mi iau ochii de pe foiletonul lui Kăr de Mumma.
20
21
— Homan.
— Bună ziua, domnule Homan. Sînt Louise Grahn. Zilele **trecute** am **cumpărat** de **la** dumneavoastră un scrin. S-a întîmplat **ceva îngrozitor.**
— îmi parc rău. Ce s-a întîmplat?
— A fost furat scrinul. Ni s-a spart casa **la sfirşitul săptămînii. Gustav şi cu mine** am fost plecaţi la casa **de vară din ' Dalaro şi cînd** ne-am **întors** în oraş, scrinul dispăruse.

CAPITOLUL IH

A doua zi l-am sunat pe Leonardo Pici, la Veneţia. Bărbatul care **a** răspuns mi-a explicat ceva într-o engleză stîlcită, dar n-am prea înţeles ce. Domnul Pici nu era acolo şi el mai multe nu ştia să-mi spună. în zadar am încercat să aflu cum l-aş putea găsi şi, doar cînd m-am prezentat şi i-am zis ce doream, tonul interlocutorului meu s-a schimbat.

— Domnul Homan din Stockholm? Acum înţeleg. Nu, domnul Pici plecat. Nu ştire mai mult.

Dar înţelegea atîta engleză încît să-şi dea seama că voiam să cumpăr mobile. Şi am avut noroc. Pentru că tocmai se anulase o comandă care trebuia să ajungă la New York. Cumpărătorul dăduse faliment şi suspendase plata Din fericire pentru firmă, mobilele nu fuseseră încărcate încă pe vapor. Sigur că mă puteau ajuta. Pînă la urmă am căzut de acord pentru două mese de scris, una Louis XV şi cealaltă Louis XVI, ceea ce în suedeză echivalează cu stilul rococo şi gustavian. Scrinuri din păcate nu avea, trebuia să revin ceva mai tîrziu.

— Domnul Pici povestit că întotdeauna plăcut este să facă afaceri dumneavoastră, domnule Homan. Dumneavoastră sînteţi de încredere.

— Sînt încîntat. Transmiteţi-i salutări de la mine. Şi am pus receptorul în furcă.

Mi-a părut rău că nu am putut să vorbesc cu Leonardo. Cu siguranţă el ar fi putut să-mi facă rost de un scrin pentru fiica doamnei Grahn. Ca să nu mai spun că-mi făcea mare plăcere să vorbesc cu el, iar engleza lui era perfectă, cu tot accentul puternic american. Pici emigrase în America, precum mulţi italieni, îşi petrecuse copilăria în Brooklin, dar se reîntorsese în Italia după război pentru a prelua atelierul de mobile al unchiului său. Cu toată vînzoleala zilnică, între clienţii ce se interesau de anumite obiecte şi turiştii care nu cumpărau nimic, mi-am găsit totuşi timp să mă gîndesc la ce-mi povestise Anders von Laudern. Despre comorile unice de artă dispărute în timp de război ori în cursul expediţiilor de jaf, ca apoi să reapară pe neaşteptate şi să stîrnească senzaţie. Ar trebui să fiu mai atent la licitaţiile din provincie şi la cele succesorale. S-ar fi putut prea bine ca vreun mic tablou murdar, în ulei, ce atîrna de generaţii într-un colţ de cameră la cîte un conac uitat de Dumnezeu, să fi fost un Rafael. Cu siguranţă că, în timpul războiului de treizeci de ani, cînd castelele şi bisericile Europei au fost jefuite de suedezii îmbătaţi de victorii, multe lucruri din prada de război au dispărut pe drum pînă să ajungă la tezaurele regale. Cine mai ştia ce se află în lăzile şi sacii încărcaţi în căruţele ce străbăteau nordul Germaniei sau drumurile noroioase ale Poloniei şi se îndreptau spre Marea Baltică? Multe din capturi erau transportate direct la conacele şi palatele generalilor şi coloneilor proaspăt îmbogăţiţi în perioada barocului. Cu sabia în mînă, cu siguranţa şi aroganţa războinicului, aceştia jefuiseră, nu glumă, învingătorul lua tot ce poftea, nearătînd nici o îndurare. Ce nu se găsea în desagii soldaţilor şi în taberele ofiţerilor în timpul nesfîrşitelor campanii militare? Şi ce ştiau moştenitorii şi descendenţii despre valoarea unui obiect care dintotdeauna stătuse lîngă soba albastră de teracotă din camera mare sau în mica bibliotecă ce dădea către parc? Abia acum, cu generaţia noastră, cînd cunoştinţele şi informaţiile sînt foarte răspîndite, se redescoperă aceste opere de artă. Şi chiar dacă realizezi că un

r

De **la bazinul** de înot în formă de potcoavă se auzeau voci de copii. Strigăte ascuţite, vesele. Vîntul adia uşor prin coroanele bogate **ale** copacilor şi ale tufişurilor înşirate de-a lungul terenului de golf. în largul strîmtorii Long Island manevra o întreagă *armada* de ambarcaţiuni cu pînze albe, iar la digul de piatră, în apa verde-albastră, era ancorat un yacht. O lebădă albă, graţioasă.

Enrico Mortella stătea lungit în şezlongul de plajă. Pe suprafaţa de sticlă a mesei de lîngă el se afla un pahar cu gin şi apă tonică. Gheaţa începuse să se topească cu toate că paharul stătea la adăpostul umbrelei de soare alb-albastră. Enrico întinse mîna către frapieră, luă cîteva cuburi de gheaţă şi le puse în paharul înalt. O felie proaspătă de lămîie urmă aceeaşi cale. Apoi îşi potrivi ochelarii de soare cu rame aurii şi privi către bărbatul în costum albastru închis, cămaşă albă şi cravată gri în dungi care stătea în fotoliul de nuiele de lîngă masa rotundă. E nervos, gîndi el. Wolfgang Gerber e nervos. Ori poate e atitudinea unui subaltern obişnuit cu o societate autoritară. îl simţea stînjenit şi încordat. Nu asta era şi vechea definiţie a disciplinei? „Un sentiment de stînjeneală în prezenţa unui superior".

Wolfgang Gerber îi intui gîndurile şi se cripsă mai tare, încercînd să-şi îndrepte, involuntar, poziţia în fotoliul de nuiele cu spetează înaltă.

— *Well, well.* Enrico Mortella gustă din pahar şi-şi ridică ochelarii. Nu doriţi ceva de băut?

— E puţin cam devreme pentru mine, zîmbi celălalt nervos aranjîndu-şi nodul cravatei.
‚Are mustrări de conştiinţă? se întrebă bărbatul în bermude înflorate. îmi ascunde ceva, ia caimacul de la lapte în spatele meu?"
— Piaţa este într-o expansiune neaşteptată, vorbi Gerber rigid si deschise portofelul. Am aici date şi cifre care demonstrează asta.
26
— Sînteţi atît de tîmpit să aşterneţi aşa ceva pe hîrtie? Atitudinea amabilă a lui Mortella dispăruse brusc. Se ridică şi-l privi cu furie pe Gerber.
— Bineînţeles că nu, răspunse celălalt prevenitor, cu un zîmbet nervos. Bilanţul respectiv tratează formal cu totul altceva. înfăţişează situaţia la una din filialele noastre, specializată în comerţul cu medicamente, după cum ştiţi. în realitate însă, reprezintă cifrele tranzacţiilor noastre comune.
Mortella se aplecă în faţă, îşi scoase ochelarii şi-l pironi cu pi- virea pe Gerber.
— Dacă doriţi să mai veniţi şi altă dată aici, îi zise cu voce şuierată, în general dacă vreţi să continuaţi să faceţi afaceri cu mine, ţineţi minte un lucru. Şi asta al dracului de bine. Nici o hîrtie, nici o cifră. Nimic care ar putea dovedi că sîntem implicaţi în ceva. Priceput?
— Da, da. înţeleg. Dar şi dumneavoastră trebuie să ne înţelegeţi. Trebuie să ţinem o evidenţă.
— Nu subestimaţi opoziţia. Devin din ce în ce mai eficienţi şi primesc din ce în ce mai mulţi bani pentru raliatul lor de cruciadă. E suficient ca vreo figură bicisnică de la C.I.A. ori F.B.I. să-şi bage nasul în hîrtiile voastre şi s-a sfîrşit! Nu-i subestimaţi. Nu avem nevoie de contabilitate E suficient că am băut palma şi, în rest, e nevoie de discreţie absolută, tăcere absolută. Alternativa©cunoaşteţi.
— Alternativa?
Mortella făcu un gest cu arătătorul peste beregată. Gerber păli.
— Da, sigur că înţeleg, bîlbîi el pripit. Să nu ne judecaţi greşit. E vorba doar de puncte de plecare diferite, s-ar putea spune chiar de diferenţe de cultură, explică el cu un zîmbet forţat. Vom urma în continuare directivele dumneavoastră. Dar, trecînd peste asta, mă bucur să constat că lucrurile merg mai bine decît ne-am aşteptat. Am reuşit să ne infiltrăm şi pe piaţa nordică, în special în Suedia.
— Chinezii şi olandezii?
27
— Am făcut un tîrg cu grupurile cele mai importante, Le-am dat în schimb o parte din piaţa noastră. Apoi am iniţia contacte noi, în special cu italienii şi am găsit căi şi metodi noi, deosebit de eficiente.
— Am auzit vorbindu-se despre asta. Mortella se lungi di: nou pe pernele de un albastru închis ale scaunului de plajă şi-şi! puse din nou ochelarii de soare. Fabio. îl cunosc bine. Vul, bătrînă. Ori mai repede lup. întotdeauna înfometat, mereu du
, pradă. Zîmbi şi-şi îndreptă privirea către bazinul unde copiii jucau pe o saltea pneumatică roşie, împroşcîndu-se cu apă.
— Şi cu metoda aceasta, reluă Gerber, nu avem nevoie ajungem pe la băncile elveţiene. Prin firma noastră d medicamente din Europa transferăm creditul la firma principal din New Jersey.
— înţeleg. Importaţi aer pe care-l plătiţi cu dolari.
— Exact, se grăbi celălalt să confirme.
— După părerea mea, complicaţi inutil. Nu mă amestec însă în metodele voastre. Vă priveşte cum procedaţi. Dar nici cel mai mic indiciu nu trebuie să conducă spre mine ori spre organizaţia mea E esenţial. Şi este, aşa cum pricepeţi, singurul lucru de care-mi pasă.
— Evident. Iar partea dumneavoastră va intra ca de obicei într-un cont la Cayman Island. Nu există nici o legătură care să poată fi depistată.
— Excelent. Nu vreau să fiu amestecat în trucurile contabile de la New Jersey. Cînd te aştepţi mai puţin, te trezeşti cu autorităţile fiscale pe cap şi, dacă încep să scormonească prin hîrtiile voastre, orice devine posibil. Nici o hîrtie, nimic scris, asta e metoda mea. Şi dacă cineva începe să fie incomod, dispare. Nu uitaţi asta. E unica metodă infailibilă în timp. Nici o hîrtie, nimeni care să vorbească.
— Am să ţin minte. Woflgang Gerber dădu afirmativ din cap.
— Şi încă ceva. Enrico Mortella îl privi cu un zîmbet subţire. Dacă o persoană trebuie să dispară, atunci realmente va
28
dispărea. Fără urme, fără probleme. Totul aranjat cu fineţe şi tact. Fără brutalităţi de genul împuşcăturilor ori al bombelor în automobile. Asta e depăşit acum. Nu, fineţea este cuvîntul potrivit, dragul meu Gerber. Nimeni să nu remarce nimic. Nici măcar victima. Altfel începe să se amestece poliţia, ceea ce nu dorim, nu? şi zîmbi din nou.
Wolfgang Gerber se uită ca hipnotizat la el, ca o pasăre la şarpele ce o pîndeşte. Şi, în ciuda căldurii de afară, simţi cum îl t-ec fiori.
CAPITOLUL IV
„Emst Emanuel Homan" scria cu litere mari, groase pe granitul rugos. „Dr. în teologie, vicar în parohia Viby".

Dedesubt era numele mamei, ea murise mai tîrziu. Jos de tot cu litere mai mici se putea citi: „Cel mai de preţ lucru pe lume este dragostea". La piciorul pietrei funerare, pe o tijă de metal înfiptă în gazon, se afla o plăcuţă cu inscripţia „Mormîntul este îngrijit de administraţia bisericii".
înainte, în faţa plăcii funerare pătrate şi a pietrelor din cele patru colţuri exista o parcelă cu pietriş greblat. între pietre atîrnau lanţuri groase de fier care încadrau astfel mormîntul. Ca o expresie a egalităţii în faţa morţii, a faptului că, în sfîrşit, toţi erau deopotrivă, orice altă decoraţie fusese îndepărtată din micul cimitir. E posibil ca revendicările sindicatelor să fi jucat şi ele un rol. Fără îndoială însă, pentru cei care îngrijeau cimitirul era •nai uşor să taie iarba dintre şirurile de pietre funerare şi cruci cu ajutorul unui tractor decît să stea pe vine şi să plivească Păpădiile cu mîna.
Nu fără mustrări de conştiinţă am pus cîteva flori de cîmp în ᵛaza îngustă. .Mormîntul este îngrijit de administraţia bisericii". Frumos îmi stă, un fiu care-i lasă *pe* alţii să îngrijească
29
mormîntul părinţilor lui! Tot nu-mi agonisisem eu în viaţă cine ştie ce glorie sau poziţie socială, aşa că s-ar fi cuvenit măcar acest lucru să-l fac. Poate totuşi faptul că locuiam la Stockholm, la 250 de km depărtare, mă mai absolvea de păcate. M-am ridicat şi am rămas în faţa pietrei meditînd la anii care au zburat fără întoarcere, la vacanţele însorite ale copilăriei, în vechea casă parohială de pe malul opus al lacului.
în apropiere, ridicată pe un vechi loc de jertfe unde oamenii se rugau altor dumnezei, se afla biserica albă, reconstruită şi; renovată de-a lungul secolelor, centrul vieţii religioase din ţinut,! locul de adunare pentru comunitate. Aşa fusese gîndită şi acest; rol îl jucase în timpurile vechi. însă acum la slujbe nu veneau decît cîţiva pensionari. Pentru evenimentele importante din viaţă, botezuri, nunţi şi înmonnîntări, biserica nu putea fi: înlocuită, dar sentimentele religioase se estompaseră. Tatăl meu se frămînta mult de tot întrebîndu-se cum s-ar fi putut revitaliza biserica, cum şi-ar fi putut relua funcţia ei formativă într-o societate secularizată.
Pe aleea cu pietriş din spatele meu se auziră paşi şi o voce; plăcută, de femeie, îmi întrerupse gîndurile. M-am întors spre ea.
— Scuzaţi-mă, aţi putea să-mi spuneţi cum ajung la Backa? Cred că am greşit drumul. Harta.pe care o am e puţin neclară. Şi • de fapt nici nu mă prea pricep să mă ghidez după hărţi. Trecînd pe lîngă cimitir v-am văzut şi m-am gîndit că m-aţi putea ajuta.
Am privit-o ami atent. Nu era frumoasă, dar avea ceva plăcut în înfăţişare. Degaja naturaleţe şi prospeţime. Aducea cu O| reclamă pentru produse lactate suedeze. Dinţi albi, strălucitori. Ochi veseli, păr blond. Ca şi cum tocmai revenea acasă de la strînsul recoltei într-un film din anii '50, după vreun roman de; Salje, ca şi cum s-ar fi hrănit numai cu laple şi brînză, trăind la soare şi aer curat. Şi pe dinţi s-ar fi spălat cu Stomatoi.
— Backa? ce coincidenţă! Şi eu tot la Backa merg.
— Atunci îl cunoşti pe Anders? exclamă spontan. Anders von Laudem.
30
— Cum să nu ! Sînt invitat la *house-warming.* Sună poate puţin lipsit de respect cînd e vorba de o casă din secolul al XVII-lea, dar asta e expresia lui.
— Ce noroc pe mine, spuse ea încîntată. Lucrez la muzeu, la Anders şi l-am ajutat să găsească mostre vechi de tapet şi probe de culori să o renoveze.
— Ştiu. Trebuie că a cîştigat ceva bănet la loterie pentru că restaurarea unei case vechi te decavează.
Ne-am îndreptat spre parc. Sub paşii noştri pietrişul de pe aleea lată scîrţîia, iar de sus, dintr-un frasin argintiu, se auzea flautul melancolic al unui graur. La oarecare distanţă de maşina mea se oprise un Mercedes negru, strălucitor. Bărbatul de pe scaunul şoferului citea un ziar. Cînd am trecut, şi-a ridicat privirea, apoi rapid a manevrat ziarul ca şi cum ar fi vrut să-şi ascundă faţa. Pentru o clipă mi s-a părut că-l recunosc, că-l mai văzusem, dar nu ştiam unde. Numai după ce am deschis portiera şi m-am aşezat la volan mi-am amintit. Ochii negri, paloarea bolnăvicioasă. Da, bărbatul care dorise să cumpere scrinul, scrinul furat apoi în spargerea de la familia Grahn.
Cînd m-am uitat din nou, Mercedesul ieşise din parcaj şi dispărea grăbit în spatele zidului cimitirului. Am încercat să nu mă gîndesc la asta. Imaginaţia mea o ia întotdeauna razna. Ca să caute aici, în Viby, bărbatul din magazinul meu de pe Kopmangatan? Probabil.că era un angajat la pompele funebre locale şi fusese la biserică să aranjeze ceva pentru o înmormîntare. Ei ar trebui să arate aşa: palizi, mohorîţi şi cu ochii negri. Era normal ca reprezentanţii morţii pe pămînt să călătorească în Mercedesuri negre. Un sfert de oră mai tîrziu intram în curtea din faţa conacului, eu înainte în Opelul meu ᵛcchi şi după mine fata de la cimitir, în Saabul ei ponosit. Casa era aşezată pe o mică înălţime, lîngă lac şi, de partea cealaltă, printre pomii înverziţi se ridica acoperişul de ţiglă al casei copilăriei mele. Rîndunelele treceau în zbor jos peste peluze, pe lîngă vechiul stejar, anume plantat pentru a aduce noroc, chiar în mijlocul curţii mari cu pietriş. Construcţia roşie, cu colţuri
31
negre şi arhitectură clasică, austeră, cuprindea un corp de clâ^^, lung în stil carolin, care fusese supraetajat şi avea acoperi şuii denivelat. Pe laturi se înălţau încă două clădiri mici în acelaşi j stil.
— Ce frumos, se entuziasma însoţitoarea mea. O nebunie! ., Şi eu gîndeam la fel. Casa era fermecătoare, dar părăginită. j

Cînd o priveai de aproape lucrul ăsta se observa mai bine. Vopseaua se cojise, ferestrele trebuiau înlocuite, ţiglele schimbate. Coşurile erau îngrijorător de deteriorate. Anders avea multe de făcut, ceea ce însenina o groază de bani. >

Uşile mari de la intrare s-au deschis larg şi Anders a înaintat spre noi cu braţele deschise.

. i

— Bun venit la Backa! Bun venit în casa mea! Pot spune asta pentru prima oară după douăzeci de ani de cînd ne-am mutat de aici. Şi uite că aţi reuşit să găsiţi casa! Nu tu, Johan, dar Barbro nu a mai fost niciodată aici şi mă tem că harta pe care i-am dat-o e prea sumară.

Coborî scara largă de piatră şi ne îmbrăţişa. Atunci am realizat că nu ştiam numele fetei, că nu ne prezentasem.

— Johan Homari, am zis întinzîndu-i mîna. Johan Kristian Homan.

— Sigur, ce proastă sînt. Nici n-am spus cum mă cheamă. Dar am fost aşa de bucuroasă că am găsit pe cineva care să mă poată ajuta.

— E Barbro Lundelius! exclamă Anders şi-o îmbrăţişa din nou cu o căldură ce mă făcu să mă întreb dacă între ei nu era ceva mai mult decît tapete şi vopsele de secol XVII. .

— Barbro este asistenta şi mîna mea dreaptă, se ocupă de treburile mele administrative şi completează toate formularele din care eu nu pricep o iotă.

Deodată, pe aleea de tei care ducea către casă, se auzi un claxon prelung şi insistent. Un Porsche roşu închis, strălucitor de curat se zări printre pomi; maşina urcă rapid povîrnişul moale şi parcă între Opelul meu şi Saabul lui Barbro. Pe lingă monstrul vijelios, cu vopseaua cromată, sclipitoare, maşinile

32

noastre arătau ca nişte rude sărace de la ţară. De după portiera larg deschisă apăru un bărbat de aproximativ patruzeci de ani, înalt şi puţin disproporţionat. Era în ginşi şi tricou. „Make Iove, not war" scria pe faţa tricoului cu litere mari, iar pe spate doi rinoceri urmau îndemnul textului. Aduceau cu două locomotive intrate una într-alta. în picioare avea adidaşi albi, fără ciorapi şi părea că de mult timp nu-şi mai trecuse pieptenul prin părul închis la culoare. Arăta ca un elev în vacanţă, îndopat cu prea multe pizze şi cartofi prăjiţi. Cu tot zâmbetul afişat, răzbătea o expresie de nemulţumire, o invidie pe care, în ciuda dorinţei lui, nu reuşea totuşi să o ascundă.

— Docent Nerman, îl prezentă Anders. Gunnar Nerman. Concurentul meu principal la postul de director al Muzeului suedez.

— Termină, replică docentul zîmbind către noi. Ştii ce a spus Coubertin despre olimpiade. Fie ca cel mai bun să cîştige.

— Nu, nu asta a spus, interveni Barbro. Ci ceva de genul că important este să lupţi, nu să cîştigi.

— în cazul ăsta am toate şansele, rîse Gunnar Nerman. Eu lupt şi Anders cîştigă.

— încă nu ştim rezultatul, preciza Anders. Dar indiferent cine cîştigă, vor mai fi şi alte ocazii.

în momentul acela din casă ieşi o pereche, un bărbat şi o femeie. O pereche total"nepotrivită. H părea de două ori mai în vîrstă dccît ea, arătînd de parcă i-ar fi fost tată. Un tip de profesor, cărunt şi puţin adus de spate, cu un zîmbet prietenos şi ochi sclipind de umor în spatele ochelarilor cu rame aurii, însoţitoarea lui purta o rochie uşoară şi vaporoasă de vară în vernil şi alb, era bronzată şi părul lung, de culoare închisă, îi flutura pe umeri sub adierea vîntului care bătea dinspre lac.

— Nu vindeţi pielea ursului înainte de a-l împuşca, băieţi, le spuse el şi ridică în glumă un deget ameninţător. Bătrînul încă nu a murit şi abia peste jumătate de an o să vă puteţi bate pe moştenire.

Anders şi Gunnar rîseră mai curînd jenaţi.

33

— Aşa cum probabil că deja ai înţeles, şeful meu drag şi'j tînăra lui soţie ne onorează cu prezenţa lor. Profesorul! Lundman, Sven Lundman şi Elisabeth. Iar singurul de aici pef care nu-l cunoaşteţi este Johan Homan. El vine din partea opusă a lacului, din casa aceea veche al cărei acoperiş se zăreşte peste vîrfurile copacilor. ,

— E plăcut să întîlneşti pe cineva care trăieşte cu picioarele pe pământ. Elisabeth Lundman zîmbi şi îmi strînse mîna cu fermitate. Soţul ei îşi înclină capul în semn de salut.

— Te ocupi cu agricultura, din cîte înţeleg, mă privi el întrebător.

— Ar fi bine să fie aşa. Nu, mă tem că aparţin aceleiaşi branşe ca şi voi.

— Johan e negustor de antichităţi. E de partea duşmanului. Aparţine hienelor care ne păgubesc de lucrurile valoroase ce ; trebui să figureze în muzee.

— Nu ştiu dacă e chiar aşa. Se spune că depozitele muzeele, sînt ticsite de piese rococo şi birouri în stil gustavian donate de bătrîne doamne. Nu e mai bine ca obiectele să circule şi să se bucure cît mai mulţi de ele?

— Bineînţeles că e şi acesta un punct de vedere interesant, răspunse profesorul Lundman, dar şi Anders are dreptate. Din păcate preţurile au crescut la cote astronomice, iar fondurile noastre sînt ridicol de mici. Scandalos de mici.

— Nu, haideţi să nu plonjăm în discuţii de politică a culturii, ne întrerupse Anders. De astea avem suficientă parte în viaţa zilnică. Acum trebuie să vedeţi casa, să-mi inspectaţi *château-\â.*

Am intrat printr-o uşă joasă. Sînt mulţi ani de cînd n-am mai fost la Backa. Să fie douăzeci sau chiar mai mulţi?

O zi rece şi gri de noiembrie, cu nori grei de ploaie zburînd peste: suprafaţa întunecată, plumburie a lacului. Părinţii lui Anders _ urmau să se mute, trebuiau să se mute. Nu mai puteau continua | aşa, din punct de vedere financiar erau la pămînt şi tatăl lui j Anders s-a dat bătut. Faliment, portărei şi, ca o încununare a j catastrofei, coroana cu spini a umilinţei. Mi-am dat seama imediat că familia părăsise deja casa. Să-ţi vezi locuinţa vînzîndu-se la licitaţie nu e chiar una din bucuriile vieţii.
Acum însă soarele de seară lumina blînd, era cald şi plăcut, mirosul de iasomie umplea aerul şi Anders ne arătă bucuros şi mîndru casa. Cu o fundaţie din secolul al XVI-lea, casa fusese reclădită în stil sobru, carolin, după incendiul ce o devastase la începutul secolului al XVII-lea. La parter se afla o bucătărie s; aţioasă, o sufragerie lungă şi un mic cabinet. O sală mare, lungă, ocupa mijlocul casei. Etajul era dominat de un hol impunător în care dădeau camerele de dormit, iar la mansardă se găseau camerele pentru oaspeţi.
— Am de gînd să fac o renovare totală, ne mărturisi Anders pe cînd stăteam în sala de la parter cu paharele de şampanie în mîini. Ferestrele joase dădeau către lac şi ultimele raze ale soarelui de seară luminau încăperea. După cum vedeţi, ultimul proprietar a ‚rnodernizat" toată casa şi a acoperit seîndurile late ale podelei cu linoleumul acesta fermecător. Le voi scoate din nou la suprafaţă, le voi raşcheta şi lăcui. Am să dau jos *plywooden-xA* ce acoperă tavanul. Plafoanele vechi sînt frumoase, în special cel de aici. îţi aminteşti, Johan, că plafonul din camera asta era pictat.
— Ce barbar, zise Sven Lundman şi privi critic către tavan. Auzi, să scopere picturile de pe plafon!
— A făcut şi Gosta Nilsson ce s-a priceput. Era un ţăran care dorea să aibă cald în casă. A bătut şipci în tavane şi pe pereţi şi a pus linoleum pe podea ca să nu tragă. A acoperit °glinzile de pe uşile vechi şi a schimbat mînerele de bronz. Trebuia să arate totul modern, casa să semene cu o vilă. Practicul a subordonat esteticul. Şi-ntr-un fel îl înţeleg. E. frumos cu seînduri late pe podea şi cu plafoane pictate, dar acestea nu ţin de cald cînd afară sînt minus douăzeci şi cinci de grade.
— Deci tu eşti mai rezistent la frig, interveni Gunnar Nennan ironic în timp ce savura şampania din paharul înalt.
34
35
— Nicidecum. Eu am să folosesc însă un sistem de încălzi* geotermic despre care bărtînul Gosta nu auzise.
— Geotermic? Ce e asta? Sună ciudat. Şi Barbro Lundelii îl privi întrebător.
— E ceva pe cît de complicat, pe atît de eficient. Nu întreba acuma cum anume funcţionează, dar ştiu că se po pune un furtun în lac şi prin furtun va circula apă într-un circ închis între casă şi lac. Şi pentru că apa lacului este întotdeau mai caldă decît aerul îngheţat al iernii, diferenţa de temperaţi se întrebuinţează pentru a încălzi casa. Acelaşi principiu ca frigider. Numai că acolo se utilizează căldura pentru a obţir frigul. Nu mă întreba mai mult. Johan ştie cît eram de slab fizică în şcoală şi nici azi nu sfat mai bun.
— Dar asta trebuie să coste enorm, exclamă Lundman şi-ş privi cu interes colegul.
— Ieftin nu este, dar e eficient, obţin încălzirea casei şi asU e principalul. Iar în timp îţi scoţi cheltuielile, reducînc consumul de petrol. Dar ce atîta tehnică, haideţi să vedem restul casei!
Şi turul a continuat. întîi în vechea bucătărie ce va fi curîndj dotată, după cum afirmă cu mîndrie Anders, cu frigider] congelator şi cuptor cu unde. Apoi la mansardă, unde camerele de oaspeţi urmau să fie bine izolate, iar ferestrele schimbate.! Pentru hol avea planuri mari. Soba înaltă de teracotă trebuiî înlocuită cu un şemineu, în timp ce în sala de jos vor instalate două sobe vechi, de teracotă, stil Mane Berg.
.Mergeam după grup cu paharul în mînă. Ca la vizionare™ unui muzeu, mă gîndeam eu. O vizionare cu un ghid entuziaşti Nu-l invidiam pe Anders pentru entuziasmul şi pasiunea luii Ştiam cît de mult însemna pentru el să refacă şi să se reîntoarcâj 'în casa copilăriei. Mă întrebam lotuşi de unde avea atîţia bani? Cînd am făcut reparaţii ori modificări în magazinul meu,i aproape că mă ruinasem. Meseriaşii suedezi costă enorm. Poatel că Anders moştenise o duzină de mătuşi strămutate la Domnul! ori poate cîştigase la loterie. Un salariu de funcţionar la MuzeulJ
suedez nu ajungea pentru încălzirea geotermică sau pentru o nouă sală de baie. Acoperea, eventual, costul unui cuptor cu unde şi a unui şemineu. Sau, mai ştiu eu ce să zic, poate nu eram bine informat şi salariile Ia muzeele suedeze nu erau chiar atît de mici. Dacă te gîndeşti bine, dintr-un astfel de salariu Anders îşi răscumpărase casa iar Gunnar Nerman luase un Porche cu preţ redus, ce-i drept!
Dar la urma urmei nu era treaba mea de unde aveau ei bani.
CAPITOLUL V
— Noroc!
Anders von Laudern ridică paharul către cerul de seară. Paharul îngust, de şnaps, străluci sub lumina amurgului ce aureola pădurea de pe partea cealaltă a lacului. Stăteam la o cină improvizată pe iarba din jurul casei, la o masă şubredă de bucătărie şi pe scaune şi taburele de culori şi forme diferite. Eu mă nimerisem într-un fotoliu concav cu tapiţeria stricată, iar gazda trona pe un taburel de bucătărie cu trei picioare. Nu aveam porţelanuri, farfuriile de carton şi tacîmurile de plastic înlocuiau Meissen-ul şi argintul. Cu excepţia paharelor de şnaps din cristal, toate celelalte pahare erau de plastic. La magazinul din sat, care încă nu se transformase într-o autoservire lipsită de personalitate, gazda găsise un set de pahare de modă veche, înguste şi cu picior.

Anders îşi plimbă privirea asupra mesei şi a oaspeţilor.
— Nu voi ţine un toast, vreau numai să vă urez bun venit ^ci, la Backa. V-am spus că va fi o întîlnire fără pretenţii şi, ᶜurn vedeţi, mă ţin de promisiune. Cu vîrf şi îndesat. Dacă veţi reveni însă peste cîteva luni, atunci va fi altfel. Vom sta într-o sufragerie restaurată, vom mînca în porţelan din estul Italiei şi ᵛom bea vin de vinotecă în pahare de cristal. Tacîmurile vor fi
36
37
şi ele pe măsură şi, cu puţin noroc, şerveţelele de hîrtie vor] înlocuite cu şervete din pînză de in.
— Cum e acum, are mai mult farmec, zise Gunnar Nerma E ca şi cum am fi la Safari în Africa. După o zi plină aventuri faci tabără la marginea lacului. în lac sînt crocodili hipopotami, dar noi stăm la umbră si mîncăm carnea unei antilope abia împuşcate si bem whisky scoţian. în iarbă pîndesc mambe veninoase, negre şi verzi, şi din depărtare se aud tam-tamuri ameninţătoare.
— Poate că ai dreptate, zîmbi Anders. De la Stockholi pînă aici e într-adevăr un drum lung, dar din păcate nu vă ; oferi decît ştiuci în lac, iar combina agricolă a arendaşului
fi luată drept tam-tam. Oricum, noroc!
— Şi eu sînt de părerea lui Gunnar, interveni Barbro Lundelius, luînd din heringii în sos de muştar. E mai grozav ; stai afară, pe iarbă, în amurg şi să priveşti lacul decît înţepeneşti la o masă cu locuri rezervate, cu şervete albe şi faţ; de masă din damasc pe care trebuie să fii atent să n-o pătezi cu vin roşu.
— Gîndiţi-vă ce prgrese a făcut tehnica, interveni Sven Lundman ridicînd farfuria de carton. în tinereţea mea, rumâni nu i-ar fi trecut prin cap să mănînce din altceva decît farfurii porţelan şi cu tacîmuri adevărate. Probabil că nici nu existau farfurii de carton şi tacîmuri din plastic. Şi ce ai tu pe masă i luat gata pregătit din magazin, din cîte înţeleg. Nu interpreta greşit, nu critic *menu-iâ,* se grăbi să adauge el şi zîmbi către] Anders. Dar toate sorturile de hering cu diversele lor sosuri sînl cumpărate la borcan. Iar chiftelele au fost cu siguranţa congelate. Se cumpără totul gata făcut, se încălzeşte în cuptorul] cu microunde şi, după masă, se aruncă totul, atît paharele cît vesela.
— Da, dar nu uita şi reversul medaliei, spune soţia lui. se întîmplă cu resturile astea. Se adună munţi de deşeuri < ambalaje şi cînd sînt arse dăunează mediului înconjurător, ultimă instanţă deşeurile noastre ajung în atmosferă şi alt
stratul de ozon şi mai ştiu eu ce alte efecte mai au. Mă întreb dacă totuşi nu era mai bine înainte.
— Dragii merrHisabeth trebuie să mă scuze, dar aici nu-i o şedinţă a secţiei locale a partidului ecologist. Anders se ridicase după ce umpluse paharele celorlalţi. Am zis că nu voi ţine o cuvîntare lungă, însă aşa cum vă daţi seama, ziua de azi e o zi mare în viaţa mea. Am revenit în sfîrşit acasă! A fost greu, de multe ori am crezut că nu voi reuşi, dar în cele din urmă am reuşit. Şi ăsta e doar începutul. Cu puţin noroc renovarea va fi gata în toamnă şi, de Crăciun, mă voi muta de-a binelea aici. Va fi însă şi foarte multă muncă. Mai mult ca sigur că fiecare meseriaş din zonă va avea ceva de lucru. Goli paharul şi se aşeză.
— Toate bune şi frumoase. Dar de unde luăm paralele? Gunnar Nerman îl privi cu uşoară ironie pe Anders. Oare ai spart vreo bancă?
— O, doamne, nu! Trebuie să vă povestesc, altfel muriţi de curiozitate. Datorez totul talentului şi cunoştinţelor mele.
— Povesteşte-ne!
Ochii lui Hisabeth, aflată de cealaltă parte a mesei, se fixară asupra lui Anders. privirile-i străluceau şi eu mă întrebam dacă erau reflexele soarelui în amurg, ori dacă exista un alt motiv, legat de Anders.
— Nu e nimic ieşit din comun, explică el. Am avut ceea ce se cheamă puţină şansă. Acum destul de mult timp, am cumpărat vreo două tablouri. Nu le-am pus pe pereţi, pentru că pur şi simplu nu aveam loc pentru ele şi nici nu mi se păreau deosebit de decorative. Aşa îmi ziceam pe atunci. Cu puţin timp în urmă, absolut din întâmplare, le-am scos din nou la lumină şi am constatat că sînt pictate de Kandinsky.
— Kandinsky? Sven Lundman îl privi uimit. Dar este unul dintre marile nume internaţionale. Cum de le-ai găsit?
— Kandinsky a avut vreo două expoziţii în Suedia înainte de primul război mondial. Un timp, chiar a locuit şi a pictat aici. Şi-am avut noroc. Aşa că-i pot mulţumi lui Kandinsky că
38
39
m-am întors la Backa. în zonă au trăit personalităţi ca Sigge Stark şi Heidenstam, Sfînta Brigitta şi Lina Sandell. în biserica parohială a fost expus, un timp, coşciugul lui Carol al Xll-lea, după moartea violentă de la Fredrikshald. Şi aş putea să enumăr multe alte nume. Regiunea Narke ar avea nevoie de cineva care să-i facă reclamă.
— Cred că tu ai fi foarte potrivit pentru asta, zise Barbro Lundelius şi-şi ridică o şuviţă de păr blond care-i venise peste ochi. Apropos de picturi: am citi zilele trecute că poliţia a descins la un tip un tablou de Breughel. Autentic, din secolul al XVH-lea şi în valoare de două milioane. Pe puţin. Ceea ce e curios, este că poliţia nu ştie cine-i proprietarul. Nu există nici o sesizare a unui furt. Nu-i fantastic?

— N-aş zice. Şi Gunnar Nerman se întinse după sticla aburită de Pelin, băutură făcută în casă de Anders. E poate cineva care nu vrea să arate că are bani; ori un suedez rezident în străinătate care n-a fost acasă în ultimul timp să-şi controleze apartamentul.
— Chestia cu banii nu e o problemă, preciza Sven Lundman. Obiectele de artă sînt scutite de impozite. Cel puţin încă mai sînt.
— E adevărat răspunse Gunnar. Dar poate că respectivul nu e aşa de îneîntat de amestecul poliţiei. Poate a cîştigat gologanii într-un mod care ar putea să intereseze poliţia, cine ştie?
— Dar e foarte bine. Elisabeth se întoarse zîmbind către soţul ei. înseamnă că pictura se va vinde la licitaţie, deoarece nu există un proprietar şi astfel poţi să cumperi un Breughel pentru muzeul tău.
— Ehe, luna de pe cer, mormăi el. E realmente scandalos modul în care este tratată cultura în ţara asta. Oricare rahat de mic afacerist ne ia de sub nas obiectele într-adevăr valoroase ca să le speculeze ori să arate lumii rangul lui social. Mai zilele trecute un asemenea individ a cumpărat o pictură superbă cu multe, multe milioane. Apoi a declarat că, de fapt, lui tabloul nu-i place cine ştie ce, dar că totuşi l-a cumpărat. Şi se poalei
ghici de ce. Peste cîţiva ani va scoate milioane frumuşele în plus pe tablou. Aţi văzut doar anunţurile de prost gust făcute mai nou de Firmele de licitaţie. Nu vorbesc de valoarea artistică, ci de .preţuri maxime "obţinute şi recrutează clienţi cu putere de cumpărare din comerţ şi industrie.
— Am văzut chiar azi un astfel de anunţ, rîse Barbro. Una dintre firme susţinea că a obţinut recordul de preţ pentru acuarelele lui liljepors. Acum se străduia să-şi adjudece şi recordul la pînzele în ulei.
— Ce" inepţie! răbufni Elisabeth. Parcă ar fi campionatul suedez în opere de artă. De ce nu merg pînă la capăt şi nu anunţă preţul pe centimetru pătrat al operelor lui Zorn, Hjerten şi Hill. Pentru că, la urma urmei, despre asta e vorba: bani şi speculă.
— Dacă nu i-am fi avut pe Tessin şi pe mama lui Gustav al IlI-lea, Muzeul naţional n-ar fi fost ce e astăzi. Să ciocnim în cinstea lor. Şi Sven trase un gît zdravăn din paharul înalt.
— Cum aşa? îl privi Barbro întrebător. Mi se pare o bizară alăturare de nume.
— Nu e chiar aşa de curioasă pentru cunoscători. Cari Gustav Tessin era fiul lui Nicodimus cel Tînăr, cel care a proiectat şi construit Palatul Stockholm-ului. Cînd tatăl său a murit, în 1727, Cari Gustav a preluat postul de supraintendent şi a făcut tot ce a putut pentru ca opera părintelui să fie dusă la bun sfîrşit. Cari Gustav a fost şi el o personalitate proeminentă a timpului, dar mai mult ca politician şi diplomat. înainte de a cădea în dizgraţie la curte, fusese mentorul prinţului moştenitor, adică al lui Gustav al 11l-lea. Şi, cît timp a fost ambasador la Paris, a colecţionat comori unice de artă, aproape numai nume mari ca Boucher, Rembrandt şi mulţi alţii. Sărăcind apoi, a ᵛîndut colecţia reginei şi mamei Iui Gustav al IlI-lea, Lovisa Llrika. Ea era soră cu Friederick cel mare al Prusiei, mai văzuse Şi altceva din lume în afara Stockholm-ului şi şi-a dat imediat ˢeama de valoarea operelor. Treptat acestea au ajuns la Muzeul naţional. O femeie interesantă. A fost puţin umbrită de strălucitul ei fiu, eforturile şi realizările sale în cultura suedeză

41

T

fiind mai puţin cunoscute. Ea a avut însă un rol mai mare decît foarte mulţi alţii în această privinţă.
— Sven! Hisabeth se aplecă peste masă şi-i atinse uşor mîna. Anders şi Gunnar ţi-au ascultat acum mulţi ani prelegerile de istoria artei şi sînt sigură că ei îşi amintesc totul despre Tessin şi Lovisa Ulrika.
îi zîmbi soţului şi din nou fusei surprins de frumuseţea ei. Părul lung, închis îi cădea pe umeri; ochii mari, de un albastru-violet intens sub sprîncenele oblice, îi dădeau o înfăţişare aproape orientală, La asta contribuiau şi pomeţii înalţi ca şi faptul că era bronzată. Am remarcat de asemenea că nu era singurul care o privea. Anders făcea acelaşi lucru. Dar nu ca mine, la modul obiectiv şi analitic. Nu, el arăta ca un elev îndrăgostit. Pentru cine avea ochi să vadă, era evident. Anders von Laudem era îndrăgostit de Hisabeth Lundman.
— Apropo de hoţi şi spargeri, zise Sven Lundman. Nu e< riscant să laşi casa nepăzită cînd eşti plecai? Este izolată totuşi.
— Nici un pericol, răspunse zîmbind Anders. Am un vecin, j dascălul bisericii, care locuieşte foarte aproape şi mai trage cîte un ochi si spre Backa. Şi deocamdată nu am lucruri de valoare j aici; nici artă, nici bijuterii. Anders îi făcu conspirativ cu ochiul lui Sven, dar acesta nu părea că se amuză. Chiar deloc. Şi mă întrebam de ce.
Soarele apusese. Pîcle uşoare dinspre stufăriş se furişau către! casă, trecînd în dansul lor de sînziene peste covorul de iarbă. Dar i ceaţa nu venea singură. Veneau şi ţînţarii, năpustindu-se asupra i cefelor şi picioarelor noastre, roind în jurul capetelor ca] avioanele la asalt. Ne-am mutat în casă şi ne-am aşezat în salonul mare unde Anders aprinsese focul în soba de teracotă, j împotriva frigului ce se insinua dinspre lac.
La cafea, servită din fericire în cești adevărate şi nu dej plastic, şi coniac, Anders m-a tras deoparte şi ne-am aşezat în j camera din colţ, într-o sofa veche şi desfundată. Foarte j desfundată. Luase cu el sticla de coniac pe care o ţinea între j picioare. Mi-am adus aminte cît a putut să bea în avionul!

de Frankfurt. Să fi avut Anders von Laudem probleme cu alcoolul?
— Johan! zise ridicînd paharul către mine. Ochii îi străluceau, privirea îi era tulbure. Tu ştii că eşti cel mai bun prieten al meu. în orice caz, cel mai vechi prieten. N-are importanţă. Noroc!
— Noroc. Mă întrebam ce urmărea, de ce se izolase de mine.
— îţi aduci aminte de zborul de la Frankfurt? Am dat din cap.
— Şi ce ţi-am povestit despre tablou, despre Rubens?
Am dat din nou din cap, luînd o gură de coniac din paharul grosolan.
— Uită! îmi zîmbi el. Eram făcut praştie. Avusesem o perioadă obositoare în Italia, ţinusem prelegeri şi la Universitatea din Padova. Şi ştii,cum e. Cînd te cufunzi în fotoliul avionului încordarea nervoasă dispare, eşti pe drum spre casă şi-ţi îngădui cîteva pahare, nu?
îl priveam şi mă gîndeam. Chiar aşa de beat nu mi s-a părut că a fost, din cîte îmi amintesc. Deşi poate că reuşise să-mi ascundă adevărata lui stare.
Anders se aplecă cupă sticlă, îşi umplu paharul şi mă întrebă Şi pe mine din ochi dacă nu mai vreau. Eu i-am făcut semn că iu, pentru că nu voiam să mă trezesc cu durere de cap. Şi-n afară de asta trebuia să plec dis-de-dimineaţă.
— Am trecut arunci printr-o perioadă de depresiune psihică. La muzeu eram stresat şi problema succesiunii la postul de şef roâ apăsa îngrozitor. îmi dispăruse somnul. Şi pentru a putea să adorm seara am început să beau şi să iau valium. Ceea ce nti-a dat cele mai fantastice vise. Vise bizare, oribile şi enorm de realiste în detalii. Ţipi şi ţipi în somn fără să poţi scoate un ˢunet şi pe urmă te trezeşti leoarcă de transpiraţie.
— Vrei să spui că Rubens-ul tău a fost numai un vis?
— Exact. O combinaţie de somnifer, alcool şi dorinţă.
— Dorinţă?
42
43
— înţelegi, nu? şi începu să rîdă. Un expert în Rubensj găseşte un tablou necunoscut al maestrului. Face senzaţieJ numele îmi apare pe prima pagină în toate publicaţiile de arta din lume. îţi dai seama ce ar fi însemnat asta pentru şansele mele de a-i urma lui Sven.
— Tu ai fost întotdeauna un visător. Cu toate că mi-a povestit destul de convingător toată întîmplarea, îţi promit: uit totul. Nu mi-ai vorbit niciodată despre oameni mascaţi escapade nocturne. Cât despre cine e acest Rubens, nu am nici < idee.
Anders mă privi uşurat, se aplecă şi mă bătu uşor pe obraz.
— îţi mulţumesc, şopti cu voce joasă. Ştiam eu că mă j bizui pe tine.
— Pentru asta sînt făcuţi prietenii. Şi nu mă costă nimic : uit. Dar spune-mi un lucru. Hisabeth. Ce face ea a'tceva decî| că este soţia lui Lundman?
Mă privi supicios.
— Ce vrei să spui? Şi ce te priveşte?
— Ascultă, îi ripostai puţin iritat. Ea nu mă priveşt<| nicicum. Am constatat doar că e frumoasă. Mi se pare interesantă. Şi am văzut în timpul mesei că şi tu eşti de aceeaşţj părere.
Se uită o clipă la mine, apoi zîmbi.
— Exact ca pe vremuri! Vezi tot şi remarci tot. Da, sînt de| acord cu tine. E frumoasă şi eu sînt...
N-a mai avut timp să cuntinue pentru c-am fost întrerupţi.
— Staţi aici şi complotaţi.
Gunnar Nerman îşi adusese un scaun de bucătărie şi se aşează j în faţa noastră.
— N-aţi rezolvat încă problema succesiunii lui Svan?j Păreaţi aşa de misterioşi şi eu miros conspiraţii în fiecare] colţişor.
— Intrigi ca intrigi, zise Anders privindu-l. Dar î>£ şopteştel că nu eşti deloc străin de politica de culise, din cîte am înţeles.1 Să faci vizite dese la Ministerul culturii şi învăţămîntului, e şi j
asta o metodă care poate să dea rezultate! Astăzi nu se iau în consideraţie numai meritele ştiinţifice.
— Nu te da bătut nici tu, îi ripostă Gunnar uşor înfierbîntat. înscrie-te la vreun partid interesant. încearcă la ecologi şti, acum că ai devenit şi ţăran.
CAPITOLUL VI
— Vreau să profit de ocazie şi să-i felicit pe comisarul Bergman şi pe colegii săi de la secţia droguri. Aţi făcut o treabă fantastică!
Şi ministrul de justiţie. Viola Gren, zîmbi bărbatului cărunt care stătea vizavi de ea la masa lungă de conferinţe. Din stradă, prin pereţii groşi de piatră, străbătea zgomotul traficului ca vuietul înfundat şi slab al mării, iar soarele de vară trccînd prin ferestrele înalte se reflecta în paharele şi sticlele de apă minerală de pe masă. în jurul mesei stăteau domni gravi din conducerea poliţiei, ai direcţiei sociale, precum şi cîţiva funcţionari din minister.
Harry Bergman îşi drese vocea şi se uită întrebător la şeful poliţiei starului care îl încuraja dînd din cap.
— Mulţumesc pentru frumoasele cuvinte ce ne-au fost adresate, începu el.. Am să le transmit colegilor mei.

Munca lor nu e întotdeauna p'lcută. Fondurile sînt prea mici şi avem nevoie de personal, aparatură ca să putem acţiona mai rapid cînd e cazul. Vreau să spun, în situaţii cînd % necesar să interceptăm convorbiri telefonice sau alte genuri de intervenţii.
Tăcu văzînd fruntea încreţită a şefului poliţiei şi privirile neliniştite ale colegilor cu diverse grade şi funcţii. Ascultarea telefoanelor şi o mai mare flexibilitate în acţiunile de urmărire nu erau cele mai nimerite subiecte de abordat cu un nou ministru de justiţie.
44
45
— Cuvintele de încurajare sînt întotdeauna plăcute, conţinu el, dar medalia are două feţe. Faptul că am reuşit să captură mai multe droguri are legătură directă cu creşterea cantităţii i narcotice de pe piaţă. Deci, chiar dacă în comparaţie cu ana trecut a crescut cu 50% cantitatea confiscată, aceasta reprezint doar vîrful iceberg-ului. Ceea ce reprezintă abia 10% dir volumul existent pe piaţă, în cel mai bun caz.
— Un lucru care ne nelinişteşte este că predomină drogurilel puternice, interveni Hansson, şef de birou la direcţia socială. Din statisticile existente reiese că, faţă de cifrele anterioareJ confiscările de heroină au crescut cu 50%, iar la cocaină de patru] ori.
— E adevărat, spuse Harry Bergman şi-şi aprinse o ţigarăj Ministrul justiţiei îl privi dezaprobator, dar nu ţinu să-ii amintească de mica tăbliţă cu „Fumatul interzis" care stăteai sprijinită de sticlele de apă minerală. Şi abia îi felicitase pe! poliţişti pentru munca lor. Observaţiile puteau fi lăsate pe mai| fîrziu.
— Sigur că a crescut pînă la 120% confiscarea de canabisl anul acesta, problema însă o constituie drogurile tari, iar haşişul 1 şi marijuana sînt primele trepte către consumul de narcoticei puternice.
— Evoluţia este alarmantă, interveni şi şeful poliţiei,! răsfoindu-şi hîrtiile. în 1986 de exemplu am confiscat un gram { de cocaină, iar în 1988 cifra a fost de 2500 grame. Deşi nu j reprezintă mult în comparaţie cu statisticile internaţionale. Zilele trecute în Canada s-au confiscat 500 kilograme dej cocaină. La preţul străzii asta ar însemna peste un miliard. Şi un alt preparat, LDS, unul dintre cele mai periculoase, pare săi revină în forţă. în 1987 am confiscat o doză, iar anul următor' 1650.
— Şi să nu uităm că această captură a fost singura, îl întrerupse Harry Bergman. Am făcut-o în Vallentuna, unde am strîns cu uşa un furnizor. Un alt aspect îngrijorător este răspîndirea cocainei în alte grupuri decît cele obişnuite.
— Ce vrei să spui? întrebă ministrul justiţiei aranjîndu-şi ochelarii masivi. înainte folosise lentile de contact, dar noua poziţie îi impunea o imagine mai gravă şi atunci trecuse la ochelari, ceea ce îi conferea feţei o expresie mai energică, mai hotă-rîtă. Cel puţin aşa i se părea cînd se privea în oglinda din baie.
— Şi noi am remarcat acelaşi lucru, reluă Hansson. Acum cîţiva ani, direcţia socială avea de-a face cu indivizi aflaţi la marginea societăţii, mai uit sau mai puţin irecuperabili. Mai degradaţi decît alcoolicii. Mulţi dintre ei fără nici o speranţă de salvare, nedorind şi neavînd puterea să renunţe la viciul lor. Oameni insensibili la orice fel de argumente. Dar pe ei ştim unde să-i găsim şi putem cel puţin să încercăm să-i ajutăm. Consumul de narcotice se practică acum de către persoane din ce în ce mai tinere şi cocaina, de exemplu, a devenit drogul sexy la modă. E o cu totul altă clientelă la care noi nu mai avem acces. Oameni de condiţie bună, cu viaţă ordonată şi cu venituri substanţiale. Nu putem trimite patrule la toaletele restaurantelor de lux şi ale discotecilor, de pildă. Şi mă tem că acolo avem o bombă cu explozie întîrziată. La început, cît timp poţi controla situaţia, este incitant, dar după o vreme, drogul te subjugă şi eşti pierdut. încet dar sigur.
— Sună alarmant, zise Viola Gren. Dar nu trebuie să ne resemnăm. Trebuie să combatem acest flagel cu toate mijloacele, să nu ne dăm bătuţi. Statul nu ezită să ia măsuri şi eu personal voi ridica problema la guvern pentru a vedea ce se poate face.
„Nu ne doare gura să vorbim" gîndi Harry Bergman, dar rămase tăcut. Sună ca o cuvîntare electorală, cînd politicianul vînează votul fluturînd problema drogului. Dă-ne bani, mai bine. Şi oameni.
— întrebarea este dacă aveţi propuneri concrete pe care să le analizez împreună cu colegii mei din minister.
— Trebuie să ne ocupăm de vînzarea pe stradă, preciza şeful Poliţiei. Dacă reuşim să-i anihilăm pe distribuitori, consumul se va micşora cu siguranţă treptat.
46
47
— Trebuie respectate drepturile individului, îl întrerupse şeful de birou Hansson. Trebuie să luăm în consideraţie integritatea omului şi să nu ne pripim.
— Adică să respectăm dreptul unei persoane de a-şi lua viaţa prin abuz de droguri? îl privi ironic pe Harry Bergman. Să stăm cu braţele încrucişate şi să nu intervenim? Am să-ţi spun un lucru: aceşti oameni nu-şi cunosc interesul. Trebuie ajutaţi. Şi doar cu indulgenţa şi formulările vagi nu ajungem prea departe.
— Dar pentru asta nu e cazul să cădem într-un soi de fascism, zîmbi şrful de birou şi zîmbetul lui numai tolerant nu era.
— Cred că am ajuns la sfîrşitul discuţiei, punctă uşorj nervos ministrul justiţiei ordonîndu-şi hîrtiile. Înainte de aş încheia mai sînt alte comentarii ori puncte de vedere?
— Un singur lucru despre care trebuie înştiinţat guvernul. \ Harry Bergman o privi reflectînd. Noi am lărgit

colaborarea pe *i* plan internaţional. înceicăm să ajungem la rechinii cei mari sau,: cel puţin, să descoperim acele reţele ce ne-ar da posibilitatea să atacăm lanţul de distribuţie cît mai aproape de origine. Avem în curs de lansare cîteva proiecte interesante. Se pare că în ţară ar intra mari cantităţi de cocaină din Italia, prin Veneţia. E încă; prea devreme pentru a da detalii, dar urmărim mai multe piste care conduc spre un obiectiv foarte interesant. Se profilează chiar j existenţa a doi capi. Unul în Veneţia, altul la Stockholm. Cu puţină răbdare şi noroc sper să-i putem prinde în curînd.

— Bine, dădu din cap Viola Gren. Foarte bine. Era îni avantajul ei să nu meargă cu mîna goală la prînzurile şii întrunirile guvernului. îşi dădea seama de asta. Nu i-ar fi picat] deloc rău la începutul carierei o acţiune de răsunet a poliţiei care i să descopere şi să anihileze o reţea de distribuţie a drogurilor. Ba j din contra. Ea zîmbi şi se ridică.

Cînd m-am trezit, casa era cufundată în tăcere. în parc o] ciocănitoare bătea într-un trunchi şi o rază de soare, strecurată j prin spaţiul dintre draperie şi canatul ferestrei, proiecta o linie j

verticală peste ghirlandele de trandafiri decoloraţi ale tapetului ponosit.

M-am uitat Ja ceas. Aproape opt. Pentru mine era fosile tîrziu. în mod obişnuit mă trezesc în jur de şase, îmi pun halatul albastru din pluş şi mă duc, fără să fac zgomot, în hol unde, pe covorul cafeniu, sub fanta din uşă pentru corespondenţă, mă aşteaptă ,3venska Dagblabet" şi .JDagens Nyheter". Este unul din puţinele luxuri pe care mi le permit în viaţa mea modestă, abonamentele fiind făcute însă în numele firmei. Mi se pare o adevărată catastrofă cînd ziarele nu-mi sosesc ori vin mai tîrziu; întregul ritm al vieţii mi-este perturbat şi toată ziua-mi e distrusă. Ei, sigur că exagerez, dar nu foarte mult. Mă duc apoi la bucătărie şi-mi pregătesc micul dejun — o jumătate de grapefruit, cîteva bucăţi de pîine de secară cu caşcaval şi brînză de vaci ornate cu ardei roşu. Efectul sănătos al micului dejun e contracarat de cafeaua neagră, dar nu poţi împăca şi capra şi varza şi, fără cafea, nu concep să-mi încep o nouă zi în lumea asta dură şi rea. .

Şi astfel, în timp ce apa de cafea fierbe, îi torn lui Cleb lapte şi caut în frigider ceva resturi care să-i fie pe placul unei năzuroase domnişoare pisici dimineaţa: o jumătate de sardină ori ceva de genul ăsta. în vremea asta dumneaei se freacă linguşitor de picioarele mele, mieunînd tare şi insistent. îmi pun micul dejun pe o tavă de argint şi, vara, mă aşez pe terasă, iar cînd e [u]rît într-unui din fotoliile din faţa şemineului. Uneori, în special iarna, cînd e frig şi afară un întuneric compact, mă retrag în dormitor, rezem pernele de speteaza patului şi pun tava pe noptieră. Apoi încet desfac ziarele şi încep să savurez lectura.

Doamna Andersson, menajera mea din Kopmangatan 11, nu [e] deloc îneîntată cînd citesc ziarele în pat. Cerneala tipografică murdăreşte cearceafurile. N-am ce-i face însă, trebuie să accepte [a]ceste proaste deprinderi ale mele. Nefiind chiar aşa catastrofale, [e'e] pot fi trecute cu vederea.

Acum însă se făcuse deja tîrziu. Şi trebuia să ajung la ockholm şi să deschid magazinul cel mai tîrziu pe la zece.

Dacă mă grăbeam şi dacă şoseaua nu era prea aglomerată, şi fi j putut să fiu în două ore la Stockholm.

Numai de-aş găsi cîte ceva în bucătăria lui Anders, mă j gîndeam în timp ce mă îmbrăcam. Nu-mi făceam prea multe probleme cum că el s-ar fi sculat să pregătească micul dejun aşa ; devreme şi nu aveam nici o idee unde puteau fi ceştile, farfuriile ■ şi toate celelalte. Torul părea improvizat în vechea bucătărie, plină de dulapuri şi de sertare. Dar cafeaua trebuie să fi fost fără] îndoială pe undeva şi de asemenea ceva de mîncare în frigider.

Cel puţin heringi în sos, dacă nu altceva, chiar dacă acesta nu se numără printre felurile mele favorite la micul dejun. Anders făcuse cu siguranţă cumpărături pentru a-şi putea servi musafirii şi a doua zi.

Da, nu puteam să spun că nu-mi simţeam capul puţin greul dar, fără îndoială, ceilalţi se simţeau şi mai ofiliţi — dacă asta! era o consolare. Anders turnase în el destul de mult, ca să nul mai vorbim de cantitatea de cafea. Golea paharele de coniac unul I după altul. Şi-apoi grogurile brun-închise cu whisky. Se mai'f spune grog astăzi? Whisky şi sifon este mai corect, dar efectulj este acelaşi. Oricum, avusese un motiv întemeiat. în sfîrşit afla acasă, îşi realizare visul şi prezentase cu mîndrie prietenilc casa copilăriei sale. Deşi, în privinţa prieteniei, aceasta crj| destul de îndoielnică dacă nu te luai numai după aparenţe.

Sven Lundman părea afectat de situaţia lui, de faptul că urmai să fie scos la pensie şi, ca de obicei la noi, să fie trecut pe linia moartă.

— E curios ce se întâmplă în Suedia, spusese el seara trecută aprinzîndu-şi la cafea ţigara de foi. Noi înfrumuseţăm existenţa prin cuvinte, dînd realităţii altă denumire, liber în loc de şomer sau lipsă de înclinaţie pentru muncă, probleme cu alcoolul etc. Acum a venit rîndul meu. Cetăţean senior sau panteră gri. Adevărul se află însă în spatele faţadei. Acum eşti pensionar, călătoreşti cu preţ redus şi au alţii grija ta. Asculţi muzică la acordeaon şi faci excursii în grup cu autobuzul, excursii organizate de Asociaţia pensionarilor. Dacă ai noroc,; ajungi la o pensiune unde cei cu drept de decizie sînt atît de moderni şi în pas cu timpul îneît permit bătrînilor să ia pînă şi un şnaps sîmbătă seara.

Spunea asta cu umor, în glumă, dar se putea remarca şi o nuanţă de amărăciune. Ce-i mai rămînea de fapt de făcut? Cîţiva« ani de libertate ca să scrie şi să cerceteze — ceea ce nu avusese timp în cursul anilor grei cînd fusese şef. Dar pensia era mai mică decît salariul, standardul de trai scădea şi vîrsta îşi spunea c -vuitul. Aseară tîrziu, cînd manierele lui distinse de gentleman cedaseră în faţa oboselii şi a numeroaselor toasturi, se remarcase

faptul că, în sinea lui, nu vedea cu ochi buni pe nici unul dintre cei doi pretendenţi la post. Nu din ceea ce spunea, dar am sesizat asta în ochii lui, am simţit-o în tonul vocii. Iar relaţia dintre Hisabeth şi Anders von Laudern nu era de natură să schimbe situaţia. Intimitatea dintre ei era evidentă. Modul încare se priveau, inflexiunile vocii, mîinile care se atingeau rapid şi imperceptibil cînd turna în pahare ori cînd se ofereau bomboane de ciocolată dintr-o cutie.
Şi, pe măsură ce treceau orele, cu atît mai evidente deveneau contradicţiile dintre Anders şi Gunnar, rivali la postul de şef al Muzeului suedez.
Batjocura şi ironia din vocea lui Gunnar, răutate vădită din ochii apoşi de pe faţa-i rotundă. Ar fi fost cazul să fie atent, căci era la limită: încă puţin şi ar fi fost un tip gras şi puhav. Liniile feţei nu mai aveau mult pînă să se lăbărţeze, obrajii păreau dilataţi, poroşi ca un burete de baie. La Anders se remarca o iritaţie creseîndă, o tensiune care îl împingea să bea mai mult decît putea să suporte.
încet şi cu prudenţă am coborît scara ce scîrţîia. Chiar dacă mă grăbeam să plec la Stockholm, nu trebuia să-i trezesc şi pe ceilalţi. Aveau nevoie de somnul de recuperare. Altfel ar fi avut toată ziua dureri de cap şi indispoziţii, după libaţiile prelungite din seara trecută. îi voi scrie cîteva rînduri de mulţumire lui Anders şi le voi lăsa pe masa de bucătărie să le găsească la cobo-rîre. Şi, în loc să-l trezesc acum, o să-l sun de la Stockholm.
50
51
Cînd am deschis uşa la bucătărie, am auzit un zgomot de veselă.
— Bună, Johan.
Barbro Lundelius stătea lingă vechea sobă electrică. îr zîmbi în timp ce turna apa fiartă peste filtrul alb ca varull Aroma îmbietoare de cafea proaspăt pregătiră se răspîndi bătrîna bucătărie. O pînză cu un dicton brodat pe ea atîrna peretele de culoare *gri perle*. „Căminul nostru este adevărat fericire", scria cu litere mari, roşii. Eram total de acord. Dar î ceea ce privea căminul lui Anders, Backa, avea să-l coste o ave înainte de a-l pune la punct.
— Ce noroc pe mine, am exclamat. îmi făceam griji prietenul nostru boem a uitat să cumpere ce-i mai important' viaţă şi în afară de asta mă temeam că nu mă voi descurca : toate lăzile şi dulapurile lui. Şi uite, te găsesc aici ca pe *viţ* înger salvator cînd cobor din pat.
— De data asta ai avut baftă. Dar nu numai tu eşti salvat, < şi Anders. Pentru că am luat cu mine o mulţime de lucruri li care băniam că Anders nu se va gîndi. Aşa că acum ai cafe franzelă, cîraat. Ca şi icre şi brînză topită.
M-am aşezat la masa acoperită cu o muşama albastră. Ba a adus repede ceşti şi farfurii, a turnat cafeaua într-un termos, i scos untul şi mezelurile din frigiderul paradit. Priveam mişcării^ ei sigure, precise. Anders avea în ea un bun asistent. Era răpit de încredere, eficientă. Se îngrijise să fie de toate — ceea ce i cam uitase. Să fi fost la mijloc doar firea ei practică sau existau şi alte motivaţii? Mă gîndeam la cum îl privise Anders seara trecută. Rîdea la glumele lui, îi asculta admiraţie ideile despre politică, cultură, artă. Era o tînă asistentă care îşi admira şeful şi mentorul, ori o femei^ îndrăgostită?
— De ce te-ai sculat aşa de devreme? mă întrebă ea, turnÎE cafea din termosul argintiu.
— Eu, care nu sînt angajat la stat trebuie să-mi cîştig pîir în mod cinstit. Magazinul se deschide la zece şi s-ar pute
52
întîoipla ca turiştii să tragă de zăvor dacă eu întîrzii şi apoi, plictisiţi, să se ducă la altul. Salută-l şi mulţumeşte-i lui Anders din partea mea. Nu am vrut să-l trezesc, are nevoie de somn din cîte înţeleg. Nu a fost chiar abstinent aseară. Barbro mă privi îngrijorată.
— De fapt sînt puţin îngrijorată, zise ea punînd jos ceaşca albă de cafea. Anders bea prea mult. Pare să fie apăsat de ceva, trăieşte sub presiune şi stress. Am încercat să vorbesc cu el despre asta, dar refuză să discute. Sigur, mă bucur că a sărbătorit cumpărarea domeniului şi că a reuşit să se întoarcă în sfîrşit acasă, dar în continuare ar trebui să fie mai ponderat. Nu e bine ce face.
Am aprobat-o, eram de aceeaşi părere şi mă gîndeam la zborul de la Frankfurt. La ceea ce spusese aseară despre valium şi alcool. întrebuinţa oare şi alte droguri mai puternice? Ce-l neliniştea?
— Şi cine va deveni şef la muzeu? întrebai eu pentru a schimba subiectul. Nu mă simţeam tocmai în largul meu să discut problemele lui Anders cînd el dormea deasupra noastră.
— Dacă guvernul nu numeşte pe cineva cu totul neaşteptat, atunci alegerea se va face între Anders şi Gunnar.
— Şi tu, în cunoştinţă de cauză, ce crezi?
— Ai de gînd să joci la curse? Vrei să mizezi pe cîştigător? Ei bine, lăsînd gluma la o parte, eu cred că Anders are cele mai multe şanse. Pe lîngă meritele profesionale, le are şi pe cele ale unui bun organizator. Şi nu e o combinaţie deloc rea. îl sprijină Şi personalul. îl plac, iar părerea sindicatului alîrnă întotdeauna greu.
— Să sperăm că nu vor fi din nou alte scandaluri, cugetai eu ungîndu-mi o tartină cu brînză topită.
— Scandaluri? Ce vrei să spui?
— Da, scandaluri în urma cărora unii miniştri trebuie să-şj dea demisia. Atunci e nevoie să fie plasaţi undeva şi postul de ^f al Muzeului suedez nu e de lepădat. Aproape la fel de bun ca ^1 de reprezentant al guvernului într-o regiune.
53

Barbro rîse. Un rîs sănătos, contagios. Din nou m-am gînditf la cît era de proaspătă. Iradia tinereţe şi sănătate.
— Vrei să spui metoda ISCS? întrebă ea.
— Ce e asta?
— în sus către stânga! Cînd o persoană sus-pusă a făcut o] gafă este promovată. I se dă un picior în spate şi e avansată în { sus către stînga. Devine guvernator ori director general. Poate j chiar ambasador.
— Ştiu, i-am replicat. E funia de mătase a zilelor noastre,! dar mai civilizată. în vechea Chină cel care o primea urma să se (sinucidă. Deşi eu cred că nu ar trebui să se limiteze numai la astfel de posturi. De ce nu fac din politicienii destituiţi orij eşuaţi căpitani de aviaţie ori neochirurgi? Sau episcopi.
Ea rîse din nou.
— Să ştii că-mi placi, deşi eşti aşa de... Tăcu.
— Aşa de în vîrstă, vrei să spui?
— Hm, nu chiar, dar bărbaţii la vîrsta ta obişnuiesc să fief mai, cum să spun, sobri. Şi chicoti uşor.
M-am simţit lezat. Şi nu puţin.
— Vîrsta şi vîrsta. Nu eşti mai bătrîn decît te simţi. Şi am decît zece ani mai mult decît tine. Nu e o diferenţă mare.
— Nu, sînt de acord cu tine. Te rog mai ia puţină cafea, J unchiule. Şi chicoti din nou.
Dar se vedea pe ea că nu era total convinsă. în practică [!] Barbro nu-şi aplica propriile teorii căci era mult mai apropiată de Anders decît ar fi justificat-o simpla relaţie profesională. Probabil însă că eu mă înşelam. întotdeauna îmi imaginam tot felul de lucruri şi mă amestecam unde nu era cazul.
Cînd ne-am terminat micul dejun, toţi ceilalţi dormeau încă. Am ieşit pe scară şi am privit în jur. Soarele strălucea pe cerul înalt şi albastru şi un cîntec de păsări venea din rămurişul pomilor ce înconjurau vechea casă. O codobatură ţopăi a pe pietrişul curţii în costumul ei elegant de seară, contrastînd cu gaşca de vrăbii guralive care, ca un grup de lefegii sărăntoci ai păsărimii, se băteau la colţul casei. Rîndunele harnice se roteau în zbor, vînînd insecte. De sub streşini se auzea ciripitul insistent al puilor, iar bondarii zumzăiau, cînd mai intens, cînd măi în surdină, în boschetul de iasomie de pe latura casei. Mă gîndeam ce se spune despre bondari, că, după toate calculele tehnice, ei nu ar fi capabili să zboare dar, fiindcă nu au aflat încă nimic despre aceste teorii, bondarii continuă să zboare! în depărtare se auzea mugetul vacilor la păşune. Liniştea de la ţară, idila pastorală. îl invidiam pe Anders. A revenit acolo unde-şi avea rădăcinile, acasă. Cînd voi face şi eu aşa ceva? Unde e casa mea în lumea asta?
— Să mergi prudent, zise Barbro şi mă sărută pe obraz. Un sărut rapid, uşor ca aripa unei rîndunici.
— Promit. Şi poate ne vedem la Stockholm. Trebuie să vii să-mi vezi magazinul din Gamla stan. Uite cartea mea de vizită. Are ambele adrese, la magazin şi acasă. Locuiesc lîngă Sfîntul Gheorghe. E uşor să-ţi aduci aminte.
— Fără îndoială. O să vin. La revedere.
— Salută-l pe Anders şi mulţumeşte-i, îi strigai din fereastra deschisă a automobilului pe care-l pornisem. Spune-i că-l sun.
De obicei deschid magazinul la zece fără un sfert. Acum întîrziasem un sfert de oră, dar nu-mi păsa fiindcă nu mă aştepta nimeni. De fapt clopoţelul u'betan de deaspra uşii a sunat doar cîteva ore mai tîrziu, cînd am vîndut nişte gravuri din Suecia Antigua. Clientele erau două doamne mai în vîrstă din Eksj6, care căutau un cadou pentru nepotul ce împlinea cincizeci de ani. L-am sunat şi pe Anders de vreo două ori, dar nu a răspuns nimeni. Seara am stat pînă tîrziu pe terasa ce dădea deasupra Pieţii Kbpman. Am citit ziarele de seară şi m-a izbit faptul că-şi schimbaseră înfăţişarea, iar conţinutul lor se apropiase de cel al săptămînalelor. Nu mai predominau noutăţile, iar divorţurile, reţetele de mîncare şi reportajele despre personalităţile cunoscute °cupau acum un spaţiu din ce în ce mai mare.
Clăo dormea într-unui din scaunele mari de grădină din [lr]estie spaniolă. Culoarea ei crem, cu lăbuţele şi boticul

albăstrui, se armonizau perfect cu perna bleu-închis a scaunului! Probabil că era conştientă de efect, căci se instala de preferinţă ÎE| acest loc. Deasupra mea săgetau rîndunelele ca pe cerul de la Backa şi peste acoperişurile de un negru strălucitor ale caseloi se vedea verdeaţa bogată de la Djurgarden. Turnul de la GronsJ Lund îşi ridica degetul arătător, alb, către cerul siniliu al înserării, iar de la *montagne russe* veneau rîsete şi ţipete slabe aduse de vînt. Ascultam concertul pentru oboi şi violină, motiv pentru care scosesem telefonul din priză. E un lu.\ ce mi îngădui uneori, îndeosebi cînd ascult muzică. Deşi tot nu caută aproape nimeni. Tocmai îmi preparasem o cină, di resturile din frigider, şi mă simţeam destul de bine, cînd cineva sunat la uşă.
— Cine poate să fie la ora asta? m-am întors cu către CI care deschisese nepăsătoare un ochi albastru ca violeta ca să închidă imediat la loc.
Mi-am dat cu mîna prin păr, mi-am aranjat puloverul di lînă albastru-închis care făcuse cute la mijloc. Mi-am pui papucii pe care îi aruncasem din picioare, am ieşit în hol şi deschis uşa către scară.
Afară, în lumina bolnavă de pe palier, stătea Bărbi Landelius. Arăta palidă şi desfigurată *4e* plîns.
— Johan, zise şi mi se aruncă de gît, plîngînd. S-; întîmplat ceva îngrozitor.

CAPITOLUL VII
— Draga mea, i-am zis luînd-o în braţe şi mîngîind-o , părul blond, în timp ce ea se zguduia toată de plîns. Draga me ce s-a întimplat?
— Anders, articula ea printre suspine. Anders... el... murit. Şi începu să plîngă din nou.
56
Am luat-o cu grijă şi am intrat în hol, închizînd uşa după noi.
— Vino şi te aşază, i-am spus şi am condus-o către unul din fotoliile adinei de lîngă şemineu. Povesteşte-mi totul. începe cu începutul. Şi nu te grăbi.
Am turnat coniac în două cupe mici, i-am dat una lui Barbro şi m-am aşezat lîngă ea.
— Azi-dimineaţă, după ce ai plecat — începu ea, apoi se opri şi luă o gură din coniacul închis la culoare. Azi-dimineaţă toţi am coborît în jur de nouă şi-l aşteptam şi pe Anders să vină. Cum Sven şi Hisabeth trebuiau să plece la Stockholm, şi cum Gunnar se grăbea şi el, m-am dus sus, în camera lui, să-l scol. Dar Anders dispăruse, patul era gol. Şi nici nu părea să fi dormit cineva acolo. Am crezut că era la baie, ori că ieşise să aducă poşta fără ca noi să-l fi zărit. Dar nici în baie şi nici pe drumul către cutia de scrisori nu era nimeni. La început nu ne-am sinchisit prea mult de absenţa lui Anders pentru că ne-am gîndit că se sculase probabil mai devreme şi plecase după cumpărături. Curînd însă am început să ne neliniştim şi-am pornit să-l căutăm prin toată casă. Barbro tăcu din noa.
— Şi?
— Am ieşit apoi în grădină şi Hisabeth a fost cea care... care a descoperit ceva. Ne-a strigat. Era la lac, lîngă micul ponton. îţi aminteşli de pontonul mic şi şubred din lemn care dă în lac. Anders avea acolo o bărcuţă.
Am dat din cap, îmi aminteam. De multe ori., dimineaţa devreme, cînd ceaţa începea să se risipească, mă duceam acolo, luam barca şi pescuiam ştiucă şi biban în mijlocul lacului. Pontonul, lung şi îngust, din şcîndură noduroasă, pătrundea prin stufăriş, deasupra fundului mîlos al-lacului, pînă la locul unde apa devenea adinei
— Era acolo?
— Nu, doar hainele lui. Şven şi Gunnar au luat barca, au vîslit un timp şi l-au descoperit destul de repede.
Barbro tăcu şi mă privi cu ochi umezi.
57
— Unde e stufărişul mai des, reluă ea cu voce abia auzită şi-şi lăsă capul în mîini, începînd să plîngă, un plîns liniştit, deznădăjduit. Nu ştiam ce să fac şi i-am întins batista mea. A luat-o cu un zîmbet scurt şi chinuit, printre lacrimi.
— Evident că se sculase dimineaţa devreme ca să facă o baie, adăugă ea A înotat prea departe în larg şi i s-a pus un cîrcel.
Mi-am mai turnat un coniac, nescoţînd nici un cuvînt. Mă uitam la ea fără s-o văd. Anders von Laudern murise. Dispăruse. Nu mai exista. Cel mai vechi prieten al copilăriei mele, o parte a vieţii mele de adolescent. îmi fu.ese luat ceva ce niciodată nu-mi va mai fi dat înapoi. Crescusem împreună, copiasem la şcoală, făcusem colibe în parcul de la Backa; vînasem turturele gri-albăstrui aje căror aripi şuierau în zborul rapid peste plantaţia de mazăre a tatălui său şi împuşcasem veveriţe iarna, pe zăpadă, cu puşca din salon. Anders o primise de la tatăl lui cînd împlinise zece ani şi, în fiecare duminică, i se dădea un pumn de cartuşe şi sfatul de a fi prudent şi a nu trage pînă cînd nu era sigur ce anume împuşcă. „Muieri care culeg fructe de pădure pot să stea pe vine în spatele oricărui arbust", obişnuia să ne amintească Georg von Laudern şi noi înţelegeam ce vroia să spună, chiar dacă tufele de afine şi meri sorii dormeau sub zăpadă. Plecam apoi în pădure. Pomii erau grei de nea, nămeţii cu creastă ondulată păreau sculptaţi în zăpada albă şi curată, iar noi ne învîrteam ca nişte cîini de vînătoare în jurul trunchiurilor înalte. încercuiam o zonă şi număram urmele lăsate de veveriţe pentru a vedea cîte duceau către pomi şi cîte plecau de la pomi. Dacă urmele spre pomi erau mai numeroase, ştiam că vînatul se afla în copaci şi ne furişam, cu privirea în sus, printre trunchiuri, ca să descoperim veveriţele cu ochii ca boabele de piper.
Vindeam apoi blănurile în tîrgul de la Orebro, pentru cîteva coroane, unor oameni bătrîni şi ciolănoşi care umblau prin tîrg cu un maldăr de blăni de vulpe roşie pe umăr, cu piei de veveriţe într-o mînă şi cu blănuri frumoase, strălucitoare de jder amestecate cu cîte o vidră în cealaltă. Adesea în jurul lor
58
plinea un miros puternic de coniac. Printre tarabele cu tot felul de fleacuri, cu tablouri de prost gust, caramel şi jucării, negustorii de blănuri aduceau un iz al timpului trecut, cînd tîrgul din februarie era un tîrg adevărat, important în toată regiunea. Atunci acolo se vindeau cocoşi de munte cu pene albastru-negre, blănuri de castor, fier, unt gras şi cîte altele.
Şi acum Anders murise. Nu era drept. Toată viaţa-şi dorise să se reîntoarcă acasă. Iar cînd visul i s-a împlinit, Anders nu mai e. Eram aproape furios pe el.
— Ştii cînd s-a întîmplat? Ea clătină din cap.
— Nu ştiu dacă azi noapte sau dis-de-dimineaţă. Eu m-am dus la culcare destul de devreme. Oricum înaintea ta.
Mă sim(eam obosită şi mă durea capul.
— Cine l-a văzut ultima oară?
— Am discutat despre asta. Sven şi Hisabeth s-au retras şi ei destul de devreme, deoarece voiau să se scoale la

timp pentru a se înapoia la Stockholm. Pe la unu s-au urcat în dormitorul lor.
— Şi-au rămas Anders şi Gunnar?
— Da, şi Gunncr a povestit că, după ce au plecat ceilalţi, el şi cu Anders s-au dus la bucătărie, s-au aşezat la masă, au mîncat heringi, au băut ceva tare şi-au stat de vorbă.
— Despre ce au vorbit?
— Gunnar nu ne-a spus. Ştiu însă că s-au certat.
— De unde ştii?
— M-am trezit în toiul nopţii ca să merg la toaletă. Şi cînd am ieşit în hol am auzit voci. Anders striga la cineva Dar nu am vrut să ascult şi m-am întors la mine în cameră.
— Eşti sigură că ţipa la Gunnar?
— Cum adică? La cine altcineva?
— Nu ştiu. Dar n-ai mai auzit şi altă voce în afara celei a lui Anders?
— Nu, bineînţeles. Dar pentru că ei stăteau în bucătărie, nu putea să mai fie şi altcineva
59
— Probabil că nu. îţi aduci aminte cam ce oră era?
— Cred că în jur de două.
— Mi se pare cam ciudat că Anders să fi plecat direct de| masa de băcătărie să înoate la ora aceea, ce zici? Gunnar spune?
— Că s-au dus Ia culcare pe la două. Şi că Anders era' turtă. Gunnar băuse şi el prea mult, mărturisește singur. aceea nu-şi aduce aminte decît că s-a dus direct în camera lui şi; adormit buștean, îmbrăcat cum era. Bănuiesc deci că Anders : sculat cu durere de cap după băutură şi a vrut să se ducă săj învioreze în apa rece din lac, ca să fie dn nou în formă înainte < ceilalţi să coboare pentru micul dejun.
— Gunnar n-a pomenit nimic de ceartă?
— Dimpotrivă. Susţine că a fost foarte plăcut. Au căzut < acord să colaboreze şi să nu-şi pună beţe-n roate, indiferent < dintre ei va deveni şef. Hotărîseră chiar ca cel care va cîştiga: facă tot ce-i stă în putinţă pentru ca celălalt să obţină un corespunzător. Oricum, mai există şi alte muzee şi institute < cercetări în afară de Muzeul suedez.
— Interesant. Au fumat deci pipa păcii la masa de bucătărie!
— Da, şi cred că Anders de asta l-a şi invitat pe Gunna Anders era o persoană sensibilă şi încerca întotdeauna să evitfl conflictele.
M-am uitat la ea. Se liniştise, încetase să plîngă, dar ară destul de jalnic. Din cauza lacrimilor, rimei ui i se întinsese] faţă, iar părul nepieptănat îşi pierduse strălucirea. Mi-au ve din. nou în minte filmele anilor '50. Arăta acum ca fat| sănătoasă, de la ţară, care se reîntoarce acasă după ce descoperă t oraşul este nu numai mare. Ci şi periculos. Zîmbii. B2 observă şi mă privi întrebător.
— Mă gîndeam la Anders, i-am explicat. Noi am împreună. Sigur că înţeleg dorinţa lui de a se înviora pentru l ar fi fost jenant să apară mahmur la micul dejun. Oricum, Sve Lundman îi era încă şef şi cuvîntul lui avea încă greutate în 1 priveşte succesiunea. Şi-mi închipui că un şef de muzeu, ■
60
are probleme cu alcoolul nu e soluţia ideală. De aceea, cînd s-a sculat dimineaţă, înainte ca ceilalţi să se trezească, s-a dus la ponton, şi-a scos toate hainele şi s-a aruncat în apă ca să se trezească.
Ea dădu afirmativ din cap.
— Da, toate hainele pe care le-a purtat ieri le-am găsit frumos împăturite pe ponton.
— Şi e ceva normal? Barbro mă privi cu nedumerire.
— Cînd ai de gînd să te duci dimineaţa să faci o baie în lac, te îmbraci cu toate hainele? Nu e mai firesc să-ţi pui doar slipul şi un halat? Altfel te îmbraci şi te dezbraci de două ori.
— Nu ştiu. Hainele erau acolo, deci el s-a dus îmbrăcat. Dorea probabil să fie gata ca, după baie, să aranjeze micul dejun pentru noi.
— E totuşi ceva curios în istoria asta, am zis eu.
— Ce anume?
— Anders nu ştia să înoate.
— Nu înota? Ce vrei să spui?
— Exact ce auzi. Anders nu ştia să înoate şi-i era groază de apă. Ştiu asta pentru că realmente eu i-am salvat cîndva viaţa. Anders s-a temut întotdeauna de lac. îi plăcea, fără îndoială, să pescuiască, dar era întotdeauna foarte prudent şi în copilărie nu a învăţat să înoate pentru că avusese otită şi doctorul îi recomandase să evite scăldatul. Dar, într-o dimineaţă, pe cînd pescuiam, i s-a prins în cîrlig o ştiucă enormă — sau cel puţin aşa ni s-a părut nouă. A adus-o lîngă barcă, grăbindu-se însă să o tragă peste bord, şi a căzut în apă. Din cauză că neam aplecat prea brusc într-o parte, vîslele au căzut şi ele în apă, barca îndepârtîndu-se de Anders. H s-a scufundat, a ieşit la suprafaţă, a dispărut iar şi-atunci am sărit în apă şi-am reuşit să-l prind abia la a doua încercare. Ara izbutit apoi să-l duc la mal. Nu mă tatreba cum, era cît pe ce să ne înecăm amîndoi. Pe mal l-am Întors cu capul în jos şi i-am golit de apă. A stat culcat, a vomat un timp, apoi şi-a revenit. După asta nu s-a mai apropiat

61
niciodată de apă, afară de cazul cînd era forţat să o facă şi, din cîte ştiu, n-a învăţat niciodată să înoate. Chiar şi în armată a fost scutit de înot. Anders spunea că dacă îi intră apă în urechi i se dezleagă simţul echilibrului.
Barbro mă privea ca şi cum n-ar fi înţeles semnificaţia celor povestite de mine.
— Vei să spui, bîigui ea nesigură, vrei să spui...
— Nu vreau să spun nimic, am intervenit eu rapid. Noi nu ne-am văzut de mulţi ani şi e posibil ca, în cele din urmă, Anders să-şi fi învins frica de apă. Poate chiar învăţase să şi înoate. Ce ştiu eu? Eu nu spun decît ceea ce a fost. Dar mi se pare nefiresc pentru el să se fi încumetat la un traseu mai lung de înot. Şi chiar dacă e vară, dimineaţa devreme nu e deosebit de cald nici pe uscat, nici în apă.
— Poate nu e chiar aşa de curios, zise Barbro după un timp. Anders băuse mult prea mult şi poate că nu a ieşit nicicum să înoate. în locul duşului de dimineaţă a coborît la lac, a sărit în apă lîngă ponton să se răcorească şi să se trezească. Acolo putea să ajungă cu picioarele la fundul apei şi se putea ţine de ponton. în apa rece a făcut însă un stop cardiac şi curentul l-a purtat în larg.
— E posibil. Prea mult alcool îţi întunecă judecata. Probabil că aşa s-au petrecut lucrurile.
Dar eu nu eram deloc convins că ea avea dreptate. Vibysjon e un lac puţin adînc şi e ameninţat să fie sufocat de stuf si de alte plante stimulate de îngrăşăminte. Lebede albe alunecă graţios pe oglinda cu străluciri albastre ale apei, dar stufărişul compact se întinde implacabil şi nuferii ocupă o suprafaţă din ce în ce mai mare. Nu poate fi vorba acolo de curenţi puternici.
— E clar că a fost un accident, reluă Barbro repede, ca şi cum ar fi ţinut să se convingă pe sine însăşi. Asta au afirmat şi poliţiştii care au sosit în acelaşi timp cu ambulanţa.
— I se va face autopsia?
— Habar n-am. De ce ar face-o?
— Din cîte ştiu, aşa se obişnuieşte în cazurile cînd decesul nu survine în spital.
— Şi în caz de accidente? De exemplu cînd se îneacă cineva?
— Poate că nu. Probabil nu e nevoie cînd cauza morţii e atît de evidentă. Bănuiesc însă că ar găsi destul alcool în sîngele lui pentru a avea o explicaţie.
Barbro se ridică şi se îndreptă către uşa terasei, privind tăcută noaptea de vară.
— Mă bucur că te-am găsit acasă, mărturisi ea cu voce scăzută. Te-am sunat şi iar te-am sunat, dar nu mi-a răspuns nimeni. Am avut totuşi noroc. M-am gîndit că poate ai ieşit să cumperi ziarele de seară, ori că ai scos telefonul din priză.
— Obişnuiesc să-l scot din priză. Pentru a nu fi deranjat atunci cînd ascult muzică, de cei ce vînd diverse lucruri prin telefon sau de cei ce nimeresc greşit. Altfel nu sună aproape nimeni altcineva.
— Săracul de tine, zise ea cu căldură şi mă mîngîie pe obraz. Pune telefonul în priză, poate se schimbă situaţia, îmi zîmbi Barbro serafic. Simţeam nevoia să vorbesc cu cineva, continuă ea privind afară. Şi tu eşti cel mai nimerit pentru că l-ai cunoscut aşa de bine pe Anders şi eşti, cumva, complet neutru.
— Cam anost ce^mi spui. Să fiu considerat neutru...
— Nu mă înţelege greşit. Vreau să spun că nu pot vorbi cu Sven ori Gunnar aşa cum pot vorbi cu tine. Şi nici cu Hisabeth. Şi tăcu.
— Vino mai bine pe terasa mea să vezi Gamla stan! o "nbinai. Capeţi puţină distanţare. Aici au locuit oameni de pe la 1100.
Amurgul se boltea peste acoperişuri şi case. Pe străzi era jinişte şi pace. Deodată, pe neaşteptate, cineva rîse în piaţa ^opman şi o maşină demară din faţa restaurantului Eriks, de pe strada Osterlang. Dinspre Djurgardcn venea o briză uşoară şi, în [de]Părtare, puteai ghici contururile întunecate ale Muzeului ^talui, care aproape se contopeau cu cerul.
— Aşa că Gunnar este singurul candidat acum, reluă ea cu [vo]ce joasă, privind înserarea. Este complet stăpîn pe situaţie.
62
63
— Unde, la muzeu? Ea dădu din cap.
— Principalul lui concurent nu mai există. Cel periculos. Nu că ar fi o garanţie în ce priveşte postul. Nu niciodată la ce te poţi aştepta de la guvern, logic vorbind, ar trebui să fie al lui Gunnar. Şi e aşa de nedrept!
Barbro se întoarse către mine şi ochii ei albaştri căpătaseră nuanţă întunecată.
— Anders era un om de ştiinţă, un cercetător. Un speci în Rubens cu reputaţie internaţională. Se dovedise şi administrator excelent, iubit de personal. Un om minunat. Ar însemnat foarte mult pentru muzeu dacă ar fi venit el. acum... Tăcu şi-şi înghiţi vorbele.
— Cu Gunnar n-o să fie Ia fel de bine?
Nu-mi răspunse imediat; se uita către danele din Skeppsholmen unde era ancorată bătrîna corabie cu pînze, prea cunoscuta ,#f Chapman", ale cărei catarge se înălţau peste siluetele întunecate ale acoperişurilor.
— Gunnar Nerman este un bluf, zise ea cu îndîrjire. Un oportunist şi un linguşitor care s-a pus bine cu Lundman şi cu consiliul de conducere. Lucările Iui ştiinţifice constau din ideile furate la seminariile de istorie a

artei de la studenţii dotaţi şi din ceea ce reuşeşte să prindă din presa străină de specialitate Şi astea le aplică pe un material suedez cu surle şi pompe. Uo pozeur şi un şarlatan de şef, asta e ceea ce ne vine în locul Iui Anders.
— Nu pare a fi deosebit de simpatic, am aprobat-o eu. Mi* mi-a făcut impresia unui copil alintat şi arţăgos care a mîncat prea multe prăjituri cu ciocolată. E puhav prin mai multe părţi. nu numai la faţă. Pare ca şj cum ar fi stat toata viaţa cu părinţi» şi niciodată n-a învăţat să-şi facă singur patul. Buna lui
i-a împlinit toate dorinţele. Tot ea i-a dat şi Porche-ul? Barbro mă privi mirată. Apoi rîse.
— Nu am nici cea mai mică idee. Dar socotind salariul care-l are, ea trebuie că i l-a dat. Şi eu mi-ain pus

întrebări, căci Gunnar a trăit mereu pe picior mare. Prînzul la Operakällaren sau la Gourmet. Deseori era în străinătate, hainele şi le cumpăra numai de la *boutique.* Ţinea să facă impresia unui dandy, să se dea drept o persoană din înalta societate, de o inteligenţă sclipitoare, bogat, ce şi-a făcut din artă un *hobby.* Un Oscar Wilde suedez, dar fără înclinaţiile sexuale ale acestuia.
— înţeleg. Şi fără talentul lui Oscar Wilde, din cîte am putut constata. Am rîs amîndoi.
— Dar Gunnar Nerman nu e singurul care se bucură astă-seară, zise ea de data asta serioasă şi mă privi cu ochi care păreau mai mari în lumina palidă a înserării.
CAPITOLUL VIII
— Stăm şi vorbim, zisei eu şi ţie trebuie să-ţi fie foame.
— Pînă acum n-am avut timp să mă gîndesc la mîncare. Totul e ca un coşmar din care tocmai sînt pe cale să mă trezesc. Intr-un fel refuz să cred că aşa ceva s-a întîmplaL
— Te înţeleg. Şi pentru mine e la fel. îl cunosc pe Anders de o viaţă şi nu mai departe de ieri seară am stat împreună de ᵛorbă la Badea. Acum e mort şi e nevoie de ceva timp ca să realizezi asta. Oricum, tu trebuie să mănînci. Altfel leşini de foame.
Barbro îmi zîmbi cu recunoştinţă.
— Dacă mă gîndesc bine mi-e destul de foame în ciuda tuturor celor întîmplate. N-am mîncat nici obişnuitul meu mic dejun şi nici prînzul. Cafeaua şi tartina luate la o staţie de benzină de lîngă Eskilstuna nu sînt chiar ceea ce recomandă hstitutul de nutriţie.
Ne-am dus la bucătărie. Am scos din congelator nişte cotlete Pe care le-am făcut în cuptorul cu microunde — adevărată oinecuvîntare pentru burlacii comozi. Am pregătit o salată verde

şi am desfundat o sticlă de Beaujolais, am aprins cîteva luminări şi am pus vesela albă pe faţa de masă roşu-închis. Nu voiam să stau în sufragerie. în bucătărie te învăluia intimitatea vieţii de fiecare zi, te simţeai mai în siguranţă. Şi de asta aveam nevoie amîndoi. Siguranţa şi refugiul în viaţa obişnuită.
—. Povesteşte-mi despre prietenii tăi, am îndemnat-o oferindu-i platoul cu cotlete.
— Prietenii mei? întîi m-a privit nedumerită, apoi a înţeles imediat ce doream. Da, ce aş putea să-ţi spun? A rămas pe gînduri, în timp ce eu îi umpleam paharul înalt cu vinul roşu închis la culoare. Să încep cu Sven Lundman, pentru că el e cel mai în vîrstă. Unul dintre cei mai proeminenţi critici de artă din Suedia şi, dacă nu ar fi preferat munca la muzeu, ar fi fost în continuare profesor la o universitate de aici. Sau Ia fel de bine din străinătate. E specialist în secolul al XVIII-lea, în pictura franceză şi are doctoratul în Fragonard.
— îmi place, am întrerupt-o şi am ridicat paharul cu vinul rubiniu. în cinstea lui Fragonard. Şi pentru frumoasele lui femei care se dau în leagăn înconjurate de un frunziş bogat în stil rococo.
— Exact, zîmbi ea Iar Sven a făcut o carieră rapidă, numele lui însemnînd ceva în cercetare. într-un fel bine că se retrage pentru că acum se poate dedica în întregime lucrului fără să mai aibă de-a face cu administraţia şi intrigile.
— Intrigi?
— Nici nu-ti dai seama ce se petrece în cercurile universitare cînd e vorba de posturi de docenţi şi profesori, recomandări şi toate celelalte. Posturile de vîrf nu cresc în pom şi mulţi se cred îndreptăţiţi să le ocupe. Mizae mare. Transpune-te şi tu în situa(ia lor. Ani de zile, cu datoriile pentru studii care cresc mereu, munceşti la teza de doctorat şi la alte lucrări ştiinţifice ca să acumulezi merite. Şi, într-o zi, undeva, se eliberează un post-Unul dintre puţinii profesori în specialitatea ta moare sau se pensionează. Atunci se ascut cuţitele şi în noapte se aud tam-tam-urile. Vei fi răsplătit? Eforturile, perseverenţa şi toţi

banii împrumutaţi vor zbura **oare pe fereastră** sau vd **fi oare** promovat şi vei primi cununi de laur?
— Descrii foarte sugestiv lucrurile, o admirai eu amuzat Dar Sven Lundman nu avea astfel de probleme. Dimpotrivă, aş zice. EI se va pensiona.
— Da, dar mă întrebai de intrigi. Cu sau fără voie, Sven a fost întotdeauna implicat în evenimentele din domeniul istoriei artelor. Ca referent, dar şi în multe alte feluri. Vezi, deci, că deşi e greu să te retragi din posturile înalte şi să renunţi la prestigiul şi influenţa pe care acestea ie presupun, cred că el în secret răsuflă uşurat. Uită-te numai la disputa iscată de succesiunea lui. **Dar** nu se poate spune acelaşi lucru despre Hisabeth.
— Adică?
— Ea nu se simte mai liniştită, zîmbi Barbro ironic şi bău tiin Beaujolais. Părul lung, blond îi aluneca peste

umeri în timp ce mînca şi în lumina blinda a luminării faţa ei se înseninase, evocînd strălucirea vechilor maeştri olandezi. O tînără burgheză din Amsterdamul Renaşterii tîrzii sau o bucătăreasă frumoasă
fadnd treabă.

— Nu, Bisabeth nu intenţionează nicidecum să se retragă, să gătească mîncare şi să facă menajul unui pensionar în vreun sat anonim. Ea trebuie să fie centrul atenţiei, să ia parte la vernisaje, să meargă la *party-nn.* Să fie mereu văzută! Să fie prezentă la întîlnirea anuală a asociaţiei Prietenii Muzeului Naţional, la Valdemarsudde, unde vine şi familia
regală etc.

— Şi vrei să spui că în viitor n-o să mai aibă parte în
aceeaşi măsură de acest gen de viaţă?

— Da. Deşi în Suedia nu se mai practică omorîrea bâtrînilor. cum ai devenit pensionar însă se deschide o uşă în Podea şi ai ,4ispărut".

— Sven vorbea despre asta ieri seară. Acordeon şi excursii cu autobuzul. Dar chiar aşa rău n-o să fie pentru el. Nu cred că v trebui să se teamă. Dar apropos: Bisabeth, ea de unde vine?

— De la Slockholm.

— Nu, nu la asta mă refeream. Zîmbii şi umplud paharele. | Este şi ea licenţiată şi critic de artă, ori cu ce se ocupă?

— Cred că e fiică de medic şi-a crescut în DjursholmJ cartierul bogătaşilor din Stockholm. A (acut şcoala franceză : vreun an la Sorbona Apoi. de plăcere, a început studii de istoriei a artei, un fel de curs de logodnă. Sven era profesor şi ţinea! prelegerile şi s-a întîmplat ce s-a întîmplat. S-au căsătorit şi toţi| spuneau că ea l-a făcut şef la Muzeul suedez.

— Sună interesant O ţipă cu resurse.

— Da. dar bineînţeles nu în sensul propriu. Eh'sabeth I-împins, nu s-a lăsat Sven ar fi vrut să rămînă în conţinu profesor, dar pentru ea nu era de ajuns. Nu avea suficie .jghernonicon". Nu tu rege care să facă inaugurări, nu tu regii să vină la vernisaje şi, desigur, nici revistele mondene precu .Jurnalul lunar" sau Jntîmplările săptămînii" nu s-ar fij sinchisit de o soţie de profesor de la Upsala.

— Nu crezi că eşti puţin maliţioasă?

— Poate, zise ea zîmbind. Dar nu mult.

— Şi cu Anders? Păreau să fi avut destul de multe comun. Mai e un cotlet Nu-l vrei?

Privirea i se întunecase şi-şă puse jos cuţitul şi furculiţa.

— Anders era ca un copil. Hisabeth se folosea de el şi dragostea lui pentru ea. S-a îndrăgostit de ea, ceea ce a flatat-o la început, dar apoi lucrurile au luat o întorsătură serioasă.

— Cum adică îl folosea?

— Anders era numai o piesă în jocul ei. Muzeul devenis locul ei de acţiune şi totul trebuia să o pună pe ea în evident: să-i dea ei, Hisabeth Lundman, un loc de frunte. Acum, cînd Sven se pensiona, Anders urma să o ajute în comerţul cu ; căci îşi deschisese o galerie în Gamla stan, nu departe de aici, Anders fiind consilierul ei. O ajuta să găsească obiecte de ; Ideea era ca el să fie eminenţa cenuşie, marele expert.

— Pare puţin cam exagerat. Nu putea să o ajute Sven? E < pufin la fel de calificat ca Anders.

— Deci nu ştii cum stau lucrurile? mă cercetă ea cu privirea.!

Am dat din cap, simţindu-mă ignorat.

— Hisabeth voia să se despartă de Sven. Nu concepea să trăiască undeva într-un mic apartament cu un pensionar şi" să numere fiecare sfanţ.

— De unde o scoţi şi pe asta?

— Ştii cum e la serviciu. Toţi ştiu totul despre fiecare. Şi ieri seară s-au certat rău de tot în cameră. Erau perete în perete cu camera mea şi m-au sculat. Sven a lovit-o pînă la urmă, cînd ea i-a spus că-l iubeşte pe Anders şi nu poate trăi fără el. „Şi eu?", ţipa el. „Eu pot trăi fără tine? La mine nu se gîndeşte nimeni". Şi-a început să plîngă. Mi-am băgat degetele în urechi. A fost ceva oribil.

— Chiar aşa de departe au mers lucrurile?

— Hisabeth a pus ghearele pe el. Şi Anders **nu s-a** lăsat rugat, remarcă Barbro cu amărăciune. Ea avea o putere bizară asupra lui. Şi ştii că Anders era slab în privinţa sentimentelor. Apoi bea prea mult si mă întreb dacă uneori nu mai era **şi** altceva în afară de alcool.

— Droguri?

— Nu ştiu, dar cîteodată avea ceva straniu în **privire şi** u>mportamenl. Nu nu'rosea a alcool, dar lua el ceva. Mai cred că se băgase şi unde nu trebuia. Avea convorbiri telefonice care-l iniau, iar de cîtcva ori l-au vizitat persoane, puţin spus ciudate. Iar după fiecare vizită Anders era schimbat. Tulburat **şi** nervos.

— Cînd au venit ultima oară?

— Doar cu cîteva zile în urmă. Cînd Anders **a** intrat după aceea la mine, era tare palid. Biroul meu este pe acelaşi culoar cu al lui. Vis-ă-vis.

— Erai asistenta lui, nu?

Barbro roşi uşor, reflectînd ce să spună, ce ar trebui să spună.
— înţeleg la ce te gîndeşti, zise ca cu un zîmbet trist, confirmare nostalgică a ceea ce fusese între ei. Eu nu concepeam viaţa fără Anders. Dar cînd a apărut Elisabelh, totul **s-a** schimbat. H se retrăgea şi bea. Pînă la urmă m-am dat bătută, 'am cerut Iui Sven să mă mute la o altă secţie şi el **mi-a** Promis acum cîteva săptămîni.
68
69
— Cum se face atunci că ai fost invitată ieri?
— îi făgăduisem lui Anders de mult că-mi voi asuma într-un fel rolul de gazdă la masă. Să aranjez cu mîncarea şi cui toate celelalte. Şi apoi mă interesa şi casa din punct de vedere alf istoriei culturii. Aveam de gînd să scriu o lucrare asuprâf restaurării, să arăt cum se procedează în detaliu cînd restaurezi ol casă din secolul al XVIII-lea. Pentru că Anders era extrem def meticulos. Totul trebuia să fie exact ca atunci. Fiecare clanţă,! flecare seîndurâ. îşi procurase chiar cuie făcute de mina, în iocull celor vechi. Deci eu aveam şi un interes profesional, de istoric] al artei. Concurenţa e dură, aşa cum ştii. Iar eu sînt încă lai vîrsta cînd trebuie să scrii şi să produci. Să-mi arăt aptitudinile! profesionale pentru a putea avansa
— Ce bine e cînd ai toate aceste probleme în spatele tău, îi? zîmbii eu. Zic şi eu precum Oscar Wilde, că sînt un bărbat lînar'[1]! cu un viitor strălucit în urmă. Bineînţeles, trec peste faptul căi nu sînt nici lînăr şi că nici perspectivele mele nu au i'ostf ni ci cînd strălucite. Cursul de istorie a artei de la UppsaJa m-a'l făcut să ajung aici, în Gamla stan. .Şi acum înţeleg ai e unf mediu mult mai plăcut şi mai liniştit decîl goana de pe| coridoarele universitare şi încercarea de a face carieră.
Barbro se amuză.
— Dacă vrei, poţi să-mi mai dai puţin vin şi povesieşte-rmj despre studiile tale.
— Secolul al XlX-lea suedez. Romanticii. Am scris cliia un studiu despre Fahlcrantz, părintele şcolii romantice de picturi din Suedia, cum i se spunea.
— Ştiu. H a fost printre primii care a părăsit atelierul şi ieşit îB natură. Amesteca asfalt în culori pentru a obţine toni acela sumbru de pe paleta romanticilor.
— Exact. Dar ce le ştii! Numai că problema este că acum] asfaltul crapă, se fărîmiţează şi tablourile trebuie restaurate. Dara pentru a rezuma situaţia despre care vorbeam înainte: Anders şif Hisabeth se iubeau deci şi Sven era disperat că ea-l va părăsi.
— Cam aşa, răspunse ea serioasă. Un fel de dramă îa| triunghi, dacă vrei. Anders o iubeşte pe Hisabeth care se iubeş
doar pe sine, iar blîndul Sven rămînc cu inima friptă — ca să ne exprimăm în limbajul revistelor sapiamînale.
— Sună cinic. Dar cred că acum înţeleg cum stăteau lucrurile. Atunci nu ne mai rămîne decîl Gunnar ca să facem din triunghi un dreptunghi.
— De ce nu un pătrat? îi reveni ei zîmbetul. Dar lăsînd gluma la o parte, mie el nu-mi place deloc. Şi ţi-am povestit deja de ce. Mai nimeni nu-l simpatizează. E tipul care se ploconeşte în fala superiorilor şi loveşte în subalterni. IVofită de toţi în orice situaţie. Un oportunist şi un carierist.
— Nu e un portret prea frumos.
— Nici n-am avut intenţia asta. E un şarpe.
— Cu clopoţei sau piton?
— Mamba. Cel mai veninos.
— Pari convinsă. Ţi-a făcut vreodată rău?
— Nu direct. Eu sînt prea tînără şi lipsită de importanţă pentru a avea vreun motiv să încerce, dar sînt mulţi alţii care au fost loviţi. Mi-e teamă numai că acum, cînd Anders nu mai este, Gunnar poale să facă ce vrea Şi dacă nu se întîmplă ceva imprevizibil, el va deveni noul meu şef Dar mai curind mă transfer decît să-l am pe Gunnar scf. Sub lumina caldă a luminărilor privirea ei devenise *dir/H.*
— A fost interesant să-mi fac o idee despre ce se petrece în instituţiile de stat, am conclus eu şi am pus sosul cotletului în farfuria lui Cldo ca o surpriză pentru cînd se va scula şa -şi va face turul prin bucătărie să vadă ce mai e nou. Ca cetăţean ce plăteşte impozit, contribui şi eu la finanţarea activităţilor. E aproximativ ca în Dallas.
— O comparaţie excelentă. în cinstea ci! Deşi ar fi trebuit ^ avem „Bourbon on ihe rocks".
Arc umor. Iubesc femeile cu umor. Nu la propriu, bineînţeles. Dar o femeie frumoasă fără umor e pentru mine ca o Păpuşi decupată, fără viaţă. O păpuşă Bărbie fără suflei.
— Apropos de Dallas, Anders avea un atu ascuns în mînecă
— Juca poker?
70
71
— **Nu chiar, dar aproape. Avea dovada că Gunnar** înşelase şi **copiase mai mult sau mai puţin o lucrare** despre barocul italian. **cu care a avut mare** succes la Uppsala. Cînd Anders a ţinut! **ultima oară prelegeri la** Padova a găsit, din întîmplarej originalul la biblioteca de acolo. Gunnar crezuse că nu era nici un risc să fie descoperit, fiind o lucrare de diplomă publicaţi iu **italiană, într-un tiraj** foarte mic, **la** sfîrşitul secolului trecut şi **nerăspîndită** în afara universităţii. Scriitorul a murit de **tuberculoză şi nimeni din** generaţia lui nu mai e în viaţă, aşa că riscul era minim

— Anders intenţiona să se folosească de acest **atu?**
—■ **Nu ştiu, dar** Gunnar avea motive întemeiate să se teamă de consecinţe.
~ Deci Gunnar nu va fi printre cei adînc întristaţi ia îiunonnînlarc.
— întocmai. Eu cred că astă-seară este foarte mulţumii. Atît el cîi ş: Sven Lundman.

CAPITOLUL IX

Anders von I^audcrn nul privea zîmbind. O faţă tînără, relaxată. Am apropiat /jarul ca să văd mai bine. în fotografie era cu cel puţin zece ani! ni ai tinăr. Viaţa încă nu-si pusese amprenta pe trăsăturile lui. ridurile din jurul ochilor încă nu aparuM'ra.

Notiţa de la pagina cu noutăţi de familie cuprindea un scurt rezumai ai vieţii iu; Anders von Laudem Studii în istoria artei Ia l ppsaia şi în Italia Axivca;, docent la l ppsala şi apoi priffl intenuent ia Muzeul suedez Jnccat în accident" suna ultimi» trazâ despre destinul unui om, Era punctul terminus ai vieţii lui Aiiciers Dedesubt urma un necrolog, cîteva cuvinte semnate cte Svv-r. j.undman. l n portret personal şi sobru făcut unui coleg ş imn r>:!!.-!i.n

Barforo Lundelius susţinea că Sven Lundman e satisfăcut Cd puţin aşa credea ea serile trecute. Că atît Gunnar Nerman, cit şi Sven Lundman sînt cbiar foarte mulţumiţi că Anders se înecase. Dar asta nu corespundea cu ceea ce scria Sven în necrolog. Sven aprecia loialitatea, umorul, capacitatea de muncă a lui Anders, faptul că nu pregeta niciodată să-i ajute pe alţii. Amintea de stima personalului şi sublinia importanţa Iui ca cercetător în domeniul istoriei artei. Lipsa lui Anders, „Un prieten iubit şi o personalitate culturală remarcabilă pe care sîntem bucuroşi că am avut posibilitatea să-i cunoaştem*', se va face simţită aît în (ară, cît şi în străinătate.

De fapt scria aceea ce era de aşteptat, ceea ce impunea convenienţa. „Despre morţi numai bine". Nu aşa spuneau romanii? Şi cînd şeful unuia dintre marile muzee din Suedia scria necrologul pentru unul dintre cei mai apropiaţi colaboratori, cu greu s-ar fi putut exprima în alt mod. Mă întreb ce-ar fi conţinut articolul dacă Sven ar fi spus exact ce gîndea, fără să ia în consideraţie imperativele momentului.

Am pus ziarul deoparte, pe masa de pe terasa unde luam micul dejun. Paginile cu noutăţi de familie mau fascinat întotdeauna. în ele se reflecta într-un mod luteran, ordonat, întreaga viaţă, îngrijit şi conştiincios expusă şi înregistrată, ca ?i cum ar fi fost redactată de Direcţia naţională a sănătăţii ori de vreun minister. Nu lipsea decît numărul personal. Cercul etern, de la naştere pînă Ia monnînt. Notiţe scurte sau poeme căznite, cu **versuri şchioape, precum ,$ă ridicăm drapelu* / că s-a născut bîieţelu"", anunţau că a văzut lumina zilei mult doritul copil. Se aduceau Ia cunoştinţă logodne eclatante ca florile de primăvară, [c]&ătorii. Din fotografiile neclare perechile priveau pline de [s]Peranţă cititorul şi viitorul. Adevărul statistic arăta că tot a Patra căsătorie avea să se defacă, dar cine se gîndeşte la date Rustice cînd orga intonează marşul Iui Mendelssohn. în aforă jţ[e] asta, părea să revină romantismul. în numărul de astăzi fiecare pereche e în ţinută tradiţională: rochii albe şi frac. Magazinele de închiriat rochii de nuntă au avut o epocă de aur.**

L

73

Urmau apoi toate zilele de naştere, plutoane întregi cu oct ce împlineau cincizeci, şaizeci şi alte vîrste mărşăluiau în fiecare diminea(ă la cafeaua mea şi mă amuza să caut persoane cunoscute, găsind uneori nume de oameni pe care-i crezusem dispăruţi de mult Profesori bătrtni, vechi colegi ai tatei. Un fel de salutări din timpuri şi locuri trecute. Şi, în sfîrşit, confirmarea finală că zădărnicia vieţii a ajuns la consolarea ultimă.

Vtntul înnoirii bătea pînă si în lumea chenarelor negre ale anunţurilor mortuale austere. în locul tradiţionalei cruci negre existau acum alte simboluri. Păsări care zburau către cer. Hori gracile de pădure care îşi plecau capetele cu întristare, bărci <_•: pînze navigînd pe mare, trandafiri fără spini. Şi toate notiţele sub .decesuri şi in memoriam" rezumau destinele oamenilor, povestind cum şi ce s-a întîmplat. Un ogor al vieţii, gîndeam eu privind pagina. De la leagăn la mormînt. Primăvară, vară, maturitatea toamnei şi la sfîrşit tăcerea şi pacea iernii. (

.înecat în accident" De fapt era logic ca Anders să se înece, pentru că nu ştia să înoate. Dar atunci ce căutase la lac?; Insinuările şi subînţelesurile lui Barbro. Anders von Laudern[fusese omorît? Sven Lundman avea motive să o facă. Gelozie,! ură împotriva celui care-i luase soţia şi îl privase de nuna ş> lumina ce aveau să-i uşureze cărarea bătrîneţii. Şi Hisabetb, arivista ce se iubea doar pe sine. Oare era precum Văduva; Neagră, păianjenul femelă care-şi omoară partenerul după ce acesta şi-a făcut datoria şi nu-i mai poate fi de folos? Gunnar Nerman a scăpat şi el de concurentul cel mai periculos la postul; de şef. Dar să omori oameni pentru că au o aventură cu soţia tal sau pentru că stau în drumul carierei tale? Nu, nu trebuia să la* fantezia să o ia razna. Şi, la urma urmei, ce ştiam eu despre» posibilităţile lui Anders de a înota? Poate că de cînd nu ne-aH>[mai întîlnit şi-a învins groaza de apă, poate că învăţase sâ înoate.

Dar nu puteam îndepărta un anume gînd, mă frămînta, aşa că, după prînz, l-am sunat pe vechiul meu prieten. Caii'

74

Aspîund, comisar şi şef al comisiei de crime. M-a ascultat cu răbdare şi i-am povestit pe larg despre Anders şi cina la Backa. Despre Sven Lundman şi Gunnar Nerman.

Mă întrerupea din cînd în cînd şi-mi punea cîte-o întrebare scurtă. Cînd am terminat, la celalalt capăt al firului era o asemenea tăcere îneît am crezut că Asplund a închis receptorul, că nu a mai avut răbdare să mă asculte.

— Şi unde vrei să ajungi cu asta? se auzi după un timp. Vrei să spui că unul dintre prietenii tăi i-a luat viaţa lui Anders vcaLaudem?

— Nu chiar aşa, mi se pare numai că toată situaţia e puţin stranie. De ce s-ar fi dus în înoate cînd nu ştia? Ceva aici nu e în regulă, dar e mai mult o senzaţie decît o certitudine.

— O senzaţie spui? Vocea lui Caile Asplund suna ironic. Şi cam ce-ai vrea să fac cu senzaţiile tale?

— Poţi să-l suni pe colegul tău din Hallsberg, sau unde fac investigaţia, şi să vezi despre ce este vorba.

— îmi sugerezi să mă amestec în treburile lor, să le telefonez şi să le declar că ,Am senzaţia" că von Laudern, care s-a înecat zilele trecute, a fost omorît de şeful Muzeului suedez sau de un alt coleg?

— Nu fii caraghios! înţelegi tu exact ce vreau să spun. Din nou tăcere în aparat.

— Presupun că da, zise el. Că înţeleg ce vrei să spui. O.K., am să dau un telefon pentru pacea sufletului tău.

Şi Caile s-a ţinut de promisiune. M-a sunat puţin înainte de ora închiderii.

— Am vorbit cu colegii din Hallsberg. Dar le-a luat ceva timp pînă au înţeles că nu sunam în interes de serviciu. Mi-au [r]~—î cam acru.**

— Ce-au spus?

— Că sigur s-a înecat, în duda .senzaţiilor" tale. Autopsia [a] arătat de asemenea că Anders era sub influenta alcoolului. Beat ^ia Şi nu numai atîL

Cumadică?

75

— LSD. O variantă puternică de drog care dă halucinaţii; nu mai ştiu ce alte simptome.

— Crezi că poţi să zbori, am completat eu. Am citit < asta. Uneori cei care iau LSD cred că pot zbura, se aruncă j fereastră şi mor.

— Poate cred de asemenea şi că pot înota, zise Caile, mi-e teamă că moartea prietenului tău a fost destul de banală.' însuţi ai povestit că bea mult. Evident că avea probleme direcţia asta din cîte reiese. Şi acum a mai adăugat şi droguri ca să se simtă mai în forţă, a pierdut simţul realităţii a făcut o baie nocturnă pentru a se răcori. Mai straniu de atît i e, din păcate. Sau poate din fericire. Crime şi nenorociri ave suficiente ca să nu ne mai trebuiască încă una.

După ce am pus receptorul jos, am rămas mult timp gânduri la masa de scris din magazin. Era, evident, un accid .banal". Beat şi dezechilibrat, lui Anders i s-a năzărit să facă < baie şi s-a ars. Dacă nu poţi înota cînd eşti treaz, cu atît: puţin poţi cînd eşti beat. Ca să nu mai vorbim de droguri. puteam să înţeleg de ce Anders se droga. Alcoolul nu suficient ca să-i domolească neliniştea, ori căzuse într-dependenţă din care nu se mai putea smulge? Tragică pove Un talent strălucit, un om cald şi plin de fantezie, un cercetate de elită — după spusele lui Sven Lundman. Anders von! avea încă aşa de mult să dea, cînd a fost răpit din viaţă. Atît *i* inutil. Dacă în schimb s-ar fi dus să se culce, s-ar fi trezit cu i durere de cap formidabilă, dar ar fi fost în viaţă şi ar fi putut: trăiască încă mulţi ani.

Harry Bergman îl privea pe bărbatul aşezat în faţa lui pe j partea opusă a biroului. Îşi stinse ţigara în scrumiera de sticlă f verde, strivind-o cu mişcări agresive şi puternice. Tutunul brun] fărâmiţat căzu peste scrumul alb-gri.

— Sînt pe cale să mă las, explică el. De aceea fumez nu pe jumătate. Costă, dar mă simt mai bine şi am promis soţie Scoase un pachet de ţigări din buzunarul sacoului, luă o:

ţigară şi, fără să-şi ia privirea de la bărbatul de pe scaun, o aprinse cu o brichetă din metal strălucitor.

— Propui să trecem la fapte? întrebă suflînd un nor alb de fum.

Celălalt dădu din cap afirmaţiv.

— O livrare e pe drum către el şi avem suficient de multe dovezi în ceea ce-l priveşte.

— De unde ştii că aşteaptă un nou transport?

— Ne-au informat italienii. Ei ascultă telefonul furnizorului *Ja.* Am primit de asemenea informaţii de la americani. Poliţia americană a devenit mai activă, au un nou şef şi noi dotări, aşa că începe să renteze mai mult vînzarea cocainei în Europa, riscurile fiind mai mici. Şi piaţa e în expansiune.

Harry Bergman îl aprobă. Ştia. Şi poate că nu era aşa de rău. Avea nevoie de finalizări. Atît pentru Ministerul justiţiei, cît şi pentru ziarele de seară. Ar fi căzut foarte bine în această perioadă cînd se stabilea bugetul, pentru că ar fi primit întăriri şi noi suplimentări de fonduri, ca să nu mai vorbim de importanţa pe care acţiunea ar fi avut-o în frînarca abuzului de droguri. Cu cît confiscaţi mai mult, cu atît mai mult intra frica în angrosişti şi în cei ce vindeau pe stradă. Dacă ar fi putut determina şi tribunalele să dea pedepse corespunzătoare, ar fi fost Şi mai bine. Ca să nu mai spunem de autorităţile penitenciarelor. Atitudinea lor tolerantă cu permisii, libertate de mişcare, vizite. Şi ultima întîmplare: deţinuţii de la o închisoare au făcut grevă pentru că sortimentul de bunuri de

ia chioşc era Prea redus. Nu, nu-i cădea bine la tensiune să se gîndească la lucruri de genul ăsta. Nu-şi făcea decît nervi. Şi din nou strivi Ugara pe jumătate fumată în scrumieră, ca şi cum ar fi înfruntat sistemul.
— Cum l-aţi descoperit?
— E meritul italienilor. Ei au un ciripitor. Restul a fost simplu.
— De unde vine drogul?
— Veneţia.
76
77
— Venefia? Harry Bergman zîmbi. Ai auzit bancul cu Veneţia? E aşa al dracului de prost că tfebuie să ţi-l povestesc. L-a spus la saună unul de la poliţia de moravuri. Un cetăţean trebuia să plece în concediu la Veneţia Şi prietenul lui l-a sfătuit: „Fii atent să nu iei boli venetice". Bun, nu? Rîse din inimă, cu poftă. O glumă între bărbaţi la saună. Inspectorul din scaunul de vis-â-vis zîmbi forţat.
Deci nu i-a plăcut, gîndi Harry Bergman şi-l privi. Nu-ţij rămîne decît să constaţi că unora le lipseşte umorul. îşi aprinse! o nouă ţigară. Fumul alb se ridica uşor spre tavan.
— Destul de rafinată metoda, zise uitîndu-se pe fereastră ca şi cum ar fi vorbit cu el însuşi. Să înghiţi heroină ori s-o introduci în anus e un procedeu cam grosolan pentru gustul meu. De-a dreptul scîrbos. Şi oamenii noştri trebuie să aştepte zile întregi ca specimenele alea să .scoată" pacheţelele cu droguri. Ori tipul ăsta are stil. Introduce cocaină în mobile antice. Poţi spune că are clasă. Zîmbi către colegul său — un zîmbet aproape admirativ. Dar o să-l băgăm în sperieţi. Scormonim în muşuroi şi vedem ce se întîmplă.
în seara aceea m-am dus la cinematograf. Ceea ce nu se întîmplă prea des pentru că nu mi-a plăcut niciodată să mă înghesui în rîndurile de bănci împreună cu o grămadă de oameni care manînra, foşnesc, şuşotesc. Nici aerul de obicei nu e curat. De aceea prefer video, comedii în primul rînd. Cu cît mai ridicole, cu atît mai bine. Benny Hi 11 e printre favoriţii mei. Cu ziarele şi TV-ul pline de toată violenţa, brutalitatea şi suferinţa din lume, ai nevoie de rîs. Ca de obicei, m-a urmărit un joc al hazardului. Seara era caldă şi plăcută şi am luat-o peste podul Strom, din apropierea palatului, către grădina de vară din Kungstrăd-garden. E un pod ce-mi displace dintotdeauna. Strică aspectul oraşului şi fragmentează viziunea iniţială a lui Tessin ce plasa palatul regal în centrul capitalei baroce pe care voia să o construiască. Asta nu s-a realizat, dar ideea cu UD palat, astăzi doar o capodoperă de arhitectură, ce se ridică din
apă ca pentru a ocroti şi apăra capitala a fost total greşit aplicată. Iar podul este o construcţie .provizorie", *realizată* graţie
unei majorităţi de numai patru voturi în consiliul comunal de acum patruzeci şi ceva de ani. în zece ani va fi dărîmat — se afirma pe atunci, dar ca orice lucru provizoriu şi podul a devenit permanent
Mă plimbam fără ţintă prin furnicarul de oameni de sub , coroanele înfrunzite ale pomilor şi, traversînd piaţa Nomnalm. am intrat pe strada Bibliotecii să mă uit la vitrine. Curios, dar aveam senzaţia că mă urmăreşte cineva Hm, nu mă amuza să ştiu că un individ în spatele meu mă observă. Şi nu ar fi fost pentru prima oară. Dar încercasem să mă descotorosesc de fiecare dată de suspiciune. Cu siguranţă că erau doar închipuiri. Nu exista nici un motiv să fiu urmărit. Văzusem prea multe filme poliţiste şi de spionaj la TV. Sau poate aşa e cînd trăieşti singur îţi închipui că alţi oameni sînt mai interesaţi de ceea ce fad tu decît sînt ei de fapt. Un negustor de antichităţi între două vîrste şi cu tendinţă de îngrăşare, cu o situaţie financiară destul de haotică nu putea prezenta nici un alt interes pentru altcineva decît pentru autorităţile fiscale.
Ajuns în faţa cinematografului m-am oprit şi m-am uitat peste umăr în direcţia pieţii Nomnalm. Şi exact cînd eu mi-am întors capul, un bărbat a dispărut într-o intrare cam la zece metri în spatele meu.
Am zîmbi t, dar el nu m-a urmat. Mă aflam aproape singur în sală şd trăiam un sentiment de lux. Dacă întotdeauna ar fi aşa, [m]-aş duce mai des. M-am afundat în fotoliul comod cu o ciocolată în mînă şi m-am lăsat prins de lumea mare a Pasiunilor, a urmăririlor cu maşinile, a împuşcăturilor şi băutului. în întunericul sălii mă întrebam în sinea mea cum s-ar descurca lumea filmului fără cele patru P-uri: pistoale, pericol, P'Piţe, pileală. împuşcături, urmăriri sălabtice cu maşinile, clipa •nfiorătoare cînd eroul este pus în situaţii limită înlocuiesc un ^ai de factură mai intelectuală. Iar o scenă de interior,
ca actorii să stea culcaţi în paturi late sau să umble de
78
." ^amatism **^1** ****3C1**
79
colo-colo turnînd whisky în diferite pahare ca să facă ceva cu mîinile, este de neimaginat
îmbărbătat de aventurile mai mult fizice în compania criminalilor, brutelor, blondinelor cu sinii goi şi-aşa zişilor eroi, am ieşit din cinema după o oră. Nu aveam chef să merg tot drumul pînă la Gamla stan pe jos, aşa că am luat metroul. Am coborît scările pe strada Birger Jarl şi-am luat scara rulantă către măruntaiele pămîntului la staţia de sub Ostermalm. Cînd scara rulantă a atins peronul, un tren tocmai pleca scîrţîind către Gamla stan. Bafta mea obişnuită, mi-am zis, privind garnitura ce se pusese încet în mişcare. Şi deodată văzui o faţă cunoscută. O femeie

stătea lîngă fereastră şi vorbea cu cineva de pe bancheta opusă. Era Qisabeth Lundman.
înainte ca vagonul verde-închis al metroului să dispară în întuneric, am zărit pentru o clipă femeia care stătea vis-â-vis de ea. Şi, în aceeaşi secundă, mi-am dat seama că o mai văzusem. Undeva, cu mult timp în urmă. Părul blond, lung. Faţa expresivă, cu ochi mari. Suiîsul ei, puţin nostalgic. Splendoarea ce o iradia ilumina cumva seara, obscuritatea tristă, gri-bolnăvicioasă pe care o răspîndeau tuburile de neon ale peronului. Da, splendidă, un cuvînt ce nu se întrebuinţează des cînd se descrie o femeie. Frumoasă, dulce, şaramantă. Deosebită. Epitetele sînt multe, dar splendidă şi splendoare le rezervă pentru acele puţine ocazii în viaţă cînd întîlneşti desăvîrşirea. Jocul liniilor unui birou în sb'l Haupt, ori strălucirea discretă, vie, a unei supiere din argint
Dar numai cînd am ajuns acasă, bîjbîind pe casa scării, după cheile de la uşă, am realizat unde o văzusem, cine era. Era *Primăvara,* femeia tînără din tabloul lui Botticelli de la Florenţa Femeia tînără, frumoasă care simboliza venirea primăverii în Renaşterea italiană.

80

CAPriOLULX

Vechiul vapor-taxi se legăna pe marea agitată. Cu toate că laguna se afla la adăpostul insulelor, vîntul puternic ridica valuri şi vaporul cu motor îşi croia drum ca o raţă neajutorată. După atmosfera închisă din avion şi după lunga aşteptare de la vamă şi de la controlul paşapoartelor, aerul îmbibat de sare şi de mirosul greu al ierbii de mare te înviora plăcut Cîinele poliţiei italiene, dresat să descopere droguri, trecea în revistă încet şi metodic, dînd din coadă, şirul de geamantane iar rîndul la controlul paşapoartelor avansa cu viteza melcului. Am zburat de la. Stockholm la Geneva, de unde am luat un avion mai mic ce abia se căţăra peste Alpi, am făcut escală la Lugano, apoi am continuat călătoria pînă la Veneţia. Oraşul se întindea sub noi sclipind în înserare ca un roi de meteori aterizat peste apă.
Din pricina tui Caile Asplund stăteam eu acum pe pernele verzi de plastic ale băncii înguste, pe drumul legănat către Veneţia. Graţie lui, ar trebui să spun de fapt. Cu cîteva zile mai înainte mă sunase, avea un ton neobişnuit şi nu se purta ca de obicei. Vorbea tare şi zgomotos despre înecul lui Anders von Laudem şi voia să mă întâlnească.
— Să vin la~ tine la birou? l-am întrebat. Nu, nu voia Nu avea timp în momentul respectiv. Dar avea el o treabă în oraş si [ne] puteam întîlni într-o oră, la cofetăria Strom.
Am închis telefonul nedumerit. Ce putea fi aşa de special că evitase să vorbească la telefon? Şi de ce nu la magazin aşa cum obişnuia? Mă rog, avea probabil motivele lui.
Şi Caile Asplund avea într-adevăr motive serioase. Stăteam în soarele de vară pe terasa Strom, fiecare cu cîte o cafea în faţă Şi cu o farfurie cu mazarine noi. Asplund mă privea cu gravitate, îJiestecînd cu linguriţa în ceaşca de cafea, cu toate că nu-şi Pusesezahăr.
— Ne cunoaştem de peste zece ani, începu el şi rupse o °ucată de prăjitură privind atent aluatul glasat, ca şi cum ar fi [VT"t] să descifreze reţeta.

81

— E adevărat Poate chiar de mai mult timp. Mă întrebam în continuare ce voia.
— De la mine ai aflat de multe cazuri de crime de tot soiul şi de multe ori ţi-ai spus părerea şi m-ai ajutat cînd am făcut erori. Recunosc asta fără înconjur.
— E meritul lui Cle"o, zisei eu modest. Are ciudata capacitate de a mă pune pe drumul bun.
— Ştiu eu al naibii de bine cum vine asta, îmi replică zîmbind şi acum era cu adevărat el. Iţi spun asta pentru că am încredere în tine şi ştiu că eşti o persoană onestă. întîmplător am auzit vorbindu-se despre un anumit lucru.
Caile Asplund tăcu şi-şi îndreptă privirea către statuia cîntăreţului găineţat de păsări care-şi ridica lira către cer. Vîntul se juca printre frunzele sălciilor pletoase şi soarele arunca raze strălucitoare în apa ce curgea la picioarele zidului de piatră.
— Ştii că înainte de a se ivi insula Helgeand, aici existau mai multe insuliţe? De fapt în acest loc s-au ridicat primele fortificaţii pînă cînd s-au înălţat tunurile de apărare acolo unde se află acum palatul.
— Presupun că nu voiai să mă întîlneşti ca să-mi povesteşti istoria Stockbolm-ului. Eram puţin iritat de ocolişurile lui. Ca o pisică ce dă tîrcoale laptelui fierbinte.
— De! Aşa-i. Mă privi cu asprime. Cu ce dracu' te ocupi, de fapt?
— Ce vrei să spui?
— Faci contrabandă cu cocaină din Italia în mobile antice? Dacă aş fi văzut cîntăreţul coborînd de pe piedestal şi
începînd să cînte n-aş fi fost mai surprins, în primul moment nici n-am înţeles ce-a spus.
— Cocaină? Cum adică?
Caile Asplund dădu din umeri şi rupse o bucată din prăjitură.
— Eu povestesc doar ceea ce am auzit, de la un coleg de la secţia Antidrog. Au descoperit metode noi şi rafinate de a introduce droguri în Suedia Acum la modă e cocaina. Comerţul înfloreşte într-un cerc **nou** de clienţi care au bani.

82

— Ce încerci să spui? I^am privit indignat. Că eu aş introduce droguri în mobilă?
— Nu eu o spun, ridică el mîna într-un gest de apărare. Dar ei aşa cred.Şi n-aş fi discutat cu tine, dacă n-aş fi

ştiut că se înşală.
— Poţi să fii sigur de asta. N-am mai auzit o asemenea aberaţie.
— N-am vrut să discutăm la telefon. E posibil să fii ascultat. Şi-ţi dai seama ce titluri ar fi apărut. ,P înaltă personali, ate din poliţie avertizează un negustor de droguri".
Caile zîmbea amuzat în timp ce-şi scotea vechea pipă din fulgarinul decolorat. De undeva din sacoul boţit trase apoi o pungă moale de plastic cu tutun. încet şi cu afecţiune aproape, începu să umple mica gaură care încă mai exista între depunerile arheologice negre ca tăciunele din capul pipei. Detest faptul că fumează pipă şi de obicei nu-i permit să fumeze acasă la mine ori în magazin. Nu pot suferi fumul galben ca pucioasa şi rău mirositor ce pluteşte precum norii de gaze toxice peste tranşeele primului război mondial. Dar astăzi vîntul bătea dinspre mine şi ceea ce îmi spusese era aşa de zguduitor, îneît aproape că nu am dat atenţie pregătirilor lui pentru a fuma. Ar fi fost îngrozitor, dacă n-ar fi fost ridicol. Contrabandă de droguri! De unde le-a venit ideea?
— într-un fel oarecare se pare că mobilele tale importate din Italia sînt prevăzute cu pereţi dubli ori ceva de genul ăsta, îneît acolo poţi introduce cantităţi serioase. Porcăria aia nu cîntăreşte mai nimic şi preţurile sînt fantastice. Aşa că nu e nevoie de mari cantităţi ca să fie rentabil.
— Evident că eu cumpăr obiecte din Italia, zisei eu tărăgănat, gîndindu-mă. Dar e un meşter bătrîn care le face la Veneţia şi-mi închipui că el nici măcar nu ştie ce e cocaina.
— Tot ce e posibil. Deşi nu toţi borfaşii arată a borfaşi.
Dimpotrivă. Şi în afară de asta, poate că cineva de la firma iui ^ foloseşte de bătrîn. Atît tu aici, cît şi el în Italia, sînteţi oîosiţi de nişte şarlatani. Cum procedezi cînd primeşti ceva de acolo?
— Curios e faptul că tot ce am primit pînă acum, s-a vîndut imediat. Chiar mă gîndeam să import mai mult. Acum cîtva timp aproape că a ieşit o încăierare pentru un scrin.
— Cum adică?
— Tocmai despachatasem un scrin rococo şi-l plasasem în vitrină, cînd a intrat o pereche mai în vîrstă în magazin şi l-a cumpărat. Aproape imediat după ce au plecat ei a venit un tip care ţinea morţiş să cumpere el scrinul, deşi îl vîndusem deja Şi ceea ce e ciudat e că... Tăcui.
— Ce anume? Caile se uită întrebător la mine, luînd ultima bucată de prăjitură. Pipa încărcată stătea neaprinsă lîngă farfurie.
— Da, e curios că cei care l-au cumpărat m-au sunat după un timp să-mi spună că scrinul le-a fost furat. Li s-a spart casa şi scrinul a dispărut pur şi simplu.
Caile Asplund rămase pe gînduri.
— Acum îţi dai seama de ce, mormăi el uitîndu-se cu ochii mijiţi în soare. Au descoperit cine a cumpărat scrinul şi l-au luat ca să-şi recupereze cocaina. Colegul meu avea deci dreptate. Problema este însă că ei, fără îndoială, nu şi-au dat seama că tu eşti doar folosit.
— Ce crezi că ar trebui să fac?
— Vorbeşte cu ei. Ia taurul de coarne. Dar, pentru Dumnezeu, nu le spune că te-am prevenit eu. Spune-le că ai început să ai anumite bănuieli. Spargerea asta, de exemplu, o să-i bage în viteză. Şi că obiectele din Italia se vînd imediat. Se aranjează pînă la urmă, mă încuraja Caile, dar vedeam în ochii lui că era îngrijorat.
în seara aceea am rămas mult timp pe terasă, pînă la căderea nopţii. Priveam acoperişurile şi mă gîndeam. Avusesem drept în privinţa faptului că am fost urmărit. Nu fusese o simpli închipuire. Mă filau. Poliţia mă urmărea cu discreţie. Telefonu mi-era cu siguranţă ascultat. Ei şi? Nu era nici un bai. Ni) aveam secrete, iar convorbirile mele n-aveau nimic dubios, cine se afla în spatele întregii afaceri? Cine mă folosise destinatar şi cutie de scisori pentru livrările de droguri din Italia!

Aia făcut mai multe scenarii. Le-am comparat, apoi am renunţat la toate. în sinea mea ştiam răspunsul, dar ceva în mine se împotrivea acelui adevăr. Gîndurile mi se roteau în cercuri concentrice, din ce în ce mai mici şi, în sfîrşit, au atins punctul central nevralgic. Anders von Laudern. H m-a pus în legătură cu Leonardo Pici cînd, întîmplător, ne-am întîlnit la Veneţia Deşi, dacă stau şi mă gîndesc, poate n-a fost chiar o simplă întîmplare. Totul fusese foarte bine pus la punct. Eu eram un om onest care nu făcuse niciodată vreo infracţiune. Ba, . împotrivă, aveam relaţii foarte bune cu poliţia Şi importul de .antichităţi" nou făcute era ceva normal în branşa mea. Cîinii şi celelalte dotări ale poliţiei se foloseau în porturi şi aeroporturi şi nu ca să caute cocaină în copii după mobile vechi. Ca să nu mai vorbim de faptul că astăzi se utilizează metode de contrabandă mult mai rafinate. Totuşi unii din traficanţi recurgeau din nou la vechile trucuri simple. Poate că acesta a şi fost motivul pentru care s-au folosit de mine în timp ce poliţia şi vama cerceta cu aparaturi sofisticate automobilele sau stomacul curierilor ce înghiţiseră capsule cu heroină.
în acest moment sună telefonul. Din hol se auzeau semnale lungi, insistente. M-am gîndit că ar putea fi Asplund. Voia să mă avertizeze probabil că laţul se strîngea din ce în ce mai mult. Dar nu era el. In receptor nu se auzea decît o respiraţie reţinută. Apoi un păcănit şi tăcere totală!

Se interesa cineva dacă sînt acasă? Dorea să vadă dacă drumul era liber pentru o percheziţie discretă?
Mă întorsei tulburat pe terasă la scaunul meu comod din trestie de mare. Reluai firul de unde-l întrerupsesem. Anders. Anders şi banii lui. Devenise bogat peste noapte şi putuse răscumpăra casa copilăriei. Şi nu numai atît. Vechea clădire unna să fie renovată de la temelie în stil autentic, de la cuiele făcute de mînă pînă la sobele de teracotă Marieberg. Ca negustor <ie antichităţi ştiam cît costau asemenea piese, dacă le găseai, şi Pricepeam, de asemenea, că încălzirea geotermică şi alte finețuri valorau greutatea lor în aur. Vînduse tablouri de Kandinsky,

fusese explicaţia lui. Cîteva chilipiruri pe piaţa obiectelor de artă asiguraseră finanţarea E posibil ca un docent în istoria artei şi prim intendent la Muzeul suedez să fi lăsat asemenea piese rare să zacă într-un garderob şi abia acum să descopere ce achiziţii făcuse? Nu, adevărul era altul. Banii proveneau din altă sursă, de unde se puteau procura mulţi cu uşurinţă.
Pentru un individ fără conştiinţă şi. pregătit să-şi asume riscuri mari, comerţul cu narcotice era lucrul cel mai potrivit. Şi evident că Anders consuma şi el din propria-i marfă. Ultima doză i-a fost fatală şi a sfîrşit în apele întunecate ale lacului Viby. Oare acesta să fi fost motivul? Că el devenise dependent de droguri şi se implicase într-o afacere complicată din care nu mai putea ieşi? începuse cu cantităţi mici pentru a-şi asigura consumul propriu şi a continuat apoi în sul mare?
Treptat, acolo pe terasă, în singurătate, hotărîrea mea a prins contur. Nu trebuia să-l condam anticipat pe Anders von Laudera. Mai întîi trebuia să descopăr eu însumi cum stau lucrurile şi cine se află în spatele întregii istorii. Să merg la Veneţia şi să caut actorul principal, să vorbesc cu Leonardo Pici. Soluţia se afla în atelierul lui. Şi poate că voi afla şi alte lucruri. Ce se ascundea dincolo de moartea lui Anders. Pentru că începusem să-mi dau seama, din ce în ce mai mult, că nu fusese un simplu accident. Deşi la început suspiciunile mele se limitau la un grup restrîns de persoane care ar fi putut avea motive să-i dorească moartea, acum însă cercul se mărea, apăreau noi elemente. 0 adiere rece mă făcu să mă înfior şi m-am ridicat să intru în casă. Cînd închideam uşa de la terasă, mi-a venit în minte bărbatul din mercedesul negru de la cimitir. Să fi fost tipul care ţinuse să cumpere scrinul meu baroc ce fusese ulterior furat? Şi ce căuta el la biserica albă din Viby?

CAPITOLUL XI
în spatele bisericii San Giorgio Maggiore marea se liniştise. Pe suprafaţa Întunecată a apei luminile faţadelor se oglindeau ca un banc sclipitor de peşti. în faţă se întindea Veneţia, ,pel mai fantastic dintre toate oraşele, această simfonie magnifică de clădiri minunate", cum scria Thomas Mann în elegiaca nuvelă *Moartea la Veneţia.* Silueta neagră a Palatului dogilor se profila pe cerul de seară, iar campanila de la San Marco se înălţa deasupra pieţii, pierzîndu-se în întuneric. Timp de opt sute de ani, dogele, stăpînul absolut al Veneţiei, de ziua înălţării Domnului arunca în mare, din propria gondolă, în văzul întregului oraş, un inel de aur. Un simbol al căsătoriei lui cu marea, chezăşie pentru bunăstarea şi puterea Veneţiei. O ceremonie somptuoasă cu reminiscenţe păgîne. Pecetluirea legăturii între oameni şi puterea divină.
La Veneţia mă încearcă întotdeauna sentimentul că timpul s-a oprit în loc. Vremea a încremenit şi eu intru direct într-un tablou istoric viu. Nimic nu s-a schimbat aici în afară de oameni. Dar şi de asta mă îndoiesc uneori, mai ales în plimbările mele nocturne. Faţadele caselor şi canalele arată ca acum sute de ani, purtînd patina vremii. Şi totuşi, între zidurile solemne, pe străduţele înguste, se insinuează aproape imperceptibil o decădere lentă, o presimţire a destrămării, ca şi cum moartea ar fi trecut pe acolo şi ar urma să se întoarcă odată cu amurgul. Veneţia scufundată şi renăscută, dar fără scînteia vieţii pe care oraşul o avea pe cînd devenise mare putere, axa angrenajului politic ce acţiona de secole în zona Mediteranei pompînd bogăţie şi fală în republica veneţiană. Timp de mulţi ani, mulţi ani ea deţinuse monopolul aproape total al comerţului între est şi vest, constituind veriga între urmaşii Imperiului Roman de Apus şi Bizanţ.
Abia în secolul al XVI-lea, bogăţia şi supremaţia republicii au avut de suferit ca urmare a influenţei crescînde a turcilor şi a

descoperirii noilor căi de acces către bogăţiile Indiei şi Asiei. Poate e simplă închipuire, poate m-au influenţat prea mult cele citite, dar, pentru mine, a veni la Veneţia înseamnă a te lăsa cufundat, a te lăsa purtat alene spre adîiicimile întunecate, către o serenitate deplină. E ca şi cum te-ai culca pe spate, ai închide ochii şi ai auzi o muzică îndepărtată. Aluneci încet, împăcat în apa verzuie şi te întinzi pe fundul de nisip alb, printre rămăşiţele templelor de marmură scufundate.
Zgomotul motorului crecu brusc, ca apoi să înceteze total, apa agitată acoperindu-se de spuma albă stîrnită de mişcarea elicelor de la pupă. Vaporaşul făcu un viraj uşor şi aborda unul . dintre pontoanele de lemn ce plecau de la cheiul din pietre masive pe care se cățărau plante marine verzi şi alunecoase. în apropiere, la alte pontoane, se legăna un stol de gondole negre cu profiluri argintii şi gîturi graţioase ca nişte păsări ce se odihneau. Nfi-am luat valiza uşoară şi am debarcat.
După ce m-am instalat la hotelul meu obişnuit, în apropiere de Ponte Rialto, am sunat la magazinul lui Leonardo

Pici. N-am vrut să-l contactez de la Stockholm. Telefonul meu era cu siguranţă ascultat şi n-aveam nici un interes să trezesc suspiciuni inutile. Am fost precaut şi-n privinţa călătoriei: am încercat să mă scutur de eventualele codiţe, scbimbînd rapid mai multe trenuri în metrou pînă la staţia centrală, de unde am luat autobuzul pînă la aeroport. Se pare că reuşisem pentru că, în avion, nimeni nu a dat semne că ar fi interesat de mine, iar în vapora-şul-taxi luat de la aeroportul Marco Polo eram singurul pasa-ger.O voce tînără mi-a răspuns la telefon în italiană şi-am vorbit atît cît să înţeleg că magazinul nu închidea decît peste o oră.
După un duş, am luat drumul către piaţa Formosa, prin străduţe înguste şi întunecate, asemănătoare celor din Gamla stan. Nu erau mulţi oameni pe aceste străduţe netrecute în iu'nerariile turistice, acolo unde magazinele îşi etalau mărfurile, elegante. Senzaţia că timpul s-a oprit şi că plonjezi în istoric] devenise şi mai acută. Uneori străzile se îngustau atît de mult că, întinzînd braţele, puteam să ating pereţii grumţuroşi
caselor de pe ambele părţi. în întunericul de deasupra capului, hainele albe, puse la uscat, străluceau ca nişte aripi de liliac. Ferestrele de la parter aveau toate gratii groase de fier. în lumina slabă trebuia să fii atent să nu te împiedici de ceva. O pisică neagră alunecă precum o umbră întunecată peste pavajul neregulat,* dar n-am scuipat de trei ori.
Imediat în spatele bisericii Santa Măria Formosa, clădită pe o fundaţie din secolul al Vl-lea, se afla magazinul de antichităţi şi atelierul lui Pici. Am traversat piaţa folosită pe vremuri pentru coride. Cum or fi dus acolo taurii? în gondole, poate. Dar momentul adevărului decisiv, cînd lama lungă strălucitoare se înfigea în ceafa puternică a taurului, trecuse de mult — acum eu vînam alt adevăr. Pe zidul unei case atîrna o pînză lungă, galbenă, cu lozinci comuniste în litere roşii, aprinse. Ce-ar fi spus bătrînii dogi dacă ar fi trăit? Să înfrunţi capitalismul în inima Veneţiei constituia o crimă care, în timpul Inchiziţiei, cu siguraţă că ar fi fost considerată mai gravă decît blasfemia ori erezia. O doamnă în vîrstă trecu ţinînd un căţel de zgardă. Mă întrebam dacă el văzuse vreodată un copac. Bineînţeles însă că existau stâlpi de telegraf.
Magazinul se afla la demisol. Cînd am apăsat pe sonerie, un clopoţel a sunat undeva înăuntru. Leonardo era prudent cu clienţii. Nu primea pe oricine. Uşa se deschise cu un păcănit. în camera mare, mai mare decît magazinul meu, mai peste tot se aflau mobile. Pe unul din pereţi atîmau icoane şi, într-o vitrină, strălucea argintărie. Pe podea era un covor lung, roşu, cu model albastru. Un covor tipic popoarelor nomade. Din Caucaz, poate. O draperie se dădu la o parte şi apăru un bărbat. Dar nu Leonardo Pici, iar pe acesta nu-l mai întîlnisem. Avea în jur de cincizeci de ani, era robust, cu părul cînepiu pieptănat peste cap şi cu ochelari cu lentile fumurii. Era palid ca şi cum nu ar fi ieşit niciodată din subsolul întunecat al magazinului, nici măcar pînă în piaţa din spatele bisericii.
Se uită la mine fără mult interes, considerîndu-mă probabil un client fără importanţă. Un turist — spunea privirea lui. Unul
89
care intră ca să .privească" sau să .întrebe". Unul care nu cumpără,
— îl caut pe Leonardo Pici.
Mă privi nehotărît, fără să-mi răspundă.
— Leonardo Pici. zise apoi. Ce dori(i de la el?
— Să-l întîlnesc. bineînţeles, ripostai puţin iritat. Mă numesc Homan şi sînt negustor de antichităţi la Stockholm. Am făcut afaceri cu domnul Pici. Cumpăr mobile de Ia el.
în spatele ochelarilor fumurii privirea deveni brusc interesată. Indiferenta lui dispăruse.
— Hm, zise reflectând. Sînteţi domnul Homan de la Stockholm. Deci nu ştiţi... Tăcu.
Ce-ar fi trebuit să ştiu, ce nu ştiam?
— Domnul Pici a murit, reluă el. După moartea lui, eu am cumpărat magazinul. Mă numesc Paolino. Gianni Paolino. Şi-mi întinse o mînă rece, lipsită de viaţă.
— îmi pare rău, n-am aflat de moartea lui. Cum a murit? Paolino ridică din umeri.
— Nu ştiu, nu l-am întîlnit niciodată. Văduva a vîndut magazinul. Nu a dorit să mai facă negoţ. Dar acum am preluat eu activitatea şi sper că vom continua să vă livrăm şi dvs., la Stockholm.
Deci nu voi afla niciodată, mi-am zis. Leonardo nu-mi mai putea povesti despre legărturile lui cu Anders. Era prea tîrziu.
— Da, şi eu sper, i-am răspuns. Mobilele de aici sînt foarte căutate, iar originalele sînt prea scumpe. în cazul că le găseşti.
— Poate vreţi să aruncaţi o privire în atelier. S-ar putea să găa(i ceva care să vă intereseze. Bineînţeles că vreau să păstrez clienjii vechi şi sînt sigur că vă putem oferi ceva deosebit. Făcu un gest către draperie, eu dădui din cap şi-l urmai. Am trecut printr-un mic birou fără ferestre, mai curînd o debara. în spatele căruia se afla atelierul. Nu era deosebit de mare, însă mi-am amintit că Leonardo îmi spusese că mai avea un atelier, dar nu pe insulă. în încăpere lucrau doi oameni. S-au uitat la noi şi au salutat Unul fixa decoraţiile de bronz şi mînereie Ia o comodă rococo
90
pîntecoasă, celălalt lustruia o masă de scis cu picioare drepte în stil Empire.
— Acesta e domnul Homan, de la Stockholm. explică Paolino într-o italiană pe înţelesul meu. Este un client

pentru care aţi făcut o serie de mobile, dacă am înţeles corect
După această explicaţie unul dintre ei a părut ceva mai interesat Era tînăr, cu părul negru şi faţa cu trăsături moi, cam lipsită de contur. Arăta ca un El vis Presley tînăr. A dat să spună ^eva, apoi s-a răzgîndit
M-am uitat prin atelier. Peste tot se aflau mobilepe jumătate gata, înghesuite ca la o coadă de autobuz. Se simţea un miros pătrunzător se lac şi mă întrebam dacă existau reguli de higiena a muncii şi dacă ele erau respectate. Singurul lucru ce ar fi sugerat ceva în direcţia asta era un mic ventilator aflat sus, într-un colţ, insuficient însă pentru a curaţi aerul.
— Da, ai din ce să alegi, remarcai eu trecînd cu mîna peste suprafaţa lucioasă a unui dulap în stil baroc de lîngă perete. Sub atingerea degetelor lemnul părea să fie viu, aproape ca pielea. O să revin altădată. Mîine poate.
Locuiesc la Marco Polo şi stau cîteva zile. Dădui din cap către cei doi, îi strînsei mîna lui Paolino şi ieşii.
Am luat-o încet către hotel. Leonardo murise, deci. Trebuie că avea aproape şaptezeci de ani, aşa că decesul lui părea ca ceva firesc. Pentru văduvă era însă o tragedie, iar pentru mine un mare ghinion. Niciodată nu voi mai putea descîlci această împletitură de supoziţii, enigme, acuzaţii, suspiciuni. Anders tni-l recomandase, Anders afirma că Muzeul suedez făcea afaceri cu Pici şi că te puteai încrede în el. Dar Anders era mort şi acum dispăruse şi Leonardo. Oare poliţia m-ar fi crezut dacă le-aş fi povdstit că Anders m-a pus în contact cu Pici? Nu era cusut cu aţă albă că ambii mei martori principali dispăruseră?
Sosit la hotel, mi-am scos pantofii şi m-am lungit în pat, sub gravura cu Sfinta Fecioară. Din avion luasem „Dagens Nyheter" şi. căscînd, l-am deschis la pagina cu benzile desenate, întotdeauna încep cu ele şi termin cu editorialul. Dacă rezist.
91
Mi-ar fi plăcut să dorm. De data asta eram scutit de zgomotul traficului de maşini şi de gălăgie. Fereastra mea dădea către Canal Grande şi gondolele care lunecau pe apă nu aveau cum să deranjeze liniştea nopţii. Nu-mi era nici foame. Mîncasem suficient în avion. *
Nu am găsit noutăţi senzaţionale în ziar, totuţi o notiţă mi-a atras atenţia Relata despre cîteva broaşte ce urmau să participe la un experiment la staţia de cercetări spaţiale Esrange din Kiruna şi care evadaseră. Experimentul consta în a cerceta dacă broaştele se puteau împerechea în absenţa gravitaţiei. Eu ţineam partea broaştelor şi speram să nu le recupereze paznicii lor bizari. Incredibilă perversiune! Să trimiţi broaşte într-o capsulă spaţială ca să vezi dacă pot face dragoste.
Deodată sună telefonul. Am dat drumul ziarului pe podea, m-am întins să iau receptorul de pe noptieră şi am răspuns.
— Mr. Homan? întrebă cineva în engleză.
— *Yes.*
— Este Emilio. Emilio Magazzeni.
— Cine?
— Ne-am văzut azi. Eu lucrez în atelier. în atelierul lui Pici, preciza vocea într-o engleză stricată.
Elvis Presley, mă gîndii. Cel care mă privea cu curiozitate dintre mobilele lăcuite.
— Aş vrea să vă povestesc ceva Ceva important.
Vorbea repede, ca şi cum se grăbea Suna de la magazin şi se *| temea să nu-l audă cineva?
— Da, zisei tărăgănat. O.K. Despre ce-i vorba?
— într-o oră la Cafe[1] Florian. Şi închise.
Puţin mai tîrziu şedeam într-o sofa de pluş roşu la cafeneaua', cea mai veche din Veneţia, sub un tablou ce reprezenta un înger 1 în culori pastelate roşu şi galben. Seara era puţin răcoroasă,-| stătea să plouă şi preferam să rămîn acolo şi nu afară în Piaţa San Marco sub umbrelele rotunde de soare. De cîteva secole 1 locuitorii oraşului, ca şi vizitatorii lui, au rămas fideli acestui salon intim, mobilat cu gust şi originalitate. Lordul Byron
92
fusese unul dintre oaspeţi şi de asemenea Dikens şi Marcel Proust. Acum mă aflam eu aici, un negustor de antichităţi din Gamla stan şi-l aşteptam pe El vis Presley care făcea mobile antice într-un atelier Ia demisol. Ce vroia şi de ce fusese aşa de enigmatic?
îmi beam espresso negru şi amar studiind prin fereastră marea piaţă. De-o parte şi de alta a mea femei din bronz ţineau lămpi ce împrăştiau o lumină blîndă peste mesele de marmură albe şi picturile de pe pereţi şi plafon. La barul din interior se ţ xindau o mulţime de oameni. Sezonul turistic era în floare şi se puteau auzi toate limbile de pe pămînt.
Ca întotdeauna la Veneţia, reflectam eu privind piaţa Toate limbile, oameni de pretutindeni. Aici fusese omagiat Marco' Polo după călătoriile în Asia, aici fuseseră aclamaţi condotierii şi amiralii întorşi victorioşi din luptele pentru gloria Veneţiei. Sub arcadele „Salonului Europei", cum a numit Napoleon piaţa, îşi depozitau cruciaţii proviziile înainte de a pleca spre Ţara Şfîntă. Procesiuni, spectacole grandioase, execuţii, parade. Victorii şi înfrîngeri. Ce nu s-a petrecut aici de-a lungu! veacurilor? Asta reducea Gamla stan la un sătuc prăpădit într-o parte a continentului de care lumea mondenă a Veneţiei de atunci nici nu auzise. Dar piaţa îşi avea şi ea problemele ei. Printre acestea ar fi de amintit nenumărate inundaţii. Apa poate să se ridice la peste un metru ca o consecinţă a distrugerii brutale a naturii prin efectul de seră ce ducea la topirea gheţii polare şi la ridicarea

nivelului apelor mării.Pe neşteptate în faţa mea apăru tînărul de la atelier, în ginşi, cu o jachetă lucioasă de piele, cămaşă descheiată şi cu cruciuliţă la gît. Eu mă pierdusem cu gîndul în alte secole şi nu-l văzusem venind. Salută, se aşează şi comandă o Coca-Cola
Normal, îmi ziceam. Elvis Presley bea Coca-Cola Din nou Rrâ izbi asemănarea lui cu steaua rock-ului, cînd Elvis era mai ttnăr şi nu Înecat în grăsimi şi buhăit la faţă. Se vedea pe el că £ra conştient de asemănare şi o punea în evidenţă. Acelaşi tip de favoriţi, aceeaşi frizură.
"93
— Bună, Hvis, l-am salutat. Bun venit.
Zunbi. Expresia tensionată, nesigură a feţei dispăru.
— Mă numesc Emilio Magazzeni, spuse spontan şi-mi' întinse mîna peste masă. Lucrez la domnul Pici, cum ştiţi. Dar el a murit Emilio tăcu.
Scoase un pachet de ţigări şi mă privi întrebător, dar eu H refuzai. Eu nu fumez, oricum nu ţigări. Un trabuc din cînd în cînd, după o cină bună şi fără să trag fumul în piept.
— Am auzit la magazin că Leonafdo a murit. Noutăţi neplăcute pentru mine. Cum s-a întîmplat?
Emilio mă privi ezitînd. Părea că nu se hotărîse încă dacă să-: mi spună ceva ori nu. Apoi se aplecă spre mine, peste masa de marmoră albă.
— Leonardo n-a murit* şopti Emilio cu voce joasă. Adică n-a murit de moarte naturală.
— Nu? îl privii întrebător. Ce voia să spună?
— A fost omorît Emilio aruncă o privire peste umăr, ca şi cum se temea să nu fie auzit. Dar putea fi liniştit. La masa de alături stăteau cîţiva japonezi discutînd aprins deasupra unei hărţi a Veneţiei despăturită pe toată masa. Puţin mai departe era o pereche de tineri care nu aveau ochi decît unul pentru celălalt, iar lîngă uşă cîţiva nemţi graşi, cu obrajii roşii, beau bere din pahare înalte şi rîdeau de propriile glume. Numeni nu-l auzea pe' Emilio Magazzeni, nimeni nu se uita către noi.
— Omorît? înţelesesem eu bine engleza lui stricată?
— Mă tem că da.
— Dar de ce? Un bătrînel cumsecade care iubea mobilele frumoase. Mă prefăceam că ştiu mai puţin decît ştiam, de fapt, despre afacerile lui Leonardo. Emilio dorise să mă întâlnească pentru a-mi povesti. Nu trebuia să-l întrerup.
— Exact aşa era. Şi într-un fel a fost ca un tată pentru inc. j Mama mea era soră cu Leonardo şi cînd a rămas văduvă el m-; ajutat să fac şcoala şi mi-a dat de lucru. Se gîndea mai tîrziu s preiau magazinul. Dar n-a fost aşa. Mă privi cu amărăciune în| timp ce-şi bea Coca-Cola.
— înţeleg. Dar cum s-a petrecut?
— într-o seară a dispărut. Soţia nu ştia unde e. Nimeni nu ştia. Cîteva zile mai tîrziu l-au găsit într-unui din canale. Se înecase. Băuse prea mult şi căzuse în apă. Sînt 77 de canale, aşa că se poate întîmpla cu uşurinţă, zise el ironic. Asta e deci versiunea oficială.
înecat, deci. Aşa suna raportul poliţiei. Exact ca şi în cazul
lui Anders von Laudem.
— Vrei deci să spui că nu a fost nici un accident şi că a fost
omorît?
— întocmai, afirmă el cu convingere. După cum sună raportul poliţiei, în cădere s-a lovit la cap (unde avea o rană) de o barcă ori de un stîlp. Dar eu nu cred. Niciodată nu a băut prea mult şi cunoştea foarte bine fiecare străduţă şi canal. Cred că întîi a fost lovit în cap şi apoi aruncat în apă ca să se înece. Ca atunci cînd îneci o pisică, spuse el cu amărăciune.
L-am studiat cu atenţie. Ochii negri, neliniştiţi. Faţa palidă, cu gura moale. Să fi fost el o persoană agitată şi plină de fantezie care-şi închipuie o mulţime de lucruri? Ori poate în spatele acestor speculaţii se ascundea decepţia că nu putuse să preia magazinul?
— De unde ştii că Leonardo a fost omorît? Nu s-ar fi putut întîmpla chiar aşa precum scrie în raport? A băut vin, a plecat spre casă de la restaurant sau de unde se afla, a greşit drumul, a Păşit peste marginea cheiului şi-a căzut în canal. S-a lovit la cap de ceva şi s-a scufundat ca un bolovan.
— Eu ştiu cum s-a petrecut, zise el cu încăpăţînare
uitîndu-se în pahar.
— Cum? Doar n-ai fost de faţă, nu?
— Nu, dar ştiu că trebuia să dispară. Aflase prea multe despre un lucru care nu-i plăcea. Intenţiona să vorbească cu
Poliţia.
— Desprcce?
— Cocaină.
94
îi/
95

CAPITOLUL XH

în ciuda căldurii din salon m-a luat cu frig. Era adevărat deci. Mobilele din atelierul lui Leonardo erau folosite in traficul de droguri. Şi poliţia ştia. în ochii lor eu eram vinovatul.

— Eşti sigur? De unde ştii asta?

— Ştiu, zise el dînd hotârît din cap. Mi-a spus Leonardo. îl descoperise pe unul care lucra în celălalt atelier de-al nostru. A găsit pungi de plastic cu narcotice ascunse în sertare sau plasate în funduri duble şi în pereţi. Dacă nu scoteai sertarele să le compari, nu-ţi dădeai seama de difer jnţă.

— Au pus cocaină şi-n mobilele mele?

— Tot ce e posibil. Noi exportăm în mai multe ţări, numai în Suedia.

— Cine crezi că se ascunde în spatele acestui trafic?

— Paolino. L-ai întîlnit în magazin. Deşi ei este probabil doar reprezentantul altuia, al unuia mai mare şi mai periculos. Se vede imediat că Paolino nu ştie nimic despre mobile şi antichităţi. Dar e evident că ei vor să aibă un control mai eficient al activităţii. Un motiv în plus pentru a-l elimina pe Leonardo.

— Ai vorbit cu poliţia?

Emilio Magazzeni zîmbi. Un zîmbet îngăduitor.

— Nici prin gînd nu-mi trece s-o fac. Ce dovezi am, ce-aş putea povesti? Dar nu asta e important. Dacă aş face cea mai mică aluzie la ceea ce ştiu, aş dispărea rapid. Ai auzit vorbindu-se despre Mafia?

Am dat din cap.

— E implicată Mafia?

— Evident Cine altcineva? Acesta e domeniul lor şi permit nici o concurenţă. M-am gîndit însă că dumneavoastră i putea face ceva..

— Ce anume?

— Să vorbiţi cu poliţia, în Suedia Denunţurile venite străinătate au o mai mare greutate. Pentru poliţia noastră,' să spun. Şi trebuie să Ie ia. în serios. La voi poliţia na e infil trată de Mafia, nu?

— Sper că nu.

— Deci am dreptate. De ce nu le poVestiţi ceea ce v-am spus eu? Că Leonardo a fost omorît şi că atelierul lui este folosit pentru traficul de cocaină. Dar nu uitau' un lucru! mă privi el cu gravitate. Nu pomeniţi numele meu. Niciodată. Altfel voi fi foate curînd la fel de mort ca Leonardo.

— îţi promit, i-am spus. Deşi asta ar face relatarea mea mai credibilă.

Anders înecat. Pici de asemenea. Iar martorul principal refuză să se dezvăluie. Cine m-ar crede dacă aş veni cu asemenea istorie? Toţi ar fi convinşi că încerc să mă protejez pe mine însumi. Să afirm că mobilele mele erau împănate cu narcotice, dar că eu nu ştiusem nimic şl că cei care ar fi putut să dezvăluie adevărul ori muriseră, ori nu îndrăzneau s-o facă

— Eu trebuie să plec, zise Emilio şi se ridică. Mi-am asumai deja un risc întîlnindu-vă. Şi nu uitaţi: eu nu v-am spus nimic. Ciao!

— Aşteaptă. Ştii ceva despre un alt suedez? Uu critic de artă, von Laudern? A vorbit Leonardo despre d?

Reflectă un moment. Dădu din cap că nu şi plecă, iar eu rămăsei în continuare în salon, cu cafeaua mea pe jumătate băută. Ce-aveam de făcut? Să interoghez bărbatul din magazin, cel cu ochelarii fumurii? Dar la ce-ar servi? Cu siguranţă că ar [Qe]ga şi apoi cine ştie ce mi s-ar putea întîmpla mie. Poate că m-ar pescui dintr-un canal, ori ceva în genul ăsta' Şi pe Emilio Magazzeni la fel.

A doua zi m-am trezit tirziu, sub tabloul Sfintei Fecioare, tirziu şi cu capul greu. Avusesem o noapte neliniştită şi plină [^e] vise. Anders încerca să mă înece într-un canal îngust şi [ne]gru, între faţade înalte de case, dar eu am reuşit să mă salvez bnindu-mâ de o comodă. Pe mal stătea Leonardo şi rîdea, un rîs Zgomotos şi sacadat, transformat treptat într-un ciocănit ferm la [u]& îmi fusese adus micul dejun comandat seara trecuta După

două ceşti de cafea şi un corn crocant am ieşit. Soarele strălucea **sus pe cer şi era cald fără** să **fie** înăbuşitor, din cauza marii, începeau să-mi revină cheful de viaţă şi chiar dacă nu reuşeam să **prind** traficanţi **de** droguri şi criminali, puteam, oricum, să mă **plimb prin oraş.**

Am urcat scările abrupte către **Ponte** Rialto ce începea chiar **din faţa hotelului meu, am trecut pe** lîngă buticurile de pe ambele laturi şi **m-am** oprit în mijlocul podului. Sub arcul lui **trecea Canal Grande. Mă uitam la apa** care strălucea în soare. **O privelişte ciudată. Era ca** o **stradă** largă **de** oraş, unde toate **maşinile** şi **autobuzele** fuseseră înlocuite cu vapoare. Vapoare-**autobuz late** opriseră **la** o staţie pe stînga. Pasagerii se **înghesuiau cu aceleaşi feţe lipsite de** expresie, indiferente, ca în **metroul din** Stockholm. Citeau ziare, priveau pe ferestre fără să **vadă. Vapoare-taxi svelte, în** mahon brun strălucitor, alunecau **pe apă, gondolierii cu pălării** galbene de paie, împodobite cu **panglici lungi, roşii** sau **albastre, evitau** cu dibăcie valurile mari **şi conduceau cu uşurinţă gondolele negre, suple, cu** vîslă lungă **dungată. O ambulanţă trecu** în viteză cu sirenele ţiuind, depăşind **un vapor greoi al gunoierilor. Dintr-un şlep** cîţiva oameni **descărcau lăzi de bere şi le stivuiau pe chei.**

Faţadele caselor reflectau istoria Veneţiei, **toate** stilurile şi **arhitecturile era reprezentate, de la** Bizanţ la Renaştere, de la **gotic la baroc Un ansamblu** plin **de** viaţă. Stockholm-ului, cel **puţin înainte, i se spunea**

Veneţia nordului. Şi-ntr-o măsură, **poate, metafora nu era nepotrivită, avînd în** vedere rolul pe care **apa-l jucase şi pentru noi.** Mi-aş **fi** dorit însă ca politicienii **ce-au distrus arhitectura şi atmosfera** oraşului să fi împrumutat **ceva din stilul şi fineţea ce-i** caracteriza pe colegii **lor** din **Veneţia Aid nu se** dăiîmase nimic pentru a face loc palatelor **bancare şi complexelor** comerciale din sticlă şi beton. Aici **nu străluceau firme fluorescente dure** şi reci pe cerul nopţii. Omul **se adaptase oraşului** şi mediului istoric şi nu invers. Mă **gîndeam la ce declarase un membru** din **Consiliul** Orăşenesc **într-un interviu. Că el voise să schimbe Stockholm-u!** dio
98
motive politice, să distrugă tradiţia şi mentalitatea burgheză, dar acum, la bătrîneţe, văzînd rezultatele, regretă. Ce consolare!
Mi-am continuat plimbarea şi-am ajuns la piaţa San Marco. Mii de porumbei graşi aproape că te împiedicau să treci. Am înţeles dragostea porumbeilor pentru piaţă cînd le-am zărit pe toate acele femei scunde vînzînd pungi de plastic cu grăunţe de porumb. Turiştii întindeau mîinile pline cu boabe aurii şi porumbeii veneau cu stolul. Aparatele de fotografiat imortalizau scenele. Citisem undeva că sînt de două ori mai mulţi porumbei d «ît oameni în Veneţia. Şi nu aveam nici un motiv să mă îndoiesc de asta. Oficial, toleranţa faţă de păsările ce gîngureau era explicată prin faptul că un stol de porumbei purtând crucea creştină au arătat drumul celor ce au fondat Veneţia. Bănuiesc-încă că atît forurile turistice, cît şi industria foto au un anumit amestec în alcătuirea respectivei legende. Pe o latură a magnificei pieţe se ridică basilica San Marco, construită pe moaştele simţului, răpite, conform tradiţiei, de la Alexandria. Deasupra portarului de la intrare străjuiau cei patru cai de bronz, iar sus, pe clopotniţă, la ora unsprezece, îşi făcuseră apariţia două figuri bărbăteşti. Sub loviturile lor sunetele clopotului se răspândiră peste case şi pieţe.
— Sînt caii cei mai călăriţi din lume, se auzi o voce în suedeză. O doamnă în albastru şi alb arăta caii cu strălucire verzuie şi copiii de lîngă ţa priviră în sus.
— Dar sînt statui, zise fata lingând îngheţată. [1] — Ei nu pot merge, fu de acord şi băiatul.
— Ba pot, spuse mama triumfătoare. Am citit eu asta, aşa că ştiu.
în spatele copiilor stătea un bărbat cu o mină plictisită. Nu era probabil prima oară cînd auzea că ea ştie cel mai bine. Privirile lui urmăriră îndelung două fete tinere care treceau agale. Ginşii lor, strînşi pe corp, erau cu cel puţin un număr prea strînşi, dacă nu şi mai mult.
— Da, au fost făcuţi în Greda şi au ajuns apoi pe arcul de triumf al lui Traian de la Roma. De acolo au fost mutaţi pe
99
hipodromul din Constatinopole, de unde au fost luaţi de veneţieni şi aduşi aici. După aceea a venit Napoleon şi i-a transportat la Paris. Şi într-un tîrziu au fost readuşi la Veneţia. Iar în timpul primului război mondial iatlienii i-au dus la Roma. Asta e. Şi-şi privi triumfătoare mica turmă.
Am zîmbit la scena ,4e interior" a familiei suedeze din piaţa San Marco şi mi-am continuat plimbarea cu punga de plastic sub braţ. în ea aveam slipul şi un prosop mare. Citisem într-una din broşurile de la hotel că se făceau excursii cu vaporul la lido, unde puteai înota de-a lungul plajelor de nisip ale insulei — cîndva o parte importantă din sistemul de apărare al Veneţiei. Şi cum băi în apa sărată a Mediteranei nu figurau în programul zilnic al unui negustor sărac de antichităţi din Gamla stan, m-am hotărît să profit de ocazie.
Am luat-o către Palatul dogilor şi-am găsit un *vaporetto* care urma să plece în curînd. Şi toată ziua am stat lungit în nisip, printre umbrele de soare şi şezlonguri. Apa nu era perfectă — cu siguranţă fusese mai bună cînd lordul Byron făcuse renumitul tur de înot de aici pînă la Canal Grande — dar nu mă plîngeam. Nu poţi avea totul pe lumea asta şi o zi cu soare îmi prindea bine. într-unui din multele restaurante am luat un prînz bun cu peşte şi vin alb, sec. Cu o uşoară usturime pe spate, din cauza soarelui şi a apei sărate, m-am reîntors la Veneţia la nouă seara.
Cînd clopotul campanilei bătu zece, eu mă aflam la una din cafenelele din piaţa San Marco, cu un gin tonic în faţă şi priveam la mulţimea de oameni. Era prea multă aglomeraţie, după gustul meu, dar sezonul era în toi şt n-aveam încotro, trebuia să accept
Deodată, din partea opusă a pieţii se auzi muzică şi o procesiune de carnaval intră în piaţă. Anotimpul nu era cel mai potrivit, îmi ziceam eu, turnîndu-mi din tonicul amărui-Carnavalul veneţian are loc în prima parte a anului, cînd se serbează victoria asupra lui Ulrich şi culminează cu tăierea unui taur şi a doisprezece porci ce-i simbolizează pe învinşi, de joia Paştelui, în piaţa San Marco, în faţa dogelui. Aceasta e probabil
100

1

doar o improvizaţie pentru turişti. Vînzătorii de măşti se înghesuiau printre mese. Din ce în ce mai mulţi spectatori cumpărau măşti şi dispăreau în cortegiul carnavalului care se apropia, precedat de orchestră. Arlechini şi Pierroţi în roşu, negru şi alb făceau piruete. Siluete în negru, prevestind răul, cu pălării veneţiene negre şi

măşti albe, rigide, arătau ca nişte emisari ai morţii, în timp ce măşti cu expresii vesele, în auriu şi argintiu, străluceau în lumina felinarelor. Cei costumaţi se -mestecau cu turiştii în haine obişnuite, dar care purtau măşti laici. Unele măşti reprezentau feţe stilizate de păpuşi, altele vulpi sau vulturi. Şi în mijlocul lor dansa Papagheno al lui Mozart.cu colivia lui.
Deodată mi se păru că zăresc pe cineva cunoscut în mulţimea din jurul cortegiului. Era oare posibil? Femeia din meirou. *Primăvara* lui Boticelli de care vorbea Anders.
Am plătit repede băutura, lăsînd prea mulţi bani pe masă, dar nu mai aveam timp să-l aştept pe chelner să-mi dea restul. în grabă ini-am uitat şi punga cu slipul şi prosopul şi-am încercat să-mi fac loc prin masa compactă de oameni care cîntau. Ea se afla la zece-cincisprezece metri, îmbrăcată cu o capă neagră împotriva umezelii reci ce venea de la apă. Reunii să mă apropii de ea, ne despărţeau cîţiva metri. Din nou mă izbi asemănarea cu modelul florentin şi faptul că era foarte frumoasă. Dar oare nu mă înşelam? Era seară şi întuneric şi eu băusem ginul tonic. Sute de oameni ne înconjurau. Şi eu o văzusem preţ de cîteva secunde, exact în momentul cînd trenul părăsea staţia de metrou.
Femeia se întoarse pe neaşteptate şi mă privi. Tresări uşor. Se speriase oare de privirea mea inteusă? îşi puse îo grabă o mască albă şi dispăru în forfota carnavalului. Aceeaşi mască o purta şi Anckarstrom, mă gîndeam în timp ce-mi făceam loc prin mulţime. Atunci cînd l-a împuşcat pe Gusţav al III-leâ ia opera din Stockholm. Călcam pe picioare, dădeam coate *in* dreapta şi-n stînga, *$«7**"** strigătele furioase ale oamenilor, dar trebuia să ajung cu orice preţ. în sfîrşit văzui în faţa mea o
101
pălărie neagră peste un capişon negru. M-am întins şi i-am tras în jos masca albă. Mă săgetară o pereche de ochi furioşi.
— Vă rog să mă scuzaţi, am zis eu, alegîndu-mă cu cîteva înjurături nemţeşti. Şi din nou o văzui. Acum eram sigur, de data asta nu mai era vreun director din Dusseldorf. Femeia părăsise procesiunea fugind către portalul basilicii San Marco, unde cei patru cai, foarte umblaţi, se înălţau în întuneric. Am luat-o după ea grăbit, printre turişti şi vînzători ambulanţi şi am văzut-o prin arcada înaltă cu pictura Judecăţii de Apoi.
Cu sufletul la gură am ajuns la biserică şi am intrat prin
. poarta pe jumătate deschisă. înăuntru domnea o tăcere totală,
nimic din larma carnavalului, din rîsetele ori strigătele de afară
nu pătrundeau prin pereţii groşi de piaţă.
De ce fugea de mine? mă gîndeam în timp ce mă uitam! împrejur. Nu ştie cine sînt şi ce vreau. M-am îndreptat către altar. In întuneric, sub arcade, atîrnau candele cu lumini mici, roşiu intens, iar de pe tavan strălucea mozaicul de aur. Simţeam un iz dulceag de tămîie şi în sfeşnice sclipeau luminări de ceară aprinse pentru sufletele morţilor. Din altar se auzea o melodie liniştitoare.
Am continuat să merg prin mijlocul acoperit de un covor al catedralei şi flancat de colonade masive şi am ajuns în partea unde corpul principal se deschide în stingă şi în dreapta, formînd o cruce după modelul grecesc. M-am oprit şi am privit către altar. Acolo fuseseră înscăunaţi dogi, acolo se aflau moaştele Apostolului Marcu iar în spate se ridica una dintre cele mai scumpe podoabe ale creştinătăţii, altarul acoperit cu mii de . pietre preţioase.
Deodată am auzit un zgomot în dreapta, un , sunet slab ca atunci cînd se deschide şi se închide o uşă. Am alergat peste pardoseala de marmură tocită de-a lungul sutelor de ani de urmele atîtor paşi. în faţă se afla o uşă îngustă. Am apăsat clanţa, am deschis şi am intrat într-o cămăruţă ce dădea afară. în depărtare am zărit o siluetă în negru alergînd spre cheiul de la Palatul Dogilor, unde staţionau vaporaşele. Pelerina largă îi flutura în spate ca aripile unei păsări negre ce încearcă să
zboare dar nu reuşeşte. Am luat-o la fugă şi exact cînd am ajuns, cu sufletul la gură, o gondolă lungă, îngustă, vira către larg cu o umbră întunecată ca pasager. Gondolierul stătea în picioare la pupă şi cu vîsla lui lungă mîna barca pe apa neagră cu mişcări liniştite, precise. Nici o altă gondolă nu era liberă şi vaporaşele-taxi dispăruseră.
Am stat ca pe ghimpi pînă cînd cîteva americance, rîzînd şi ţipînd, au coborît cu greu dintr-o gondolă care trăsese la pontonul îngust
— Urmăreşte gondola aceea, i-am spus în engleză gondolierului.
Zîmbi şi dădu din cap.
— Nicht ferstehen. Şi zîmbi din nou.
— I-am arătat cu degetul gondola ce abia se mai vedea pe apă şi apoi pe mine însumi şi am strigat: pronto! Vitesse! In sfîrşit a înţeles, a zîmbit din nou şi a ieşit în larg cu ambarcaţiunea lui. Un iubit gelos, îşi zicea el cu siguranţă. Pasiune, sentimente. Şi n-ar fi fost prima oară cînd gondolele s-ar fi urmărit pe apele întunecate ale Veneţiei.
Stăteam rezemat pe perna moale, simţind mirosul mării şi auzind apa clipocind sub proră. Mai aproape de suprafaţa apei nu te-ai fi putut afla în nimic altceva şi aveam aceeaşi senzaţie ca în copilărie cînd făceam canotaj pe Viby. îmi venea să rîd de mine, nu mă puteam abţine. Eu, un liniştit şi aşezat negustor de antichităţi de la Stockholm, stăteam într-o gondolă şi urmăream Primăvara lui Botticeili pe canalele Veneţiei. Dar brusc devenii serios. Ce-o determina să fugă de mine? De ce se temea atît?
CAPITOLUL XHI

Gondola cu femeia din visul lui Anders von Laudern abia se mai întrezărea pe apă. Dar nu era un personaj de vis, ci cît se poate de reală. Să fi fost ea cheia misterului sau nu avea nimic
102
103
de-a face cu toată istoria? Dacă n-aş fi văzut-o împreună cu Elisabeth Lundman în metrou nici nu m-aş fi gîndit că există în; realitate. Anders retractase povestea despre aventura nocturnă cu identificarea unui ‚#ou" Rubens, spunînd că totul fusese numai | o combinaţie de alcool, somnifere şi surmenare. Un vis, ui coşmar. Nimic altceva Ne apropiam de gondola din faţa noastră. Acum se vedea mail clar, se desena ca un relief întunecat pe fundalul luminilor] oraşului reflectate în apă. Gondola mea, ca o lebădă graţioasă,! aluneca uşor peste apa ce clipocea sub proră. Decoraţia argintiei de la pupă se înălţa ca un cap mîndru, înfruntînd întunericul şi! pericolele. Din 1700 gondolele era toate negre pentru a nu se| exagera cu bogăţia, luxul de culori şi podoabe. Aproape ca în I ordonanţele lui Gustav al III-lea împotriva bogăţiei.
în spatele meu auzeam respiraţia gondolierului care vîsk înclinîndu-se cînd într-o parte, cînd în alta. Fusese şi el cuprir de dorinţa de a vîna gondola din faţă. Vîsla se rotea cu forţă : furca ei, forcolan, ce avea aceeaşi funcţie ca şi cheia de la maşină. Dacă o scoteai de acolo nu se mai putea manevra barca j
Gondola din faţă o luase pe un canal de pe lîngă Palatu Dogilor, trecu apoi pe sub Puntea Suspinelor ce ducea căti *camerele de plumb,* cunoscuta închisoare unde, printre mult alţii, fusese deţinut şi Casanova La un moment dat am cr chiar că o pierdusem în traficul intens, dar apăru din nou. continuat urmărirea de-a lungul caselor înalte de piatră, pe lîo« cheiurile cu marginile vopsite în dungi roşii, galbene, alb şi verzi pe care se căţărau alge gelatinoase şi unde, în apă,: aflau piloni de parcare păreau plasate în apă, dar sigur că ave un raţionament. De indicaţii pentru curăţirea zăpezii erau scutiţi.
Deodată gondolierul din spatele meu rosti cîteva cuvinte şj| deşi nu le-am înţeles, am priceput totuşi, ce voia să spi: Gondola urmărită se oprise lîngă o scară de piatră ce ducea la < casă frumoasă, în galben, cu ferestre gotice. în faţă se afla' mică grădină şi ramuri verzi de arbuşti şi copaci pitici atîr
104
deasupra apei întunecate. Am începutit şi ne-am apropiat de scară. Femeia coborîse şi am văzut capa ei neagră ca o umbră, dispărînd pe poarta îngustă.
Am plătit gondolierului care-mi făcu cu ochiul de sub pălăria de paie cu panglica lungă roşie şi-mi zîmbi complice. I-am zîmbit şi eu, i-am lăsat un bacşiş mult prea mare şi am urcat scara îngustă de piatră. Poarta de lemn, întărită cu bare solide de fier, s-a deschis cînd am apăsat pe clanţa masivă şi m-am trezit într-un hol mare, gol, cu pardoseală de mozaic. înăntru domnea tăcerea, o tăcere sumbră. O aşteptare încordată se simţea în casa veche unde era răcoare şi umed, cu toată căldura serii de afară. în faţă, la stînga, o scară curbată, cu balustradă frumoasă din fier forjat negru şi trepte de marmură albă, ducea la etaj. Ezitînd, m-am îndreptat către scară şi am început să urc încet. Să fi ieşit oare în stradă prin uşa de lemn din hol, aflată în partea opusă a porţii, sau a urcat şi ea scara?
Pe palier, prin uşa închisă, se auzea muzică de pian. Am ciocănit, dar n-am primit nici un răspuns. Prudent, am apăsat clanţa masivă de bronz şi-am deschis uşa. Era o cameră mare cu pereţi albi,-cu tavan înalt şi pardoseală de piatră. Secolul al XVI-lea, mi-am zis uitîndu-mă în jur. Pereţii erau acoperiţi cu tablouri; rame aurite şi pînze strălucitoare atîmau unele lîngă altele aproape ca într-o galerie de artă. Mă aflam prea departe pentru a vedea ce reprezentau în detaliu, dar puteam să-mi dau seama că gîhdul la o galerie de artă nu era tocmai potrivit. Muzeu se potrivea mai bine. Tablouri de o asemenea valoare nu mai văzusem în nici o altă casă particulară. Şi mobilele erau de aceeaşi clasă înaltă. Un grup de sofale aurite, de un baroc masiv Şi pretenţioase, tronau sub o pictură a Veneţiei ce ar fi putut foarte bine să fie un Tintoretto. De la un gramofon negru se auzea o nocturnă melancolică de Chopin.
Şi deodată o descoperii, lingă fereastră, în partea opusă a camerei, stătea cu spatele la mine. Deschisesem uşa aşa de încet Hicît ea nu-mi remarcase intrarea Cu o mişcare lejeră îşi scoase capa neagră, o atîrnă pe speteaza unui scaun şi se întoarse. Mă
105
privi fără să se mişte, surprinsă şi speriată de moarte, ca şi cum brusc paralizase. Dar îşi regăsi repede stăpînirea de sine, deschise poşeta de pe masa de lîngă ea şi îndreptă spre mine un pistol cu ţeava scurtă.
— Ce doriţi, zise scurt în engleză, de ce mă urmăriţi? Sun poliţia! şi, fără să-şi mute privirea de la mine, se îndreptă spre un telefon alb care stătea pe un cufăr renascentist de lîngă perete.
— Nu faceţi asta Voi pleca, dar mai întîi vreau să vă întreb un lucru. Mă privi uimită, dar îşi retrase mîna întinsă către telefon.
— L-aţi cunoscut pe Anders von Laudem?
Se uită la mine ca şi cum nu ştia ce să răspundă, apoi ridică din umeri.
— Cine este şi de ce l-aş cunoaşte?
— Aţi apărut într-unui din visele lui.
Expresia de suspiciune reapăru în ochii ei şi ridică pistolul. Ochii limpezi mă priviră intens iar părul lung, deschis la culoare îi cădea moale peste umeri. Stătea acolo, înaltă şi subţire ca *Primăvara* lui Botticelli. Nu-i

lipseau decît ghirlandele de flori din păr.
— Sînteţi normal? întrebă ea aspru. Mă urmăriţi jumătate din Veneţia pentru că m-a visat cineva?
— Nu numai visat, ripostai rapid. Ştiu că vă cunoaşteţi, minţii eu, şi trebuie să vorbim.
— Ne cunoaştem? mă privi nedumerit! Ce vreţi să spuneţi cu asta?
— El e mort. Anders von Laudem e mort Mi se părea mie sau ea realmente devenise mai palidă?
— Staţi jos, făcu ea un gest spre cîteva scaune cu braţe şi spetează înaltă, îmbrăcate în piele auriu închisă. Serviţi-vă cu ce doriţi, îmi indică cu capul către tava de argint cu pahare şi cîteva sticle aflate pe masa rotundă. Dar nu lăsă pistolul din mînă Eu m-am aşezat şi mi-am turnat puţin whisky; femeia refuză să-mi tină companie.
106
— Povestiţi-mi, spuse ea aşezîndu-se în faţa mea şi luînd o ţigară dintr-o tabacheră plată scoasă din geantă. Pistolul îl puse pe masă, la distanţă de mine, dar la îndemînă pentru ea. Încă mă mai suspecta? Gudtai din whisky-ul tare. Căldura mi se răspîndise în corp şi simţeam că-mi face bine.
— Anders s-a înecat într-un mic lac din Suedia Mă aflam şi eu acolo. Nu, nu cînd s-a întîmplat, atunci plecasem deja la Sîockholm, dar noi eram foarte buni prieteni. Am crescut împreună şi era cel mai vechi prieten al meu. Mă cerceta cu privirea ca pentru a descoperi dacă mint, dacă putea să aibă încredere în mine.
— Anders mi-a povestit că v-a văzut într-o casă mare unde fusese dus în toiul nopţii pentru a examina un tablou.
— Un tablou?
— întocmai. El era expert în Rubens şi cineva a dorit să ştie dacă tabloul este autentic. în acest caz ar fi stîrnit mare vîlvi
— Şi era? Autentic, vreau să spun. Dădui din cap.
— Cel puţin aşa afirma el. Şi el v-a văzut acolo. *Primăvara* lui Botticelli.
Femeia zîmbi pentru prima oară.
— Aşa a spus? Că eu semăn icu *Primăvara*[1]*!*
— Da. Iar după moartea lui, în metroul din Stockholm, eu am zărit o femeie în compania Hisabethei Lundman. Copie a pînzei lui Botticelli. Eraţi dumneavoastră şi tot dumneavoastră sînteţi femeia pe care el a văzut-o în noaptea aceea
Clătină din cap a îndoială, se întinse peste masă şi luă o scrumieră de argint
— Staţi aici şi-mi povestiţi că prietenul dumneavoastră a visat o femeie care arăta ca un tablou pictat acum cinci sute de [a]ni. Şi pentru că, din întîmplare, în ţriaţa San Marco din Veneţia, daţi peste cineva care vi se pare că seamănă cu modelul iui Botticelli, mă urmăriţi pe mine în lungul şi în latul oraşului Şi vă urcaţi chiar şi în apartamentul meu. Fără să exagerez, mi * pare *âe-a* dreptul incredibil.
107
— Înţeleg că sună bizar, dar realitatea e şi mai complicată. Eu cred că Anders a fost omorît şi nu că s-a înecat Asta a fost doar o înscenare. Iar eu acum încerc să aflu cine l-a omorît. Şi de ce.
— De ce nu mergeţi la poliţie?
— Am făcut-o, dar ei nu mă cred. Ipoteza lor este că a fost un accident, că el s-a înecat. Numai că Anders nu ştia să înoate.
Ea zîmbi, cum zîmbeşti unui copil care povesteşte despre piticii şi vrăjitoarele de sub pat şi monştrii din dulap care apar doar noaptea cînd top'dorm.
— Totuşi nu reuşesc să înţeleg ce am eu de-a face cu toată povestea asta, spuse ea.
— L-aţi întîlnit, nu? Am mizat pe o carte, uneori ai noroc în situaţiile astea. $ am avut noroc. Pentru că înclină uşor dia
— Da. Eu sînt critic de artă şi mă ocup şi de vînzări-cumpărărişi l-am întîlnit aici, la Veneţia, la un seminar despre Veronese, ştiţi, pictorul care printre altele a făcut cîteva lucruri fantastice în Palatul Dogilor. Anders a ţinut o prelegere iar eu am participat la discuţii.
— Aţi fost în Suedia să-l întîlniţi?
— Nu. Am fost acolo pentru Bisabeth. Observînd mirarea mea, continuă: Hisabeth fusese împreună cu Anders la acel seminar şi voia s-o ajut. Ştiţi probabil că ea a deschis un magazin de lucruri de artă şi s-a specializat într-o perioadă ceva mai veche. A dorit să mă consulte, să cumpere obiecte de arta aici prin mine, să mă aibă ca agent în Italia cînd ar fi vrut să vîndă lucruri de valoare mai mare. Piaţa aici e mai puternică Ş> sînt suficient de mulţi bani pentru obiectele de preţ, iar eu a* legături cu cei interesaţi să cumpere. Aşa că Hisabeth m-a ruga[1] să merg la Stockholm ca să discutăm despre colaborarea noastră-Atunci l-am întîlnit şi pe Anders.
— Deci eraţi în Suedia cînd a murit? RcMpâtoA surpriza mea, ţinu să precizeze:
108
— Numai pentru că daţi buzna pe uşă, nu înseamnă că trebuie să vă povestesc totul, nu? Da, eram acolo şi a fost o lovitură îngrozitoare pentru Eu'sabeth. Sînteţi la curent probabil cu faptul că ea îl iubea?
— Da Şi bărbatul lui Hisabeth ştia şi el.
— Credeţi că... Tăcu şi mă privi întrebător.
— Nu cred nimic, poate a fost omorît, poate a fost accident Dar mai este un aspect care mă nelinişteşte.
— Şi care ar fi?

— Drogurile. Cocaina. Mă privi uimită.
. — Anders ar fi putut fi implicat în aşa ceva?
— Nu ştiu, dar mă străduiesc să aflu. Am primit diverse informaţii aici în Veneţia şi intenţionez să le cercetez mai îndeaproape.
— Fiţi atent, spuse ea cu voce joasă şi strivi ţigara în scrumieră cu o mişcare rapidă. E periculos. Cei ce se ocupă cu drogurile sînt periculoşi. Viaţa unui om nu înseamnă nimic pentru ei.
— Ştiu. Şi voi fi prudent. Promit. Dar nu m-am prezentat încă. Mă numesc Johan Homan şi sînt negustor de antichităţi la Stockholm.
Poate mi s-a părut numai, dar am avut senzaţia că numele meu îi spune ceva. Am observat asta o fracţiune de secundă în ochii ei. Hisabeth îi vorbise despre mine, sau Anders? Şi din ce motiv?
— Anna Sansovino, spuse moale şi-mi zîmbi. Sîntem deci colegi. Dumneavoastră faceţi comerţ cu antichităţi şi eu cu artă antică.
— Nu sînt convinsă că e chiar aşa. Viaţa-şi are surprizele ei. Uneori ai noroc şi găseşti lucruri bune, alteori nu.
Dar acolo atîrnă ceva ce v-ar putea interesa. Şi-mi arătă o pînză mare în partea opusă a camerei. Era un motiv alegoric religios cu vîrtejuri de nori şi cu un personaj biblic în mijloc, înconjurat de îngeri.

— Giovanni Tiepolo. La construirea palatului din Stockholm ar fi dorit să-l angajeze pe Tiepolo pentru pictura plafoanelor. Dar regele nu-şi putea permite. Tiepolo era prea scump.
— Vedeţi, ce v-am spus? Dumneavoastră aveţi tablouri pe care regii nu le pot cumpăra şi eu ghicesc că numai pînza aceea valorează de cîteva ori mai mult decît magazinul meu.
— Banii nu înseamnă totul, replică ea, iar pentru a te bucura de lucrurile frumoase nu e obligatoriu să le şi posezi.
— Aici aveţi magazinul? mă uitai înjur.
La început nu a înţeles, apoi a zîmbit din nou, un zîmbet îngăduitor.
— Ei, nu chiar maga?jn$_t$ ci biroul. E un mic palat moştenit de la părinţii mei. Familia s-a stabilit aici încă de pe la 1500. Eu sînt intermediar în vînzarea obiectelor de artă. Găsesc vînzători si-i pun în contact cu cei interesaţi să cumpere. Şi invers. Un colecţionar, de exemplu, mă contactează şi mă roagă să-i găsesc o lucrare de un anumit maestru. Prin reţeaua mea de legături aflu cam cine ar avea ceva potrivit şi vorbesc cu respectivul pentru a vedea dacă este interesat să vîndă. Şi aşa, cu puţin noroc şi răbdare şi cu note grase de plată la telefon, se încheie o afacere.
— Şi vă revin şi dumneavoastră ceva procente?
— Sună aşa negustoreşte, protestă ea. „Procente". Ca la împrumuturile cu dobîndă! Eu prefer să spun că primesc un anumit onorariu pentru serviciile mele: expertiză şi stabilirea contactelor între cei interesaţi.
— înţeleg. Şi astfel scăpaţi şi de povara de a ţine obiecte ^ valoroase în depozit.
— Exact In felul acesta urma să o ajut şi pe Hisabeth. Ea j are clienţi cu capital forte, ce nu vor să cumpere la licitaţii orT pe piaţa liberă. Se pare că aveţi impozite mari în Suedia Nu< bine să arăţi cîţi bani ai.
— E o impresie corectă. Cel mai bine e să îngropi ce \ Dar nici asta nu e o metodă sigură, căci avem o armată
omuleţi care, cu ajutorul baghetelor, descoperă apa şi apoi cu mici lopăţele dezgroapă ce-ai îngropat
— Aici nu am ajuns încă aşa departe, se amuză ea. Dar sîntem pe drumul cel bun. Oricum, Hisabeth are clienţi care vor să plaseze banii în artă în mod discret. Şi nu rareori ea mă contactează ca să mă întrebe dacă am ceva interesant. Uneori se întîmplă şi invers. Cînd unul din clienţii ei vrea să vîndă ceva,
eu îl ajut
— înseamnă că dispuneţi de un capital foarte important,
subliniai eu luînd o gură de whisky.
— Care ar fi acesta după dumneavoastră?
— încrederea. Omul se poate bizui pe dumneavoastră, fiind convins că opera de artă pe care o mediaţi e O.K.
— CumO.K.?
— Că nu e furată, de exemplu. Ori falsificată.
întinse mină fină după sticla înaltă de whisky şi-şi turnă puţin într-un pahar de cristal, unde puse şi cîteva bucăţi de
gheaţă.
— întocmai. Ceea ce e valabil si pentru dumneavoastră, nu? Cine nu e corect în branşă asta e mort.
Finito.
— Apropo, zisei privind-o. Apropo de artă şi moarte. L-aţi cunoscut pe Leonardo Pici?
— Ar trebui să-l ştiu?
— De, ce să zic? Era şi el negustor de antichităţi. Şi s-a
înecat La fel ca Anders.

— Poate că a fost imprudent. Şi surise, surîsul acela distant şi evaziv ca-n tabioul lui Botticelli, din epoca renaşterii culturale, dar şi a intrigilor şi a otrăvirilor. Epoca lui Machiavdli şi a Lucreţiei Borgia.
110
UI
CAPITOLUL XIV
Crăpătura din tavan pleca de la piciorul lustrei şi şerpuia ca un rîu ce se îndreaptă către o mare îndepărtată. Am stat culcat în pat mult timp privind crăpătura, urmărindu-i meandrele pe fondul alb, imaculat, ca o hartă a Antarcticii. Reflectam la întUnirea din seara precedentă cu femeia din visul lui Anders, vis mai real poate decît voise el să mărturisească. Deşi Arma negase cu hotârîre. La întrebarea mea directă ea s-a mulţumit doar să iîdă.
— E ridicol, se încăpăţînase ea. Nu am nici o idee despre visurile lui Anders şi dacă am apărut în ele e ceva scapă total controlului meu, nu?
Trebuia să recunosc că avea dreptate.
— Şi nici în vreo casă întunecată, noaptea tîrziu, n-am fost.
— Numai o singură întrebare, apoi voi pleca şi vă voi lăsa în pace. De ce v-a fost teamă de mine?
— E aşa de curios? O persoană te fixează cu insistenţă, te urmăreşte. Sigur că ţi se face frică. Cel puţin dacă eşti femeie şi dacă este noapte. Nu puteam şti că din întâmplare este vorba de un negustor de antichităţi din Stockholm, blînd şi inofensiv, care o cunoaşte pe Hisabeth Lundman.
Avea bineînţeles dreptate, mă gîndeam eu stînd în pat. Ţi se face teamă cînd eşti urmărit. Deşi chestia cu blînd şi inofensiv nu pot spune că mă încînta Ce impresie făceam eu tinerelor femei? Ii se părea că sînt blînd şi inofensiv? Hm, nu-mi rămînea decît să mă resemnez. De ieri seară reflectam la o grămadă de lucruri. Se iviseră întrebări noi la care nu aveam răspuns. Rolul ElisabeYhei, de exemplu. Şi Leonardo Pici-Aveam senzaţia că Anna Sansovino ştia cîte ceva despre el. Ar trebui să mă reîntorc în micul palat şi să discut din nou cu ea. Acum, la lumina zilei şi după ce şi-a dat seama că nu eram aşa de periculos cum crezuse la început, ar fi fost poate mai uşor să vorbesc cu ea. Poate mi-ar fi dat ceva sugestii în privinţa
112
traficului de cocaină spre Stockholm. O întrebare nu costă nimic.
După un mic dejun luat în grabă am avut norocul să găsesc un gondolier, fost taximetrist în Manhattan. Vorbea engleza mai bine decît mine şi cu eforturi comune am reuşit să regăsim palatul Annei. Ca o măsură de precauţie el mi-a notat adresa casei, în caz că aş fi avut nevoie să mă reîntorc. Nu poţi să ştii niciodată. L-am rugat să mă aştepte şi-am urcat din nou scara îngustă, pe lîngă crengile pomilor din fîsia de grădină paralelă cu canalul şi-am ajuns în holul cu pardoseală de mozaic. S-a întredeschis o uşă şi prin crăpătura ei o femeie în vîrstă m-a privit cu suspiciune, articulînd ceva în italiană.
— O caut pe signorina Sansovino. Anna Sansovino. Şi i-am arătat către scara care ducea la apartamentul unde o întîlnisem cu o seară înainte. îngînă din nou ceva, apoi strigă la cineva din cameră ţi închise uşa cu o pocnitură.
Am ridicat din umeri. Femeia sau nu înţelegea, sau nu vroia să înţeleagă. Oricum mă voi descurca şi singur. Am urcat treptele albe ale scării de marmoră ce ducea la uşa apartamentului. Cum la ciocăni tul meu insistent nu a răspuns nimeni, am apăsat clanţa şi am deschis, dar am rămas năucit în uşă. Nu mai era aceeaşi cameră din ajun. Ceva se întîmplase de ieri pînă azi. Greşisem eu, încurcasem etajele? Dispăruseră atît sofaua lungă aurită de sub tabloul mare cu Veneţia de pe la 1700, cît şi cele două scaune în stil baroc de la fereastră, încăperea era complet schimbată. Magnificele tablouri cu rame aurite somptuoase se evaporaseră, ca de altfel şi mobilele antice. Acum tot mobilierul era alb, cu piese italiene de piele şi cu o masă elegantă de sticlă pe suport din ţevi de oţel. Modernism italian de ultimă oră. Dar nici urmă de Anna Sansovino. *Primăvara* lui Botticelli dispăruse. în spatele meu, pe scară, se auzeau paşi şi m-am întors. Un bărbat urca spre mine. Nu arăta deosebit de prietenos.
— Ce doriţi? întrebă amenînţător într-o engleză stricată, încruntînd sprincenele negre.
113
— O caut pe signora Sansovino.
— Nu e nimeni cu acest nume aici.
— Am fost aseară în această cameră. Am stat cu ea şi am discutat într-o sofa mare, acolo lîngă perete. Şi ea mi-a povestit că a moştenit palatul de la părinţii ei.
— Prostii, mă întrerupse el. Casa este proprietatea Contelui Contini. El a plecat pentru afaceri la New York şi se întoarce poimâine. Iar dumneavoastră aţi face bine să dispăreţi cît mai rapid.
Am zburat către casă via Lugaro, Genova; soarele strălucea peste peisajul magnific al Alpiior, iar Mont Blanc, acoperit de gheafă sclipitoare, se ridica maiestuos peste formaţiile muntoase născute cu milioane de ani în urmă din erupţiile vulcanice. Un decor de operă ireal, ameţitor. Dar eu nu mă gîndeam la splendoarea peisajului şi nu admiram oglinda lucitoare a lacului Geneva. Gîndurile mele erau la Veneţia, la femeia din visul lui Anders. Era şi ea o închipuire?
— Nu există nici o signora Sansovino aici, îmi declarase bănuitor portarul palatului de pe canal. Aici

locuieşte contele Contini. Nimeni altcineva.
Nu mai înţelegeam nimic. De ce Anna mi-a spus că locuieşte în micul palat şi de ce făcuse efortul să schimbe mobilierul în camera în care stătusem? Greşisem drumul, să fi fost o altă casă? Cînd am ajuns acolo prima oară era tîrziu şi întuneric, iar scări de piatră ce duc către faţadele caselor sînt cu duiumul de-a lungul canalului. Dar îmi aduceam foarte clar aminte grădiniţa, boschetele stufoase şi ramurile pomiior aplecate peste marginea cheiului de piatră. De asemeni si scara ce ducea spre camera unde o întîlnisem. Să fi greşit etajul? Dar asta nu explica reacţia,,portarului. Nici o signora, numai un , conte. Nu există decît o explicaţie, îmi ziceam eu în timp înapoiam stewardesei tava după cina dintre Zurich şi Frankfu Anna se temea de mine. De întrebările mele şi de consedi

114

lor. Era o concluzie importantă: atinsesem un punct sensibil, iar ea ascundea ceva în legătură cu Anders. Anna Sansovino ştia mai multe decît îmi d^{x}.duse să înţeleg. Elisabeth ŢnŢidpMn ar fi putut să mă ajute. Elisabeth trebuie că o cunoaşte mai bine pe femeia cu masca de carnaval, cea care dispăruse în visul lui Anders ca şi printre canalele şi străduţele Veneţiei, fără să lase
nici o urmă.
Galeria EUsabethei Lundman se putea găsi uşor în cartea de ! iefon. Se afla pe Kinstugatan, în imediata apropiere de Beada lomten, în vechea casă a lui Svante Sture, cel ce fusese omorît de către Eric al XlV-lea în drama de la Uppsala, întîmplare ce a marcat începutul declinului acestui rege. Dar Elisabeth nu avea nici o vină pentru ce-i făcuse Eric vechiului proprietar al casei,' gîndeam eu străbătînd mica distanţă dintre magazinul meu şi galeria Qisabethei. De fapt nu mi-o imaginasem avînd uc magazin în Gamla stan. Ea s-ar fi potrivit mai bine cu atmosfera din selectul Ostermalm. Un local mare, aerisit, pe Stura Gatan ori pe Strandvagen părea mai potrivit pentru sulul ei. . ■ ■ . .
Cînd am intrat prin portalul jos de piatră, galena era goală:
- două camere care dădeau către stradă. Gravuri şi litografii acopereau pereţii albi. Multe de Chagali, Picasso ţi MinS. Şi cîte un Dau". Erau şi cîteva de Tapies austere, în negru, gri şi alb. .
— Te-ai specializat în Catalunia, după cîte văd. La început, cînd a intrat printr-o uşă îngustă, nu m-a recunoscut Apoi a
zîmbU.
— Bună, Johan. Ce plăcere să te văd din nou. Ai venit să
cumperi ori numai să te .uiţi"?
— Nici una, nici alta, chiar dacă mă ademenesc maeştrii tăi
din Catalunia. Părea mirată.
— Ştii că Mira, Tapies şi Dali vin de acolo? Această regiune a dat Spaniei multe nume mari. Ai văzut ceva de Gaudf?
— Arhitectul de la Barcelona?

115

— Chiar el. Ce *cascjugend* fantastice! Aşa ceva n-am mai văzut Iar catedrala este în cura de construcţie, problema este însă că el n-a lăsat nici un desen.
— Nu m-am gîndit niciodată la asta Că ei toţi sînt din Catalunia De fapt grafica de aici e mai mult pentru decor, căci m-am specializat în obiecte mai vechi şi în lucruri mai pretenţioase. Atît în privinţa calităţii, cît şi a preţului, dacă înţelegi. Şi astfel de obiecte nu se pot etala
— Ştiu, i-am răspuns. Am întîlnit-o pe Anna.
— Anna? replică ea nesigură.
— Anna Sansovino, agentul tău din Veneţia
— Ai fost acolo?
— Da, de-abia am sosit Şi aş vrea să te întreb cîte ceva
— Cu plăcere. Dar atunci hai să ne aşezăm în biroul meu. Vrei un ceai?
— Da, mulţumesc.
Ceaiul era în stilul ei, mă gîndeam pe cînd o urmam în birou. Cafeaua era mai nesofisticată, mai suedeză. Cu Hisabeth nu beai cafea Doar ceai *Earl Gray* cu aroma lui puţin specială dintr-un vas albastru închis ce respira eleganţă şi rafinament. Aici nu putea fi vorba de ceai la punguliţe. O priveam pe Hisabeth care stătea de partea opusă a mesei înguste. Pe peretele din spatele ei atîma o gravură de Diirer. Moartea venea călărind, pe un cal bătrîn şi slab, cu o coasă lungă pe umăr. Răbdătoare, stătea acolo şi aştepta Pe unu îi lua totuşi prea devreme. Ca pe
Anders.
Hisabeth avea păr lung, închis la culoare, ce-i cădea pe umeri. Ochii gri-verzi mă cercetau. O reţea fină de riduri se întindea la colţul ochilor. Vîrsta ne ia în stăpînire treptat pe toţi, dar ea era încă foarte, foarte frumoasă. II înţelegeam pe Anders. Şi înţelegeam şi reacţia lui Sven împotriva celui care îi

luase soţia
— Merg bine afacerile, începui eu neutru, luînd un biscuit din farfurioara de argint. Pentru o clipă mi-aş fi dorit ca ea să fie mai puţin rafinată şi să servească un foetaj vienez mare si cu
116
cremă şi o cană de cafea. Dar respinsei gîndul, că doar nu mă aflam acolo pentru cafeaua de după-amiază. Hisabeth ridică din
umeri.
— Uneori mai bine, alteori mai prost. Tu ştii doar cum e. Dar nu mă plîng. Piaţa de care mă ocup este foarte interesantă. Nu prea seamănă cu modul tradiţional de a vinde şi cumpăra Adică intri în galerie, vrei o litografie de Picasso, plăteşti, îţi iei coala sub braţ şi pleci. Noi lucrăm în alt stil.
— Mai sînt şi alte moduri? întrebat eu nevinovat Ea zîmbi şi clătină din cap.
— Piaţa despre care îţi vorbesc este foarte specială. Şi discretă. Sînt oameni care nu vor să fie văzuţi din diverse motive. Din cauza impozitelor sau din alte motive. Tu nu vrei să trîmbiţezi că o piesă veche a familiei, moştenită din generaţie în generaţie, trebuie deodată vîndută şi nu doreşti să ajungă în cataloagele licitaţiilor sau în ziare. Dacă ai avut în pălăţelul tău un Rembrandt de cîteva sute de ani şi acum ai nevoie de bani, este mai comod şi mai profitabil să ne laşi pe noi să mijlocim
tranzacţia
— Dar dacă tu nu vinzi aici în galerie, ori la licitaţie, cum
găseşti atunci clienţi?
— Dacă piesa respectivă este suficient de bună, nu e nici o problemă. Şi nu mă refer numai la Suedia, care în general reprezintă o piaţă mult prea mică. Sigur că avem noi îmbogăţiţi prin lovituri de bursă ori în construcţii. Dar ei joacă adesea într-o altă divizie, ca să spunem aşa Nu, eu vorbesc despre societăţi de asigurare japoneze şi consorţii americane. Sau de colecţionari elveţieni bogaţi, vest-germani şi alţii. Unul dintre clienţii mei, de exemplu, are două Rolls-Royce, un pumn de Mercedes-uri şi cîteva modele exclusive de Porche şi B.M.W. Şi lotuşi nu e considerat ca ceva deosebit. îţi închipui ce ar fi dacă
ar locui în Suedia
— înţeleg. Dar dacă nu dai anunţuri, ori nu te afişezi în cataloagele firmelor *Christies* şi *Sotheby* nu e greu să intri în contact cu aceste mine de aur?
117
— Da, dacă nu ai anumite contacte şi legături. Dar eu le-am făcut
— Aici intervine Anna? Trecusem pe jumătatea ei de teren şi trăgeam la poartă.
Hisabeth mă privi, turnă din ceaiul cu aromă deosebită şi recunoscu.
— Exact, Anna este unul dintre agenţii mei. Eu îi spun ce am şi ea ia legătura cu clienţi interesaţi.
— Pe bază de procente? Dădu afirmativ din cap.
— Şi apoi adesea vine ea şi-mi spune ce i-ar trebui. Un muzeu din San Francisco caută maeştri vechi flamanzi, de exemplu. Ştiu eu pe cineva care ar fi dispus să vîndă dacă preţul este cel adecvat? Şi partea curioasă este că Suedia s-a dovedit a fi o piaţă mai interesantă decît ai crede. Sîntem o ţară mică, desigur, dar am avut timp de multe sute de ani legea împotriva înstrăinării bunurilor familiale. Nimeni n-a avut voie să vîndă ceva din colecţiile adunate ca pradă de război, în timpul incursiunilor în Europa. Acum însă legea s-a abrogat şi mereu apar mici perle din diverse ascunzători. Şi unde ai întîlnit-o pe Anna? De unde ştiai că ne cunoaştem?
— De la Anders.
— Anders?
— El mi-a povestit despre un vis bizar pe care l-a avut Da, dar de fapt a fost mai mult decît un simplu vis, deoarece Anna există în realitate.
— Nu cred că te înţeleg prea bine.
Atunci i-am povestit Despre excursia nocturnă a lui Anders, despre tabloul de Rubens, şi despre vorbele Iui în legătură cu *Primăvara* lui Botticelli. Apoi că o văzusem pe ea împreună cu Anna în metrou şi cum m-am ciocnit cu ea, din întîmplare, la Veneţia. Dar că Anna dispăruse a doua zi, n-am mărturisit. Ar fi făcut istoria puţin prea complicată. Şi păstram vestea pentru mai tîrziu. Cînd am terminat, ea stătea tăcută şi mă privea. Dintr-o cană de argint, care arăta în stilul celor făcute de Georg
118
Jensen, Hisabeth îşi puse puţină smîntînă în ceai. Deşi mai mult ca sigur nu era smîntînă. O femeie ca ea punea cu siguranţă lapte în ceai.
— A fost o poveste destul de originală, zise ea cu un surîs abia schiţat Chiar foarte originală. Săracul Anders, visează despre Rubens şi Botticelli! Şi tu o vezi. Primăvara însăşi. Atît în metrou, cît şi în Piaţa San Marco. Realmente senzaţional. Şi zîmbi din nou. ~
CAPITOLUL XV
— Eu venisem de fapt pentru altceva.
— Ce anume?

— Anders. Din cîte am înţeles, aţi fost prieteni apropiaţi. Hisabeth îmi confirmă cu o mişcare a capului.
— Ne iubeam, spuse ea încet. N-aveam de ce să ne ascundem. Urma să ne căsătorim după ce s-ar fi clarificat situaţia
— Care situaţie?
— Numirea lui cu toată tevatura din jur.
— Desigur nu e treaba mea, dar bănuiesc că soţului tău nu-i este uşor.
— Acum s-a împăcat cu ideea asta. Că noi ne-am îndepărtat unul de celălalt Relaţiile dintre noi începuseră să se răcească cu mult înainte de a-l întîlni pe Anders. Sigur că a fost o prostie să te grăbeşti aşa cum am făcut eu şi Sven, dar eram tînără şi romantică, studiam istoria artei şi el era profesor. Ne-am îndrăgostit pur şi simplu unul de celălalt H a fost de fapt un fel de tată pentru mine. Diferenţa de vîrstă şi-a spus însă cuvîntul treptat. Dar Sven voia să aşteptăm cu divorţul pînă la pensionarea lui. H e puţin de modă veche şi n-ar fi dorit să figureze ca divorţat în viaţa publică. Iar eu i-am respectat dorinţa.
119
— Vrei să spui că trăiaţi într-un fel de mariaj de convenienţă?
— Cam aşa ceva. Eu aveam libertatea mea, el pe a lui. El nu s-a folosit de asta, dar înţelegerea a funcţionat.
O privii. Ochii mari, gri-verzi, buzele conturate, pomeţii înalţi ai obrajilor care dădeau feţei un aer oriental. îl înţelegeam pe Anders, dar mă întrebam dacă Hisabeth nu greşise afirmînd că totul era O.K., că Sven acceptase legătura ei cu Anders. Barbro Lundelius nu vedea lucrurile în acelaşi mod. După ea, Sven era soţul înşelat şi rănit care o şi lovise pe EUsabeth, cînd nu-şi mai putuse controla gelozia.
— Nu vreau să deschid răni vechi, dar e un lucru la care mă tot gîndesc. Faptul că Anders s-a înecat. Ce căuta el la lac în miezul nopţii? Chiar dacă e vară, apa nu e dadă, mai ales noaptea.
— Nu-mi dau seama, rosti ea grav şi ochii i se întunecară, părînd mai mari. Poate-i era cald şi voia să se răcorească.
— Asta ar fi o explicaţie. Dar el nu ştia să înoate.
— Nu? Curios. Eu credeam că toţi oamenii ştiu. în cazul acesta, poate că el s-a băgat în apă numai lîngă ponton şi în contact cu apa rece a făcut colaps. Apoi curenţii l-au dus în larg.
— Dacă ai fi făcut baie în Viby, ai şti că nu sînt curenţi în lac. Şi, oricum, nu în partea aceea a lacului, unde apa aproape că nu circulă. Şi ai găsit hainele pe ponton, nu?
— Da, eu m-am dus la lac. Ne aflam cu toţii afară şi-l căutam. I-am văzut hainele şi i-am strigat şi pe ceilalţi. Sven şi Gunnar au luat apoi barca, au vîslit... şi l-au găsit. Tăcu, uitîndu-se în jos.
— Ai remarcat ceva deosebit la ponton?
— Cum adică? Nu, numai hainele care erau acolo. îmi aduc aminte că m-am gîndit cît de ordonat le împăturise. De obicei, el îşi arunca hainele şi le lăsa acolo unde cădeau. Zîmbi uşor, ca de o amintire, apoi deveni din nou serioasă.
— S-a întîmplat ceva deosebit în seara aceea?
120
— Vrei să spui... Nu, ştii ce? Asta-i lipsă de tact. Vrei să spui că unul dintre noi l-a împrîncit în apă?
,
— Nu neapărat Mi se pare însă ciudat că o persoană care nu ştie să înoate iese noaptea cînd e rece şi se îneacă în mijlocul lacului.
— E clar, era ameţit. Anders băuse prea mult şi cred că luase şi ceva tranchilizante.
— Tranchilizante? de ce?
— Trăia într-o tensiune continuă. Nesiguranţa în privinţa numirii, intrigile şi tot ce se vorbea. Anders era foarte sensibil. Dar crezi realmente că a fost altceva decît un accident? EUsabeth mă priveşte cu ochii ei mari şi vocea îi şovăi.
Eu ridicai din umeri. Ce puteam să răspund?
— Nu ştiu şi poate că nu vom afla niciodată. Dar e aici ceva care nu se leagă.
în drum spre casă mă gîndeam că bătusem pasul pe loc Ceva nu mergea. Şi care era locul lui Barbro Lundelius în acest joc? Ea-l iubea pe Anders, dar fusese părăsită pentru alta. Şi apoi Anna Sansovino. Femeia de la Veneţia ce apărea şi dispărea în visele lui Anders ca şi în realitatea trăită de mine.
La magazin a trebuit să mă preocup de altceva şi nu de dame misterioase din Veneţia sau accidente de înec în Viby. Cînd am ajuns acolo un grup de turişti japonezi se aflau în faţa vitrinei, arătînd cu degetul, zîmbind şi di scutind. Am deschis uşa şi ei mau urmat. O jumătate de oră mai tîrziu scăpasem de porţelanurile mari, în culorii vii, atît de cele din vitrină, cît şi de cele de pe rafturile din magazin. Mie mi-a plăcut întotdeauna porţenanul japonez. Are mai mult farmec şi e mai puţin rigid în forme decît cel chinezesc, făcut mai cu seamă pentru a satisface gustul european. Porţelanul japonez are o varietate mai mare de modele şi culori, mergînd de ia roşu, albastru şi verde pînă la auriu.
Cînd cumpărătorii au plecat, C16o şi-a făcut apariţia din biroul meu. Dormise pe scaunul de lîngă masa de scris şi acum se întindea, cu spatele curbat şi coada în vînt, căscînd larg

121
boticul roz. Se alinta cu capul de piciorul meu şi începu să toarcă precum o rîşniţă de cafea, tipul acela vechi la care învîrteai o manivelă ce punea în mişcare mica moară de măcinat boabele aromate. în partea de jos, sertăraşul se umplea treptat cu cafea. Dar asemenea rîşniţe nu se mai folosesc, aşa că expresia „toarce ca o rîşniţă" nu mai are acoperire în realitate. Eu înţelesesem însă apropoul lui Qeo care mă urmă cu miolăituri insistente şi amîndoi am fost la fel de decepţionaţi constatînd că micul frigider era gol. Nimic ce ar putea ademeni o pisică flămândă şi nimic altceva în afară de un tub de icre gol şi stîlcit, cîteva rămăşiţe veştede de ţe'ină şi o conservă de supă de roşii. Ceva trebuia făcut însă pentru a ieşi din situaţia asta critică şi ştiam şi ce. Ca întodeauna, magazinul de cartier era salvarea.
Cînd, un moment mai tîrziu, cu un coş de plastic roşu în mînă, alegeam borcane şi cutii, am simţit o mînă pe spate. Degete nerăbdătoare băteau tactul pe sacoul meu, aşa că am întors capul.
— Nu te-am văzut de secole. Unde ai fost?
Era Gustafson Erik cu coşul plin şi cu un zîmbet vesel, colegul meu, proprietarul unei galerii aflate puţin mai jos, vis-â-vis de a mea. I se spune între prieteni ,cine e cutare", pentru că ştie tot despre toţi. Ştie mai mult decît toţi despre oricine şi adesea lucruri care nu apar în publicaţii oficiale ori în biografii.
— Tu vorbeşti? Tocmai mă întrebam unde ai dispărut. Eu am fost aici, dar tu, fiind plecat la prea multe licitaţii, nu ai avut timp să mă vezi. M-am dus cîteva zile la Veneţia. Doar atîL
— Veneţia! şi ridică din spiîncene. Da, da. Nu e rău. Noii micii negustori obişnuiţi, săraci şi cinstiţi, nu ne permitem aş* ceva, pe cînd tu pled să te distrezi. Cum o cheamă? şopti el Ş> făcu din ochi conspirativ.
— Din păcate nimic de genul ăsta. Numai afaceri. Am f< să vizitez un furnizor.
122
— Da, da, făcu el rîzînd. Aşa se spune când se apropie timpul să scrii declaraţia de venituri. Dar ştii ce am găsit eu, care trebuie să mă mulţumesc doar cu ceea ce poate oferi micuţa Suedie?
— N-am idee.
— Un HillestrSm. Pehr Hillestrom. Nu e rău, ce zici? încredinţat spre vînzare de o coloneleasă bătrînă de pe Ostermalm. Trebuie să vii să-l vezi.
— Cu plăcere. Vin peste cinci minute. Numai să-i dau întîi Li Qeo ceva să mănînce.
Amuzant tip, Erik, îmi ziceam în timp ce mă întindeam după nişte cutii cu lapte. îmbrăcat extravagant ca întotdeauna Şi-l privii cum stătea la casă cu pungile lui, gata să plece.. Sacou tip club, bleumarin închis cu nasturi mari aurii şi o batistă de mătase în culori vii la buzunar. Pulover de lînă galben canar, cămaşă albastru levănţică, iar Ia gît un fular subţire. Pantalonii albi şi mocasinii completau perfect imaginea arbitrului eleganţei de pe strada Kopman. îmi făcu vesel cu nuna încărcată cu inele. I-am făcut şi eu cu mina, în timp ce casiera ne privea.
— E într-adevăr o achiziţie, i-am declarat ceva mai tîrziu, cînd am ajuns la magazinul lui şi mi-a arătat, plin de mîndrie, tabloul. Reprezenta două femei într-o bucătărie. Pe o masă în faţa lor se afla un iepure alături de un cocoş de munte cu reflexe de porţelan. Avea farmec şi era plin de viaţă, motivul amintind dcChardin.
— Ai avea ceva împotrivă dacă mi l-ai împrumuta dtva timp?
— Dar de ce? mă privi ei surprins.
— Aş vrea să-l arăt cuiva Un expert în Hillestrom.
— Poţi să o faci aici la mine. L-aş servi chiar cu un pahar de sherry dacă e băiat bun.
— Da, dar prefer să o fac la mine. Trebuie să mai vorbesc şi altceva cu ei.
— Aha, escrocule, zise el şi zîmbi şiret. Vrei să faci cuiva impresie, şi să atragi pe cineva în cuibul tău, nu?
Şi-mi făcu din nou, voit exagerat, cu ochiul.
123
— **Ai dreptate,** deşi baţi într-o direcţie greşită. Ţi-aş recunoscător dacă mi l-ai împrumuta.
— Numai să nu-l înstrăinezi.
— **Dacă vrei,** pot să-ţi dau o chitanţă.
Bineînţeles că nu voia şi ne-am pus de acord să iau pînza **cu rama** aurită, **din** epoca gustaviană, atunci cînd voi avea **nevoie.**
Cînd **m-am** întors, Cleb, sătulă şi satisfăcută, stătea întinsă pe scaunul meu şi m-a privit cu un ochi albastru pe care l-a **închis repede** din **nou,** reluîndu-şi puiul de somn de după-amiază, **după** ce se înfruptase cu jumătate de cutie de sardină şi cu lapte. **De fapt nu** fusese o masă perfectă, dar la magazin nu aveau decît mîncare **pentru** cîini şi aşa ceva nu se face să oferi unei pisici. Ar **fi** protestat.
— Hai, valea, o invitai eu împingînd-o uşor spre podea. Nemulţumită, mieună a protest şi sări în fotoliul ponosit de **lîngă** fereastra ce dădea în grădină.
— Nu ştiu ce expresie mai e şi asta, mă adresai ei. E argou. **„Valea", nu e** chiar frumos spus!
Dar Cleo nu era interesată de reflecţiile mele lingvistice, **se" încolăci** şi **adormi** din nou.
în felul acesta va merge mai uşor, nu voi trezi nici o bănuială, reflectam eu întinzîndu-mă după cartea de telefon de pe **raft** Dacă mă folosesc de Hillestrom ca pretext nu o să bată la **ochi.** Ce expresie şi asta! „Bate la ochi". O

fi din Shakespeare **sau din** Biblie? Cele două surse sigure cînd e vorba de citate mai deosebite.
Am deschis cartea de telefon, am răsfoit-o şi am citit textul scris cu litere microscopice. Am găsit ce căutam, am făcut **numărul** şi mi s-a răspuns.
— Bună, sunt Johan Homan. Mă întreb dacă nu mă poţi ajuta să lămuresc ceva. Am un Hillestrom. Pehr Hillestrom-**Pare** autentic, dar ca să evit orice surpriză, ar fi bine dacă ai vrea **să** vii şi **să-l** vezi. Tu eşti expert, iar eu sînt doar un simplu **amator.**
124
CAPITOLUL **XVI**
Apăru la şase fix, aşa cum promisese. Era **o oră potrivită,** închisesem deja magazinul şi nu ne puteau deranja clienţii.
— Ai fost într-adevăr foarte drăguţ că ai venit, **l-am** întîmpinat eu. Cu atîtea falsificări şi înşelătorii, azi **nu** mai **ai** curajul să te încrezi în propriul instinct.
Zînibi, luă tabloul cu amîndouă mîinile şi-l ridică **în aşa fel** încît să fie luminat de ultimele raze oblice ale soarelui. Şi fluieră admirativ.
— Ai avut noroc, zise. E un lucru de valoare. Avem **şi noi** la muzeu ceva asemănător, dar acesta e mai **bun,** ca **să fiu** cinstit. Promile-mi că o să ne laşi să-l fotografiem **pentru arhiva** noastră.
— Cu plăcere. Dar eşti absolut sigur?
— Mai mult decît sigur. Am scris o carte şi o serie de articole despre Hillestrom, aşa că-l ştiu pe dinafară. A fost **un** pictor bun, dar şi un om foarte interesant. îmi întinse tabloul pe care-l atîrnai de un cîrlig solid din perete.
— Ai ceva împotrivă dacă fumez? Te întreb fiindcă noi, fumătorii, aparţinem azi unei minorităţi oprimate. Vînaţi şi persecutaţi de toţi oamenii corecţi şi bine informaţi. Zâmbi şi-şi scoase un pachet de ţigări din buzunarul sacoul ui.
— Eu încurajez toate viciile, chiar dacă am preferinţele melc. Fumatul însă nu e printre ele. Am încercat ca adolescent, dar n-am reuşit.
— Fii bucuros, rosti el aprinzîndu-şi ţigara. Şi apropo de vicii şi preferinţe, eu aş da prioritate unei cafele în momentul de faţă. Bineînţeles, dacă ai.
— Am întotdeauna. Durează numai un minut, cred că mai e în termos.
M-am dus în camera din spate, birou şi bucătărie în acelaşi timp, am luat două ceşcuţe de porţelan de Meissen albastru şi turnat cafeaua din termos într-o cafetieră în stil gustavian.
125
Am pus apoi cîteva prăjiturele cu cocos, o altă slăbiciune mea, nevinovată, pe o farfurioară şi am dus totul în ma, unde, într-unui din fotolii, aştepta Gunnar Nerman.
— S-ar putea spune că Hillestrom e un produs al palatului din Stockholm, zise el trimiţînd rotocoale de fum către tavan.
— Sună interesant. Am aşezat tava pe o măsuţă de mahon între noi şi am turnat cafeaua în ceşcuţe. Cum adică?
— Construcţia palatului a fost un fel de ‚Sesam deschide-te" pentru promovarea artei şi culturii în Suedia. Arhitecţii Tessin au adus un mare număr de meseriaşi şi artişti străini pentru decorarea şi mobilarea palatului. După focul de la 1697, a durat aproape o sută de ani pînă cînd palatul a fost gata. Se poate spune că, prin construcţii; palatului, cultura franceză şi europeană au cucerit Suedia.
— Şi Hillestrom a fost produsul acestei epoci?
— Cel puţin parţial. A avut talent şi fantezie, dar a fost protejatul lui Tarval, unul dintre cunoscuţii artişti francezi care lucrau la palat EJ a fost însărcinat de Tessin să întemeieze Academia de Desen, devenită mai tîrziu Academia de Arte. Hillestrom a început, de fapt, ca ţesător şi, printre altele, a făcut covorul de sub tronul de argint al reginei Kristina din sala de consiliu. Apoi a plecat la Paris, devenind elevul lui Broucher.
— Cd cu *Triumful lui Venu&*
— Exact. Graţie lui Cari Gustav, acest tablou atîrnă acum la Muzeul naţional. Interesant este că Hillestrom a devenit din ce în ce mai realist în pictura lui, asta ajutîndu-ne să cunoaştem mai bins a doua jumătate a secolului al X VUI-lea. A pictat de exemplu interioare de mine şi fierării, a făcut tablouri detaliate cu suedezi în costume naţionale.
— Am asistat la o întreagă prelegere, replicai eu. Mai ia o prăjitură.
— Mulţumesc.
— Apropo de ari} şi muzee. Acum ou mai ai nici obstacol, nu?
126
Mă privi întrebător, ca şi cum n-ar fi înţeles ce voiam să spun.
— Cu postul de şef .
— încă nu se ştie. Gunnar Herman părea puţin jenat Dar nu e imposibil. Numai că este aşa de tragic ce s-a întîmplat cu Anders. El merita să obţină postul. Nu pentru că nu mi L-EŞ fi dorit şi eu, dar trebuie să fiu cinstit. Anders ar fi fost mai bun. Era mai activ şi avea mai multă răbdare decît mine cu personalul. Din păcate, asta nu e partea mea forte. Pe mine mă interesează finalizarea unui proiect, vreau să văd că sarcinile se îndeplinesc imediat, fără vorbărie inutilă. Dar te mai poţi corija şi din mers. Poate asistînd la nişte cursuri de comportare

şarmantă. Zîmbi şi luă încă una din prăjiturile mele cu cocos. -
— Da, a fost realmente o tragedie. Am reflectat mult la asta. Pentru că el nici măcar nu ştia să înoate.
— Cum aşa? E adevărat? Pare ciudat
— A avut un şoc în copilărie, cînd era să se înece. Ştiu pentru că am fost împreună şi eu l-am salvat
— Hm, ce să zic? Poate însă că şi alcoolul şi-a avut partea Iui de vină. Nimeni nu s-a lăsat rugat să bea în seara aceea. Şi Anders a făcut-o mai mult ca toţi. în plus, am senzaţia că d a mai luat şi altceva. Dar morţii nu se vorbesc de rău, cum spuneau vechii romani, adăugă Gunnar rapid. Toate astea Sînt moarte şi îngropate acum.
— De, zisei privindu-l în ochi. Sper, dar nu sînt sigur.
— Cum adică?
— Eu cred că Anders a fost omorît Şi am de gînd să-l descopăr pe cd care a făcut-o.
— Poliţia ce spune?
— înecare prin accident
— Va fi greu să dovedeşti altceva, replică d cu dezinvoltură, stingînd ţigara în scrumiera de sticlă. A băut prea mult, s-a încălzit, a transpirat, s-a dezbrăcat şi a sărit în lac. Apa rece i-a provocat un şoc şi s-a dus la fund.
— Tu ai vorbit cu d în seara aceea?

127

— Bineînţeles că am vorbit. Mă privi mirat. Şi tu ai vorbit.
— Da, dar eu nu m-am certat cu el.
— De unde ştii că ne-am certat?
— N-are importantă. Dar a fost o discuţie destul de violentă, nu?
— Pe dracu, o minciună! Nu ştiu cine scorneşte aşa ceva, dar e o minciună. Dimpotrivă, s-ar putea spune că am făcut pace. Am constatat că numai unul dintre noi îi poate urma lui Sven şi că trebuie să acceptăm situaţia. Oricare dintre noi ar fi devenit şef, celălalt urma să-l susţină şi să colaboreze loial. E adevărat că Anders a ridicat vocea de cîteva ori, că a venit cu ameninţări deghizate, dar în cele din urmă s-a liniştit.
— Ce fel de ameninţări?
— Cum că teza mea de doctorat ar fi fost influenţată de lucrarea unui rahat de student italian. Cum că aş fi plagiat o lucrare de diplomă uitată, de undeva de prin Italia. Dar ideea a fost grotescă. Şi-a dat şi el seama.
— V aţi certat deci înainte de dispariţia lui?
— Şi tu acu' crezi că eu l-am omorît? C-am înecat un bărbat solid, puternic, în lac ca pe un pisoi? Gunnar Ncrman zîmbi cu răceală. Crezi că l-am omorît ca să nu iasă la iveală că teza mea este un bluf? Şi în plus aş deveni şi şeful Muzeului Suedez, dispărînd concurentul meu cel mai periculos. Asta încerci să spui?
— Eu nu cred nimic şi nu insinuez nimic. încerc numai să scot la iveală ce s-a întîmplat şi să aflu dacă moartea lui Anders a fost un accident sau nu.
— Ştiu că eraţi prieteni buni, adăugă,el şi mă privi serios. Anders mi-a vorbit de tine. A povestit că te-a pus în legătură cu omul nostru de la Veneţia. Pici, îl ştii. Deci înţeleg că-ţi vine greu să accepţi că el s-a înecat. Dar dacă vrei să afli cîte ceva, atunci vorbeşte cu Sven Lundman. Nu insinuez nimic, dar dacă cineva avea motive să o facă, atunci el era acela. Mulţumesc pentru cafea şi noroc la Hillestrom-ul tău.
Şi plecă. Clopoţelul de cămilă sună desupra uşii, vibraţia sunetului subţire rămînînd în cameră un timp.

128

Soarele dispăruse în spatele acoperişurilor de vis-â-vis şi din birou se auzea miorlăitul lui Cleo. Voia să meargă acasă, se înserase şi era timpul cinei. Eu nu mă grăbeam însă. Stăteam pe scaunul meu şi mă gîndeam la ce-mi spusese Gunnar. Despre teza lui şi despre Sven Lundman. Se schiţau diferite scenarii, se profilau alternative la ceea ce se întîmplase în seara aceea la Backa. Anders şi Hisabeth se iubeau. Sven observă gelos privirile şi intonaţiile vocilor lor şi aşteaptă momentul potrivit. Seara, tîrziu, se iveşte ocazia: îl ademeneşte pe Anders la ponton cînd acesta nu mai ştie prea bine ce face. Acolo îl dezbracă, îl îmbrînceşte în apă şi de pe ponton îi {ine capul sub apă cu amîndouă mîinile. Apoi se furişează pe scări în camera sa în timp ce restul casei e cufundată în somn.
Gunnar la rîndul lui era şi el suspect. Oricum ar fi stat lucrurile cu teza lui de doctorat, el ştia că Anders avea mai multe şanse să fie numit şef. Şi cu Anders ca şef, perspectiva lui Gunnar de a avansa s-ar fi redus la zero, ei fiind de aceeaşi vîrstă. Dar omori un om pentru un post?
Barbro Lundelius avea şi ea un motiv, dacă vrei să epuizezi într-adevăr toate posibilităţile. Dragostea neîmpărtăşită. Se mai spune şi azi tot aşa, ori expresia se găseşte numai în romanele vechi ? Amor trădat, să fii respinsă pentru alta — constituie un mobil puternic ce a generat răzbunarea şi crima în decursul întregii istorii a umanităţii. Şi faptul că ea arată ca fetele frumoase din cîntecelc populare nu e un motiv să nu fie bănuită de crimă. Iar cântecele populam nu rareori sînt crude şi sîngeroase, aşa că oJui mari, albaştri şi părul lung şi blond nu dau automat bilet de liberă trecere.
Singura care nu avea nici un moţi. să-l omoare pe Anders era. de fapt, iubita lui, Hisabeth. Ea a şi fost singura .sincer îndurerată la înmormîntarea lui. Dacă nu cumva se ascundea cu totul altceva în spatele morţii prietenului meu. Şi din nou îmi ᵛeni în minte bărbatul; cu ochii negri care aştepta în automobilul de lîngă cimitir. Mercedes-ul negru care a dispărut •a sosirea mea.

Leonardo Pici murise şi el. înecat ca şi Anders. Cel puţin aşa scria în certificatul de deces al ambilor. Leonardo care nu voise să participe la dansul în jurul viţelului de aur al cocainei. Leonardo de la care cumpăram mobile la recomandarea lui Anders. Vechea casă a copilăriei l-a costat mulţi bani pe Anders şi mai avea nevoie de încă o mică avere pentru a o renova. Aceşti bani proveneau oare din vţnzarea tablourilor de Kandinsky sau din altă parte? i

După plecarea lui Gunnar Nerman am luat tabloul şi m-am dus la Erik Gustafson care s-a uitat iritat la ceas cînd mi-ain făcut apariţia.

— La ora asta se vine? Eu peste cinci minute am o întâlnire laStureplan.

— Las' că te-aşteaptă ea.

— Care ea? cochetă Erik. Cine a spus că e o ea? Oricum aşteaptă. Şi cine aşteaptă pentru ceva bun nu aşteaptă niciodată

----------l. *xm* „: „fn,t„t tahlruit?

53 mUIL Ml-ai VlQUUt. uunvnu*:*

— Nu, dar ai avizul unui expert că e autentic şi foarte bun. Dorea să facă o fotografie pentru arhiva lui.

— Mulţumesc, zise el încîntat, numai să nu se apropie prea mult cu lămpile şi aparatul. Ştii ce t s-a întîmplat nefericitului ăluia care a fotografiat un tablou c" z Turaer şi a ars pînza. Vezi şi tu că, spre deosebire de mulţi colegi, eu am numai lucruri & prima calitate.

— Ai şi Rubens?

— Rubens? Te-ai ţicnit? Unde să găsesc aşa ceva? Vino-ţi în fire!

— Crezi că nu este nimeni în Suedia care să aibă vrei»[1] Rubens?

130

— M-aş îndoi. Poate undeva la vreun conac vechi. înainte se mai întîmpla să dai de ceva deosebit prin ascunzători, dar acum s-au dus toate pe pieţe mai mari decît a Stockholm-ului. Dar de ce mă întrebi?

— Mă gîndeam numai. Zilele trecute m-a întrebat un client, minţii eu. Dar tu care le ştii pe toate, nu există oare în zona Stockholm-ului vreo casă veche, plină de opere de artă şi antichităţi?

— Casă, zici. Ce fel de casă?

— Un pălăţel, un conac poate, ori aşa ceva

— Sînt destule. Ai ceva special în colimator?

— Poate. Mă gîndesc la o proprietate care e atît de mare încît nimeni nu observă dacă dispare un tablou de Rubens.

Mă privi mirat. Apoi rîse.

— Eşti sărit de-a binelea. în primul rînd, mă îndoiesc că ar mai exista un Rubens în proprietate particulară în ţara asta. Şi dacă, în ciuda oricăror presupuneri, ar exista, poţi fi al dracului de sigur că s-ar remarca dispariţia lui.

— Presupun că ai dreptate. Oricum îţi mulţumesc că mi I-ai împrumutat pe Hillestrom.

— Dar tu de fapt cu ce te ocupi acum? mă întrebă el curios la plecare. Un ‚jcaz nou", bineînţeles. Mr. Poirot al străzii Kopman, care vînează crima organizată, rîse el înfundat în spatele meu.

Ieşii în stradă zîmbind de unul singur. Erik avea dreptate. în ce mă băgăm cu de fapt? Călare ca Don Quijote pe gloaba lui, mă băteam cu morile de vînt. Sărmanul Anders băuse prea mult şi simţise nevoia să facă o baie. Şi s-a înecat. Eu cumpăr mobile de la un moşulică din Veneţia care se îneacă şi el, iar nepotul lui, plin de fantezie şi înverşunat că n-a putut să preia firma, susţine că bătrînul a fost omorît. Urmăresc apoi o femeie tînără şi intru cu forţa în casa ei, fiind convins că Anders **a** visat-o. Hm! Nu s-ar zice că mă aflam în posesia unor indicii solide pentru stabilirea crimelor şi delictelor, mă gîndeam **eu** în timp ce intram în magazin s-o iau pe Cleo.

131

A doua zi, abia apucasem să deschid magazinul, cînd se auzi clinchetul argintiu al clopoţelului tibetan de la uşă. începe bine, mă bucurai şi m-am ridicat din fotoliul uzat întrerupîndu-mi lectura ziarului. E bine să te scoli devreme. Au şi început să pice clienţii.

Dar găina nu avea să facă ouă de aur în dimineaţa aceea. Nu clienţii mă aşteptau pe pardoseala de piatră, ci doi bărbaţi, dintre care unul cu o servietă în mînă.

— Mă numesc Bergman, spuse cel mai în vîrstă. Comisar Bergman. Iar el este inspectorul Larsson de la Criminalistică. Domnul Homan, din cîte înţeleg.

Da, că doar nu e dr. Iivingstone, aş fi vrut eu să răspund, dar mi-am zis că e mai înţelept să nu te încrezi în umorul reprezentaţilor autorităţilor suedeze. Am dat din cap, fără să pricep însă cam ce-ar fi dorit de la mine la ora noua dimineaţa. Veniseră să vorbească cu mine despre moartea lui Anders. Deci discuţia mea cu Caile Asplund nu fusese în zadar.

— Da, eu sînt. Luaţi loc. Şi făcui un gest spre colţul în stil gustavian. Din cîte îmi dau seama, aţi venit să

discutaţi despre moartea lui Anders von Laudern.
Se uitară miraţi unul la altul. Apoi se aşezaseră cumva stînjeniţi.
— Hm, nu chiar asta. Noi avem o cu totul altă misiune.
— Da? îi privii întrebător. Ce făcusem? Veneau de la poliţia economică pentru a cerceta evaziunea fiscală? Erau hotărâţi să caute prin chitanţele şi catastifele mele? în cazul acesta se deranjau degeaba
Comisarul Bergman deschise geanta şi scoase un plic mare maro. Din el scoase o fotografie şi mi-o arătă.
— Cunoaşteţi persoana?
— E Leonardo Hei.
— Exact. A murit într-un accident acum cîteva săptămîni J Din toate locurile lumii, şi-a găsit să se înece într-un canal la| Veneţia. De fapt nici nu e atît de curios, adăugă el rapid. Pic locuia la Veneţia.

132

— Ştiu. Eu cumpăr mobilă de la el.
Din nou s-au uitat cu subînţeles unul la altul.
— Ştim asta, domnule Homan. Tocmai asta doream să discutăm cu dumneavoastră.
— Dar ce se întîmplă, îmi luaţi un interogatoriu? Nu ştiam că e ilegal să importi mobile noi făcute în stil antic.
— Curios că întrebuinţaţi acest cuvînt — ilegal. Nu a afirmat nimeni că e ilegal. Depinde însă de ce se află în ele.
— Nu înţeleg. Dar înţelesesem: drogurile. Răgazul pe care ni-l dăduseră se sfirşise şi acum treceau la acţiune. Eu fiind nevinovat însă, nu mă gîndisem deloc la asta.
— Avem motive să credem că mobilele erau .împănate" înainte de a intra în Suedia. Ele conţineau cocaină. Erau prevăzute cu funduri duble şi compartimente pline cu narcotice.
Stăteam tăcut şi priveam. Cît le-aş spune din ceea ce ştiam?
— Deci credeţi că eu fac contrabandă cu droguri?
— Nu credem nimic. Dorim numai o discuţie preliminară. Preliminară deci! Cu alte cuvinte acesta e doar începutul,
prima rundă, urmînd să se întoarcă.
— Tot ce pot să vă spun este că aceste mobile s-au vîndut imediat. De multe ori chiar în aceeaşi zi. Aşa că n-am avut nici un motiv să mă plîng. Dimpotrivă. M-am gîndit să măresc importul.
— Interesant. Se vindeau deci imediat. Vă amintiţi cine le
cumpăra?
— Nu-mi amintesc, dar în unele cazuri mi-am notat numele.Deşi cînd oamenii plătesc pe loc, n-am nici un motiv sS notez. Dar nu de mult am avut 6 pereche de cumpărători mai în vîrstă, la care am şi notat nume şi adresă. B au cumpărat un scrin care apoi le-a fost furat.
— Furat?
— Exact Ii s-a spart casa şi comoda a dispărut. M-au sunat k mă întrebe dacă nu pot să le procur alta. Era cadou de nuntă ţientru fiica lor.
Se uitară unul la altul. Comisarul Bergman se încruntă.

133

— Evident, comoda fusese cumpărată de un client .greşit". Clientul de drept a venit după aceea şi şi-a luat marfa Este deci cam cum bănuiam noi. Iar dumneavoastră zilele trecute aţi fost la Veneţia.
— Da De unde ştiţi? Zîmbi.
— Colaborăm foarte bine cu colegii noştri italieni. Ştim că aţi vizitat magaziunul lui Pici.
— întocmai. Voiam să discut cu el despre comoda pentru Grahms, perechea aceea deci şi despre o eventuală creştere a livrărilor. Şi atunci mi s-a spus că a murit. Şi... Tăcui, nu eram convins că trebuie să le mai spun ceva. „Tot ce spuneţi poate fi întrebuinţat împotriva dumneavoastră". Nu aşa spun poliţiştii americani? Autorităţile suedeze nu aveau oare aceeaşi datorie?
— Şi? Bergman mă privi întrebător.
— Din cîte am înţeles de la unul din colaboratorii lui, poate că nu a fost chiar un accident. Pici nu s-a înecat.
— Vreţi să spuneţi că a fost o crimă?
— Tot ce se poate. Pici tocmai descoperise că întreprinderea lui era folosită pentru traficul de droguri. Iar el nu accepta aşa ceva Şi atunci a trebuit să fie îndepărtat. Dar despre Stockholfn şi despre mine nu a spus nimic.
— Sună interesant, mormăi el cu un zîmbet subţire. Citeam în ochii lui cam ce gîndea. Acest Homan, spuneau ochii, încearcă să salveze situaţia. Să ne vîndă poanta cui moartea lui Pici ca să ne dovedească neimplicarea lui. Şi a lui" Pici. Amîndoi victime ale comploturilor şi conspiraţiilor. Da, ■ nu e prima oară cînd auzim aşa ceva
— Realmente interesant. Şi altceva ce aţi nfei făcut la Veneţia?
— Nimic special. De ce?
— întrebam şi eu. Aţi întîlnit pe cineva, de exemplu?
— Cînd călătoreşti întotdeauna întîlneşti mulţi oameni. Dar nu pe cineva anume. Nu de data asta

134

— Nu? Noi avem alte informaţii. O anumită doamnă, Anna Sansovino? Vă e cunoscut numele?

— Da, am întîlnit-o. Dar n-am crezut că vă poate interesa
— De ce nu, zîmbi el. Este o tînără foarte activă şi are legături cu figurile proeminente ale crimei organizate din Italia Ca de exemplu cu Fabio Negri. Vă spune ceva numele acesta?
Am clătinat din cap.
— Se pare că el controlează comerţul cu droguri în nordul Italiei. Şi dispune de resurse financiare enorme. O persoană întru totul respectabilă în aparenţă care vrea să creeze imaginea unui adevărat cetăţean, un stîlp al societăţii. Face donaţii mari spitalelor, bisericii şi are o colecţie impresionantă de artă. Călătoriţi mult?
— Nu foarte des, din cînd în cînd.
— Acum cîtva timp aţi fost văzut şi la Frankfurt, nu?
— Da, am fost la o licitaţie.
— Ştiu, aţi achiziţionat obiecte foarte scumpe. Cum finanţaţi acest comerţ?
— In diverse moduri. Printre altele prin cecuri de credit. La Frankfurt am cumpărat în contul unui client.
— Cine este acesta?
— Aş prefera să nu intru în detalii. în branşa mea trebuie să fii discret, atît în privinţa vînzătorului, cît şi a cumpărătorului şi să respecţi dorinţa clienţilor cu sume mari de bani.
— Evaziune fiscală, vreţi să spuneţi?
— Nu, dar clienţii mei nu ar fi foarte încîntaţi dacă aş vorbi despre ceea ce ei vînd sau cumpără de la mine şi despre preţul obiectelor respective.
— Cînd am venit aţi pomenit de Anders von Laudern, interveni celălalt care tăcuse pînă atunci. îl cunoaşteţi?
— Foarte bine şi de mulţi, mulţi ani.
— S-a înecat din păcate, aşa cum ştiţi. Tragic. Mai ales că abia răscumpărase casa părintească Se pare că l-a costat destul de mulţi bani. Am auzit că peste un milion.
135
Ii! i
— Noi n-am discutat preţul, dar cu siguranţă că a fost vorba de mulfi bani.
— Ştiţi cumva de unde avea banii?
— Da, vînduse cîteva tablouri. Kandinsky.
— De unde le avea?
— Şansă. Şansă şi profesionalism. Le cumpărase dintr-un magazin unde patronii nu se prea pricepeau nici la artă, nici la Kandinsky. Ori luase parte la o licitaţie. Nu-mi mai amintesc exact. Kandinsky nu e un pictor pe placul tuturor. Nu a pictat apusuri frumoase de soare sau el ani. Mă amuzai de propria-mi glumă, dar ei au rămas impasibili. Nu păreau că se distrează. Sau poate că apreciau stilul acesta de pictură, cu el ani şi apusuri.
— Se întîmplă des să .găseşti" tablouri de asemenea valoare la licitaţii sau în magazine de artă?
— Nu e un lucru obişnuit, dar poţi avea uneori şi noroc. Cunoştinţele şi competenţa joacă, bineînţeles, un rol important şi, cum spuneam, Kandinsky este destul de dificil. Cu mult timp în urmă el a locuit o perioadă în Suedia şi unele picturi au rămas evident aici.
— Nu credeţi că alta ar fi explicaţia? Bergman mă întrebă de data asta privindu-mă serios şi insistent.
— N-am nici o idee.
— Noi avem însă motive să credem că Anders von Laudern avea legături foarte strînse cu Leonardo Pici şi că ştia de .exportul de mobile"în Suedia.
CAPITOLUL XVIII
Stăteam în uşă şi-i urmăream cu privirea cum se depărtau.. Arătau ca Stan şi Bran, rîsei eu de unul singur. Comisarul j Bergman era corpolent. Cîteva kilograme încă şi ar fi fost de-a
136
dreptul gras. Celălalt, Larsson, slab, aducea cu o nevăstuică. Devenii brusc serios. Cei doi bărbaţi nu erau nişte artişti de comedie, dimpotrivă. Şi nici nu se băteau cu torturi şi frişca. Chiar dacă nu a afirmat-o deschis, era clar că mă bănuiau de complicitate la traficul de droguri din Italia. La întrebarea mea djrectă, înainte de a pleca, au răspuns evaziv, dar comisarul Bergman a subliniat că ar fi bine să stau acasă pentru un timp şi să nu mai călătoresc. S-ar fi putut ca ei să revină cu întrebări suplimentare.
Dar dacă mă suspectau, de ce au apărut aşa curînd? Fiind avertizat, aş fi putut să distrug probe preţioase şi să sun imediat la Veneţia. Sau poate tocmai asta şi urmăreau. Poate nu aveau dovezi suficiente în ceea ce mă priveşte şi încercau să mă facă să acţionez greşit, cuprins de panică, folosindu-se altfel de propriile-mi greşeli ca să-mi bată ultimile cuie în coşciug. Ori deja aveau probe decisive? Era evident că italienii se foloseau de mobilele lui Pici pentru a trimite cocaina la Stockholm. Şi acestea treceau prin magazinul meu. Expediate de Pici şi vîndute de mine. Asta n-o puteam nicicum nega. Vînzarea mobilelor deci. Nu puteau dovedi că eu ştiam ce se petrece, că participam la acest joc. Bineînţeles însă, era în dezavantajul meu amănuntul că la Veneţia fusesem nu numai la Pici, ci şi la Anna Sansovino, aflată, evident, sub observaţia poliţiei italiene. Probabil că pentru ei schema era foarte clară. Anders avusese nevoie de bani să cumpere casa. Prietenul lui cel mai bun din copilărie l-a ajutat. Alţi complici sunt: o femeie din Veneţia care lucrează pentru mafia italiană şi un negustor de mobile. Şi-acesta tot italin, deci implicat şi el în afacere. Faptul că singurele persoane ce m-ar fi putut disculpa nu mai erau în

viaţă, nu mă ajuta prea mult.
E de crezut că acum, undeva, la o centrală de ascultare a telefoanelor, stătea o mulţime de poliţişti şi aştepta ca eu să-mi contactez complicii. Plasaseră oare microfoane şi în apartamentul meu? Sigur că nu era permis, dar poliţia nu se sinchisea prea mult de asemenea interdicţii. Scopul scuză
137

mijloacele. Iar acum sperau că **eu** voi acţiona pripit, în pani şi-i voi conduce direct la creierul reţelei.
— N-aveţi decît să încercaţi! le-am zis eu. Eu o să aştept.
Am intrat în magazin, apoi în birou, am aprins plita **electrică şi am pus** apă la încălzit. Nu voi face nimic care să-i **ajute.** Nici o **vorbă la telefon** ce **ar** putea fi înţeleasă greşit şi **nici o** excursie mai deosebită. Deşi ce sa-r fi putut întîmpla dacă **o făceam? Dacă aş** suna **la** Arhiepiscop, **la** şeful poliţiei şi la **guvernatorul** Stockholm-ului şi aş vorbi despre livrări şi bani, **oare ce s-ar întîmpla?** Probabil că cei însărcinaţi cu investigaţia **cazului ar rămîne** cu **gura** căscată, iar cei din conducerea poliţiei **ar intra în panică.**
Dar vizita lor mi-a dat o nouă perspectivă asupra morţii lui **Anders. în vagile** mele teorii plecasem de la gelozie şi lupta pentru carieră. Acum se ivise deodată altceva, un lucru concret. Devenise oare Anders periculos şi a trebuit să fie eliminat?
Reflecţiile mele au fost întrerupte de semnalul insistent al ibricului; capacul mic şi roşu sălta sub presiunea aburilor. Din **lene, mi-am făcut** un ness. Nu e la fel de bun ca o cafea adevărată, dar mă mulţumesc cu el, mai ales că adăugînd lapte, **diferenţa nu e** aşa **de** mare. Mi-am pus două linguriţe din pulberea **brună** în ceaşca mare de porţelan pe care scria cu litere **mari** ,£adio Gotland", o amintire de la un interviu dat postului **local de** radio **de** la Visby acum cîţiva ani, la un tîrg de antichităţi.
M-am aşezat, mi-am pus picioarele pe masă şi am început să răsfoiesc ultimul catalog de la o casă englezească de licitaţii-N-aveam chef să plonjez în crime şi infracţiuni. Poate că totuşi **Anders** se înecase dintr-o greşeală proprie, iar în ceea ce priveşte **traficul** de cocaină, mă ştiam nevinovat, alb ca zăpada, dacă se **poate folosi respectiva** expresie cînd e vorba de cocaină. Cu **siguranţă că** şi **poliţia** realiza asta. Oricum ar fi, trăiam totuşi **într-o societate care respectă legile.**
Răsfoiam paginile lucioase şi citeam cu invidie despre **licitaţiile viitoare ale unor obiecte fără egal pe meridianele**
138
Stockholm-ului. Dar nici preţurile nu-şi aveau egal. Viori Stradivarius cu luciu mătăsos. Tablouri de Renoir şi Picasso. O mică acuarelă cu Ponte Rialto şi Canal Grande. Mă gîndeam că pe asta ar trebui s-o cumpăr. îmi lipseau doar cei 200 000.
Fotografia magnifică a unui ou strălucitor făcut de Faberge domina toată pagina dublă din mijloc. De fiecare Paşte, ţarul Nicolai dăruia soţiei şi mamei cîte un ou făcut de cunoscutul giuvaergiu al curţii, Charles Faberge, şi-l însoţea de trei sărutări. Aproape şaizeci de ouă de Paşti fuseseră astfel create. Cîteva sînt încă la Kremlin, altele în posesia colecţionarilor americani şi europeni. Şi-acum se oferea spre vînzare un astfel de ou. Preţul la începutul licitaţiei era de două milioane de dolari. Era un ou pentru ziua de naştere cu portretul ţarului şi ţarinei încadrate de diamante. Fuseseră cizelate cam zece ouă de genul acesta, dar dispăruseră între timp. Poate ar trebui să încep să caut ouă în micile prăvălii din Gamla Stan. Dar pentru asemenea ouă se cer alte cuibare decît cele de aici. Nu toţi colecţionarii fuseseră la fel de grijulii cu comorile lor ca Forbes şi alţii. Unul dintre renumitele ouă avea emailul ciobit, căci un soţ furios îl aruncase după soţie.
Clopoţelul de Ia uşă se auzi din nou. M-am dus în magazin fără vreun entuziasm deosebit. Cineva care doreşte să ,£e uite", mă gîndeam eu trăgînd draperia Unul care voia ,^ă vadă". în magazin se afla însă Sven Lundman cu ochelarii pe vîrful nasului. Mă salută destul de jenat, ca şi cum şi-ar fi cerut scuze că venise.
— Tocmai treceam pe aici, zise el dregîndu-si vocea cu un surîs nesigur. Am văzut numele pe uşă şi, pentru că tot eram aşa de aproape, m-am gîndit să intru.
— Cu plăcere! Bine ai făcut. Vrei un ness şi biscuiţi? Mă tem că e tot ce-ţi poate oferi firma.
— Nu, mulţumesc. Nu vreau să te deranjez. Am vrut doar să te văd.
Vrea să-mi povestească probabil ceva, mi-am zis eu. Părea încurcat şi stresat, nu era vizita spontană a cuiva care
139
întîmplător trecuse prin apropiere. Trebuia să-l ajut eu să înceapă.
— Tragic ce s-a întîmplat cu Anders. Tocmai cînt totul **părea** că se aranjase pentru el. Reuşise să cumpere casa **părintească** şi, **din cîte** am înţeles, nu existau piedici să-ţi **urmeze** (ie **la** post

Sven Lundman mă privi cu seriozitate.
— Nu, spuse el tărăgănat. Ce e drept, cumpărase Backa, dar **în privinţa postului de** şef, lucrurile nu stăteau chiar aşa de **simplu.**
— Da? Eu **credeam** că, mai mult sau mai puţin, situaţia se clarificase. Doar aveai ani buni de serviciu şi merite profesionale deosebite.
— Incontestabil, însă existau şi alte probleme.
— Ca să vezi! Uite cum te poţi înşela! Asta-i ceva nou **pentru** mine.
— **Poate** că mă exprim eu puţin neclar, dar Anders avea **probleme. în ultimul** timp era stresat şi agitat. Realmente tensionat şi nervos, ca şi cum nu s-ar fi odihnit suficient. Bea **prea mult** şi **probabil** că **lua** şi altceva Uneori părea total absent **şi-şi neglija pur** şi simplu serviciul.
— **Nu crezi că** starea **de care** vorbeşti avea legătură cu **pozifia lui de viitor** şef?
— **Nu e exclus, dar** am **avut tot** timpul senzaţia că mai era **şi altceva, cu mult** mai serios. Iar Anders nu m-a invitat la **Backa în seara aceea doar pentru inaugurarea** casei. Sigur voia să **vorbească cu mine.**
— Desprece?
— Nu ştiu. Nu mi-a spus. Doar că era ceva foarte important. Greu de spus. Dar n-am reuşit să vorbim. A vrut să **stăm de vorbă a doua** zi. Dimineaţa Dar dimineaţa el era mort. **Şi Sven T ţinHfnan tăcu.**
— Nu crezi că era ceva în legătură cu Hisabeth? **întîi păru mirat Apoi dădu resemnat din cap. Şi tu, pînă şi tu ştii despre asta, spunea mimica lui.**
— Nu, răspunse el cu voce joasă. Nu era vorba de Hisabeth, ci de ceva mult mai seros.
— Şi relaţia cu Hisabeth era suficient de serioasă. Scuză-mă că-ţi vorbesc aşa de direct, dar cred că e un secret public.
— Ce vrei să spui? îşi încruntă Sven brusc sprîncenele în spatele ochelarilor.
— Divorţul, aruncai eu vag. Se vorbea despre asta. Mă întrebam totuşi dacă nu mersesem prea departe şi nu mă aventurasem pe un teren nesigur.
— Nu ştiu la ce te referi, mă întrerupse el brusc, pentru că n-a fost niciodată vorba despre divorţ. Da, am aflat că între Anders şi Hisabeth a fost ceva. Dar de mult nu mai era nimic între ei. Hisabeth nu a intenţionat să se despartă, şi cu atît mai puţin să se căsătorească cu Anders. Asta pot garanta.
Vorbind, faţa lui, palidă în mod obişnuit, căpătase culoare, ochii prinseseră viaţă, străluceau. Un val de adrenalină îi adusese întreg organismul în stare de luptă. Masculul bătrîn îşi apăra tînăra femelă. Instinctele miilor de ani programaţi în genă, instincte create pentru alte condiţii, se redeşteptaseră. Acelaşi proces se declanşase oare şi în întunericul nopţii la Backa? Aflat faţă în faţă cu rivalul său să se fi lăsat, cultivatul şi elegantul şef de muzeu, pradă instinctelor primare?
„Ne iubeam şi urma să ne căsătorim", îmi declarase Hisabeth la galerie. Cine spunea deci adevărul? Profesorul înalt, subţire, din magazinul meu, ori tînăra şi frumoasa femeie? Şi ce motiv ar fi avut ea să mintă?
— Ştiu că se zvoneau **o** mulţime de prostii, reluă Sven **T npHiŢian resemnat.**
Agresivitatea i se domolise, furtunile hormonale încetaseră. Dar nu e loc de muncă unde să nu se clevetească. în special cînd e vorba de relaţii personale şi de satisfacţia de a bîrfi soţia şefului şi un subaltern. A fost doar o scurtă şi furtunoasă istorie, o înflăcărare sentimentală care s-a stins la fel de repede cum s-a şi aprins. Elisabeth e romantică şi plină de temperament iar Anders a profitat de acest lucru, dar acum a trecut Uite, am aici ceva ce te-ar putea interesa.
140

1

141
Din buzunarul de la piept al sacoului a scos un plic, l-a deschis şi cu încetineală şi meticulozitate a despăturit o scrisoare pe care mi-a întins-o. Am luat hîrtia albă bătută la maşină, .frate", începea scrisoarea şi se încheia cu semnătura uşor nesigură a lui Anders. Cuprindea regretele lui pentru toate neînţelegerile, susţinînd că nu fusese nimic serios între el şi Bisabeth şj că s-au decis să rupă legătura, ştiind că Hisabeh discutase totul cu Sven. M-am uitat la dată. Scrisoarea fusese scrisă doar cu cîteva săptămîni în urmi
— Ai idee de ce a scris-o?
— Nu, spuse el împăturind la fel de meticulos hîrtia şi băgînd apoi plicul în buzunar. Poate a crezut că e mai bine să clarifice lucrurile înainte de numire. Sven mă privi ironic pe deasupra ochelarilor.
— De ce mi-ai arătat-o? Dădu din umeri.
— De fapt n-am făcut-o cu o intenţie anume. Toată această istorie nu te priveşte direct pe tine, ci pe noi trei. Ştiu însă că nu crezi în moartea prin accident al lui Anders şi voiam să fii sigur că mă poţi şterge de pe lista asasinilor prezumptivi. Şi, pentru prima oară de cînd intrase în magazin, îmi zîmbi degajat. Arăta cu zece ani mai tînăr.
L-am privit mirat.
— Te suspectez eu că l-ai omorît pe Anders? De unde ai| scos aşa ceva?
— Nu mi-a spus nimeni în mod special. Oricum n-are nici o importanţă ce cred sau gîndesc eu, dar fiind în

trecere pe lîngă 1 magazinul tău, mi-am zis că pe. să clarific lucrurile o dată) pentru totdeauna. Ştii ce cred eu personal, dacă e să fiu sincer? ■ Anders nu s-a înecat. S-a sinucis.
— Sinucis? Nu e cam fantezistă afirmaţia?
— Nu chiar atît cît crezi tu. Anders fusese implicat în ceva*'i* din care nu mai putea să iasă. Ceva ce i-ar fi distrus întreaga J viaţă şi i-ar fi barat accesul la postul de şef. Noaptea, la ora cucuvelelor, şi-a dat seama că nu mai poate suporta o asemer
viaţă. Pe furiş s-a dus la ponton, s-a dezbrăcat, şi-a împăturit frumos hainele, a coborît în apă şi a înotat spre larg. După ce tăcu cîteva secunde, Sven Lundman mă anunţă că trebuie să plece, ca şi cînd ar fi dorit să evite alte întrebări. A fost plăcut să te revăd, îmi declară el la despărţire.
L-am urmărit prin fereastră cum se îndrepta, grăbit şi puţin aplecat în faţă, către piaţa Kopman. Nu am crezut nici un moment că a trecut ‚$ntîmplător" pe la mine. Era mult prea cusută cu aţă albă. Dar de ce încercase să mă convingă că Anders şi Hisabeth nu se iubiseră? Că el nu ar fi avut nici un motiv să-l omoare pe Anders. Nimeni nu-l acuzase de nimic. Poliţia, ca şi toţi ceilalţi, nu se îndoia că Anders se înecase. Dar Sven credea în sinucidere.
CAPITOLUL XK
Către seară, ca de atîtea ori în această vară călduroasă şi frumoasă, am ieşit pe terasă. îmi plăcea să privesc peste acoperişurile întunecate, la oaza de verdeaţă de la grădina zoologică ce se profila în depărtare. în piaţă, Sfîntul Gheorghe îşi ridica sabia de bronz coclită în apărarea unei firave fecioare. Originalul, în lemn, care se găsea în Biserica Mare, se pare că fusese executat pentru a celebra victoria lui Sten Sture cel Bătrîn asupra regelui danez Kristian în bătălia de pe dealul Brunkeberg, în 1471, pe locul unde acum se află biserica Klara şi piaţa Sergel. Timp de mulţi ani, 18 octombrie a fost considerată o zi sfîntă, o zi naţională şi, cu această ocazie, Sfîntul Gheorghe era coborît de pe calul lui de lemn, fiind purtat în procesiune pe dealul Brunkeberg şi în jurul oraşului. Dar cercetările recente au schimbat semnificaţia anumitor date. Conform noilor informaţii, statuia ar reprezenta un monument ce consfinţea bunele relaţii între Suedia şi statul Papal. La inaugurarea din
142
143
1489 a participat emisarul papal Antonius Marc. Indulgenţele aduse cu acest prilej fiind insuficiente, s-au tipărit pe loc altele la tipografia franciscanilor de la Riddarholmen. După ultimele teorii, fecioara înspăimântată simboliza credinţa creştină atacată de balaurul răului, dar salvată de biserica întruchipată de Sfîntul Gheorghe. Ăsta a fost poate un motiv în plus pentru Gustav Vasa să mute grupul statuar într-un colţ mai întunecat al bisericii. Relaţiile lui cu papa s-au răcit după Reformă şi după transferarea bogăţiilor Bisericii în tezaurul statului pentru finanţarea campaniilor Hansei împotriva dominaţiei daneze în Suedia.
Dar gîndurile mele îl părăsiră curînd pe Sfîntul Gheorghe şi sabia lui ridicată împotriva vrăjmaşului, oricare ar fi fost el, regele danez ori diavolul însuşi. Cine oare minţea? Sven Lundman sau Hisabeth? Cine ar fi putut să-mi spună? Cine în afară de Hisabeth se aflase în apropierea lui Anders? Răspunsul nu era greu de găsit. Barbro Lundeluis. Asistenta lui, ba chiar mai mult decît atît într-o anumită perioadă.
Cu prudenţă am dat-o jos pe Cle"o ceea ce, evident, i-a displăcut, căci ea prefera să stea pe genunchii mei calzi. M-arn ridicat din scaunul comod din nuiele împletite şi am ieşit în hol. I-am găsit numele în cartea de telefoane. Nu locuia departe de mine. La Riddarholmen. Ce-ar fi să fac o plimbare pînă acolo? Să procedez ca Sven Lundman şi să o vizitez ‚4in întîmplare". N-ar trebui să o sun totuşi în prealabil? Nu, era mai bine s-o iau prin surprindere, să nu aibă timp să-şi pună gîndurile în ordine. Seara era frumoasă şi caldă şi chiar dacă nu o găseam acasă, mă alegeam cu o plimbare. Şi aşa stăteam prea mult în magazia, fără să fac mişcare. Cînd clopotul bisericii bătea de ora nouă, cu tocmai traversam piaţa Stor. Electricitatea a însemnat o binecuvîntare şi pentru clopotar. înainte, numai pentru clopotul cel mare, era nevoie de unsprezece clopotari, iar cînd se trăgeau toate clopotele, se aduceau 22 de oameni. Clopotniţa nu era spaţioasă şi în vechile acte se găseau plîngeri din cai .înjurăturilor şi încăierărilor" dintre clopotari în turlă.
144
Am coborît străduţa de lîngă biserică, în jos către Riddarhuset, cu acoperişul ei de cupru coclit şi magnifica faţadă în stil baroc. După mine aceasta este una din cele mai frumoase clădiri din Stockholm, proiectată de Jean de La Vallăe, cel care fusese însărcinat de regina Rristina să facă primele schiţe pentru noul palat. Arhitectul Nicodemus Tessin a păstrat în linii mari acelaşi plan cînd a reconstruit palatul Tre Kronor, distrus într-un incendiu. Din păcate, clădirea Riddarhuset este prinsă acum între canale şi artere de mare circulaţie şi vechiul palat nu-şi mai poate pune în valoare armonia proporţiilor. în schimb, construcţia, în ciuda barocului greoi, şi-a păstrat nealterată splendoarea.
M-am oprit şi am admirat în lumina serii vechea faţadă. Pe terenul din faţa palatului fusese biciuit Anckarstrom, ucigaşul regelui, iar Axei von Fersen, tras din caleaşca, a fost linşat de o mulţime întărîtată. Aici au fost executaţi contele Brahe şi nefericiţii lui complici în nereuşita tentativă de lovitură de stat al lui Ulrika Heonora. Şi Adolf Fredrik. Şi tot aici mii de oameni şi-au manifestat entuziasmul în 1862 cînd s-a hotărit desfiinţarea reprezentării proporţionale a claselor sociale în parlament.
Dar acum, în ultimele raze ale amurgului, locul era pustiu, numai maşinile circulau, mai rare adevărat prin preajma palatului. Dinspre palatul Bonde venea un tip care făcea jogging cu o bandă care-i ţinea părul şi cu *free-*

style în urechi. Mă uitam la d, la faţa crispată şi transpirată şi mă gîndeam că am citit un articol unde scria cu, în fiecare an, 65 de mii de suedezi se accidentează făcînd jogging şi că riscul de a se produce un inferct cardiac este mult mat mare cînd alergi decît cînd te plimbi. Eu unul eram insă mult prea comod pentru asemenea exerciţii. Preferam să mă mişc în pas de promenadă prin oraş şi prin viaţă. în afară de asta, consider că-i inestetic să transpiri.
Am traversat podul lat, de beton, către Riddarbolmen şi căune piaţa cu statuia lui Birger Jarl. Spaţiului 'arg din faţa bisericii Riddarholmen eu obişnuiesc să-i zic piaţa „uitată", pentru că a
145
fost lăsată in umbră de zone mai spectaculoase din Stockholm. Şi este păcat, pentru că reprezintă o parte cu totul deosebită a oraşului, adevărat compendiu de istorie suedeză în aer liber, într-un loc de o frumuseţe unică. Nu că s-ar putea măsura cu Veneţia — şi ce oraş ar putea-o face la urma urmelor? — dar, pentru noi, Riddarholmen este o bijuterie. în faţa mea se ridică biserica, la origine mînăstire a unui ordin de călugări catolici din 1200, cea mai veche clădire a Stockholm-ului unde, sub lespezile fastuoase ale sarcofagelor, îşi dormeau somnul de veci regi şi oameni de stat. Şaptesprezece regi se odihnesc acolo; printre ei Gustav al Il-lea Adolf, Magnus Ladulas şi Johan al IFI-lea, ca şi Karl al Xll-lea cu craniul străpuns de un glonte. în jurul pieţii se ridică palate vechi ale nobilimii din timpul cînd Suedia era mare putere şi cînd regina Kristina şi regenţa ce i-a premers au împărţit cu generozitate pămînt şi proprietăţi favoriţilor.
Am urcat încet colina către palatul Wrangel, azi sediul Tribunalului suprem. Mă nedumerea adresa din cartea de telefon. Dacă era corectă, Barbro Lundelius ar fi trebuit să locuiască aici, dar nu puteai locui în Tribunalul suprem al Suediei. Eram furios pe mine însumi. Bineînţeles că fusesem din nou neatent, nu mă uitasem bine. Existau oare asemenea invenţii moderne precum telefoanele publice la Riddarholmen şi în cazul acesta aveau şi cărţi de telefon? Nu-mi făceam prea mari iluzii.
Atunci auzii în spatele meu paşi uşori care sunau pe ralffarînv M-am întors şi am văzut-o pe Barbro venind mirată spre mine.
— Johan! Ce-i cu tine pe aici?
— Te aşteptam. Dar am greşit adresa fiindcă am nimerit Ia Tribunalul suprem.
— N-ai greşit deloc. Aici locuiesc.
— Dar nu se poate!
— Ba se poate, dacă ai un tată portar care locuieşte la ultimul etaj şi dacă vrei să continui să stai în camera ta pentru că nu ţii să te muţi la Bandhagen sau la Skogâs pentru că
146
iubeşti Gamla stan. Vrei o ceaşcă de ceai? Mi-e teamă că e tot ce-ţi pot oferi. Am terminat şi cafeaua şi wbisky-ul. Data viitoare să mă anunţi cînd vii.
Şi după cîteva minute ne aflam în camera de zi a apartamentului. Vederea către VSsterbro era fantastică şi, în faţă, spre dreapta, soarele în asfinţit aurea vîrful ascuţit al turnului din fortăreaţa medievală unde se afla primăria oraşului. Către stînga, pe stîncile abrupte, se ridicau faţadele caselor cu ferestre strălucind roşii ca aurul topit în razele oblice ale soarelui. în jolfuleţul Riddar pînzele vaporaşelor unduiau în briza serii.
— Te afli într-un vechi palat regesc, zise Barbro punînd pe măsuţa din faţa sofalei tava cu cele două ceşti de ceai în alb şi
verde.
— N-am ştiut. Credeam că Wrangel a construit casa.
— E adevărat, el a fost unul dintre protagoniştii Războiului de treizeci de ani şi s-a îmbogăţit enorm din donaţiile făcute de stat şi de regina Kristina, dar şi din prăzile luate din Europa. Aşa şi-a construit acest palat în Stockholm, unde putea veni cu barca de la casa lui de vacanţă de pe malul lacului Malaren.
— Ce denumire! auzi, casă de vacanţă. E unul din palatele "cele mai impunătoare din regiune.
' — Dar el nu avea mult timp liber. Nici măcar nu stătea prea mult în Suedia, iar palatul acesta era unul dintre cele mai mari din oraş. Cînd palatul regal a ars, familia regală s-a mutat aici şi a locuit aproape 60 de ani. întîi regina văduvă Hedvig Heonora, apoi Karl al XH-lea. în 1700 a izbucnit războiul şi regele nu s-a mai întors niciodată aici.
— Greşeşti.
Barbro mă privi surprins!
— Carol al Xll-lea e înmormîntat aici, la biserica
Riddarholm.
— Da, desigur, dar asta nu se ia în considerare. După aceea au fost alte familii regale care au locuit aici. Gustav al IlI-lea s-a născut în casa asta, de exemplu.
— Şi cînd s-au mutat toţi regii ăştia ai tăi de aici?
147
— La mijlocul secolului al XVIII-lea, pe la 1752, cred. Palatul regal fusese între timp reconstruit, cel puţin atît cît să poată locui în el familia regală. Era război, secetă, bîntuia ciuma şi tot felul de alte nenorociri, încît banii nu acopereau toate cheltuielile. Tassin a făcut tot ce-a putut pentru a obţine banii necesari, dar a murit înainte ca

palatul să He gata.
— Interesant, zisei eu bînd din ceaiul cu o mireasmă deosebită, amintind de cel servit de Qisabeth.
îţi dai seama probabil că n-am venit ca să aflu istoria palatului Wrangel. Chiar dacă e interesantă.
— Spune-i Kunghuset. Aşa-i spun şi eu şi aşa se numea înainte.
— Vezi, am învăţat ceva nou. Dar eu, acum, am venit pentru Anders. Mi-ai povestit cît era el de îndrăgostit de Hisabeth, iar Hisabeth mi-a confirmat. Mi-a mărturisit că se iubeau şi că intenţionau să se căsătorească. L-am întîlnit apoi pe Sven.
— Şi? Mă privi cu interes, apleeîndu-se în faţă ca pentru a nu pierde nimic din ce aveam să-i spun.
— El susţine contrariul. Anders şi Hisabeth au avut, evident, o relaţie, dar nu fusese ceva serios, dovadă că se şi terminase. Sven mi-a arătat chiar o scrisoare de la Anders în acest sens.
Barbro tăcea şi mă privea cu atenţie.
— Nu cred, spuse ea deodată. Absolut deloc.
— Şi nu e numai asta. El mi-a dat de înţeles că Anders s-a sinucis. Că nu a fost un accident, ci că intenţionat a înotat în larg.
— Sinucidere? Făcînd ochii mari Barbro puse cu atîta bruscheţe ceaşca jos, încît am fost convins că a spart-o.
— Anders avea probleme şi voia să vorbească cu Sven. De aceea îl invitase la Backa. Dar dintr-un motiv oarecare nu a ajuns să o facă. Urmau să stea de vorbă a doua zi. Prea tîrziu însă, pentru că Anders s-a sinucis, părîndu-i-se prea grea povara. Asta e versiunea lui Sven.
148
— Nu mai înţeleg nimic, zise Barbro într-un tîrziu, privind prin fereastră la cerul de vară. Anders făcuse o adevărată pasiune pentru Hisabeth şi nu mai exista întoarcere. Pentru el nimic altceva nu mai conta Cred că ar fi fost în stare să facă orice pentru ea Chiar dacă avea unele probleme, nu înţeleg de ce s-ar fi sinucis chiar acum. Cumpărase Backa. Urma să se căsătorească cu Hisabeth şi era aproape sigur că-i va urma lui Sven la şefia Muzeului. Poţi să-mi explici de ce ar fi făcut-o?
— Nu. Totul pare cel puţin bizar. Deşi poate se leagă îutr-un fel de motivul invocat de Sven. El a insinuat că ar fi putut bloca numirea lui Anders.
— Ştiu că exista un anume lucru care-l neliniştea pe Anders, îl stresa. dar eu îmi ziceam că e vorba de numirea lui! Că se temea să nu fie admis altcineva, că Gunnar sau un altul ar fi putut să tragă nişte sfori. Cînd spui însă că... tăcu şi mă privi reflecund.
— Crezi că a fost altceva?
— în ultimul timp Anders era din ce în ce mai nervos, reluă ea cu voce joasă, ca şi cum nu mi-ar fi auzit întrebarea. Pe măsură ce se apropia ziua cu pricina Decizia guvernului adică. De fapt atunci Anders a şi fost vizitat de o persoană pe care nu o mai văzusem. Cînd musafirul a plecat, Anders arăta complet distrus. Nu a mai revenit după pauza de prînz şi a sunat de acasă spunînd că nu se simte bine. El care niciodată nu e bolnav. Poate cîte o răceală, dar niciodată nu stă acasă. Stătea, ar fi trebuit să spun. Şi surise vag, dar ochii nu-i surîdeau.
— N-a spus despre ce-a fost vorba, ce-a dorit persoana respectivă?
— Nu, dar după întîlnire a intrat în cbicinetă, a băut un pahar mare de apă şi a înghiţit o aspirină sau ştiu eu ce pastilă o fi fost. Era palid ca un mort. Credeam că face un atac de cord.
— îţi aminteşti cam cum arăta tipul acela?
— Hm, nu l-am văzut prea bine şi nici nu am fost prea atentă. La noi intră şi ies tot timpul fel de fel de oameni. Parcă avea în jur de patruzeci de ani, era slab şi palid. Ochii însă mi-i
149
amintesc bine. Negri şi într-un fel lipsiţi **de** expresie. Ca şi cum **ar fi avut lentile de contact ce** nu lăsau să se vadă diferenţa între **iris şi pupilă. înspăimântători aproape.**

CAPITOLUL XX

— Palid şi cu ochii negri? Barbro dădu din cap.
— Ştii **cine** e? mă întrebă ea.
— Da şi **nu.** Nu ştiu cine e, dar l-am văzut de două ori: o dată în magazinul meu, a doua oară la biserica din Viby. La cimitir. Atunci cînd ai venit şi m-ai întrebat de drum.
— Eşti sigur?
— Nu, dar dacă descrierea ta e corectă, poate să fie una şi aceeaşi persoană. Şi în cazul ăsta mă tem că Sven Lundman are dreptate şi că Anders avea probleme. Probleme serioase.
— E posibil, spuse ea cu voce joasă, dar l-am cunoscut suficient de bine pe Anders ca să ştiu că nu era omul care să se sinucidă. Avea prea multă vitalitate şi iubea prea mult viaţa.
— Lucrurile astea nu se pot prevedea niciodată. Iar numărul oamenilor care se sinucid e mai mare decît al celor morţi în accidente rutiere. Se spune că atunci cînd s-a decis pentru această soluţie, persoana respectivă pare într-un fel mai echilibrată şi detaşată decît înainte.
— Nu ştiu ce crezi tu, zise ea încet şi-şi puse mîna pe mîna mea, dar dacă l-ai fi cunoscut la fel de bine ca mine, atunci ai fi înţeles ce vreau să spun. Era total absorbit de Backa: cumpărarea casei, mobilarea, renovarea ei. Stăteam ore întregi în biroul lui şi discutam culori şi detalii. Comparam profilul tocurilor de la uşi cu schiţe din

1700, scotocea prin depozitele noaslre ca să găsească ţesături originale şi îmbrăcăminte de mobilă, alerga pe la şantierele de demolare după sobe vechi de teracotă. Sincer
vorbind, cred că ar fi fost mai mare lovitura pentru el dacă ar fi ars Backa decît dacă nu ar fi fost numit pe post. Aşa că povestea cu sinuciderea, pentru mine, nu stă în picioare.
— Poate ai dreptate. însă Sven susţine contrariul. Dar ştii cumva de unde avea Anders atîţia bani?
— Nu, îmi răspunse ea ezitînd. Mi-a povestit în trecere de cele două tablouri de Kandinsky. Eu nu le-am văzut însă şi nici nu ştiu dacă au existat într-adevăr. Bănuiesc că ar fi trebuit totuşi să le arate. Noi doi... oricum... Şi ochii **i** se umplură de lacrimi.
Am încercat să mă fac că nu observ reacţia ei, dar Barbro nu făcea nimic să-şi ascundă lacrimile. Mi-am scos batista şi i-am întins-o. A luat-o cu un zîmbet de recunoştinţă.
— Tu eşti furnizorul meu de batiste, remarcă ea. Şi acasă la tine mi-ai dat una. O să ţi le înapoiez după ce le spăl şi le calc.
— Nu-ţi face probleme. Şi poţi să continui să plîngi, dacă asta te uşurează. Revenind la Anders, pot să spun că el a avut întotdeauna probleme cu banii. în copilărie, la Backa, situaţia financiară era precară, şi nici la Upsala nu a stat mai bine. A trebuit să facă împrumuturi, aşa că datoria lui de studii a crescut foarte mult.
— Mi se plîngea mereu de asta, zise Barbro. E ca şi cum aş fi divorţat, obişnuia el să spună. Nu scapi niciodată de pensia alimentară. Datoriile însă şi le achitase. Dar aceste datorii creaseră un cerc vicios însă pentru el, în timp ce plătea vechile datorii, împrumuta mereu alţi bani ca să-şi cumpere cele necesare.
— Şi dintr-o dată îi pică din cer banii ca o mană?
— Cam aşa. Iar Backa era o adevărată gaură neagră în care dispăreau fără urmă. Refacerea acoperişului, încălzirea geoter-mică, ferestre noi, renovarea podelei şi cîte altele. Materialele obişnuite nu-l satisfăceau, pe cele mai multe le comanda special ca să se armonizeze cu restul. Dar banii nu păreau să constituie **o** problemă.
— De unde crezi căi-a luat?

— Nu vreau să ştiu, şopti ea privindu-mă direct în ochi. Nu e treaba mea şi el e mort acum.
— Stupefiante?
— Anders nu era genul ăsta de om. Caracter slab şi uşor jnfluenţabil — poate. E adevărat că îi trebuiau bani. Dar ca să se implice în aşa ceva, nu, nu cred.
— Te poţi implica în diferite moduri. Şi nu-i neapărat necesar să stai în piaţă şi să vinzi punguliţe.
— Ce vrei să spui?
— Poţi fi cel care supraveghează o parte a operaţiei. De exemplu, introducerea unor cantităţi mari în Suedia şi urmărirea lor pînă la destinaţie, dacă înţelegi ce vreau să apun.
— Da, da, înţeleg. Şi cu toate astea, nu cred.
— De fapt nici eu. L-am cunoscut mai bine decît mulţi alţii. Şi totuşi lucrul acesta se poate face foarte uşor. Mult prea uşor. Pui un kilogram din rahatul acela în valiză şi, în 99% din cazuri, treci prin vamă fluierînd, dacă arăţi cît de cît civilizat îmbrăcat şi nu vii cu avionul din Thailanda ori Columbia, încasezi apoi sute de mii de coroane pentru deranj. Nu-i de mirare că sufletele slabe sînt tentate să o facă.
— Anders nu era slab în felul acesta, ripostă ea cu îndîrjire.
— îl iubeai?
Dădu din cap şi începu din nou să plîngă. Ochii mari, albaştri, i se întunecară şi părul blond, lung, îi căzu pe frunte cînd îşi înclină capul ca să-şi şteargă ochii cu batista mea.
M-am întors încet către casă pe străzi şi străduţe tăcute. Cerul palid de vară se boltea peste acoperişuri. Dîn turla întunecată a bisericii Storkyrkan vibrară peste oraş zece bătăi cu timbru de bronz şi, în piaţă, pe o bancă verde, cîţiva bărbaţi stăteau şi discutau cu sticle de vin în mînă.
Mă gîndeam la cele ce îmi spusese Barbro şi la vizita lui „ Sven Lundman. El încercase să mă convingă că Anders avea | probleme, că Hisabeth nu-l iubea şi că s-a sinucis. Barbro | povestise despre bărbatul cu ochii negri. Şi din nou am înţeles cît de mult îl iubea pe Anders. Putea iubirea să se transforme în

ură? Pasiunea în contrariul ei? Ce ştim noi despre mecanismele care dirijează modul de a acţiona al oamenilor? Mi-e greu să-mi imaginez cum aş putea omorî o fiinţă iubită. Dar eu, de fapt nici nu am trăit vreodată o pasiune devastatoare. Din păcate, ori din fericire. Depinde de cum priveşti lucrurile.
Cînd am ajuns în faţa magazinului meu, prin ferestrele deschise ale unui apartament de la etajul trei sau patru din casa de vis-a-vis se auzea muzică şi rîsete. Da, din locuinţa lui Erik. Avea invitaţi la cină. Cineva aruncă pe fereastră o ţigară aprinsă ce ateriza pe caldarîm. Era Erik Gustafson, vecinul, prietenul şi colegul meu.
— Meriţi o amendă serioasă, strigai către el. Nu-ţi dai seama ce faci? Om în toată firea, ar trebui să te jenezi! Am să sun să vină poliţia să te înhaţe.
Petru o clipă încremeni, apoi mă recunoscu.
— Dragul meu drag, mi se adresă el. Ai să poţi vreodată să mă ierţi că murdăresc strada ta cea curată? Vino sus să te recompensez din belşug cu mîncare şi băutură. Deşi de mîncare probabil că nu-ţi prea pasă ţie. Sînt aici o

mulţime de oameni plăcuţi, iar codul de la poartă îl ştii. E anul loviturii de stat a lui Gustav al IlI-lea.
îl ştiam. 1772. La 19 august a luat cu asalt clădirea comandamentului gărzii şi a preluat puterea de la parlament. Regele a reuşit acolo unde mama lui eşuase. Era o *n* mult îndrăgită de Erik Gustafson care se număra printre admiratorii tîrzii şi acestui Apollo suedez. Epoca gustaviană era specialitatea lui în domeniul artei şi antichităţilor.
în ciuda ferestrelor deschise, în apartamentul cu plafonul jos al lui Erik era fum şi căldură. Iar oaspeţii — de tot soiul, ca de obicei la petrecerile lui. Balerini şi balerine de la operă, cîte un muzicant, cîţiva reporteri gălăgioşi din lumea strălucitoare" a revistelor mondene, ici şi colo cîte un coleg din breasla anticarilor, muzeografi şi directori de la firmele de licitaţii.
Erik veni gîfîind cu un pahar de vin alb, aburit, pe care mi-l puse în mînă, mă prezentă unui balerin cu obraji bucălaţi şi păr
153
pieptănat peste cap şi dispăru la fel de repede cum a apărut. Am schimbat câteva cuvinte cu tînărul bărbat ce nu părea foarte încîntat de compania mea, am băut din vin şi am început să studiez oaspeţii. în fine, am văzut o faţă cunoscută! Gunnar Nennan stătea în spatele unui grup, vorbind tare şi amuzat de şeful uneia dintre firmele mari de licitaţie.
— Bună, Gunnar! l-am salutat eu apropiindu-mă de el. Gunnar dădu din cap şi zîmbi, continuîndu-şi conversaţia. Apoi mă luă de braţ şi mă trase mai la o parte.
— Bună, Joban. Mă bucur că te văd. Nu ştiam că-l cunoşti peErik.
— Cine nu-l cunoaşte pe Eriki Dar noi sîntem pe deasupra şi colegi şi vecini. Magazinul meu e vis-â-vis. îţi aminteşti, nu?
— Da, sigur că da. Cum merg afacerile? Ai vîndut tabloul deHillestrom?
— încă nu. Iar în rest, ca de obicei: uneori mai bine, alteori mai prost. Ca viaţa în general. Dar ţie cum îţi merge? Ai devenit şef de muzeu?
— Nu, şi mă tem că va mai dura. Ştii cum e cu birocraţia, cu hîrtii ce se plimbă de colo-colo şi cu multe şedinţe pînă se ajunge la o decizie. Zilele trecute am vorbit cu Sven Lundman. Despre Anders, preciza Gunnar.
— Şi?
— Spunea că el bănuieşte o sinucidere, că nu a fost un simplu accident.
— Mi-a mărturisit şi mie acelaşi lucru. Dar mi-e greu să cred. Anders avea casa lui nouă şi o avea pe Hisabeth. De ce s-ar fi sinucis? Din prudenţă n-am mai enumerat şi şansele lui de a ocupa postul de şef.
— Eşti sigur?
Zîmbi către mine, dar zîmbetul lui nu era prietenos. în lumina slabă a luminărilor care pîipîiau din cauza ferestrelor deschise, umbrele jucau pe pereţi, alunecau pe faţa lui şă-i dădeau o înfăţişare aproape demonică. Un zîmbet maliţios de satir. Poate doar o reflectare a jocului de lumini şi umbre.
154
— Nu. De fapt, totul se clătina în viaţa lui Anders. După Sven, cariera lui punea probleme serioase. Casa îl costase mai mult decît îşi putea permite, iar în ceea ce o priveşte pe Hisabeth, ea nu avea nicicum intenţia de a se căsători cu el.
— De unde ştii?
— Am auzit-o pe ea spunînd asta, şi-şi etala din nou zîmbetul de satir. Informaţie la prima nună.
— Ţi-a spus ţie?
— Nu direct, dar, din întîmplare, am auzit conversaţia lor. Pentru că toaleta era ocupată, m-am dus după-masă în grădină să-mi rezolv mica problemă în spatele unui boschet. Cînd eram pe punctul de a mă întoarce, au apărut Hisabeth şi Anders. Fără să vreau am auzit ce şi-au spus. Hisabeth voia să termine, iar Anders era deznădăjduit Am rămas tăcut. Am luat o sticlă din frapiera de pe masă şi mi-am turnat vin. Gheaţa se topise, apa nu mai era rece, dar vinul era bun. Consistent, gustos. Un vin de ţară, probabil.
— Vezi deci cum stau lucrurile, reluă Gunnar. Anders este amestecat într-o afacere urîtă iar femeia lui îl părăseşte. Adaugă la asta problema cu alcoolul şi probabil încă ceva şi imagi-nează-ţi cum a reacţionat cînd a fost copleşit tie toate astea, înoată în larg, se cufundă în apa lină care, nepretinzînd nimic, te scapă în schimb de toate. Dar noi stăm şi vorbim de lucruri triste. Cînd de fapt trebuie să ne gîndim la viitor. Vezi tipa aia în verde?
Gunnar Nennan îmi zîmbi, îmi făcu cu ochiul şi se îndreptă către pradă.
Am rămas singur. Acelaşi mesaj ca şi la Sven. Aceeaşi teorie. Anders s-a sinucis. Afaceri dubioase, poveste de dragoste eşuată. Motive servite pe farfurie. Dar de ce erau aşa de dornici să-mi demonstreze mie asta? Nu eram poliţist şi ei aproape că nu mă cunoşteau. Pentru Barbro însă, care îl cunoscuse pe Anders mai bine decît oricare dintre ei, nici nu putea fi vorba despre sinucidere. Dragostea lui Hisabeth pentru el rămăsese neschimbată, iar numirea ca şef al muzeului era absolut sigură.
155
Ca să nu mai vorbim de Hisabeth. Nici ea nu avea nici o îndoială. Ceva aici nu mergea
Deodată, în spatele meu, auzii vocea veselă a lui Erik:
— Johan, am să comit o prostie. Am să te prezint uneia dintre cele mai frumoase prietene ale mele. Margareta

Andersson.
Pronunţase numele ei triumfător, ca atunci cînd directorul circului prezintă numărul de senzaţie al premierei. M-am întors. Erik, cu zîmbetul lui generos şi ochii jucăuşi, avea alături o doamnă înaltă, subţire, între şaizeci şi şaptezeci de ani. Era blondă, naturală sau nu — era greu de spus în lumina candelabrelor, cu ochi mari, frumoşi. îmbrăcată elegant, purta un colier de perle care trebuie să fi valorat o avere. Zimbi şi îmi întinse mîna cu un diamant mare cît o alună. I-am luat mîna, m-am aplecat şi i-am sărutat-o în stilul cavaleresc. Deci buzele mele s-au oprit exact deasupra mîinii. în mod obişnuit nu sărut mîna doamnelor, dar era ceva în ţinuta, în personalitatea ei, care făcea firesc acest gest.
— Vezi, Margareta, zise Erik ştrengăreşte, încîntat. Ţi-am spus! A fost un gest nesăbuit să te prezint tînărului meu coleg. El o să mi te ia, căci vei renunţa la mine şi la lucrurile mele simple şi, infidelă, ai să mă părăseşti pentru piesele Haupt şi tablourile de Roslin ale lui.
— Nu am nimic din toate astea! Nici Haupt, nici Roslin nu au onorat umila mea prăvălie de antichităţi. Dar am alte lucruri pe care vi le pot oferi cu plăcere.
— Sunt încântată, zîmbi ea. Deşi mi-ar face plăcere să vă vizitez magazinul, mă tem însă că nu mai am loc pentru noi achiziţii.
— Margareta locuieşte în Elveţia, îmi explică Erik. într-un mic *château,* pe malul lacului Geneva Splendid, splendid. Şi radia de încîntare ca un bucătar de curte cînd servea fazan la tavă.
Da, era o persoană cunoscută, o văzusem în *Manadsjournalen* şi în reportajele de la diferite premiere şi vernisaje. Se numea Andersson, dar nu un oarecare Andersson. Era văduva **lui** i
‚Andersson-şurub", un inventator pe cît de original, pe atît de genial. „Şuruburile" sale, ca şi alte mărunţişuri, constituiau componente importante în programul spaţial american. Iar alte minunăţii concepute la planşeta lui puteau fi regăsite atît în automobile, cît şi în televizoare. Acum Margareta locuia în palatul din Elveţia şi trona peste comori spre admiraţia, invidia ori necazul altora — după cum le era firea şi concepţia de viaţă.
— Nu stau numai în Elveţia, zise ea, ci şi în Suedia Iubesc buedia Şi vara nu concep să fiu altundeva decît la Slagsta
— Una dintre modestele proprietăţi ale Margaretei, zise Erik. Ar trebui s-o vezi. Este un amestec de Dallas şi depozitul de mobile al înaltei burghezii de la Muzeul Nordic.
— Maliţiosule, ripostă ea şi-l lovi în glumă peste mînă. Este casa copilăriei şi adolescenţei mele. Din 1600 aparţine familiei şi s-a aflat sub incidenţa legii ce interzice înstrăinarea. Cînd legea aia caraghioasă s-a abrogat, am cumpărat şi partea de proprietate ce-i revenise cumnatei mele văduve. în felul acesta, nimic nu s-a schimbat acolo.
— Nu e puţin cam riscant? am întrebat-o eu.
— Cum riscant?
— Dacă iarna locuiţi în Elveţia şi sînteţi acasă numai vara, înseamnă că locuinţa stă goală o perioadă lungă. Şi e cu atît mai riscant, cu cît înţeleg că e plină de lucruri vechi şi valoroase.
— Nu e chiar nepăzită. Este o pereche mai în vîrstă care locuieşte într-o anexă şi are grijă de casă. Şi pînă acum încă nu s-a întîmplat aproape nimic, puşchea pe, limbă. Şi bătu uşor cu degetele în capul lui Erik.
— De ce faci aşa?
— Scuză-mă, dragul meu Erik. Uitasem. Am lipsit prea mult din Suedia Vroiam să spun ‚J)ate în lemn". Şi rîse, un rîs tineresc, contagios. Arăta mai curînd de şaptesprezece, decît de şaptezeci de ani.
— Şi totuşi s-a întîmplat ceva. Mi-ai povestit astă-pri-măvară.
156
157
— Te referi la spargerea aia? Da, am avut o spargere, au intrat cu chei false sau şperaclu. Nu ştiu ce metode folosesc domnii respectivi, dar n-au furat nimic de valoare mai mare.
Numai QQ tablou,
— Sper că nu era unul dintre cele de Pilo ori Pasch.
— Nicicum. Nu, era doar o veche, îngrozitoare copie a ceva şi mai îngrozitor, copie ce atîma pe un perete de cînd mă ştiu. Era atît de murdară şi ponosită că aproape nu se mai putea vedea ce reprezintă. Nu mi-a plăcut niciodată, aşa că au făcut foarte bine că au luat-o, zise ea rîzînd şi ridică paharul. Diamantul inelului seînteie discret în lumina sfeşnicelor. Am luat cinci mii de la asigurări, n-am de ce să mă plîng.
— Ce noroc pe tine, comentă Erik. Ador detaşarea cu care clasa avută îşi priveşte bunurile materiale. „Era aşa de îngrozitoare îneît au făcut foarte bine că au luat-o". O să încerc să-mi amintesc data viitoare cînd se va da o spargere la mine.
— Dacă ai fi văzut-o, ai înţelege ce vreau să spun, îi răspunse ea. O muiere corpolentă care taie gîtul unui bărbat gol şi înjur totul e împroşcat de sînge. Iar deasupra acestei scene plutea un roi de îngeraşi grăsuţi. în copilărie mi se făcea frică dacă trebuia să intru în camera în care atîma tabloul. Deci nu e mare pagubă că l-au luat
CAPITOLUL XXI
Eram doar patru persoane în jurul mesei mari, de mahon. Pe cei doi oaspeţi îi ştiam mai bine decît pe gazda pe care o cunoscusem doar cu o seară înainte cînd, spontan, mă invitase pentru a doua zi la prînz.

— Dar de ce nu veniţi să vedeţi singur? îmi propusese ea deodată la serata lui Erik, în salonul cu plafonul jos şi cu bîrne de lemn. Mîine am cîţiva prieteni vechi la masă şi o faţă nouă
i-ar mai anima. Erik vă poate explica cum se ajunge la Slagsta. Eu n-am habar, pentru că îl am pe Denton, şoferul, la dispoziţia mea. Deşi elveţian, el a fost de atîtea ori aici, îneît cunoaşte drumurile ca pe propriul buzunar. Denton conduce întotdeauna, aşa că eu nu vă pot descrie drumul. Şi acum, cu autostrăzile şi alte modernisme, e şi mai complicat pentru cel ce nu conduce singur. Sînteţi binevenit la ora unu şi, după prînz, o să vă arăt şi casa. Dar eu nu vînd nimic, zîmbi Margareta Andersson şi mă ameninţă în glumă cu degetul arătător. Şmecherul ăsta de Erik, de cîte ori vine la mine, încearcă, dar eu nu mă las. Poate cînd voi muri. Atunci poate să ţină o licitaţie şi banii să-i dea la binefaceri. Dar nu înainte.
A doua zi, în timp ce mă îndreptam către Slagsta, mă gîndeam la ce povestise Margareta la Erik. Despre furtul tabloului îngrozitor", cum îi zicea ea. Sîngele împroşcat, cuţitul care trecea prin gîtul bărbatului. Utigaşa durdulie. Suna aproape ca şi cum ar fi descris pînza de Rubens, aceea „descoperită" de Anders în visul lui. Tînăra văduvă Judith omoiîndu-l pe Holofern, căpetenia armatelor asiriene, pentru a-şi salva oraşul. Mi se părea totuşi incredibil ca Margareta, cu toate comorile ei de artă, să nu-şi fi dat seama că avusese un Rubens în palat. Era desigur afumat şi, în afară de asta, ea crezuse că este doar o copie. Tabloul atîma undeva, într-o cameră mai lăturalnică, ceea ce făcuse ca prietenii săi cunoscători de artă, precum Erik şi alţii, să nu fi avut ocazia să-l vadă. Nu, nu trebuia să-mi las fantezia să o ia razna. Şi apoi chiar Anders mi-a mărturisit că visul lui fusese o consecinţă a stressului, alcoolului şi somniferelor. Un simplu vis şi nimic mai mult
începusem să cred că nu voi mai găsi drumul, cînd am zărit o tăbliţă în stil vechi, galbenă, cu litere negre, ce îndruma către o alee de tei ce tăia drept prin peisajul puţin ondulat înainte de a pleca spre Slagsta m-am uitat în catalogul suedez al palatelor şi marilor proprietăţi. Avea o istorie impresionantă. în lista proprietarilor apăreau numele Iui Sten Stare, Gustav Vasa şi Sigismund. Oxenstierna stăpînise şi el Slagsta înainte ca ruşii
158
159
să vină în expediţii de jaf şi să ardă palatul pînă în temelii. Conform informaţiilor din catalog, palatul a fost reconstruit pe vechile fundaţii din lemn în stil rococo graţios.
Arăta exact ca în descriere. în capătul aleii, printre coroanele înverzite ale copacilor, străluci deodată în galben şi alb. Drumul de acces spre palat se termina cu o peluză rotundă înconjurată de pietriş şi în mijloc era un covor de iarbă deasă cu ceas solar mare ce măsura trecerea timpului. La capătul aleii se ridica clădirea galbenă cu trei etaje, cu acoperiş negru pe care se înălţa un turn cu clopot. Canaturile ferestrelor şi colţurile palatului erau albe. în faţă se aflau aripile anexe, clădiri cu un etaj în galben şi alb, iar ceva mai departe, în parc, se vedea biserica palatului. Citisem că uneori acolo se ţineau slujbe şi că picturile murale şi de pe plafon erau făcute de Albertus, maestru din secolul al XV-lea. Biserica supravieţuise atît expediţiei ruşilor, cît şi acţiunii timpului.
în dreptul scărilor largi, de piatră, era parcat un Jaguar de un albastru închis metalizat, cu scaune tapetate în bej. în faţa Jaguaruhu se afla un mic Ford albastru. Deci nu sînt singurul de condiţii materiale mai modeste, îmi ziceam pe cînd îmi parcam vechiul Opel la o distanţă plină de respect faţă de limuzina de lux cu număr de înmatriculare elveţian.
— Bine ai venit, Johan, mă întîmpină în hol Margareta Anderson. Nu ştiu dacă îi cunoşti pe ceilalţi invitaţi, dar eu m-am gîndit că voi vă potriviţi. H este critic de artă şi ea are o galerie de artă. O combinaţie perfectă.
Prin uşile largi am intrat în salonul acoperit de un covor chinezesc mare, galben-pal cu albastru. Lîngă ferestrele care dădeau către parc stăteau Hisabeth şi Sven Lundman cu cîte un pahar de *sherry* înmînă.
— Ne cunoaştem deja, o asigurai eu pe Margareta îndreptîndu-mă către ei. Mi s-a părut mie sau Sven Lundman s-a crispat cînd m-a văzut? S-a arătat însă la fel de prietenos ca de obicef'şi m-a sărutat pe amîndoi obrajii. Curînd mi s-a adus şi mie un pahar de *sherry.*
160
— De fapt Adelcrantz a proiectat casa, spuse Margareta. Ştiţi probabil că vechiul palat a fost incendiat de ruşi, dar, înainte chiar, stră-strt-stră-străbunicul meu, sau ceva de genul ăsta, plănuise deja să-l refacă, fiindcă îl moştenise într-o stare jalnică. Adelcrantz i-a făcut planurile. Pe urmă nu le-a mai dat mîna să înceapă lucrarea, dar schiţele s-au păstrat şi au fost întrebuinţate după incendiul ruşilor.
— Tot el a lucrat şi la palatul regal din Stockholm, preciza Hisabeth. Se poate recunoaşte mîna lui în interiorul de aici, la panouri şi în alte detalii.
— Adelcrantz a fost unul dintre marii noştri arhitecţi de pe vremuri, rosti doctoral Sven Lundman. Teatrul de la Drottningholm, de exemplu, este opera lui. Şi opera veche care a fost dărîmată. Ca să nu mai vorbim de palatul Kina. Şi recompensa lui a fost doar ingratitudinea. Nu i s-a plătit cum i s-a promis, ba, pe deasupra a fost obligat să plătească şi o parte din cheltuielile de construcţie.
— Vezi, Johan, interveni Margareta. Ce ţi-am spus? Avem aici experţi de înaltă clasă.
— Asta-i bună! zise Hisabeth. Cum să nu fiu expertă, cînd am crescut în aceste locuri o perioadă! Tatăl Margaretei era unchiul meu.
— Exact. N-ai ştiut, Johan, nu? zîmbi Margareta. Sîntem veri soare, cu toate că este .o diferenţă de vîrstă destul de mare între noi. Acum mîncăm şi pe urmă vedem casa. Hisabeth şi tu, SvenI sînteţi scutiţi, pentru că voi aţi

văzut de nenumărate ori tot ce este aici. Dar i-am promis lui Johan c-o să-i arăt toată casa
Prînzul a fost delicios, servit în porţelan din Indiile de Est, cu heraldică, tacîmuri din argint masiv, iar vinul oferit în pahare din secolul al XVIII-lea. Tăcut şi discret, şoferul elveţian a îndeplinit rolul de *maître de table,* cu jachetă şi mănuşi albe.
— Lui Gustave îi place grozav de mult să vină în Suedia, ne încredinţa Margareta cînd el dispăru pentru a ne aduce apa
161
minerală. H şi soţia lui au grijă de mine la Nyon. Şi ei susţin că această excursie în Suedia e, de fapt, concediul lor.
— E avantajos să fii suedez stabilit în străinătate, o aprobai eu. Pe meridianele noastre servitorii şi şoferii sînt mai rari.
— Să nu crezi că mă costă puţin să stau în Elveţia. Vocea Margaretei căpătase o» anumită fermitate. Se vedea că nu era prima dată cînd susţinea o conversaţie pe această temă. De la o anumită sumă în sus, impozitele pe venit sînt destul de mari, iar costul vieţii e foarte ridicat. Geneva, de exemplu, este oraşul cel mai scump din lume după Tokyo şi Lagos. Dar bineînţeles că nu ne permitem luxul din Suedia, unde se acordă 23 de zile pe an concediu de boală pe cap de locuitor şi-n fiecare tufiş se găseşte un responsabil cu cultura, un şef al timpului liber şi tot felul de astfel de indivizi.
Margareta se înroşise de iritare şi luă o gură bună din auriul *Chablis.* Nu mai avea pe deget diamantul cel mare, ci preferase ceva mai discret, mai potrivit pentru *lunch.*
— Hai să schimbăm subiectul, propuse Sven zîmbind. Nimeni nu se gîndeşte cu răutate la faptul că te simţi bine pe malul lacului Geneva Sîntem poate doar puţin invidioşi. Palat în Suedia, o colecţie minunată de artă şi o viaţă plăcută, însorită chiar şi iarna.
După ce păstrăvul şi îngheţata de fragi au fost terminate, am început vizitarea casei. Sven a preferat să rămînă pe terasa cu vedere la lac, la o ţigară de foi cubaneză şi la o ceaşcă de cafea neagră, pe cînd Hisabeth a insistat să ne însoţească. Am trecut prin saloane şi cabinete, peste parchetul de culoarea mierii şi pe scări largi. Am coborît şi în pivniţa boltită, veche de cînd palatul, în care sticle verzi de vin se răsfăţau pe rafturi, în spatele uşilor de fier masiv cu chei lungi de zece centimetri. La mansardă erau rînduri de camere pentru musafiri, cu guaşe de Elias Martin pe pereţi şi cu scaune rococo semănate în preajma micilor birouri.
— De fapt toată ambianţa este cea de la începuturi, spuse Margareta în faţa unei sobe de teracotă de Marieberg alb-albăstrie
162
din salonul mare. Femei rozalii de Lundberg ne priveau cu ochi albaştri din tablouri. Dintr-o ramă aurită, un războinic carolingian, cu perucă lungă şi cu pieptar metalic, strălucitor, se pita mofluz către un portret-medalion de Sergel. De la distanţă părea să-l înfăţişeze pe iinne'. Soarele de vară se reflecta prin prismele lămpilor de cristal. —
— Mobilierul şi obiectele de artă au fost ascunse de ruşi *ia* podurile şi pivniţele caselor ţărăneşti din împrejurimi. O larte dintre cele mai valoroase au fost zăvorite în cripta de ţub biserica din parc. Deoarece Slagsta figura în lista de patrimonii, nimic nu se putea vinde sau înstrăina prin dreptul la moştenire.
— Asta înseamnă că, aşa cum arată acum, aşa a arătat aici întotdeauna, interveni Elisabeth. Unul dintre primii Silfvcrstierna, general în Războiul de treizeci de ani, a fost rănit în bătălia de la Lutzen. Dar nu atît de grav îneît să nu poată căra după el lucrurile furate din toată Europa
— Nu spune furat, o corectă ironic Margareta. Pradă de Tăzboi sună mai civilizat.
— Pentru cei ce au pierdut aceste lucruri, nu există nici o diferenţă între cele două expresii. Este o faţă a războiului care niciodată uu a fost dezvăluită total în cărţile de istorie. Oricum nu pe vremea cînd eram eu elevă, o înfruntă Hisabeth.
— Acum nu se. învaţă istorie aproape deloc, replică acru Margareta, pe cînd ne aflam în bibliotecă. Ea deschise două uşi înalte şi intrarăm într-o cameră mare, plină de sus pîoă jos cu icărţi vechi, îmbrăcate în piele, cu litere aurite pe cotor. în faţă, lîngă una din ferestre, se afla un glob mare terestru pe un piedestal. L-am rotit cu precauţie. Corăbii mari cu pînze străbăteau mările lumii, populate de înfricoşători monştri marini. „Anno Domini 1578", scria sub coroana regală plasată în mijlocul globului şi singurul oraş trecut în partea ce reprezenta Suedia şi Norvegia era Bergen, evident portul cel mai important pentru vechii desenatori de hărţi. Marea Baltică şi Golful Finic fuseseră surprinzător de fidel redate, zona respectivă
163
fiind cunoscută de marinari cu multe sute de ani înainte de a se fi desenat harta asta
— Uite aici un lucru interesant, arătă Margareta spre un *ăui* de piele de pe masa masivă de scris, în stil rococo, cu magnifice aplicaţii de bronz. Mi-am trecut mîna peste suprafaţa mesei, mîngîind lemnul vechi.
— Nu vei ghici niciodată ce-i asta, mă provocă ea întinzîndu-mi *etui-vl.* L-am deschis.
— Arată ca o busolă. Şi nu e făcută ieri.
— Se poate spune şi aşa, rîse Margareta. Este un cadou făcut lui Tycho Brahe, ştii, astronomul, de către un împărat austriac. Şi l-a însuşit bătrînul Baltsar cînd a participat la asedierea trezoreriei lui Rudolf de Habsburg

din Praga, la 1648.
Margareta se îndreptă apoi către unul din pereţii mici ai camerei. Dintr-o ramă baroc, sculptată între două rafturi, ne privea încruntat şi dur un războinic.
— Baltsar Silfverstierna. General şi feldmareşal. Se numea de fapt Lundgren şi a fost fiul unui preot din Angermanland. Dar el l-a salvat pe Gustav al Il-lea Adolf în bătălia de la Brei tenfeld, i-a dat calul lui cînd calul regelui a fost împuşcat şi a apărat stindardul înfipt în pămînt pînă cînd i-a venit cineva în ajutor. Trebuie că a fost foarte capabil pentru că a avansat rapid şi a ajuns conte şi comandant al fortăreţei Hfsborg.
— Din păcate astea-s timpuri apuse, oftai eu. Nu că aş avea vreun cal pe care să-l ofer regelui meu pe cîmpul de bătălie, dar cred că viaţa era mai plăcută înainte.
— Hi bucuros că n-ai trăit pe atunci, zise Hisabeth. Poate că ai fi fost şi feldmareşal şi conte, dar ai fi fost şi mort de acum trei sute de ani.
Cînd ne-am întors la parter şi am ieşit pe terasa de piatră cu vedere la lac, Sven Lundman moţăia într-un şezlong comod.
— Aha, deci aţi văzut comorile de artă, zise el căscînd în spatele meu. Margareta e un Cicerone excelent. Draga mea, cînd vei avea nevoie de venituri suplimentare vei putea să te angajezi ghid la noi. Şi acum, scuză-ne, te rog, dar trebuie să ne-

întoarcem în oraş. Eu trebuie să merg la o şedinţă unde avem ceva important de discutat De fapt este vorba despre cine-mi va, urma la post. Deci, cum s-ar zice, îmi tai singur craca de sub picioare.
— Spune mai degrabă că altoieşti un vlăstar nou care va creşte la fel de puternic şi va fi la fel de folositor pentru muzeu cum ai fost tu, zîmbi Margareta.
— îţi mulţumesc. Eşti mult prea amabilă. Nimeni nu e de neînlocuit. Eu încerc să-mi repet asta în fiecare dimineaţă cînd uă trezesc. Dar, lăsînd gluma la o parte, o să fie foarte bine cînd voi începe din nou munca de cercetare. Să scriu ca un om liber fără să fiu împovărat de birocraţie şi administraţie. Mai am încă multe de făcut la cartea mea despre Rehn.
— Jean Erik Rehn? întrebai eu.
— Chiar el. Arhitect, artist şi încă multe altele. O persoană deosebit de inventivă care a însemnat mult pentru rococoul suedez.
— Da, iar eu nu am de ales, zise Hisabeth suiizătoarc. Trebuie să-mi urmez bărbatul şi stăpînul. în afară de asta, am o mulţime de lucruri care mă aşteaptă la Galerie. Tu ştii cum e cu contabilitatea, Johan. O amîni tot timpul şi mereu ai conştiinţa ., încărcată.
i I-am dat dreptate. Sigur că ştiam! Şi cu bezele şi ,ne vedem gfn curînd" se îndreptară spre maşină, trecînd peste peluza de şgazon.
\. — Ce păcat de Sven. Margareta îi urmări cu privirea şi le făcu cu mîna cînd maşina o coti pe alee. Cred că ai aflat cum stau lucrurile?
— Hm, am auzit cîte ceva.
— A avut noroc în ghinion, că săracul om s-a înecat. Cred că se numea von Laudem.
— Ce vrei să spui cu asta? Ea mă privi serios.
--'"• — Eu l-am întîlnit pe Sven chiar înainte de accidentul lui Laudem. A venit aici şi era distrus. Hisabeth urma să-l

părăsească şi el nu se putea împăca cu ideea. „Am să-l omor pe diavolul ăla", striga el. E ultimul lucru pe care mi l-a spus înainte de a pleca acasă. Şi trebuie să recunosc că am. fost bucuroasă cînd am citit despre înec. Pentru că, nu-i aşa, von Laudern nu a fost omorît.

CAPITOLUL XXU

— Ai dreptate, am zis eu, deşi convingerea mea era alta. Tu-l cunoşti bine? Vreau să spun pe Sven.
— De cînd s-a căsătorit cu Elisabeth. Şi sînt cam zece ani de atunci. De la început mi-ara zis că n-o să ţină cu diferenţa de vîrstă dintre ei. Cînd eram în Suedia, el venea des aici cu studenţii de la Istoria artei. Asta se întîmpla cînd Sven era profesor la facultate. Facultatea a devenit Universitate acum şi s-a mutat la Frescati. H le ţinea studenţilor prelegeri despre artă în palat pentru că se întîmpla destul de rar ca o colecţie de artă din „timpuri vechi" să fie aşa intactă şi cu obiecte de valoare. Multe din numele mari sînt reprezentate aici. Atît maeştri în tîmplăria de artă, cît şi pictori. De asemenea sculptori. Şi nu pentru că domnii Silfverstierna ar fi fost îndrăgostiţi

de frumos, dar pentru că ceea ce au furat în diverse războaie au fost, din fericire, lucruri de calitate. Iar moştenitorii lui de mai tîrziu au avut şi gust şi posibilităţi materiale. în afară de asta, adesea se căsătoreau cu femei bogate, iar soţiile măreau cu zestrea lor avutul comun. De aceea m-am hotârît să institui o fundaţie, cu suficient de mulţi bani pentru întreţinere, care să moştenească mulţimea asta de lucruri. Ar fi păcat să se împrăştie o asemenea comoară de cultură chiar dacă tu şi colegii tăi v-aţi linge pe buze dacă aceste obiecte ar ieşi pe piaţă, nu? Şi rîse din toată inima, cu rîsul ei tineresc.
Eram de aceeaşi părere. Margareta făcea realmente o faptă de cultură, dar mă întrebam ce-ar zice Elisabeth despre toate astea.

1

La urma urmei ele erau veri soare şi s-ar fi putut ca ea să nutrească ceva speranţe pentru viitor.
— înainte de a pleca, n-ai putea să-mi arăţi şi camera unde atîrna tabloul acela .îngrozitor'?
— Ăla cu dama grasă şi tăierea gîtului? Da, sigur că da. Nu prea e nimic de văzut, pînza a dispărut, rama însă atîrnă încă acolo. Trebuie să o folosesc într-un fel. Nu poţi să-mi faci rost de un Ehrenstrahl? El lucra în format mare şi eu n-am nimic de el. E o pată albă în colecţia mea.
— Pot să încerc, dar lucrările lui se regăsesc adesea în palatele regale şi la muzee. Nu mulţi îşi permit să-l aibă în camera de zi fără ca să dărîme pereţii şi să înalţe tavanul.
— încearcă! Dacă mă gîndesc bine, este o idee excelentă: Mie-mi plac foarte mult motivele lui cu animale. Dac-ai putea găsi ceva cu cîini sau cu cai.
— Noroc că el nu te aude.
— Dece?
— Era foarte încîntat să picteze pînze enorme cu personaje regale şi reprezentări alegorice în jur Credinţa, Bunătatea, Sinceritatea, Dragostea şi toate celelalte. Uneori era aşa de complicat, încît trebuia să scrie .jnodul de întrebuinţare"pentru ca să se poată înţelege la ce se referea. Dar primea şi foarte multe comenzi pentru a picta animalele favorite din familia regală. într-un an a trebuit să facă şapte tablouri cu cîinii reginei. Şi el se plîngea cu voce tare de treaba asta. Ironia soartei este că Ehrenstrahl a intrai în istoria artei ca pictor de animale, înaiutea tuturor cel xlaiţi, cu mult înaintea lui Iiljefors. Picta tot felul de animale, de la veveriţe la urşii polari.
— Atunci găseşte-mi un urs polar Veveriţele-s prea mici ca să umpli rama aia mare. Hai cu mine s-o vezi.
Am urcat scara de piatră la etajul trei. Ajunşi acolo. Margareta a deschis uşa unei camere destul de mari, ce dădea spre curte. Pe peretele lung al încăperii atîrna o ramă mare, pompoasă, aurită, în stil baroc, cu mici heruvimi înaripaţi în colţuri. Arăta ca o orbită goală.

— Dintr-un motiv sau altul, camera asta nu se întrebuinţa niciodată. Poate din cauza tabloului. Trase draperiile, lăsînd soarele de vară să inunde camera.
— Sven şi soţia lui n-au fost niciodată aici, sus?
— Din cîte-mi aduc aminte, nu. Deşi n-ar fi imposibil. Nu pentru că ar fi fost multe de văzut în camera asta. Numai tabloul acela, care cred că a fost pus aici de cînd l-au adus. Şi nici eu nu m-am ostenit să-l mut cînd am moştenit Slagsta. Trebuie să recunosc că nu-mi făcea plăcere să vin sus. Frica din copilărie mă urmărea încă. Deşi, uneori, mă simţeam tentată să deschid uşile şi să arunc o privire la femeia înfricoşătoare care tăia gîtul bărbatului. în special serile. Brrr! Dacă eu aş fi fost hoţul, în loc de pînză aş fi luat rama. Rama e veche, lucrată de mină şi aurită cu foiţe de aur. Trebuie că valorează infinit mai mult decît tabloul.
— Mă tot gîndesc la un anumit lucru, mărturisii eu pe cînd coboram scara largă. Cum ai curajul să ţii toate aceste valori într-o casă nelocuită?
— Să bat în lemn, dar nu s-a întîmplat nimic. Doar furtul tabloului. Casa e dotată cu un sistem de alarmă foarte sofisticat care-i sperie pe hoţi chiar înainte de a pătrunde înăuntru. Dacă începi să tragi de uşi şi ferestre, se pune în funcţiune un semnal de alarmă. Alarma-i sus pe acoperiş şi poate băga groaza şi-n cai. Realmente te dor urechile şi-ţi trebuie nervi tari să continui spargerea. întreaga zonă se trezeşte. Mai este apoi şi arendaşul care locuieşte într-una din aripile anexe. Iar soţia lui c întotdeauna pe fază cu tot ce se petrece în jur. Iar paznicul de noapte de la *ABAB* patrulează şi pe aici. Ei şi, pe urină, trebuie să te şi bucuri de lucrurile tale, nu? Nu e nici o plăcere să le ţii încuiate în seiful unei bănci.
împotriva spărgătorilor experţi nici o pază nu e suficientă, mă gîndeam eu pe cînd îi mulţumeam şi-mi luam rămas bun. Pentru ei nu contează nici arendaşii şi nici paznicii de *In ABAB.* Dar, la urma urmei, erau lucrurile ei, nu ale mele.
Fără voie, mă simţeam puţin confuz, întorcîndu-mă către Stockbolm după prînz. Răvăşit, se spunea înainte în romane.

Pradă sentimentelor contradictorii. Era clar că Anders nu visase. Judith şi Holofcrn existaseră aici, într-o cameră mare, aşezaţi într-o magnifică ramă aurită. Margareta detestase motivul şi nu întrezărise mîna maestrului. Sven Lundman şi studenţii lui au văzut poate şi ei tabloul. Dar nimeni n-a reacţionat şi nu s-a entuziasmat constatînd că a descoperit un Rubens necunoscut. Iar bunul, corectul Sven Lundman, prototipul unui birocrat suedez, strigase că o să-l omoare pe .dracul ăla". Şi apoi vine la mine şi-mi arată o scrisoare care afirmă contrariul. în acelaşi timp, Hisabeth afumă că ei urmau să se căsătorească şi că se iubeau. Unde era adevărul şi unde minciuna? Traficul se înteţise, am intrat în autostradă şi acum mă preocupau alte lucruri, şi nu decesuri, opere de artă şi pasiuni.
Comisarul Bergman privea pe fereastră. încă două săptămîni pînă la concediu, vreme frumoasă în Suedia de mijloc, ştrandurile pline de oameni. Va rămîne aceeaşi vreme frumoasă pînă la concediul lui, sau şirul neîntrerupt de zile cu nesfîrşiţi nori de ploaie, grei şi plumburii vor acoperi ţara, făcîndu-i viaţa amară şi insuportabilă? Se auzi un ciocănit la uşă, dar cel care bătuse nu aşteptă răspunsul şi intră în acelaşi moment în cameră.
Herry Bergman îşi roti scaunul cu 180 oe grade.
— Ce noutăţi ai?
Subcomisarul ridică din umeri şi puse un plic maro pe masa de scris, în faţa şefului.
— L-am urmărit toată săptămîna, dar nu s-a întîmplat nimic.
— Eşti sigur de asta?
— îhî. Ştii că-i ascultăm şi telefonul, nimic special însă. Poţi să constaţi şi singur din raport. S-a întîlnit cu mai multe persoane din anturajul lui von Laudern. Asistenta Barbro Lundelius. Apoi Sven Lundman, şeful muzeului, care a trecut pe la magazinul lui acum cîteva zile. S-a întîlnit de asemenea şi cu soţia lui Lundman şi a fost la un prînz la Slagsta. E

un loc în afara oraşului, acolo a fost împreună cu familia Lundman.
— Teoria muşuroiului n-a funcţionat, deci? zîmbi ironic Harry Bergman. Celălalt îl privi nedumerit.
— Am vorbit noi despre asta. Să scormonim cu băţul în muşuroi şi să vedem ce se întîmplă după aia. Avem prea puţine probe, nimic de fapt, care să-l incrimineze direct. Pentru că, dacă e să fim total cinstiţi, noi nu ştim dacă el a fost implicat pro-priu-zis în traficul de stupefiante sau dacă a fost doar folosit, nu?
Bărbatul din faţa lui dădu din cap.
— Nu, ai dreptate. Ca de obicei, era să spun. Dar lăsînd gluma la o parte, merita totuşi să încercăm; încă nu l-am eliminat de pe lista suspecţilor. Dacă este implicat, e clar că mai curînd sau mai tîrziu o să-şi contacteze legăturile.
— Dacă nu cumva cei doi sînt implicaţi şi ei.
— Vrei să spui Lundman şi Lundeîius?
— Da. Nu uita că toţi trei erau acolo end Anders von Laudem s-a înecat. Lundman da, ca şi nevasta lui. Şi Lundeîius si Homan.
— Adică nu s-a înecat?
— Nu ştiu, mormăi Herry Bergman şi se uită la colegul lui. Dar simt că ar putea exista o legătură între ei toţi. Numeşte-o intuiţie sau instinct.
Poliţiştii bătrîni au un anumit fler. Von Laudem devenise poate prea periculos, ştie prea multe şi ar fi putut povesti. De aceea Homan nu a acţionat. *H* nu a avut pe cine să contacteze. Pentru că cel pentru care sau cu care lucra a dispărut. Mort şi îngropat. Şi încă un lucru.
Tăcu. Prin fereastra pe jumătat deschisă se auziră, din stradă, sirenele unei ambulanţe.
— Ce anume?
— Am răsfoit hîrtiile alea referitoare la înec. He arată că Homan a fost primul care a plecat în dimineaţa aceea, înainte ca ceilalţi să-l găsească pe von Laudem în lac. Era aşa de grăbit, că n-a avut timp nici măcar să-şi ia la revedere de la gazdă.
— Vrei să...
— Nu vreau să spun nimic. Dar cred că o să am o discuţie cu cel ce a făcut autopsia. Şi comisarul Harry Bergman zîmbi ceva mai relaxat
Cînd am ajuns la magazin am prins un hoţ în flagrant delict. Capacul de la cutia mea albastră de prăjituri era ridicat. Cleb se afla alături şi tocmai îşi băgase gheruţa într-o prăjitură cu cuişoare, marea ei pasiune în viaţă. Cu o expresie de vinovăţie pe mutrişoară, dădu drumul prăjiturii în cutie şi, cu iuţeala unui fulger, dispăru la adăpostul unui dulap baroc.
— Ştiu, zisei eu rupînd o bucăţică de prăjitură şi punînd-o pe farfuria ei alb-albastră, crăpată, de Meissen. Sînt un stăpîn râu pentru tine. întotdeauna plecat. Din păcate trebuie. Şi pentru că tu nu cîştigi bani si nici nu ai acţiuni, e nevoie să mă ocup eu de toate. Altfel nu ai nici tu macrouri, nici eu *Dry Martini.*
Ea mă privi cu reproş de sub dulapul mare şi nu părea deloc convinsă de declaraţia mea. Şi nici măcar ăsta nu era adevărul. Pentru că nu fusesem plecat să vînd mobile sau tablouri şi să realizez un cîştig. Nu, eu vînasem ucigaşi,

ceea ce nu-mi făcea onoare şi nici nu-mi aducea bani. Mă întrebam de ce naiba îmi băgasem nasul în afacerea asta.
C\6o ieşi din ascunzătoare. Probabil că nu putuse rezista la mirosul îmbietor al prăjiturii. Pentru ea asta echivala cu *Dry Martini,* dacă nu cumva chiar mai mult.
Sună telefonul. Semnalul era asculţit şi pătrunzător. Trebuie să-l schimb, îmi ziceam în timp ce mă întindeam după receptor. Mai mult ca sigur sînt şi aparate care nu fac un zgomot aşa de îngrozitor. Semnalele puteau să te trezească din morţi.
întîi nu s-a auzit nimic. Numai un fîşîit îndepărtat şi nişte păcăneli.
— Alo, alo! am zis eu.
Şi cînd, iritat, eram pe punctul de a pune receptorul jos, s-a auzit o voce. O voce slabă, venind de departe.
— Mr. Homan, *please.*

V 1

170
171
— *Yes. Speaking.*
— E Anna. Anna Sansovino. Sun de la Veneţia
Cu toate că legătura era proastă, i-am recunoscut vocea. Cultivată şi cu timbru plăcut.
— Unde aţi dispărut fără urmă? întrebai eu. N-am înţeles ce s-a întîmplat atunci. Cînd am revenit în apartamentul dumneavoastră nu mai eraţi acolo. Mi-au spus că niciodată n-aţi locuit în casa aceea Nici mobilele nu mai erau aceleaşi.
— Ştiu, mi-a răspuns ea precipitat, ca şi cînd se grăbea să vorbească pînă nu apare cineva. Am fost obligată să mă comport aşa Vă considerau periculos. Trebuie să vă povestesc încă ceva Ceva important... Apoi tăcu.
— Vă ascult
— Nu pot prin telefon.
— Atunci e puţin cam complicat. Eu sînt la Stockholm.
— Trebuie să veniţi aici. Peste două ore aveţi un avion direct Ia Milano. Puteţi ajunge la Veneţia în jurul orei unsprezece.
— Mda, mă codii eu.
— Vă aştept în aceeaşi casă ca data trecută, mă întrerupse ea Trebuie să veniţi neapărat. E vorba de Anders von Laudern, de moartea lui. Şi de a mea Şi închise.
CAPITOLUL XXIII
Ploaia uşoară se auzea pe frunzele din spatele meu. Lumina vechiului felinar de fier de deasupra porţii cu greu te ajuta să găseşti soneria Am descoperit-o pipăind cu mîinile ambele laturi ale uşii înguste. Un ţîrîit se auzi departe în casă. Am aşteptat, am apăsat din nou, dar nimic! De data asta nu venisem într-o gondolă romantică, ci într-un taxi prozaic. Prozaic pentru Veneţia, dar la Stockholm toţi s-ar fi întors după barca lungă,
172
subţire, cu laturi strălucitoare de mahon şi o copertină elegantă ce te apăra de ploaie.
Am făcut un pas înapoi şi m-am uitat în sus, la faţada palatului, dar nu se zăreau nici un fel de lumini la ferestre şi nici sunete nu se auzeau dinăuntru. Casa veche stătea tăcută şi pustie în ploaie, iar eu aşteptam singur în grădiniţa din faţă. E adevărat că era aproape douăsprezece noaptea, dar Anna îmi ceruse să vin, să ajung cît mai repede la Veneţia ca să o întâlnesc. Dacă nu ar fi fost vorba de moartea lui Anders şi dacă ea nu ar fi părut aşa de îngrozită, ieri, la telefon, n-aş fi venit nicicum aici.
Dar poate că s-a întîmplat ceva şi n-a putut să rămînă acasă. Deci nu-mi rămînea altceva de făcut decît să revin a doua zi. Poate că mîine portarul o să mă lămurească într-un fel.
Dimineaţă, m-am trezit în cămăruţa din hotelul de lîngă Ponte Rialto şi am comandat micul dejun în camera Suc de portocale galben ca soarele, cafea neagră ca noaptea, cîteva cornuri crocante, calde. în plus, o cănită cu lapte fierbinte pentru *caji au lait,* un recipient cu miere şi cîteva mici borcanele, de sticlă, cu gem. Pe tavă se mai afla un ziar de dimineaţă frumos împăturit.
Hm! Ziua ar fi putut să înceapă şi mai prost, mă gîndeam în timp ce-mi turnam cafeaua şi laptele în ceaşca mare. Nu era un mic dejun deosebit de consistent pentru cineva care trebuie să-şi înceapă munca, dar totul arăta îmbietor şi sucul de portocale nu avea gust de cutie de tablă. De fapt e un obicei curios să mănînci doar o bucăţică de pîine şi să bei cafea la micul dejun. Ar trebui să fie masa cea mai importantă ce-ţi furnizează energia necesară activităţii înainte de prînz. Seara, în schimb, se mănîncă mai multe feluri de mîncare, se beau mai multe soiuri de băuturi, apoi omul se duce acasă cu stomacul greu ca o cărămidă. Ca să nu mai vorbim despre prinzurile prelungite cu nelipsita sticlă de vin — îmi ziceam în sinea mea, stînd lungit în patul lat. Evident, eu sînt deformat de campaniile şi propaganda susţinute de direcţia sănătăţii. Fibrele, terciurile, rădăcinoasele şi apa sînt cu siguranţă necesare, dar nu-ţi crează o
173
grozavă bună dispoziţie. în afară de asta, în ziua de azi, n-are nici o importanţă ce mănînci — filozofam eu în continuare deschizînd ziarul. Dacă ieşi afară, în soare şi-n aer curat, te alegi cu un cancer de piele. Dacă bei apă

obişnuită de la robinet, bagi în tine aluminiu care duce la boala lui Alzheimer. Oricum ai face, tot greşit este. Deci poţi la fel de bine să fumezi şi să bei *Dry Martini.* Oricum tot mori. Şi atunci, e mai plăcut să o faci în compania unui vin bun, decît a apei cu aluminiu şi nitraţi.
Nu înţelegeam prea mult italiana redundantă a ziarului pe care-l răsfoiam. Dar, făcînd legătura între titluri şi imagini, ghiceam cîte ceva din context. Iar anii mulţi de latină, ca limbă principală, la liceul carolin din Orebro, nu fuseseră zadarnici pentru că pricepeam semnificaţia a destul de multe cuvinte.
Deodată privirea-mi căzu pe o imagine şi încremenii. în colţul din dreapta, sus, se afla o fotografie a Annei Sansovino. Imaginea era neclară, dar nu mă puteam înşela. Ea era. Numele de dedesubt confirma Chiar dacă nu înţelegeam tot textul, sensul era clar. Anna Sansovino era moartă. Fusese jefuită şi omorîtă în propria-i casă.
Am lăsat ziarul să-mi alunece pe pat. Anna omorîtă. Dar de ce? Şi de cine? M-am uitat din nou pe ziar. Am încercat să parcurg îngrămădeala de vocale şi consoane din frazele lungi, ajutîndu-mă de rudimentarele mele amintiri de latină. Fusese găsită împuşcată în apartamentul ei. Sertarele erau trase, bijuteriile şi banii dispăruseră. Concluzia politiei era clară. Jaf şi omor. Existau suspiciuni, aşa cum lasă de obicei poliţia să se întrevadă în articole şi interviuri. Unele indicau o anumită discreţie etc. etc. dar încă nu era vorba de vreo arestare. Crima survenise într-un moment bine calculat — reflectam eu. întîi mă sună şi vrea să vorbească cu mine despre moartea lui Anders şi despre propria-i moarte. Şi, cîteva ore mai tîrziu, cineva-i sparge casa pentru a-i fura bijuteriile şi banii. Poliţia era într-adevăr convinsă că mobilul crimei fusese jaful sau nu dorea să dezvăluie presei ceea ce ştia de fapt? Oare dac-aş fi venit în
174
ziua cînd mă sunase, aş fi putut împiedica crima? Oricum însă atunci n-am avut timp să plec.
După ce am făcu' un duş şi m-am îmbrăcat, am ieşit pe străzile înguste unde, pe sfori întinse între case, rufele atârnau la uscat ca un joc multicolor de drapele, pitoresc ca-n filmele cu cartierele portuare din Neapole. M-am îndreptat către Piaţa Formosa unde se afla magazinul lui Leonardo şi unde lucra Emilio Magazzeni, singura mea legătură cu Veneţia Bineînţeles că el nu o cunoscuse pe Anna dar, cu puţin noroc, poate că m-ar fi îndrumat către cineva care să ştie cîte ceva despre ea încercam şi eu marea cu degetul. Trebuia însă să mă agăţ de orice pai, oricît de fragil ar fi părut.
Cînd am ajuns la Piaţa Veche, comerţul cu zarzavaturi începuse. M-an aşezat la o masă afară şi am comandat un *espresso* în timp ce nu-mi luam ochii de la piaţă. Pentru că nu voiam să-i creez probleme băiatului. îmi aminteam ce-mi spusese cînd ne-am întîlnit la Florian, în Piaţa San Marco. *Omertâ.* Nu aşa spunea Mafia? Tăcere. Pentru cel care vorbea, care dezvăluia ceva, nu exista decît o singură pedeapsă. Moartea
Cafeaua era amară, dar te înviora. Nu este deosebit de sănătos pentru stomac obiceiul acesta ca, la intervale regulate, să torni în tine cafea ce-ţi irită întregul sistem digestiv. Un vin uşor mai merge şi poate bere, cele mai multe băuturi sînt însă cu siguranţă nocive. De exemplu alcoolul tare; ca să nu mai vorbim de Coca-Cola şi alte desfătări lichide. Dar eu mă ţineam de propriile-mi prescripţii, aşa că am comandat o ceaşcă mică de cafea neagră. O bucăţică de coajă de lămîie înota în cafea Exact ca într-un *Dry Martini.* Piaţa era scăldată în lumina blîndă a soarelui de dimineaţă. Femei de vîrste diferite treceau cu coşuri împletite, se opreau la tarabele cu zarzavaturi, pipăiau, cîntăreau, cumpărau. O doamnă cu un pudel tuns ca un leu se aşează la măsuţa de alături. Animalul mă privea cu ochi inteligenţi şi trişti. Nu putea fi prea distractiv să fii dine la Veneţia. Să te rezumi la străduţele înguste şi niciodată să nu-ţi
175
poţi da drumul să alergi pe un cîmp deschis si să aduci beţele aruncate, în joacă, de cineva. Dar ce ştiam eu? Poate că pe dinele cu figura leonină şi cu zgardă roşie cu nituri argintii nul distra nici un pic să alerge şi să aducă beţe. Poate că era mai pe gustul lui să stea lungit pe perniţe de mătase şi să înfulece cotlete.
Am rîs de unul singur gîndindu-mă la studenţii englezi din Veneţia care au supus cetăţenii de treabă la un ‚practical joke". în cîteva geamantane ei au adus, de undeva de pe uscat, bălegar de cal. La adăpostul nopţii au aranjat apoi bălegarul, în mijlocul Pieţii San Marco, în grămăjoare. A doua zi locuitorii oraşului au fost uimiţi la vederea minunii. Cai la Veneţia! Cum şi cînd? O enigmă de nedezlegat.
După ce îmi aruncă o privire de refuz categoric, doamna îmi întoarse insultată spatele. Interpretase evident greşit zîmbetul meu, crezînd că intenţionez să-i fac curte. Dacă i-aş fi povestit ce mă înveselise, probabil că n-ar fi fost mai puţin iritată că nu J mă gîndeam deloc la ea, ci la bălegar de cal.
Atunci l-am zărit. A traversat rapid piaţa, venind în direcţia mea. Era îmbrăcat *wjeans* negri şi cămaşă neagră, descheiată la \ piept, unde se vedea un lanţ de aur cu o cruce strălucitoare şi semăna mai mult decît prima dată cu Elvis Presley.
— Emilio, îl strigai **şx-i** făcui cu mîna.
Se opri şi se uită mirat înjur. Apoi mă văzu şi veni direct la masa mea.
— Signor Homan. V-aţi reîntors? ■*- Precum vezi. Ia loc.
— Nu ştiu dacă e bine. Privi rapid în jur.
— Nu vrei să fii văzut cu mine?
— Nu prea.
— O.K. înţeleg. Hai atunci să mergem la biserica de vis-a-vis. Du-te tu întîi, pe urmă vin şi eu. Acolo putem să

vorbim liniştiţi.
Emilio ezită un moment, aprobă apoi cu un gest şi traversă piaţa. Mi-am plătit consumaţia, am mai întîrziat cîteva minute
176
după care m-am ridicat şi l-am urmat către bisericuţa în stil baroc. înainte, în piaţă, se ţineau coride, dar acum locul lor fusese luat de fructe şi zarzavaturi. Era o privelişte mai puţin dramatică şi violentă, cu tarabe sub copertine verzi şi albastre, cu stive de lăzi galbene de lemn pe pavajul din pietre cubice, cu munţi de roşii, vinete negre-albăstrui şi salată proaspătă.
La început nu l-am zărit în penumbra din biserică. Muzica de orgă se auzea foarte încet, ca şi cum cineva ar fi cîntat doar pentru sine, nedorind să fie auzit de nimeni. înăuntru mirosea a piatră, cum se întîmplă în bisericile vechi. Sub arcade plutea un amestec de sute de ani de umezeală, praf şi miros dulceag de tămîie.
Emilio stătea în ultimele bănci, ţinînd capul aplecat ca pentru rugăciune. M-am aşezat lîngă el.
— N-am să-ţi răpesc prea mult timp. Dar trebuie să te întreb cîteva lucruri.
în clar-obscurul din biserică faţa lui părea şi mai palidă.
— Ştii cine este această persoană?
Am scos din portofel fotografia Annei Sansovino pe care o rupsesem din ziar.
O luă în mînă şi se uită timp îndelungat la micul portret.
— Da, spuse el cu voce joasă. O recunosc. Şi ea e moartă.
— Cum?
Se uită întrebător la mine.
— Vreau să spun cum ai cunoscut-o? Cum v-aţi întîlnit?
— Era negustor de artă şi venea adesea la magazin. A fost bună prietenă cu Leonardo.
— Aş fi zis că o interesau mai mult tablourile decît mobila
— Aşa-i. îl ruga însă pe Leonardo să urmărească mobile cu adevărat valoroase. Nu o interesa preţul. Dar sigur că cel mai mult o interesa pictura. De la 1700 şi chiar de dinainte.
— Pici se ocupa de pictură?
— Da şi nu. Avea legături cu toţi negustorii de antichităţi şi de tablouri din această parte a Italiei. Oricum cu cei mai importanţi. Şi cînd auzea vorbindu-se despre un obiect care
177
ieşise pe piaţă sau pe care cineva dorea să-l vîndă, obişnuia să ia legătura cu Anna.
— încasa procente din intermedieri?
Emilio zîmbi. Şi nu mai semăna deloc cu Hvis Presley. Trebuia să zîmbească mai des, gîndii eu. Şi să-şi scurteze părul. Ar fi arătat mai bine.
— Numai cînd se perfecta o afacere. Ei au colaborat mulţi ani. Iar chestia cu jefuirea şi omorîrea ei, nu o cred. Nu-i adevărat ce scrie în ziare.
— De unde ştii?
— Anna era amestecată în lucruri mult prea periculoase, ştia prea multe. Cel puţin aşa cred eu.
— Presupui sau ştii exact?
Emilio Magazzeni se uită în jur, dar eram singuri sub bolta bisericii. Aproape singuri. Numai cîteva doamne în vîrstă stăteau în faţă, lîngă altar, şi ele în nici un caz nu ne-ar fi putut auzi.
— Anna Sansovino pescuia în ape tulburi. Avea de-a face cu oameni periculoşi şi manevra sume imense.
— Vorbeşti criptic.
Emilio mă privi. Ochii mari, negri îi străluceau si, de data asta, îmi şopti atît de încet, încît a trebuit să fac eforturi să-l aud.
— Ştii cum se spală băii? Cum se aranjează ca veniturile ilicite să devină legale?
Dădui din cap.
— O cale deosebită e arta. Arta veche şi marii maeştri. Şi... Emilio făcu o pauză. Nu, eu nu dau nici un nume. Dar unul dintre cei mai mari, cel care e vinovat de moartea lui Leonardo, e şi colecţionar. Leonardo mi-a povestit despre el, pentru că aşa ceva nu poţi citi în ziare. Individul respectiv are un castel pe o proprietate vinicolă în Toscana, aproape de Florenţa, unde are o colecţie magnifică pe care nu o arată însă nimănui.
— Vrei să spui că Anna îi vindea tablouri? Că media aceste vînzări?
178
— Da.
— Crezi că era implicată şi în traficul de cocaină spre Suedia? Cu mobilele trimise la Stockholm din atelierul lui Leonardo?
— Nu, nu cred. Dimpotrivă. Am impresia că ea şi-a dat seama de asta şi că nu i-a plăcut. Ştiu că moartea lui Leonardo a afectat-o foarte mult La început Anna i-a vîndut tablouri tipului ăluia, apoi a înţeles că nu-i lucru curat. Că el nu era doar un colecţionar de artă bogat cu care făcea afaceri, ci şi un rege al drogurilor care-şi plasa milioanele în artă.
— Şi de ce a fost omorîtă?

— N-au mai avut încredere în ea. Trebuia să dispară. Ca Leonardo — adăugă el cu amărăciune.
— Venea deseori în magazinul vostru?
— Destul de des. Obişnuia să stea cu Leonardo în camera lui şi să bea *capuccino.* Bîrfeau şi beau multă cafea. Faţa i se lumină de un surîs fugar dar redeveni serios. Era frumoasă, spuse el încet ca pentru sine, uitîndu-se către altar. Foarte frumoasă.
— îţi aduci aminte dacă a venit vreodată însoţită de vreun bărbat? Un suedez, Anders von Laudern se numea
Emilio se gîndi, apoi spuse:
— A apărut şi un suedez, dar nu ştiu cum se numea. Era înalt şi slab. Nu s-a prezentat. Clienţii care intră în magazin nu obişnuiesc să vină în atelier şi să fie prezentaţi celor care lucrează acolo.
— înţeleg, tu eşti însă sigur că venea din Suedia?
— Da, deşi nu-mi amintesc foarte bine. Nu l-am văzut decît în trecere, cînd a venit în atelier să se uite la ramele pe care noi tocmai le finisam.
— Rame? Faceţi şi rame?
— Uneori. Anna, din cînd în cînd, comanda rame. Tablourile pe care ea le cumpăra şi vindea de cele mai multe ori nu aveau ramele originale. De aceea îi făceam noi rame noi, dar în stilul potrivit tabloului. Rame renascentiste, baroce etc. Ea
179
ţinea ca tablourile să fie prezentate într-un mod corespunzător. Vreau să spun că nu poţi să vii cu un maestru flamand încadrat într-o ramă rococo, nu? După cum ai constatat, noi sîntem profesionişti în a face copii. Numai experţii pot sesiza diferenţele, sublime el cu mîndrie. Anna a comandat o ramă cu numai o lună în urmă.
— Ce fel de ramă era, nu-{i aminteşti?
— Cum să nu. Era o ramă enormă, în stil baroc. încă nu e gata pentru că e foarte mult de lucru la ea Ştii cum arată ramele în stil baroc. Grele, supraîncărcate, şi pline de bibiluri. Are cîţiva metri lungime şi în colţuri vor fi puşi amoraşi. Totul trebuie aurit, aşa că n-o să fie ieftină. Şi cine o va plăti acum, că Anna a murit?
CAPITOLUL XXIV
Emilio a plecat; eu am mai rămas în liniştea bisericii. Ipotezele mele fuseseră serios zdruncinate şi ceea ce păruse clar se nărui se brusc, ca un castel din cărţi de joc sub vînturile dramatice ale morţii Armei Sansovino. Cu răbdare trebuia reluat totul de la început, pe o bază solidă. Dar punctul de plecare rămînea acelaşi. Anders von Laudem avea probleme şi avea nevoie de bani pentru noua lui viaţă de şef de muzeu şi proprietar la Backa, unde tînjise atît să se întoarcă. Şi nu singur. Visase ca, împreună cu Hisabeth, să-şi construiască un vii,tor, vis spulberat brusc în apele întuiiecate ale lacului Viby. Oare din cauza asta se implicase în comerţul cu stupefiante? Să fi primit un anumit procent din ceea ce se introducea piin magazinul meu? Fusese omorît pentru că ştia prea multe? Şi tabloul. Ce rol jucase în toată povestea?
Orga se auzi din nou. Mîini nevăzute cîntau un coral de Bach, înflorind bolţile cînd ca o adiere, cînd ca freamătul mării biciuite de furtună.
180

k

Cocaina era numai un joc pe o scenă secundară? Şi pentru asta se folosiseră de magazinul meu, tabloul de Rubens fiind, de
' fapt, piesa principală? Atîrnase la Slagsta mai multe sute de ani şi fusese văzut de toţi cei ce trecuseră pe acolo. Dar nimeni nu realizase că e un Rubens. Ori poate cineva şi-a dat seama de asta şi a aşteptat ocazia potrivită. Şi-n acest moment intră în scenă Anna Sansovino. Agentul de obiecte de artă care, pentru sume fabuloase, vindea vechi maeştri unor „baroni" ai drogurilor, lipsiţi de scrupule.
în după-amiaza aceea, înainte de a lua avionul, m-am dus din nou la palatul de pe canal. De data asta am avut noroc. Cel puţin era cineva acasă şi mi-a deschis. Aceeaşi persoană morocănoasă, încruntată de data trecută, ce-mi decalarase că nu o cunoaşte pe Anna şi că nici o *signora* Sansovino nu există în casă. Acum era ceva mai binevoitor şi a recunoscut că ea locuise acolo şi că era moartă — aşa cum, de altfel aflasem şi eu din ziare. Îngrozitor, se căina el, clătinînd din cap. Huligani. Şi aşa ceva să se întîmple la Veneţia! Azi nu mai putem fi siguri nicăieri.
; — Aşa cum v-am spus, *signora* Sansovino şi cu mine am stabilit să ne întîlnim aici. Era vorba de obiecte de artă. Tablouri. Avea tablouri care mă interesau.
Portarul a înţeles situaţia mea şi a fost mai puţin reţinut, dîndu-si seama că eram o persoană onestă şi nu un ziarist ce voia să tragă foloase de pe urma, tragediei întâmplate.
— Aţi sesizat ceva deosebit înainte de crimă? Vreau să spun dacă a primit vreo vizită?
— Am povestit deja totul poliţiştilor! Vechea lui suspiciune reapăru şi mă privi acru.
— Da, înţeleg că aţi făcut-o, întrebam şi eu doar aşa.

— Aici venea lume tot timpul, îngăimă el nemulţumit. Tot felul de ţipi. Singurul pe care l-am văzut atunci era un străin, înalt şi subţire şi vorbind o italiană stricată. Dar ea n-a vrut să-l primească.
— Dece?
181
Ridică din umeri şi dădu din mîini.
— De unde să ştiu eu asta, *signor?* Eu am treburile mele şi nu mă bag în ce fac sau nu fac alţii. Dar el spunea că vine de departe. Dorea s-o întîlnească şi era grăbit. Mi-a părut rău pentru el *căsignora* n-a vrut să-l primească.
— încă un lucru înainte de a pleca. De ce mi-aţi spus data trecută că Anna Sansovino nu locuieşte aici? Şi de ce camera era altfel mobilată?
Dădu din nou din umeri.
— Eu primesc ordine şi nu întreb. E mai sănătos aşa. Iar acum am treabă. Bună ziua Şi-mi trînti în nas poarta grea.
Trei crime, îmi ziceam pe cînd gondola lungă, neagră se îndepărta de scara de piatră a palatului în stil Renaissance. Alge verzi acopereau parapetul canalului şi-n apa gri-verzuie plutea o portocală galbenă. Toate trei aveau un numitor comun. Jocul întîmplării. Anders von Laudern se îneacă pe cînd înota în lac. Leonardo Pici, într-o noapte întunecoasă, după ce băuse la un restaurant, cade într-unui din canale, iar Anna Sansovino se întîmplă să fie acasă cînd apare tipul care vrea s-o jefuiască şi care, din nervozitate şi teamă, o împuşcă în panică. Aşa se pare că s-au întîmplat lucrurile şi aşa scria în rapoartele poliţiei şi în protocoalele de autopsie. Dar eu nu eram convins deloc de aceste concluzii.
în momentul acela gondolierul din spatele meu a spus ceva şi, deşi nu l-am înţeles, am sesizat teama şi panica din vocea lui. Am ridicat ochii. Din faţă venea spre noi, în mare viteză, o şalupă. Sub proră apa spumega şi motoarele duduiau cu putere, amenințător, un sunet care creştea în intensitate şi stîmea ecouri între faţadele caselor.
Şalupa trebuie să cotească, îmi ziceam. Trebuie să-şi schimbe direcţia altfel ne făcea praf.
Dar şalupa nu şi-a schimbat direcţia şi, cu o bufnitură, a intrat direct în partea laterală a gondolei care se trăsese către marginea canalului. M-am trezit deodată în apa neagră, rece, am înghiţit o gură bună şi-am auzit cum elicea puternică trece
deasupra capului meu. încet m-am ridicat către suprafaţă şi am înotat spre mal. Puţin mai departe l-am văzut şi pe gondolier. Pălăria de paie cu panglică dispăruse şi el se ţinea cu ambele mîini de un pilon de acostare. Plîngea, înjura şi amenința cu pumnul şalupa care dispărea.
— Bandiţi, ţipa el. Beţivi blestemaţi! O să vă reclam la poliţie.
Ai dreptate că sînt bandiţi, mă gîndeam în timp ce înotam către una din treptele de piatră. Dar cu siguranţă că nu sînt beţivi. înţelesesem avertismentul: un apropo fin. Trebuia să părăsesc Veneţia. Mă agitasem cam mult, devenind astfel periculos pentru anumite persoane. Anna mă avertizase la telefon. Schimbaseră pînă şi mobila în apartamentul ei, în caz că m-aş fi întors. Iar portarul imobilului fusese instruit să nege existenţa Annei. Cel mai bine ar fi fost să iau următorul avion spre casă, ca să evit accidentele mai serioase. O luai, ud leoarcă, spre hotel, printre turiştii miraţi. Nu aveam însă nici timp, nici chef să mă implic într-o anchetă. Iar la întrebări de genul ,4e ce o vizitam pe Anna Sansovino în propriu-i palat", nu eram dispus să răspund. în special nu acum, cînd se cercetau împrejurările morţii ei.
Seara, cînd am ajuns acasă de la Arlanda, am descoperit şi ceva plăcut printre avizele de plată şi scadenţele ce aminteau de prozaismul vieţii şi mă aşteptau pe covor, în dreptul fantei pentru corespondenţă din uşă. Era o invitaţie la inaugurarea sezonului de raci la Slagsta. ,3per că poţi veni", scria cu litere mari pe invitaţie. Şi, într-adevăr, aveam intenţia să mă duc. îmi plăceau foarte mult racii. în afară de asta, simţeam nevoia să mă mai gîndesc şi la altceva, nu numai la cine a împuşcat-o pe Anna şi l-a îmbrîncit în lac pe Anders sau la cine a încercat să mă înece pe mine în canalele Veneţiei.
Primul meu vizitator în dimineaţa următoare nu a fost un client, ci Hisabeth Ioindman.
— Te-am sunat ieri, zise ea după ce se aşeză. Dar nu te-am găsit acasă.
182
183
— Nu, am fost Ia Veneţia.
— La Veneţia? Atunci ştii deja
— Da. Arma Sansovino e moartă. Omorîtă.
— Nu pot să înţeleg cum. Hisabeth era palidă şi arăta nedormită. Mi se pare aşa lipsit de sens, vreau să spun Jaf cu crimă" Vreun mic borfaş care a fost surprins şi a intrat în panică.
— Dacă aşa s-au petrecut lucrurile. Ea mă privi mirată.
— Nu te înţeleg prea bine. Au sunat de la Veneţia şi asta e versiunea poliţiei.
— Da, aşa cred ei. Cel puţin pînă acum.
— Vrei să spui c-ar putea fi altceva?
— Da, ştiu şi eu? Unii dintre clienţii Annei nu sînt chiar îngeraşi. Dimpotrivă.
— Curios, zise ea tărăgănat. Şi eu am avut acelaşi sentiment. Sînt prea mulţi bani la mijloc ca să te simţi în

siguranţă.
— Banii n-au miros. Cine a spus asta?
— Nu-mi amintesc.
— Un împărat roman, care a pus impozite pe W.C.-urile publice. Ceva ce a omis guvernatorul nostru. Iar dacă eşti implicat în comerţul de artă, trebuie să te faci uneori că plouă. Dacă vrei să închei afaceri.
— Adică? întrebă ea in tată. Vrei să insinuezi că şi eu aş fi amestecată în afaceri necurate?
— Nicidecum. Presupun numai că oamenii cumpără obiecte de artă din motive diferite. Uneori pentru că le place, alteori din alte raţiuni.
— Ca de exemplu?
— Pentru a spăla banii. Şi cred că Arma a fost implicată în ceva de genul ăsta. Poate fără voia ei.
— Vrei să spui că de asta a fost omorîtă?
— Nu-i exclus. Dar e treaba poliţiei italiene să clarifice lucrurile.
1S4

1

— Presupun că da. E, acum trebuie să plec. Am venit numai ca să-ţi povestesc despre Arma pentru că zilele trecute noi jdoi am vorbit despre ea
— Drăguţ din partea ta A fost plăcut atunci la Slagsta
— într-adevăr. Margareta e o persoană minunată, întotdeauna veselă şi optimistă.
— îţi aminteşti de tabloul care a fost furat?
— Pînza aia îngrozitoare cu femei grase şi bărbaţi goi? Sînge şi cuţite. Da, îmi amintesc. Dacă ai văzut-o o dată, n-o mai uiţi. A fost o bucurie că cineva s fost tentat s-o fure. Numai că nu înţeleg de ce. Tabloul ăla nu-l poţi pune nicăieri fără să creeze o atmosferă neplăcută.
— Nu-s chiar aşa de sigur. Dacă judecăm după descriere, pare destul de interesant. Aminteşte de Rubens.
— Rubens? rîse Hisabeth. Sigur că era o pînză de dimensiuni enorme, cu o damă opulentă, dar era singurul lucru care amintea de Rubens. Pe deasupra mai era şi îmbîcsită şi avea la fel de puţin de-a face cu Rubens cum are pictura de gang cu Rembrandt. Asta ca să exagerez puţin.
— Tocmai de aceea! Gîndeşte-te numai! Motivul e atît de dizgraţios, încît nimeni nu s-a străduit să-l studieze de aproape. Culorile nu se vedeau din cauza patinei. Ce s-ar fi întîmplat însă dacă, după aproape patru sute de ani de praf şi umezeală, ar fi fost spălat, restaurat şi după aceea expus într-o lumină potrivită? Nu crezi că ai fi judecat altfel?
— Nu înţeleg unde vrei să ajungi. Mă privi gînditoare, ca şi cum ar fi vrut să descifreze ce se ascundea de fapt în spatele
^"cuvintelor mele. Cum poţi să crezi că nici Sven cu studenţii lui şi nici ceilalţi care s-au perindat pe la Slagsta nu ar fi realizat că este un Rubens autentic? E foarte posibil să fi fost din şcoala lui Rubens sau poate de un elev de-al lui. Au existat mulţi epigoni şi nu numai în cazul lui Rubens. Dar e o diferenţă enormă între tablourile astea şi cele pictate de maestru.
— Oricum, cineva a crezut că e un original. Şi acel cineva era expert în Rubens. Unul dintre cei mai buni.
185
— Cine anutne?
Am văzut pe faţa ei că ştia răspunsul. Cu toate astea i-am rostit numele.
— Anders von Laudera
CAPITOLUL XXV
— Cine te-a omorît, Anna? De ce a trebuit să mori?
Dar ea tăcea. Zîmbetu-i misterios nu dezvăluia nimic. Era îmbrăcată într-o rochie aurie ce strălucea pe fondul negru şi ţinea în mină o coroană de flori. în interiorul acelei coroane se afla stema suedeză şi literele C şi R. Nu o dată experţii s-au întrebat ce semnificaţie au iniţialele de pe magnificul baldachin al tronului de la palatul regal din Stockholm. Să însemne Carolux Rex sau Regina Cristina; Cristina Regina a poruncit să fie puse acolo cu ocazia încoronării ei, în 1650? Cu un singur lucru erau msă toţi de acord. Că femeia din dreapta fusese brodată după un model de Botticelli. Iar eu m-am îndrăgostit de ea de cum am văzut-o. Castă şi inabordabilă, fidelă de-a lungul sutelor de ani. Din cînd în cînd mă duc la palat şi mă opresc în faţa zîmbetului ei detaşat. Acest baldachin fusese adus în zestrea ei de Katerina Jagelloni, la căsătoria cu Johan al III-lea Aparţinuse mamei sale. Bona Sforza, fiica ducelui de Milano.
Primăvara lui Botticelli mă privea Dar ea nu-mi răspundea la întrebări. Eu ştiam însă răspunsul. Anna devenise periculoasă pentru că aflase prea multe. Dar pentru cine reprezenta ea un pericol? Mafia internă a drogurilor? Ori adevărul se afla altundeva? M-am reîntors agale prin sălile mari şi am coborîl scara lată de piatră, opera monumentală a lui Tessin, unde barocul fastuos se îmbina cu o linie austeră ca pentru a exprima puterea absolută

cu care Dumnezeu îl învestise pe rege. De fapt era ridicol să mergi la palat numai pentru a te uita la un goblen
186
vechi, o ţesătură de mai multe sute de ani. Ca şi cum ea ar fi putut rezolva enigma. Eu întotdeauna însă am fost un romantic şi ca atare n-am făcut doar lucrurile bine chibzuite. Şi poate că tocmai în asta constă o parte din farmecul existenţei: **să-ţi** penniţi uneori să fii romantic.
Dar viaţa nu este făcută numai din excursii romantice la galeriile palatelor sau din călătorii neaşteptate cu avionul la Veneţia. Ca liber-profesionist, într-o branşă cu mulţi concurenţi, mai trebuie să şi lucrezi. Ceea ce mi-a fost reamintit cu brutalitate cînd am ajuns la magazin. Acolo mă aştepta o somaţie de plată cu o ameninţare voalată de dare în judecată şi o înştiinţare de plată a impozitului. O asociaţie, din care fac parte de mulţi ani, îmi trimisese de asemenea un aviz de plată pentru cotizaţia de membru pe anul trecut şi pe acesta. Ce e drept, suma nu era foarte mare, nu ca cea din somaţie, dar nici n-a avut darul să-mi ridice moralul.
Atunci a intervenit din nou soarta, sau cel puţin ea a sunat la telefon, o unealtă de care providenţa, la curent cu dezvoltarea tehnicii, se servea din ce în ce mai mult. Ciuma şi catastrofele naturale din timpurile vechi erau modalităţi grosolane de a influenţa viaţa oamenilor. De mult aşteptam convorbirea asta. Mă suna de la Askersund o domnişoară bălrînă ce locuia singură într-un apartament mare din piaţa oraşului. Ea fusese prietenă cu părinţii mei şi venea cu regularitate la slujbele ţinute de tata, în biserica din Viby. De nenumărate ori o vizitasem în salonul ei plin de mobile vechi şi tablouri. Tatăl d, negustor ce cîştigase bine în comerţul cu cherestea, fusese foarte interesat şi de artă. La moartea lui a rămas o colecţie neobişnuit de valoroasă de portrete din secolul al XVUl-lea de Lundberg, Pasch şi alţii. De fiecare dată cînd ne-am întîlnit am întrebat-o dacă nu vrea să-mi vîndă ceva. Şi de flecare dată a zîmbit blînd şi a
- scuturat din cap. Nu avea nevoie să vîndă, totul trebuia să rămînă ca pe vremea părinţilor. Acum însă se răzgîndise. Poate că vroia să-şi realizeze un vis mai vechi de a face o călătorie în
:, jurul lumii.
Î87
— M-am gîndit de multe ori la asta, mi-a spus ea la telefon, îmbătrînesc cu fiecare zi ce trece. Cînd locuieşti într-un oraş care n-are nici măcar staţie de cale ferată, simţi la un" moment dat nevoia să pleci şi să vezi puţin lumea. Pentru că într-o zi va fi prea tîrziu, chiar dacă ai mai vrea s-o faci. Vino acum să-ţi alegi un tablou pe care să-l cumperi. Uită-te numai la anchetele alea din comisia parlamentară a Constituţiei! Dar pe tine te cunosc de cînd erai copil, aşa că am încredere.
Iar eu am urmat vechiul principiu: „Jbate fierul cît e cald". Mai ştii, îmi ziceam eu în timp ce-o ascultam. Mîine poate se răzgîndeşte. Cu bătrînii nu poţi fi sigur niciodată. De fapt nici cu cei tineri. Şi după ce l-ara sunat la bancă pe contabilul meu ca să-mi controlez contul, arma secretă a unui negustor de antichităţi, m-am suit în maşină şi am părăsit oraşul traversînd podul de Ia Skanstull. Era ora cinci şi traficul încă nu punea probleme: nici cozi interminabile, dar nici drum liber. Se apropia ora aglomeraţiei de seară, eu însă am ieşit la timp din oraş ca s-o evit.
îmi place să conduc. E deconectant, liniştitor şi te poţi gîndi în voie. Cînd bineînţeles nu eşti grăbit şi nu trebuie să depăşeşti — atunci ţi se ridică tensiunea şi nivelul adrenalinei si aşa începe stressul şi ulcerul. Cu maşina trebuie să mergi liniştit şi să nu schimbi într-una ritmul de deplasare. Este numai o iluzie că ajungi mai repede la destinaţie conducînd cu viteză.
înainte de a intra la Strangnas m-am oprit, ca de obicei, la o staţie de benzină cu chioşc şi bar. Era o pauză absolut necesară, atît trupului, cît şi sufletului. Ca să nu mai vorbim de maşină. Pe de o parte aveam nevoie de puţină mişcare, iar de pe alta nu vroiam să mă privez de cafeaua — şi aşa întîrziată — de după-amiază. Nu-mi făceam iluzii în privinţa ei. Era neagră, amară şi călîie, departe de idealul lui TaHroand. Omul de stat francez, iniţiatorul congresului de la Vienadm 1814, cînd harta Europei a fost schimbată după războiele napoleoniene, definise sugestiv calităţile ideale ale băuturii pe care tocmai ©terminase.
188
.Cafeaua trebuie să fie fierbinte ca iadul, neagră ca diavolul, curată ca un înger şi dulce ca dragostea"
Am ajuns în piaţa din Askersund seara. Chiar cînd coboram din maşină, ceasul primăriei bătea ora opt. Şi ce bătăi! Un ciocan de fier lovea bronzul clopotului şi mă întrebam oare ce spuneau vecinii la ora douăsprezece noaptea. Probabil însă că se obişnuiseră.
In jurul pieţii se aflau case mici, joase, în culori pastelate, rare scăpaseră de măcelul comunal general al ultimilor ani, de \ andalizare a centrelor vechi ale oraşelor suedeze pentru a face loc băncilor, magazinelor universale, caselor de asigurări şi altor clădiri importante, cu arhitectură modernă din sticlă, beton şi
oţel.
lisa Lundgren locuia vis-â-vis de primărie. Nu după mult timp mă şi aflam instalat în sofaua ei în stil gustavian, cu speteaza dreaptă, din salonul ce dădea spre piaţă, bînd cafea . servită dintr-o cană de argint rococo, pîntecoasă. Cafeaua asta era mult mai aproape de idealul lui Talleyrand decît cea de la Strangnas. O oră mai tîrziu, după conversaţia de circumstanţă despre părinţii mei, impozitele mari şi neajunsurile vieţii în general, ne-am apropiat de scopul vizitei şi am abordat aspectele importante, tatonînd terenul, aşa cum se făcea înainte la ţară, în jurul mesei unde doamnele beau cafeaua de duminică. Şi, după încă o oră, duceam cu mine la maşină un Carol al XlV-

lea Johan cu nas acvilin şi privire mîndră, pictat de Werstin, ca şi un portret îneîntător al Magdalenei Rudenschold de Pasch. Aveam ceva mustrări de conştiinţă, dar nu din cauza preţului, ci a creditului bancar. Depăşisem baremul fixat; ştiam însă că a doua zi, la deschiderea băncii, lucrurile se vor putea aranja cu o convorbire telefonică.
Cina în seara aceea a fost frugală, departe de recomandările lui Escoffier sau ale Direcţiei sănătăţii. Doi crenvuşti subţiri cu piure şi pîine albă în piaţa din Askersund. Dar trebuie să recunosc că au fost destul de buni. Un *Spriîe* rece a înlocuit vinul roşu. De vreun *Dry Martini* nu putea fi vorba, trebuia să
189
aştept ocazia şi mediul potrivit, şi, relativ sătul şi mulţumit, am ieşit din pia{ă. Duceam cu mine două opere de valoare a doi mari pictori suedezi şi, cu puţin noroc, cîştigul din vînzarea lor avea să mă ajute în viitoarele luni să navighez ceva mai sigur printre obstacole ascunse.
Destul de repede am ajuns la bifurcaţia de unde începea autostrada. Drumul din dreapta ducea la Stockholm şi cel din stînga către Goteborg. Am încetinit viteza cu gîndul la Anders von Laudern. Backa se afla la numai zece minute, un sfert de oră poate de aici. Ce-ar fi să merg pînă acolo? Era încă lumină şi gîndul mor{ii lui nu-mi dădea pace. După întîmplările din ultimele zile eram din ce în ce mai convins că dispariţia lui nu fusese un accident. Dar ce se petrecuse oare? Cum arăta acum pontonul unde se afla ancorată mica barcă? Nu prea-mi aminteam mare lucru, căci nu stătusem afară în seara aceea. Sigur că cinasem pe peluza cu vedere către lac, dar (întării ne-au obligat destul de repede să intrăm în casă. Şi apoi casa era astfel plasată încît nu se vedea pontonul din cauza boschetelor înalte şi stufoase.
Nu se întâmplă nimic dacă arunc o privire, am hotărît eu şi am continuat drumul drept, fără s-o iau nici la dreapta, nici la stînga, trecînd pe lîngă un loc unde se vindeau aşa-zise sculpturi pentru grădini. Pe covorul de iarbă se înghesuiau un grup grotesc de spiriduşi şi pisici, berze şi ciuperci, mori de vînt şi bătrîni acordeonişti — totul din ciment şi-n culori ţipătoare. Şi, culmea bizareriei, peste lumea aceasta pestriţă tronau numeroase statui ale libertăţii, purtînd, ca şi cea de la intrarea în New York, torţe în mîini. Am luat-c apoi pe un drum îngust cu pietriş care ducea la biserica Viby. Nori grei se adunau pe cerul înserării şi era mai întuneric ca de obicei la ora aceea. Ceţuri albe pluteau peste lanuri ca într-un dans al ielelor şi o mireasmă densă, de vară tîrzie, intra prin geamul deschis al maşinii.
în faţă se zărea turla albă a bisericii, dar eu am luat-o pe un drum lateral mai îngust, mărginit de pomi ca o alee. Am condus pînă-n curte şi m-am oprit în faţa casei lungi şi joase. Era
190
linişte şi pace pe mica înălţime. Lacul strălucea palid şi cîteva raţe sălbatice îşi luară speriate zborul din stufărişul des. Ferestrele casei mă priveau cu ochi orbi. Casa stătea acolo întunecată şi tăcută, casa copilăriei lui Anders căruia el încercase să-i redea viaţa. Dar visul acesta se spulberase în adîncul lacului.
Am luat-o agale către ponton, urmînd cărarea umedă de rouă. Iarba ne tăiată la timp se transformase într-o fîneaţă neîngrijită. Nu a fost nevoia de prea multe săptămîni pentru ca natura să se înstăpînească iar pe terenul cei fusese smuls. Şi în curtea din faţa casei buruienile începuseră să crească din nou. Backa respira decădere şi tristeţe. Pe mica înălţime casa arăta ponosită, iar vopseaua începuse să se cojească de pe pereţi.
Anders dispăruse şi odată cu el şi viaţa de acolo. Cine va prelua acum casa?
Mi-ain făcut loc printre crengile tufişurilor care aproape că acopereau cărarea ce ducea către ponton. Acesta era din lemn, după cum îmi aminteam, cu scînduri lungi şi late, ce ici şi colo jucau periculos sub picior. Sub arinii înalţi apa era întunecată, neagră şi ameninţătoare. Nu te îmbia deloc la o baie. M-am uitat în sus către casă, dar n-am putut s-o zăresc în spatele vegetaţiei bogate. De-a lungul malului desişul verde era mai înalt decît statura unui bărbat şi orice i s-ar fi întîmplat lui Anders aici jos, la ponton, nu ar fi putut fi observat de sus.
O bărcuţă lungă, vopsită în alb şi albastru, se afla ancorată la capătul pontonului cu un lanţ ruginit care cădea în apa întunecată. Vîslele şi un vas de golit apa de ploaie sau să se fi infiltrat din lac. Dar cui îi mai păsa? Era oare aceeaşi barcă pe care noi doi o foloseam, cîndva, în expediţiile noastre de pescuit?
Un ţînţar îmi bîzîi pe la ureche. Mi-am pocnit una peste faţă şi am simţit că l-am strivit. Dar imediat m-au asaltat alţii, aşa că am hotărît să mă întorc.
M-am oprit pe marginea pontonului şi am privit lacul. în larg se vedea o lebădă. Nemişcată ca o sentinelă albă. Lumina
191
nordică, mă gîndeam. Lumina ireală, albă, nostalgică din picturile de sfîrşit de secol, lumina nordică din sufletele noastre. Oare de aceea întotdeauna am tînjit după vară?
în apropierea pontonului tufişurile mai că năpădiseră cărarea, transformînd-o într-o trecere îngustă prin rămurişul ameţitor care se întindea în toate direcţiile. O pasăre se mişcă în frunziş, pe partea cealaltă a lacului latră un cîine şi vîntul se înteţi în coroanele dese şi înalte ale arinilor. Primele picături de ploaie îmi udară fruntea.
Pe aici a trecut Anders, aluat-o în jos pe potecă, a ieşit pe ponton, apoi s-a dezbrăcat, şi-a împăturit hainele cu grijă înainte de a începe să înoate în apa întunecată. Dar chiar aşa faci? Stai gol printre hoarde de ţînţari agresivi pentru ca apoi să te cufunzi în apa rece şi neagră a lacului? Să fi fost alcoolul sau pilulele care l-au determinat să procedeze aşa? Ori l-a convins să coboare la ponton şi să înoate către o moarte sigură?

Am urcat poteca încet, dînd la o parte crengile şi ieşind din tufişuri. Uitîndu-mă în sus către silueta sumbră a casei am văzut că cineva stătea la jumătatea drumului între casă şi mine. O umbră întunecată aştepta cu un obiect lung, îngust îndreptat către mine. întîi n-am văzut ce era. Apoi am înţeles. O puşcă.

CAPITOLUL XXVI

— Johan! Nu eşti Johan Homan?

La început n-am recunoscut-o. Treptat însă mi-a revenit în memorie imaginea unei fete pistruiate, cu ochi mari şi gînditori, cu picioare lungi şi păr castaniu. La sfîrşitul anului şcolar obişnuia să-şi pună o rozetă de mătase în păr. Stătea în prima bancă, ştia întotdeauna lecţiile şi nu-şi uita niciodată cărţile acasă. Favorita învăţătoarei. Eva lind. Nu o văzusem de la înmormîntarea mamei. Ştiu că am fost tare mirat cînd am aflat

că vechea mea colegă, de la şcoala de lingă biserică, devenise cantor şi profesor de muzică.

— Noroc că am inima bună, zisei urcînd către ea Putear-^să fac un atac de cord de frica puştii.

— Atac de cord! rîse ea nervos. Dacă ai ştii ce frică mi-a fost mie! Am văzut maşina venind şi parcînd în curte. Casa fiind nelocuită m-am gîndit că poale e un hoţ.

— Şi atunci ai dat buzna aici cu arma.

— De fapt nici nu ştiu să trag cu drăcia asta. E a tatei şi atonă pe perete de mulţi ani, dar am avut nevoie de ceva care să-mi dea curaj.

— Nu era mai bine să chemi poliţia?

— Şi ce, crezi că ar fi fost mai eficient? îţi răspunde un automat şi, în cel mai bun caz, te sună careva a doua zi. Nu uita că în afara Stockholmului Suedia are o densitate mică a populaţiei. Dar pe tine ce te aduce pe aici? Tonul glumeţ dispăruse şi Eva mă privi cu suspiciune. O înţelegeam. Ce căutam eu la pontonul lui Anders într-o seară ploioasă de vară?

— Am fost la Askersund să cumpăr nişte tablouri. Carol al XlV-lea Johan şi Magdalena Rudenschold. Sînt în macină.

— O pereche interesantă. Le pui la Baeka? Poate preiei tu casa?

— Ei, nici aşa, rîsei eu. Voiam doar să văd pontonul şi cum e acolo, jos, între tufişuri. Vegetaţia e rnult mai abundentă decît pe vreaiea copilăriei, cînd alergam pe aici cu undiţa în nună.

— Dardecetehaeresează?

— Pentru că eu nu cred că Anders a murit într-un accident. Nu cred că a morii pe cînd făcea beie în seara aceea.

— Nu crezi? mă privi Eva mirată.

— Nu, i-aan răspinss pocnind un ţîn;ar care mă pişcase de gît. Nu, nu cred. Şi am descoperit că dacă stai pe ponton, nu poţi fi văzut din casă. Dacă a fost omorît, nimeni nu a putut să vadă. Ucigaşul a acţionat destul de liber.

— Şi cine ar fi acesta?

— Nu ştiu. Bănuieşti tu pe cineva?

Eva lind mă privi ca şi cînd ar fi vrut să-mi spună ceva important. Apoi păru că se răzgîndeşte.

— Vino cu mine să bem o ceaşcă de ceai, mă invită ea. E rece şi în curînd va începe ploaia. Şi... Da, e un lucru pe care aş vrea să ţi-I povestesc.

Ne-am urcat în maşină. Eva avusese dreptate. Picăturile rare care prevesteau ploaia se înteţiseră, transformîndu-se într-o aversă ce răpăia pe acoperişul de tablă al maşinii. Deşi ştergătoarele de parbriz funcţionau cu viteză maximă, vizibilitatea era totuşi foarte redusă. Averm de mers însă doar cîteva sute de metri. Casa ei se afla la jumătatea drumului între Backa şi biserică. O casă mare, de lemn, roşie şi cu colţurile albe.

— Iniţial aceasta a fost locuinţa pusă de stat la dispoziţia învăţătorului, îmi explică Eva pe cînd treceam printre stîlpii porţii. Postul era combinat: de învăţător şi cantor. Apoi şcoala s-a desfiinţat şi o dată cu ea şi postul de învăţător. Iar eu am cumpărat casa. Sînt cantor la biserică şi profesoară de muzică la Hallsberg, aşa că se continuă tradiţia

— îmi amintesc că noi doi am fost colegi de şcoală. Tu erai mai mică, dar, fiind o şcoală de sat, învăţau mai multe clase într-o sală comună. Şi, dacă te gîndeşti bine, poate că nu era chiar aşa de rău. Copii de vîrste diferite erau educaţi împreună, învăţau să se respecte reciproc şi să lucreze în grup, ncţinînd cont de diferenţele de vîrstă.

— Sînt flatată că-ţi aduci aminte, zise Eva N-aş fi crezut.

— Tu mi-ai amintit la înmormîntare, altfel poate n-ar fi fost aşa de uşor. Dar îmi aduc bine aminte cum cîntai dimineţile la orgă. Domnişoara Asp nu prea se pricepea la asta. Şi nici nu cînta prea bine.

— N-am să uit niciodată cum o imitai, zise Eva. Stăteai lîngă şopronul de lemne şi cîntai cît te ţinea gura, fără să observi că ea se apropia pe la spatele tău.

Am coborît amuzaţi din maşină şi am fugit spre casă, prin ploaie. Ferestrele de la parter luminau îmbietor şi dinăuntru se

auzea un lătrat gros. Un labrador galben-bej ne-a întîmpinat in prag dînd din coadă. îl interesau în mod deosebit pantalonii mei. Stătea lipit de mine, amuşinînd cu nasul precum un degustător de vinuri un pahar de Bordeaux fin.

— Miros a pisică, i-am explicat eu Evei. A siameză. M-am aşezat într-un fotoliu comod din camera de zi, intimă,
cu cîinele la picioare. Eva pregătea la bucătărie ceştile şi farfurioarele, nevoind să mă lase să o ajut şi eu.
Din camera de zi se vedea Backa pe mica înălţime din faţă şi înţeleg că Eva s-a întrebat cine venise oare cu maşina şi de ce oprise în faţa casei. Dar era riscant să te aventurezi acolo cu o armă neîncărcată. Nu puteai şti cine şi cu ce intenţii sosise la coderea nopţii.
— Serveşte-te, te rog. Ceai cald şi brioşe. Brioşele sînt proaspete graţie cuptorului cu unde, care este o adevărată binecuvîntare, nu crezi? Şi puse o tavă mare de argint pe masa din faţa sofalelor.
O priveam în timp ce turna ceaiul fierbinte, aburind, în ceşti. înaltă şi subţire, un corp aproape băieţesc. Soarele de vară îi pistruiase nasul. Avea ochii mari şi limpezi, o nuanţă între albastru şi gri, iar pometii obrajilor proeminenţi. Cînd s-a aplecat să toarne ceaiul, părul lung şi blond i-a alunecat în faţă. Semăna cu cineva cunoscut, mă gîndeam eu străduindu-mă să-mi amintesc la cine mai văzusem aceeaşi expresie a feţei.
— Poţi să alegi între miere şi gem de casă din portocale. Mierea mi-a dat-o un vecin. Un tip original care e şi tîmplar şi poet. Are stupi şi vinde miere la prieteni şi cunoscuţi. Mie îmi place foarte mult mierea lui. Are cu totul alt gust decît cea de la magazin. Şi faptul că e din nectarul florilor din jur o face şi mai specială.
— Dar gemul e făcut de tine. Credeam că azi nu mai sînt la modă asemenea chimicale şi coloranţi. Şi au cu totul alt gust. Imaginează-ţi ce grozav e să te duci în grădină, să culegi coacăze şi apoi să fierbi dulceaţa în bucătărie. O pui în borcane mici, le lipeşti etichete scrise de tine, apoi le aşezi, frumos aliniate, pe

poliţa de sus, din cămară, pentru iarnă. Şi cînd viscolul urlă afară, tu simţi gustul de coacăze pe pîinea prăjită, închizi ochii şi parcă ai fi vara în grădină.
— Procedezi aşa din cauza genelor, remarcai eu şi-mi turnai lapte în ceai.
— Agenelor?
— Tu te tragi din triburile nomade de pescari şi vmători care cutreierau Suedia în epoca de bronz, cînd era cald şi soarele strălucea Dar cînd au venit iernile grele şi climatul s-a răcit, ei s-au învăţat să adune provizii. Tu ai moştenit un instinct de veveriţă, de aceea îţi place să vezi borcanele pe poliţă.
— Nu are nimic de-a face cu genele mele. E pur şi simplu bun. Şl grozav de răcoritor.
Era într-adevăr bun. Gemul de portocale pe brioşele proaspete erau un deliciu. Nu apos şi fără consistenţă, cu un vag gust de zahăr, ci legat şi păstrînd gustul întregului fruct, cu bucăţi subţiri de coajă uşor amăruie. Delicios!
— Şi acum povesteşte-mi, zise ea serioasă. De ce crezi că Anders a fost omorît?
— Rindea poliţia şi medicul legist susţin că s-a înecat, ar trebui să-i cred. Dar nu-i cred aşa simplu. Nu vreau să intru în detalii, dar Anders era amestecat într-o poveste nu tocmai curată.
— Cum adică? Parcă ai vorbi de chimicalele cancerigene din alimente.
— Nu glumesc deloc. E ceva mai serios la mijloc. Cred că anumite persoane au avut tot interesul să-l vadă mort. Şi au profitat de ocazia ivită aici, la Backa. Dar au mascat crima şi i-au dat aspectul unui accident.
— Eu nu ştiu nimic despre asta, zise ea şi se întinse după borcanul de miere. Nu l-am cunoscut pe Anders aşa de bine ca tine. Sigur că am fost la aceeaşi şcoală, dar el era cu cîţiva ani mai mare şi ştii cum e la vîrsta aia Dacă n-aş fi cîntat la orgă. Ia rugăciunea de dimineaţă, nici tu nu ţi-ai mai fi amintit de mine. De fapt cu Anders m-am reîntîlnit cînd a venit aici să cumpere Backa. Fiind vecinul cel mai apropiat, mi-a dat cheile

•j de la casă şi m-a rugat să văd din cînd în cînd ce-i pe acolo. S-ar 'fi putut să crape o ţeava de apă sau nişte copii să spargă
geamurile — lucruri de genul ăsta. îmi spunea mereu că se
simte în siguranţă cu mine ca paznic.
— E de înţeles, o aprobai eu. Şi eu aş fi simţit la fel.
— Crezi că cineva dintre cei invitaţi la cina aceea l-a
omorît? întrebă ea.
— Nu ştiu, ar fi putut fi şi altcineva în ziua în care a murit Anders am văzut un bărbat, puţin spus dubios, aşteptînd într-o maşină la cimitir.
— Dar tu ce căutai la cimitir?
— Părinţii mei sînt înmormîntaţi acolo.
— Da, aşa e. Ce proastă sînt! Uneori le pun cîte o floare la mormînt. Tatăul tău mi-a fost îndrumător la confirmare şi era încă în serviciu cînd am fost numită cantor.

— E frumos din partea ta. Din păcate eu nu pot veni prea des pe aici. Dar sper că administraţia cimitirului îşi face datoria Oricum eu plătesc pentru îngrijirea mormîntului.
— îţi promit că ani să mai trec şi eu pe acolo.
— Mulţumesc. Dar trebuie să fii ceva mai prudentă. Nu la cimitir, ci la Backa. Ieşi întotdeauna cu puşca dacă vezi maşini
suspecte pe drum?
— Nu se întîmplă aşa des. Dar am văzut, de cîteva ori, oameni sus, la casă, şi atunci m-am dus. Dar cînd m-am apropiat, ei au dispărut. Probabil că sînt unii curioşi de prin împrejurimi. Anders nu era un oarecare şi o astfel de moarte îi atrage întotdeauna pe oameni.
— Aşa o fi, dar fii prudentă! Nu ştii ce se poate întîmplă Mai ales că arma e fără gloanţe.
— Eu cred că ar fi mult mai riscant dacă ar fi încărcată, zâmbi ea Atît pentru mine, cît şi pentru alţii. Deveni apoi din nou serioasă. în seara asta e pentru prima oară cînd am luat-o la mine. Era întuneric şi neplăcut. Deşi chestia asta cu Anders... Eva tăcu şi luă o brioşă pe care puse atîta miere, îneît îi curse pe farfurie. E ceva ce n-ar fi trebuit să-i privească
197
. pe alţii. Iar acum. acum cînd tu crezi că a fost un simplu accident..
Privind-o, m-a frapat expresia chinuită din ochii gri-albaştri. Sau albaştri. Era greu de spus în lumina lămpii.
— Anders von Laudern era homosexual, spuse ea repede ca pentru a se elibera de o povară. Şi luînd şerveţelul şterse concentrată şi cu energie mierea care picurase pe masă. N-am înţeles de la început. Anders? Ce vroia să spună? Eva a văzut pe faţa mea că nu o credeam, că nu înţelegeam semnificaţia cuvintelor d.
— în seara în care a murit Anders nu m-am dus la culcare la ora obişnuită, pentru că nu-mi era somn. Iar Golden voia să se plimbe. Cu o mişcare a capului arătă spre cîinele întins în faţa şemineului. Cînd şi-a auzit numele a tresărit, a ciulit urechile, apoi şi-a reluat moţăiala.
— Şi, pentru că în perioada asta sînt mulţi pui de iepuri şi căprioare, n-am vrut să-i dau drumul în grădină. Deşi e prietenos şi blînd, nu i-au dispărut instinctele de vînător. Aşa că a trebuit să ies cu el. Am mers ca de obicei de-a lungul malului, pe lîngă lac, şi, cînd am ajuns aproape de pontonul de la Backa, am auzit voci.
— Ţi-ai dat seama cine era acolo?
— N-am recunoscut decît vocea lui Anders. Era beat. Vorbea împleticit Dar i-am văzut. Şi Anders era gol. îmbrăţişa un alt bărbat Arătau ca şi cum s-ar fi sărutat.
CAPITOLUL XXVII
— Noroc, zise ea
— Noroc, am răspuns noi.
Şapte pahare de şnaps, cu picior înalt şi cu monograma lui Gustav al IlI-lea, s-au ridicat în acelaşi timp, au fost guse la
198
gură, o scurtă pauză şi apoi s-a auzit un *ahh*\ comun, de satisfacţie.
Ca într-un ritual de sectă, îmi ziceam eu bînd o bere rece după şnaps. Şi asta şi era. Un ritual cu rădăcini de sute de ani. Ne aflam la Margareta Andersson, la Slagsta şi mîncam rad. Cînd am sosit, luna dolofană şi rotundă lumina copacii din parc, iar lampioanele străluceau pe jterasa care dădea spre lac, unde fusese aranjată masa şi unde şnapsul se afla aşezat pe bucăţi lucitoare de gheaţă.
După terminarea aperitivelor — chifteluţe şi heringi în diferite sosuri — două chelneriţe, îmbrăcate în alb şi negru, şi-au făcut apariţia purtînd pe platouri de argint felul tradiţional din luna august. Raţă sălbatică cu jeleu de scoruşe. La ea a fost servit un minunat *Haut Brion* dintr-un an foarte bun, 1961. E aproape un sacrilegiu, mă gîndeam savurînd gustul desăvîrşit al vinului. Era mult prea rafinat pentru noi, muritorii de rînd. Şi am mulţumit stelei mele norocoase că venise şi Barbro Lundelius. Insistase să luăm maşina ei, aşa că a condus ea. Margareta mă întrebase dacă doream să vin la cină cu dneva anume şi nu a avut nimic împotriva lui Barbro. Natural că nu o luasem cu gîndul că o să mă ducă ea înapoi acasă. Intenţia mea fusese alta şi mult mai serioasă. Dar ce să fac, ar fi fost greu, poate prea greu, să renunţ la fantasticul vin de Bordeaux. M-am reţinut însă de la şnaps, ridicînd paharul mai mult de formă. Trebuia să am capul limpede. în seara asta nu aveam voie să fac nici o greşeală.
Sven Lundman, decanul de vîrstă, îi oferi braţul gazdei şi o conduse la masă. De-o parte şi de alta a Margaretei se aşezară Sven şi Erik Gustafson. Acesta îmbrăcase în cinstea evenimentului un sacou roşu ca racul fiert, cu nasturii aurii cu monogramă, cămaşă roz şi, la gît, în loc de cravată, avea un fular de mătase. Hisabeth fusese şi ea invitată, bineînţeles, ca şi Gunnar Nennan.
— Pentru o suedeză cu tradiţii, stabilită în străinătate, ‚jn lume", cum se spune acum, acesta este evenimentul cel mai
199
important al anului, ni se adresă Margareta în toastul de bun-venit. De multe mă pot priva în viaţă, de la multe mă pot abţine, dar nu de la raci şi şnaps în august! în mod obişnuit nu beau tării, dar acum e altceva Vom mînca raţă sălbatică de pe lacul Slagsta şi raci, iar la desert avem zmeură din grădină, zmeură galbenă, o .specialitate" a casei.

Mă uitam la cei din jurul mesei. Şapte persoane, bine educate şi şcolite. Oameni cu carieră. Cariere diferite, desigur, fiecare însă cu reuşite în domeniul lui. Un grup omogen, armonios, din mediul înaltei burghezii. O cină cu raci, într-un palat vechi, într-o noapte de vară cu lună plină. Dar armonia din grupul nostru era doar aparentă. Printre noi se afla un asasin. Faţada strălucitoare avea un revers sumbru.
în mijlocul mesei trona un platou mare de argint, supraîncărcat cu raci roşii, strălucitori, cu ochi negri. Ici şi colo presărate mănunchiuri de mărar care arătau ca nişte arbori exotici în miniatură ce-şi întindeau coroanele peste muntele de raci.
Mi-am reamintit cum, cu ani în urmă, pescuiam raci cu Anders. Plecam împreună la rîul din pădure cu ustensile şi cuşti, în privinţa momelii existau mai multe „şcoli" Puteai folosi carne pîrlită de arici ori veveriţă sau momeli convenţionale ca babuşcă. Noi însă am ales o altă tactică: am cumpărat ieftin, de la măcelărie, gîtlej de viţel şi a funcţionat excelent. Aruncam cuştile în mijlocul rîului, ancorîndu-le de trunchiurile copacilor cu sfoară albă de rufe. Ne aşezam apoi la un foc de tabără, prăjeam cîmăciori pe beţe lungi şi vorbeam în timp ce luna, încet, se înălţa peste pădurea de brazi, de cealaltă parte a rîului. Şi ce emoţie cînd trăgeam cuştile la mal şi scoteam, la lumina lanternei, racii negri şi umezi, cu ochii roşi! Apoi întoarcerea acasă, prin pădure, cărînd sacii jilavi şi mişcători cu raci. Dar timpul acela trecuse de mult. Aventura se sfîrşise pentru totdeauna. Ca şi Anders.
— La ce te gîndeşti, Johan? întrebă Margareta peste masă. Eşti aşa de tăcut. Şi nici nu bei.
— Mă gîndeam la cum pescuiam raci Anders şi cu mine în copilărie.

200

în jurul mesei s-a aşternut tăcerea, o tăcere jenantă. Comisesem o gafă. încălcasem eticheta, abordînd un subiect neplăcut pentru ceilalţi. Sven Lundman mă privea ca pe un elefant într-un magazin de sticlărie. Avea tot dreptul; dar acesta era doar începutul.
— Din păcate şi aici la noi s-a sfîrşit cu pescuitul, zise Margareta puţin afectată. Ca o gazdă bună încerca să minimalizeze lipsa mea de tact. Racii ăştia sînt aduşi din Amaland, dar nu cu mult timp în urmă pescuiam raci şi aici, în lac. în copilăria mea erau foarte mulţi.
— înainte de dizolvarea Uniunii dintre Suedia şi Norvegia, vrei să spui, rîse Erik şi ridică paharul.
— Neruşinatule! Ea-Î lovi în glumă cu dosul palmei şi mă întrebam ce simţise la atingerea mîinii ei cu diamantul mare de pe inelar.
— N-am să mai cumpăr lucruri de la tine dacă nu te porţi frumos!
— Nici nu mai ai unde, interveni Hisabeth. Pereţii şi podelele sînt aşa de pline că nu mai poţi pune nici măcar un covoraş ori o farfurie din Indiile de Est în vreun dulap.
— Altfel poate că i-ai fi găsit tu ceva frumos. O privii insistent.
— Ce vrei să spui?
— Doar te ocupi cu obiecte de artă.
— Da, se destinse ea. Dar nu am în magazinul meu lucruri aşa de fine cum sînt aici, la Slagsta. Ceea ce am eu nu s-ar potrivi în această ambianţă.
— Nu se ştie, ripostai eu. Poate că ai lucruri mai bune decît s-ar crede. Trebuie însă să te uiţi cu atenţie.
— încetaţi să vă mai tachinaţi, ne întrerupse Margareta. Povestiţi-mi mai bine despre postul acela de la muzeu. S-a clarificat acum, ori eu, cu lipsa mea de tact, am făcut, ca de obicei, o gafă?
— Tu nu faci gafe, zîmbi Sven Lundman. Oficial nu s-a hotărît încă, dar nu e un secret că tu eşti în situaţia privilegiată

201

de a-i avea la aceeaşi masă atît pe vechiul, cît şi pe noul şef. Nu formal încă, bineînţeles. Eu nu am părăsit postul, iar Gunnar nu **este numit, practic însă el e succesorul.**
— Atunci, Margareta, trebuie să-ţi pui o dorinţă, interveni Erik. Dacă stai cu doi directori de muzeu la masă, **trebuie** să **închizi ochii şi să-ţi doreşti ceva. Dar nu trebuie să spui ce doreşti, pentru că atunci nu ţi se împlineşte.**
— Ce spui, rîse Margareta. Atunci trebuie să mă grăbesc **înainte de a se termina cina. Voi ce credeţi c-ar trebui să-mi doresc?**
— O pînză de Rubens, zisei eu. S-ar potrivi perfect cu rama barocă din salonul de sus.
Se făcu tăcere. Din parc se auzi o bufniţă. Pe drum trecu un automobil.
— Nu e o dorinţă rea, remarcă Erik. Dar în cazul ăsta cred că ar trebui să mai fie aici încă doi-trei şefi de muzeu. De la Luvru şi Metropolitan, poate. Acum rîseră cu toţii. Măscăriciul de curte al Margaretei spărsese gheaţa. Dar unul dintre ei a înţeles, totuşi, aluzia mea.
— Ce te-a apucat? şopti Barbro în urechea mea. N-ai fost deosebit de spiritual.
— Nu, poate că nu, replicai eu luînd un rac mare de pe platou. Dar nici n-am avut intenţia.
Mă privi fără să înţeleagă. Dacă aş fi putut, i-aş fi povestit că era vroba de o înţepătură adresată unei anumite persoane, pentru a o speria. Dar nici unul din ei nu părea deosebit de neliniştit Sven ciocni cu Barbro, Erik se hlizea de poveştile lui Gunnar care rîdea cu gura pînă la urechi. Spusese probabil ceva maliţios la adresa unei cunoştinţe comune. Iar Hisabeth se întrecea cu Margareta care să pună mai multe cozi de raci pe o felie de pîine prăjită.

Seara era caldă, aproape înăbuşitoare. Norii se adunaseră pe cer, acoperind în cele din urmă luna galbenă. în depărtare se auzi un tunet înfundat Ploaia, acum undeva la distanţă, se apropia totuşi. Asta însă nu-i preocupa pe oaspeţii Margaretei. Un nou

202

platou cu raci, **Ia fel** de **plin ca primul,** fu **pus pe masă. O** chelneriţă făcu înconjurul mesei, strîngînd discret carapacile golite din farfurii. Cealaltă puse pe masă boluri cu apă **şi** cîte **o** felie de lămîie pentru clătirea mîinilor. După **tărie şi bere mă** simţeam tentat să beau din bol, dar buna-cuviinţă mă oprea

Mîncam încet şi meticulos. Tăiam carapacea imediat **în** spatele capului şi coteam aşa-zisul unt, sugeam apoi carnea **din** corp şi-i desfăceam coada pentru a-i scoate carnea albă.

Curios obicei, îmi ziceam. Pentru un străin era ca şi **cum** am fi mîncat scorpioni prăjiţi şi am fi băut spirt curat. Da, ca să-ţi placă trebuia să te fi obişnuit cu gustul racilor din copilărie. Ca să nu mai vorbim de haringul fermentat, **o altă** manifestare a ‚barbariei" suedeze.

Apoi se aduse brînză de Văsterhetten, cu gustul ei special, foarte picant. Zmeura răcoritoare încheie acest festin strălucit. Banchet ar fi, poate, un cuvînt mai potrivit. Zmeură galbenă **cu** frişca, pusă în boluri de argint ce păreau făcute de Zethelius. **Dar** nu puteam să le întorc cu fundul în sus pentru **a** vedea ştampila

Ploaia, cu tunete şi fulgere, se apropiase, **artileria grea** bubuia pe partea opusă a lacului şi vîntul flutura **colţurile feţei** de masă. Prima picătură grea de ploaie căzu, urmată de altele.

— Ce noroc am avut, exclamă Margareta. A început să plouă exact cînd noi am terminat. în ciuda buletinului meteorologic am riscat şi ne-am aşezat la masă afară, dar am reuşit. Acum însă va trebui să mergem înăuntru.

— Atunci trebuie să-ţi spun cuvintele de mulţumire în casă, zise Sven. Mai am deci timp să mă gîndesc.

— Nu te mai gîndi, că asta te complică. Şi Erik îl împinse din spate iar noi toţi ne-am grăbit să intrăm pentru că începuse să plouă serios.

înăuntru, în salonul mare, ni se servi cafea în ceşcuţe de porţelan subţire ca frunza. Sven îşi ţinu micul *speach* de mulţumire, vorbind despre Margareta ca despre **o** regină renascentistă în palatul ei, o regină ce-şi împărţea darurile **cu** cei **puţin favorizaţi de soartă.**

203

— Racii sînt aurul nostru roşu, zise el. Racii suedezi costă greutatea lor în aur. De aceea sîntem toţi fericiţi de a fi fost oaspeţii tăi astă-seară, dragă Margareta, şi ciocnim pentru tine. Cu băutura cea mai suedeză, lichidul fără de care societatea noastră ar fi paralizată. închinăm, cu cafea pentru că mă tem că paharele noastre de afară sînt deja pline de apă de ploaie. Noroc!

Am ridicat ceştile, Margareta ne-a zîmbit şi l-a sărutat pe Sven pe obraz.

— Dragii mei, vă mulţumesc că aţi venit, ni se adresă ea radiind de bucurie. A fost atît de plăcut pentru mine! Şi să nu credeţi că seara a luat sfîrşit. O continuăm sub semnul tradiţiei.

Atunci se auzi un zgomot ca şi cum trăznetul ar fi căzut chiar în parc. Un fulger orbitor şi o detunătură ca o grămadă de pietre aruncate pe acoperişul de tablă.

— Şi asta ţine de tradiţie? întrebă Erik. în acest caz vine din timpul cînd ruşii au ars Slagsta.

— Din fericire nu avem astfel de tradiţii, rîse Margareta. Dar la toate moşiile, în timpurile vechi, se practicau diverse jocuri. Asta înainte de era televiziunii. Un fel de şarade: fiecare primea o hîrtie cu numele unei persoane pe care trebuia să o mimeze în faţa celorlalţi. Iar ceilalţi trebuiau să ghicească pe cine vrea să reprezinte.

— îmi amintesc, zise Hisabeth. înainte jucam asta întotdeauna de Crăciun. Cineva îl mima pe Napoleon, altcineva pe regina Victoria. Era foarte distractiv. Nu aveai voie să spui nimic, era doar o pantomimă. Ca într-un film mut.

— Excelent! Arunci eu vreau să fiu Sarah Bernhardt, izbucni Erik. Nimeni nu o poate face mai bine decît mine.

— Evident că ai vîrsta potrivită, îl şicană Gunnar Nerman, dar vocea e mai aproape de cea a cîntăreţei Zarah Leander.

Toţi rîseră, dar Erik nu se supări Dădu din mînă cu un gest binecunoscut şi irumpse într-o imitaţie perfectă a „Vreţi să vedeţi un star, uitaţi-vă la mine".

— Deci ştiţi cum se joacă. Eu v-am pregătit rolurile. Veniţi şi trageţi cîte un loz, ne invită Margareta. Dar să nu spuneţi pe

cine mimaţi. Eu sînt atotputernicul juriu şi premiul cîştigă-torului va fi o sticlă de şampanie.

Ne-am aşezat în sofale şi fotolii şi ni s-a servit din nou cafea şi coniac. Ploaia bătea în geamuri şi din parc se auzeau tunete. Lumînări de stearină ardeau în candelabre de argint şi Margareta pusese un disc cu muzică de Mozart, care se armoniza perfect cu interiorul şi întreaga atmosferă. Secolul al

XVm-lea.

Şven Lundman a făcut un număr foarte aplaudat imitînd-o pe Greta Garbo, pe care nimeni n-a ghicit-o pînă cînd el nu a jucat scena din călătoria cu sania urmărită de lupi, din saga lui Gosta Berling. Erik ne-a oferit o versiune a Marilynei Monroe care a fost uşor de ghicit, ceea ce l-a decepţionat, căci el ar fi putut să continue să mimeze încă mult timp.

Carol al XH-lea propus de Margareta nu a fost nici el greu de ghicit, pe cînd Gustav Vasa, întruchipat de Gunnar Nerman, a fost aproape imposibil de dezlegat. Nu am înţeles decît după reprezentarea fugii regelui în Dala.

Apoi mi-a venit mie rîndul. „Winston Churchill" scria pe hîrtia mea. Mai uşor de aşa nici că se putea. Tot ce trebuia să fac era semnul victoriei şi să pufăi din trabuc. Dar eu nu aveam intenţia să-l mimez pe Winston Churchill. Aveam alte planuri şi ideea de a dezlega ghicitori îmi convenea de minune.
M-am aşezat pe covorul persan de sub cascada de lumină, revărsată din prismele de cristal ale candelabrul ui. M-am culcat prefăcîndu-mă că dorm, pentru a mă trezi apoi în faţa a ceva care întîi m-a surprins, apoi m-a făcut fericit. După aceea m-am întins din nou, dînd din mîini şi din picioare ca şi cînd aş fi înotat, m-am oprit şi am rămas ţeapăn, lungit ca un mort. După un moment, m-am ridicat.
Nimeni n-a scos o vorbă. Margareta părea să reflecteze. Ea era singura care ştia pe cine ar fi trebuit să mimez. Se vedea pe faţa ei că-i înşelasem aşteptările. Ar fi putut fi oricine, numai Churchill nu!
204
205
' — Ori ai făcut ca trenul peste strîmtoarea Bălt ori ai mimat a doua zi de reduceri de prefuri la magazinul Compania Nordică, propuse Erik.
— Hm, mai curînd Cezar şi Cleopatra, zise Sven. Cel puţin scena de dragoste de pe covor.
— Greşit, zisei eu şi-mi turnai o cupă din Armagnac-ul plin de vigoare al anului 1912. Ghiciţi din nou.
Dar numeni nu putea, nimeni nu ghicea corect şi nimeni nu eracunos.
— Unul dintre voi ştie cu siguranţă răspunsul. I-am privit cu atenţie, studiindu-le expresiile feţei. A fost Anders von Laudera.
— Dar... Margareta îşi duse mîna la colierul de perle. Dar trebuia să fie Churchill.
— Da? Mie mi s-a părut că scrie Anders pe hî'tie. Şi nici nu era aşa greu de ghicit. Ei doarme în patul lui, este trezit şi adus aici la Slagsta, în camera mare de sus, unde descoperă un tablou pictat de Rubens cu mai bine de 380 de ani în urmă.
O linguriţă căzu cu zgomot pe podea. Sven se aplecă şi o ridică. De afară se auzeau tunete. Furtuna părea să se fi apropiat şi mai mult şi ploaia se înteţise.
— Apoi se îneacă în lac — cum aţi văzut. Deşi a fost ajutat. De fapt a fost omorît.
— De data asta ai mers prea departe, se înfurie Margareta şi se ridică din fotoliu. Eu v-am invitat ca să petrecem o seară plăcută, dar mi se pare că tu, Johan, ai cam depăşit măsura Deşi pantomina trebuie să fie glumeaţă, caraghioasă chiar, există însă limite de comportare.
— Mă tem că cineva din această cameră a depăşit cu mult această graniţă', i-am ripostat privind-o în ochi. Astă-seară, aici, nu sînt numai oameni binecrescuţi şi plăcuţi. Printre oaspeţii tăi este şi un asasin.
— Dar...
— Din păcate! Şi-ţi voi spune şi cine este. Cine l-a omorît pe Anders.
206
CAPITOLUL XXVm
— E o poveste lungă, zisei eu. Uitîndu-mă la cei din jurul meu, aveam sentimentul că stau în faţa unui acvariu, că între ei şi mine există un perete de sticlă. Ei se aflau de partea cealaltă, cu feţe imobile şi ochi lipsiţi de expresie. Ca şi cum ar fi trăit într-o altă lume şi ceea ce le spuneam eu nu-i privea. Era oare reacţia de şoc la cuvintele mele, ori o atitudine de autoapărare?
— Totul a început la Praga în 1648, cînd armata suedeză a luat cu asalt palatul împăratului habsburg. Biblia de argint de la Upsala de acolo vine. Şi multe, multe altele. De exemplu, unele dintre statuile de bronz din parcul palatului regal Drottningholm. Şi ele sînt tot pradă de război — cum se spune într-un limbaj înfrumuseţat.
— Acum chiar avem nevoie de coniac. Şi Erik întinse rugător paharul către Margareta. Dacă Johan începe în stilul ăsta, nu mai termină niciodată. '
Dar nimeni nu i-a luat în seamă mica glumă. încordaţi, se uitau la mine şi aşteptau.
— Iar bătrînul Baltsar Silfverstierna nu a rămas fără pradă. Nici nu s-ar fi putut de altfel. Fiecare trebuia să aibă partea lui din jaf. Din cîte înţeleg, în timpul acelor ani petrecuţi în Europa a pus el bazele averii familiei. De la rege primea ca recompensă moşii şi proprietăţi în Suedia, iar comori de artă, ca să-şi acopere originea socială modestă, jefuia el din mînăstirile, bisericile şi palatele din Europa. Lua tot ce se putea, presupun. Printre cele cărate de el acasă a fost şi un tablou imens care nu plăcea nimănui. A fost atîrnat îhtr-un loc mai dosnic, uitat şi îmbîcsit de fumul zecilor de ani. Asta a făcut ca nimeni să nu-şi dea seama despre ce operă este vorba. Oricum nu un neprofesionist.
— Vorbeşti despre tabloul cu dama care taie gîtul unui bărbat gol? Cel care a fost furat?
207
— Exact aceia. Margareta. Ai perfectă dreptate. Interesant este că tabloul respectiv a fost probabil opera de artă cea mai valoroasă din cîte s-au găsit vreodată aici la Slagsta. Şi una dintre cele mai scumpe din Suedia Fusese pictat de Rubens şi, ca multe altele, a dispărut în timpul războiului de 30 de ani. Istoricii de artă au conchis că pînza fusese distrusă şi că dispăruse pentru totdeauna. Dar ea era aici.
— Vrei să spui deci că era un Rubens. Trebuie să recunosc că eu niciodată nu m-am uitat mai de aproape la tablou, reflectă Sven Lundman. Am avut impresia că este o copie, evident veche, sau lucrarea unui ucenic din

epoca barocului. Pe mine mă interesa mai mult rama, zîmbi el scurt, mai mult un rictus din colţul gurii. Dar ai dreptate. Era foarte murdar şi atîrna într-un loc fără să fie luminat adecvat.
— Dar Anders şi-a dat seama, nu? mă privi Bisabeth întrebător.
Aprobai din cap.
— Anders a înţeles. B a realizat despre ce este vorba.
— Hm! Curios, zise Margareta. Anders nu a fost niciodată aici. Eu de fapt nu l-am întîlnit deloc.
— Dacă tu nu l-ai întîlnit, asta nu înseamnă că el nu a fost la Slagsta. Sigur ei a fost aici. într-o noapte întunecată.
— Te rog să mă scuzi, Johan, mă întrerupse Gunnar Nerman, dar eu nu prea înţeleg.
— Nu e chiar aşa de complicat cum pare, am continuat eu. Anders mi-a povestit ce vă spun acum în avion, venind de la Frankfurt. L-am Întîlnit din întîmplare, cînd se întorcea de la Veneţia, unde participase la un colocviu. Mi-a povestit că fusese trezit într-o noaple şi dus undeva, în zona Stockholmului, cu ochii legaţi şi sub ameninţarea unui pistol. Ajuns la destinaţie, a făcut expertiza unui tablou. A celui ce atîrna în salonul de sus. Ca expert în Rubens, şi-a dai seama ce senzaţie va stîrni această descoperire. O operă de Rubens regăsită după aproape 400 de «'mi!
— O, Dumnezeule, rîse Erik înfundat şi-şi turnă singur coniac începe să devină din ce în ce mai palpitant. Scuză un

bătrîn inocent, dar cum vin de se leagă toate astea? Anders sculat în toiul nopţii, legat la ochi şi transportat undeva. Acolo găseşte tabloul. Dar cum a ştiut că a fost dus la Slagsta dacă era legat la ochi? Şi cum poţi să ştii tu că e vorba de acelaşi tablou?
— *That's a good question,* cum se spune în romanele poliţiste americane. Anders nu ştia, dar eu ştiu. Drumul cu maşina pînă aici durează aproape o oră. După ce maşina s-a oprit într-o curte acoperită cu pietriş, a urcat o scară de piatră. Apoi mi-a descris tabloul şi motivul. Cum Judith îl omoară pe Holofern sub îngeiaşii grăsului, baroci. Descrierea corespunde exact cu cea a Margaretei.
— Nu a fost im ocol inutil? Mascarada cu răpirea? Sven avea un ton ironic. Nu era mai simplu să vină să se uite la tablou în condiţii mai normde? Călătorii nocturne, legatul la ochi, pistoalele — pare puţin teatral şi melodramatic.
— N-aş zice! Cel care era în spatele acţiunii nu voia ca Anders să poată identifica nici palaltul, nici proprietarul. Şi de aceea a fost ameninţat cu moartea dacă dezvăluie ceva.
— Vrei să spui că cu nu trebuia să aflu ce Rubens colosal de preţios aveam pentru ca să nu-mi pese prea mult atunci cînd va fi furat? Margareta mă privi cu capul puţin înclinat, concentrată la cuvintele mele.
— Bineînţeles. Ai pus punctul pe i. Şi apoi, cînd s-a întîmplat, ai dat din umeri, nu? Ţi-ai făcut datoria să contactezi societatea de asigurări, dar, sincer vorbind, nu i-ai simţit lipsa. Şi hoţii au putut să-t scoată liniştiţi din Suedia.
— Pînă acum pare logic, spuse Barbro Iamdelius luînd o ţigară din vasul de argint de pe masă. Dar cum poţi să explici că un Rubens nou-descoperit nu a slHTut . îlvă cînd a ieşit pe piaţă?
în acel moment se auzi un zgomot ca de creangă ruptă, urmat de o pocnitură. Trăsnetul căzuse undeva în apropiere.
— Nu-i nici un pericol, avem paratrăsnet, zise Margareta liniştită. Probabil că a fost lovit unul dintre pomii înalţi din parc.
— Cine a spus că a fost scos pe piaţă? întrebai eu.

— Dar atunci cade toată teoria ta bizară, interveni Gunnar Nerman. Ea se bazează pe faptul că pînza a fost furată şi scoasă din Suedia, nu? Presupun că nu s-au făcut toate astea ca să fie donată unui muzeu.
— Cumpărătorul nu are nici un interes să facă publicitate. Dimpotrivă. El e mulţumit, foarte mulţumit, cu achiziţia fantastică pe care o poate adăuga colecţiei sale. Peste cîţiva ani poate să apară undeva. La Geneva, Monaco, Londra sau Los Angeles, fără a se şti vreodată că vine de la Slagsta. Şi dacă Margareta ar declara că a fost furată, nu există nici o dovadă. Tabloul de la Slagsta era doar o palidă copie. în afară de asta tu ai încasat deja asigurarea şi n-ai spus nici un cuvînt despre Rubens.
Stăteau tăcuţi. Barbro a vrut să spună ceva, dar s-a răzgîndit.
— Mi se pare stranie toată această istorie, mormăi Sven Lundman. Dar dacă ar fi adevărată ce are asta de-a face cu moartea lui Anders? S-a gîndit el să denunţe hoţii? Dar cum să ştie cine erau, cînd fusese legat la ochi, nu?
— Mă tem că e mult mai complicat. E vorba şi de cocaină. Şi de bijuterii furate.
— Cocaină? întrebă Elisabeth nedumerită. Vrei să spui că Anders era amestecat în aşa ceva? Eu nu mai pricep nimic.
— De fapt totul a început cu mult timp în urmă, zisei eu învîrtind cupa de coniac între degete. Anders era un om sensibil, dar slab. Un suflet de artist. El a crescut pe o mică proprietate în Närke pe care a trebuit să o părăsească. Nu s-a împăcat însă niciodată cu gîndul ăsta şi scopul vieţii lui, mai mult sau mai puţin, a fost să se întoarcă înapoi. Să locuiască din nou acolo şi să restaureze casa.

— Şi pentru asta făcea contrabandă cu cocaină?
— Dar el nu ştia să înoate, continuai eu fără să răspund la întrebare. Asta m-a făcut să bănuiesc ceva suspect. Anders înotase în larg şi făcuse un colaps, afirmase medicul legist. Alcoolul şi drogurile şi-au spus şi ele cuvîntul. întîi mi-am zis că nu era nimic neobişnuit în dorinţa lui Anders de a se răcori,
210
încins şi fără chef cum era, după o seară cu multă băutură şi < mîncare. Dar pentru asta nu era nevoie să înoate în larg. Putea să se bage în apă, ţinîndu-se cu mâinile de marginea pontonului.
— Şi cine spune că lucrurile nu s-au petrecut aşa? întrebă Gunnar.
— O profesoară de muzică; ea crede că Anders era homosexual.
Se aşternu o tăcere totală. Se auzea cum plouă, iar sunetele înfundate accentuau parcă încremenirea din salonul unde lumânările din fereastră pîlpîiau în curent.
— Cea mai stupidă afirmaţie! Sven se aplecă în faţă şi ridică un deget acuzator către mine. Rubens, răpire în noapte, cocaină. Şi acum Anders ar fi fost şi homosexual.
— *Gay* se zice, se hlizi Erik, dar nimeni nu-l băgă în seamă.
— Martora de care v-am vorbit ieşise seara, tîrziu, cu dinele la plimbare. Ea locuieşte lîngă Backa. Şi pe malul lacului l-a văzut pe Anders dezbrăcat, cu braţele de gîtul unui alt bărbat în lumina slabă, nu a văzut bine cine era, dar scena i s-a părut aşa de jenantă, că s-a întors din drum şi a luat-o spre casă.
îi priveam, dar nimeni nu spunea nimic. Se uitau fix la mine, ca şi cum nu le venea să creadă ceea ce le povestisem.
— Era de fapt asasinul, conchisei eu liniştit. Anders, beat criţă, nu mai ştia de el din cauza alcoolului şi a drogului pe care cineva i-l pusese în pahar. Apoi a fost dezbrăcat şi dus pe ponton. Asasinul a intrat în lac cu el şi i-a ţinut capul sub apă pînă cînd Anders s-a înecat.
— Lucrurile nu s-au putut petrece aşa, pentru că s-ar fi văzut din casă, protestă Sven şi-si îndreptă ochelarii rotunzi.
— Ba da. Am fost acolo serile trecute. Tufişurile şi pomii sînt aşa de deşi că nu se vede nimic.
— Şi motivul? întrebă Elisabeth. Stupefiantele sau arta?
O privii. Era palidă. Oare din cauza luminii slabe care venea de la luminările din sfeşnicele de argint şi de la lămpile de masă din porţelan din Indiile de Vest?
211
— Tu ştii mai multe decît alţii, zisei eu calm. Tu şi Anna Sansovino. Ea-tresări şi neliniştea ei fu remarcată de cei din jur.
— Anna Sansovino? Margareta se uită întrebător întîi la mine, apoi la Hisabeth.
— Da, agentul de opere de artă al lui Hisabeth în Italia. Ea-i găsea clienţi, comanda ceea ce se căuta şi găsea cumpărători pentru obiectele procurate de Hisabeth. Afaceri sofisticate cu opere de artă. Nu cu litografii numerotate de Dalf şi Miro, ci cu marii maeştri ai Renaşterii. Şi cu mulţi bani. Totul se petrecea discret pentru a evita formalităţile şi taxele inutile.
— Anna şi cu mine aveam relaţii de afaceri corecte şi fără ascunzişuri, spuse Hisabeth scurt. Ea găsea clienţi cu capital solid, în Italia şi în alte părţi, interesaţi de obiecte clasice de mare valoare. Iar eu aveam contacte aici în Suedia cu cei care voiau să vîndă, dar să vîndă discret. Nu este vorba de evaziune, ci pur şi simplu de discreţie. Şi-apoi preţurile în străinătate sînt cu totul altele.
— în special cînd e vorba de spălarea banilor, nu?
— Ce vrei să spui?
— Printre clienţii Annei era şi unul dintre cei mai mari mafioţi ai Italiei. H are o colecţia fantastică de maeştri vechi. Dar met un Rubens!
— Cum adică, Hisabeth... Şi Margareta tăcu.
— Hisabeth a crescut la Slagsta. Ea este cunoscătoare de artă şi cu siguranţă că şi-a dat seama că tabloul acela marc merita o soartă mai bună decît să stea atîrnat într-o cameră dosnică. Dar nu putea să facă o expertiză la lumina zilei. în acest caz rezultatul ar fi devenit public şi banii ar fi zburat pe fereastră. Dar ea ştia, bineînţeles, că Anders era unul dintre cei mai mari experţi din lume în Rubens.
— Acum începi să depăşeşti măsura. Sven Lundman, roşu ca focul la faţă, se ridică din sofa, înaintînd spre mine. Vrei să spui că Hisabeth l-a cărat pe Anders aici, legat la ochi, l-a pus să studieze tabloul şi să constate că' e un Rubens şi apoi l-a înecat în lacul Viby?
212
— Nu am afimat asta. Dar trag anumite concluzii. Hisabeth îi povesteşte Annei că ar putea avea un Rubens, un Rubens necunoscut. Clientul devine atunci extrem de interesat, dar nu vrea să-l cumpere fără să ştie sigur. Anna este informată că Anders ar fi cel mat potrivit să-şi dea verdictul şi aranjează acea .expertiză privată", nocturnă. Apoi pînza este tăiată din ramă, furată şi ajunge în Italia
— Insinuări idioate, zise el. Mîinile-i se închideau şi se deschideau aproape spasmodic. Ar fi vrut să mă stranguleze, dar se abţinea printr-un mare efort de voinţă.
— Ştiu, din întîmplare, că Anna Sansovino a comandat o ramă barocă, o copie a celei de sus, într-un magazin

de antichităţi din Veneţia. Aceeaşi factură şi aceleaşi dimensiuni.
Sven Lundman se întoarse către Hisabeth.
— E adevărat?
Se aşează lingă ea şi o luă de nună.
— Eşti amescată în toată afacerea asta? întrebă el încet.
— Nu fi caraghios! De ce aş fi făcut-o? Să fur obiecte de artă de la mătuşa mea?
— Sînt furturi şi furturi, subliniai eu. Margareta a povestit zilele trecute că intenţionează să doneze Slagsta şi toate colecţiile unei fundaţii. Tu s-ar fi putut să te întrebi dacă e într-adevăr echitabil. Te-ai gîndit că ar trebui să rămînă în familie. Că ţi se cuvine şi ţie ceva.
CAPITOLUL XXIX
— De unde ştii, Johan, că ea nu va moşteni nimic? zise Margareta apăsat. Cu toate că nu e treaba ta, pot să-ţi spun că Hisabeth va primi partea ei.
— Şi ea ştie asta?
— Hm, mormăi indecisă Margareta. Mă gîndeam să-i fac o surpriză. *Post festum,* ca să spunem aşa. Şi zîmbi.
213
— *Post mortem,* vrei să spui, rîse Etik. încordarea scăzu pentru moment, dar reveni imediat
— Lăsînd la o parte întrebarea dacă tabloul fusese sau nu pictat de Rubens şi cine era această Anna şi cum o mai chema, mă întreb ce au toate astea de-a face cu moartea sărmanului Anders? Şi ce-i cu cocaina? mă cercetă Margareta cu privirea.
— Cocaina venea în Suedia prin magazinul meu.
— Eşti nebun!!! Erik Gustavson era de-a dreptul şocat Doar na vrei să spui că ai început să faci trafic de droguri?
— Bineînţeles că nu. Dar s-au folosit de mine. Există la Veneţia o firmă, fostă proprietate a lui Leonardo Pici. Acolo se lucrează copii perfecte după mobile antice. Eu am intrat în legătură cu ei prin Anders şi vindeam foarte repede mobilele lor. Uneori chiar în ziuă în care le primeam. Abia mai tîrziu însă am înţeles de ce. în toate comodele şi birourile existau compartimente ascunse în care se afla cocaină. Traficanţii erau convinşi că e o metodă nouă şi fără riscuri.
— De unde ştii toate astea? mă întrebă Elisabeth încordată.
— Mi-a povestit unul dintre colaboratorii lui Pici. Şi, foarte straniu, Pici s-a înecat şi el într-unui din canale, după o cină tîrzie la un restaurant. Descoperind că mobilele lui se foloseau pentru traficul de droguri, a vrut să oprească această afacere murdară şi a ameninţat că se duce la poliţie. După care s-a înecat într-un accident. Exact ca şi Anders. în aceste afaceri înecul pare să fie o specialitate a casei.
— Acum înţeleg, zise Sven cu interes. Anders face trafic cu stupefiante ca să cumpere Backa Iar tipilor. ălora din Veneţia le era teamă că Anders îi va trăda Atunci l-au eliminat pe Anders, dar au făcut-o atît de bine, încît poliţia a crezut că a fost un accident
— N-ai ghicit Anders nu era amestecat în afacerile cu droguri.
— Dar n-ai spus chiar tu că Anders ţi-a făcut legătura cu acelPici?
214
— Ba da, însă alţii se ocupau cu drogurile. Eu cred că drogurile erau folosite pentru plata tabloului.
— Din ce în ce mai rău, se amuză Gunnar Nerman. întîi un Rubens nou-descoperit. Apoi un dublu asasinat şi trafic de stupefiante.
— Nu cred că asasinul se ocupa de droguri, zisei eu liniştit privindu-l. Acestea ajungeau în Suedia prin mobilele din magazinul meu. De la Stockholm le prelua un distribuitor, iar banii se vărsau, discret, într-un cont al vînzătorului. Probabil în mai multe conturi şi la bănci diferite. Pentru că e vorba de mulţi bani.
— De fapt cît costă un tablou de Rubens de formatul acela? întrebă Margareta curioasă.
' — Greu de spus, dar dacă era de calitate şi la dimensiunile ştiute, probabil că 100 de milioane. Poate mai mult Depinde de mulţi factori.
— Tu l-ai omorît, ţipă Elisabeth ridicîndu-se în picioare. Jocul de umbre pîlpîi toare dădea feţei ei o expresie dramatică. Ca un personaj tragic dintr-o dramă antică, îndreptă acuzator degetul către soţul ei.
— Erai gelos şi-l urai! V-aţi certat. Nu ai acceptat niciodată să te părăsesc, nu mi-ai fi dat drumul. Şi, prăbuşindu-se pe sofa, începu să plîngă cu faţa în mîini. Un plîns convulsiv, deznădăjduit
Margareta se duse şi se aşează lîngă ea, o luă în braţe şi o mîngîie pe păr ca pe un copil.
— linişteşte-te, zise ea încet. Linişteşte-te. Şi o legăna în braţele ei. linişteşte-te, nu mai plînge! Noi ceilalţi le priveam tăcuţi. Se mai auzeau tunete, dar ploaia se mai oprise şi nu mai bătea atît de tare în ferestre.
Sven se ridică încet în picioare şi rămase cu capul plecat.
— Da, zise el după un moment. Elisabeth are dreptate. îl uram pe Anders, îl detestam cu talentul şi aroganţa lui. Şi cu felul lui de a fi. Nu mă lăsa niciodată să uit că originea lui era alta decît a mea. Iar Elisabeth nu i-a rezistat Ar fi trebuit să
215
înţeleg asta de Ia început. Nu faptul că s-a combinat tocmai cu Anders, ci că legătura noastră nu putea să dureze

prea mult. Situaţie destul de clasică, zise el ironic. Bărbatul în vîrstă şi tînăra lui soţie. Subiect pentru multe farse de budoar, nu? Se uită în jur dar nici unul dintre noi n-a reacţionat, n-a spus nimic.
Se aşează din nou, sleit parcă de puteri. îşi ţinea faţa în palme şi coatele sprijinite pe genunchi. A tăcut cîteva momente, apoi a ridicat capul şi a rostit cu voce joasă:
— Dar nu l-am omorît pe Anders. Nu l-am omorît eu.
— Poţi să-mi explici un lucru? De ce ai intrat „din întîmplare"în magazinul meu şi mi-ai povestit că Anders s-a sinucis şi că totul se terminase între el şi Elisabeth? Ba mi-ai arătat chiar scrisoarea pe care el, chipurile, ţi-o trimisese.
— Nu poate fi adevărat! ţipă Elisabeth privindu-l încremenită. Spune că nu e adevărat!
Sven se uită la ea deznădăjduit şi oftă resemnat, ca şi cum ar fi purtat o mare povară.
— Mi-am dat seama că Johan nu crede în accidentul lui Anders, spuse el cu voce slabă, făcînd parcă un efort să vorbească. Şi că eu aş putea fi suspectat deoarece... Da, din cauza ta Aşa că am scris scrisoarea aceea. Nu era greu să imit iscălitura lui Anders. H scria ca laba gîştii. Umbra unui zîmbet trecu pe faţa lui. Şi n-aveam intenţia să-ţi las scrisoarea, ci numai să ţi-o dau s-o vezi.
— De aceea ai încercat să-mi dai impresia că a fost sinucidere? Sven dădu din cap.
— în seara aceea Anders mi-a vorbit despre tine, despre legăturile tale cu poliţia şi am înţeles că nu eşti convins că Anders s-a înecat si că eu eram primul dintre cei suspecţi, nu? Ca ucigaş, zise el ironic.
— Nu ştiu daeă-i chiar aşa. Dar ar fi interesant de aflat ce făceai la Veneţia zilele treciuc?
Tresări, ai şi cum aş fi atins un punct sensibil.
— Am fost acolo din partea muzeului, răspunse el scurt. Toamna viitoare vom avea o expoziţie la Veneţia şi eu, fiind

consilier, am responsabilitatea organizării ei. Sînt iniţiatorul acestui proiect şi vreau să-l văd împlinit.
— E adevărat, confirmă Gunnar Nerman. Va fi o expoziţie mare cu titlul „Veneţia în artă". Italienii sînt foarte interesaţi şi Sven a fost acolo de mai multe ori.
— Ai întîlnit-o pe Anna Sansovino?
Sven Lundman nu răspunse. Am repetat întrebarea.
— Da, zise el aşa de încet, că abia se auzi, ca o şoaptă.
— De ce?
— Pentru... Din cauza lui Elisabeth.
— Cum adică? Elisabeth încetase să suspine şi-şi privi mirată bărbatul.
— Ştiam de multele voastre afaceri, începusem să am anumite bănuieli şi voiam să ştiu.
— Ce să ştii?
— Dacă erai implicată în povestea cu tabloul. Anders a abordat subiectul în seara în care a murit. A insinuat ceva despre Anna şi un tablou. Atunci nu am înţeles despre ce e vorba. Dar tu şi Anna făceaţi comerţ de artă şi dacă tot mă aflam la Veneţia, am vrut s-o întreb.
— Şi ce-a spus?
— Nimic, răspunse el obosit. N-a vrut să-mi spună nimic. Zicea că-i e frică. Părea speriată. Apoi a fost omorîtă. împuşcată. Scria în toate ziarele de acolo.
— Interesant, sublinie Elisabeth cu răceală. Tu-l urăşti pe Anders şi eşti la Veneţia cînd este omorîtă Anna. Nu cumva ea ştia cine-l omorîse pe Anders?
— Nu bănuiam că mă deteşti aşa de mult, zise Sven încet şi o privi.
Ea nu-şi coborî privirea şi continuă să se uite la el cu duritate şi răceală. Privirea unei femei care se uită la ucigaşul iubitului ei, mă gîndeam eu. Scena părea luată direct dintr-o dramă spaniolă. Iubire, moarte. Pasiune, crimă. Fructele amare ale vieţii.
Mi-a venit în minte portarul de la casa Annei. El îmi povestise că bărbatul înalt şi subţire care voia să o întîlnească

pe Anna nu a fost primit. Anna nu voia să-I vadă. Sven totuşi a ajuns pînă la ea. Intrase pe uşa de serviciu?
— Vă fac o propunere. Haideţi să mergem în camera aceea de la etaj şi să ne uităm la tablou! Adică în camera unde era tabloul. Rama cel puţin mai este acolo.
— Dar de ce? întrebă Margareta. Sus nu mai e nimic de văzut
— Nu fi aşa de sigură.
Se ridicară şovăitori, privindu-se unii pe alţii ca şi cînd n-ar fi ştiut ce să facă. Dar Margareta b luă înainte, arătîndu-ne , drumul. Am urcat scara de piatră şi am ajuns la etaj. Margareta s-a oprit în faţa unei uşi înalte, a deschis-o şi. am intrat, înăuntru era un aer închis, stătut. Pe peretele din faţă atîrna rama barocă grea, aurită. în colţurile ei luceau capete de îngeraşi cu aripioare. De la coroana de cristal din plafon se cernea o lumină palidă. Gazda aprinse lumânările de ceară din cele două sfeşnice de perete, aflate de o parte şi de alta a ramei goale.
— Aici a fost adus Anders atunci, noaptea, zisei eu mergînd către ramă. Aici i s-a scos legătura de la ochi şi aici era pînza. Spre mirarea lui, a constatat că era un Rubens autentic. Iar restul îl ştiţi. Dar nu totul. Anders avea

nevoie de bani şi primea bani ca să tacă. Aşa fusese înţelegerea. Nu sume fabuloase, dar suficient pentru a putea să cumpere şi să restaureze Backa. Bineînţeles că şi-a dat seama că se amestecase în ceva necurat, dar tentaţia fusese prea mare. Dar alţii aveau o şi mai disperată nevoie de bani decît Anders. Pentru el Backa reprezenta un vis care ar fi putut să nu se materializeze niciodată, fără ca din pricina asta să se răstoane lumea. Dar pentru alţii banii însemnau diferenţa între rai şi iad. între succes şi prăpastie.
Acum ploaia părea că se apropie din nou de vechiul palat, venind peste lac cu fulgere şi tunete, crescînd în intensitate. De unde stăteam noi se auzea cum răpăie pe acoperiş. Podul se afla, probabil, chiar desupra capetelor noastre.
— Barbro mi-a povestit un lucru care m-a pus pe urmele făptaşului. M-a ajutat şi pisica mea, Cleb de Merode.

218

— **Doamne, Doamne! exclamă Erik. Hi şi tu serios, măcar** de data asta! **Nu face din această istorie bizară ceva cu totul** grotesc. Pisica! **Cum dracu e amestecată mîţa ta în toate astea? Nu-ţi ajung Rubens şi Mafia? N-am luat în seamă replica lui şi am continuat**
— Este **vorba de un furt de la Muzeul suedez, descoperit dintr-o pură întîmplare. Unele bijuterii donate dispăreau. Tu ai** descoperit asta, **Barbro, nu?**
Ea confirmă cu o mişcare a capului.
— Da, mi s-a părut întotdeauna că donaţiilor de genul acesta nu li se acorda prea mare importanţă. Doamne bătrîne lăsau prin testament broşe cu diamante şi multe alte bijuterii. Pieselor respective **nu Ii** se dădea cine **ştie** ce **atenţie pentru** că, **de cele** mai multe ori, nu aveau valoare muzeală sau **nu erau interesante ca** obiecte de istorie a culturii. Se depozitau la întîmplare, acolo unde li se găsea un loc. Nu existau nici reguli precise de inventariere sau catalogare. Dar dacă valoarea cultural-istorică nu era mare, în schimb valorau mult în bani. Cercetînd mai îndeaproape aceste donaţii am descoperit îngrozită că o parte din de dispăruseră. Am spus asta la o şedinţă cu şefii de secţie, apoi aceştia au făcut cercetări în secţiile respective. După cîteva luni cele mai multe din obiectele dispărute au revenit într-un pachet trimis lui Sven. Şi doarece problema se rezolvase între noi, Sven a fost de părere că nu merită să mai anunţăm poliţia Ne-ar fi atras o publicitate nedorită. Tu ai susţinut că, dacă s-ar fi aflat, oamenii poate că ar fi renunţat să mai facă donaţii muzeului.
— Aşa e, spuse Sven Lundman. Nu mi s-a părut că e în avantajul nostru să continuăm investigaţiile. Am fost convins că nu vom găsi niciodată hoţul printre sutele de angajaţi.
— A fost poate o hotărîre înţeleaptă, intervenii şi eu, o hotărîrc luată mai ales cu gîndul la fondurile atribuite muzeului. Dar cum s-a întâmplat de fapt? Pîinea de la stat e mică, dar sigură — se spunea înainte. Astăzi e şi mai mică şi nici foarte sigură nu mai e. Cel puţin în ceea ce priveşte pensiile. Ţie ţi-ar veni mai uşor ca Hisabeth să fie pensionară?

219

Sven Lundman se îndreptă spre mine, dar se opri privin-du-mă cu furie în ochi. Muşchii f?lcilor i se mişcau spasmodic. Şi în momentul în care am crezut că mă va lovi, s-a auzit din nou sunetul acela ca de creangă ruptă şi, cu o explozie de lumină albă, trăznetul căzu în imediata vecinătate a casei. O fracţiune de secundă le-am văzut feţele în lumina albă, intensă. Imaginea încremenită a şase feţe. Lumina din plafon se stinse, iar flăcările luminărilor pîlpîiau puternic m curentul de aer iscat din senin.
O uşă s-a deschis încet. O siluetă albă apăru în cadrul uşii, pe fondul întunecat al holului. Era o femeie cu o luminare în mînă. Părul blond, lung, îi cădea pe umeri. Ochii ei mari şi limpezi ne priveau. *Primăvara* lui Botticelli se reîntorsese la Slagsta. Femeia din visul lui Anders. Şi-n lumina fulgerului, ea ne zîmbi.

CAPITOLUL XXX

— Trebuie să recunosc că ai fost deosebit de abil, îmi declară Barbro instalîndu-se comod în sufrageria mea Sufragerie e poate o denumire cam pretenţioasă; camera nu este mare, dar am o masă frumoasă de mahon de la începutul secolului trecut, cu scaune albe în stil *empire.* Deasupra mesei atîrnă un candelabru mic, iar de pe pereţi mă privesc din rame aurite doi strămoşi, doi preoţi bătrîni. Cu indulgenţă blajină urmăresc strănepotul şi micile lui aventuri culinare la masa din sufragerie şi par să fie încîntaţi. Obrajii lor dolofani şi rozalii demonstrează că şi lor, ca şi mie, le plăceau mîncarea si băutura bună. Restul decorului este alcătuit dintr-un covor Keshan cu model în roşu şi albastru, plus o măsuţă de servit, semnată Jacob Sjolin, aşezată de-a lungul unui perete. Cînd am invitaţi, obişnuiesc să pun sub farfuriile de porţelan alb cu albastru şervete de dantelă albe cumpărate la Veneţia. Special pentru

220

Barbro am scos tacîmurile de argint făcute de Peter Erota la Stockhoim, acum 200 de ani, precum şi paharele de cristal şlefuit. Pe un suport de argint se odihnea un Cbâîeau Cheval Blanc din St. Emiliou, cu o strălucire de uo roşu adînc, misterios în lumina a patru sfeşnice în stil gustaviaa.
După paharul de şampanie de bun venit băut în faţa şemineului, am mers în sufragerie, unde ne aştepta cina pregătită de mine. Ca antreu — o salată de an&vtr ca sos de *roqueforî,* urmată de friptură de miel cu usîaroi. Ca desert mă gîndisem să-i ofer crema de ciocolată a Ini iasti Heîeaa, o reţetă primită de la o rudă îndepărtată, reţetă preluată diatr-ua ziar de prin anii '30.
O pregătisem de mai multe ori şi, ca să fiu sincer, îmi plăcea aşa de mult să o servesc, pentru că aveam ocazia să

folosesc frumoasele cupe din India de est. Ce desfătare! Şi nu numai pentru papilek gustative. Să ridici micul capac şi să descoperi delicioasa cremă 1n cupa aîb-albastră...
— Credeam că o să mi se faci rău, continuă Barbro bînd din vinul cu un buchet special. Atunci pe loc n-am înţeles ctt de îngrozitor trebuie că s-au simţit cei ce au cunoscut-o pe Anna.
— Şi eu am fost surprins, mărturisii eu luînd din salată. Qnd am întîlnit-o pe Eva fi am fost ia ca la ceai, mi s-a părut că are un aer cunoscut; parcă o mai văzusem undeva. Dar mi-am zis că mi-o aminteam, probabil, de la şcoală. Apoi mi-am dat seama că Eva semăna cu Anna Sansovino. Cel puţin în parte. Iar pieptănătura şi cămaşa albă, lungă, au desăvîrşit asemănarea, îneît cel care o văzuse pe Anna, la noaptea dnd Anders fusese acolo să facă expertiza, a fost convins că are în faţă stafia Annei.
— Da, s-a văzut pe figura lui. Cînd Eva a ridicat mîna şi a arătat spre el, spunând că e bărbatul pe care a văzuse pe ponton împreună cu Anders, el na mai rezistat şi s-a prăbuşit A fost îngrozitor, se cutremură Barbro.
— Am mizat totul pe o carte. De aceea am şi *regizat* respectiva scenă. Furtuna a contribuit şi ea la reuşită, iar Eva şi-a făcut o intrare perfectă. Exact cînd s-a stins lumina.
221
— Dar atunci nu ştiai încă sigur cine este ucigaşul? mă întrebă Barbro privindu-mă mirată.
— Ba da, ştiam, dar nu puteam să dovedesc nimic. Dacă el n-ar fi avut şocul acela şi n-ar fi recunoscut singur, mi-ar fi fost cu siguranţă greu să prezint probe solide care să fie admise de tribunal. Mai ales că Eva nu-i văzuse faţa.
— Vrei să spui că ea nu-I ştia? Că totul a fost o invenţie?
— Nu. Ea se plimba pe acolo cu clinele şi atunci l-a văzut pe Anders cu un alt bărbat. Eva a crezut că el e homosexual, pentru că cei doi se îmbrăţişau. Păreau că se sărută. Ea s-a întors din drum şi s-a întors acasă fără să vadă faţa bărbatului cu care era Anders. Dar i-a recunoscut silueta şi felul de a-şi {ine capul. Şi asta a fost suficient
— Da, da! Iar el a fost pur şi simplu şocat şi a recunoscut totul.
— într-adevăr, iar eu cu pantomima de după cină pregătisem cumva terenul, încît el intrase deja în panică.
— Dar de ce a trebuit să-l omoare pe Anders?
— Pentru că se temea că va povesti ceea ce ştie. Şi nu a avut curajul să-şi asume responsabilitatea celor făcute. Trebuie însă să recunosc că la început am crezut că este implicată Elisabeth şi că ea se afla, de fapt, în spatele acestor întîmplări.
— Mărturisesc că şi eu am gîndit la fel, zise Barbro. Că mai întîi a profitat de Anders şi mai apoi s-a debarasat de el, cînd nu i-a mai fost de folos.
— Exact, dar am greşit Evident că asasinul a întîlnit-o pe Anna Sansovino prin Elisabeth. Şi el, văzînd tabloul la Slagsta, a înţeles că era altceva decît o veche copie, respingătoare, pusă înadins mai la o parte ca să nu sperie copiii şi fetele în casă. Doar nu degeaba era istoric de artă. N-a vrut s-o amestece pe Elisabeth din motive uşor de înţeles. Aşa că el i-a trezit Annei interesul, sugerîndu-i că este un Rubens. Iar clientul ei mafiot a fost entuziasmat şi, pentru că dorea să fie sigur, l-a folosit pe Anders ca expert.
— Dar nu s-a temut că va fi recunoscut de Anders chiar dacă purta mască? Oricum îi recunoştea vocea.
222
— Desigur, de aceea au recurs la persoane recrutate de Anna din Italia. Şi intenţia a fost să-l implice serios şi pe Anders.
— Cum adică?
— Numai aşa ar fi fost siguri că Anders o să-şi ţină gura cînd tabloul va apărea pe piaţă. Şi cane ar fi crezut în istoria lui cu răpirea nocturnă si toate celelalte? Numai că Anna s-a grăbit puţin.
— Vrei să spui că Anders a văzut-o?
— Bineînţeles. Şi ea semăna izbitor cu *Primăvara* lui E atticelli.
— Dar Anders o întîlnise pe Anna la Elisabeth şi deci ştia cine este, nu? Dar ţie nu ţi-a spus nimic.
— Nu. Şi e de înţeles. Anders a crezut cu siguranţă că Elisabeth e şi ea implicată. Şi el o iubea. De aceea a retractat tot ce-mi povestise în avion, spunîndu-mi că fusese doar un vis provocat de alcool. Cînd şi-a dat seama cum stau lucrurile, el a reacţionat dur, devenind incomod pentru hoţi.
— Deci cînd a realizat că Elisabeth nu era amestecată, nu i-a fost greu să priceapă cine se afla alături de Anna.
— întocmai. Iar ei îl şantajau cu banii primiţi. Anders nu rezistase tentaţiei de a-i folosi pentru răscumpărarea casei. Şi uite aşa era la mîna lor. Ieri seară, cînd asasinul a povestit tot ce s-a petrecut, am înţeles că l-au speriat pe Anders şi cu contrabanda de droguri făcută prin magazinul meu.
— Fusese amestecat şi-n asta?
— Nicidecum. Ţi-l aminteşti pe tipul cu ochi negri? Cel care a încercat cu tot dinadinsul să cumpere scrinul de la mine şi pe care l-ai văzut la muzeu cînd Anders părea aşa de speriat?
Barbro dădu din cap.
— Nu e de mirare că lui Anders i se făcuse frică, pentru că atunci individul i-a spus că Leonardo Pici tranzita stupefiante prin magazinul meu. Şi că Anders va fi denunţat ca fiind capul şi coordonatorul acţiunii. Anders ne cunoştea şi pe mine şi pe Leonardo, căci doar el îi pusese în legătură unul cu altul. Aşa că, dacă Anders ar fi

povestit despre tablou, despre întîmplarea
223
de la Slagsta, poliţiei i s-ar fi servit în mod discret dovezi convingătoare despre acest trafic. Iar faptul că Anders cumpărase Backa cu o sumă mare de bani nu pleda nicicum în favoarea lui.
— Acum pricep de ce intrase el în panică, oftă Barbro. Dar ce căuta tipul ăla la cimitirul din Viby? Tîpul cu ochii negri.
— Poate venise acolo cu aceleaşi intenţii ca şi ucigaşul. Dar n-a mai fost cazul să acţioneze. A făcut-o altcineva aproape perfect
— Acum chiar că nu înţeleg. Cum aproape perfect?
— Ai auzit vreodată vorbindu-se de ‚Jupara biânca", moartea albă?
— ??
— E o expresie mafiotă. Individul suspect dispare pur şi simplu ca un fum, nu există cadavru şi nu se face înmormîntare. Moartea prin înec accidental, din punct de vedere al dovezilor, trebuie să fie la fel de eficientă. Barbro, cu toate că seara era caldă, se cutremură înfrigurată şi mai luă o gură din vinul roşu.
— Am senzaţia că Anders mi-a povestit totul în avion ca un fel de asigurare subconşu'netă. în cazul în care i s-ar fi întîmplat ceva, să existe totuşi o persoană care să ştie despre ce este vorba.
— Şi atunci cine se află în spatele traficului de droguri? Ucigaşul?
— Indirect Pentru că tabloul era plătit cu bani proveniţi din vînzarea drogurilor şi el trebuia să asigure livrările la adresa corectă. Era în interesul lui. Şi s-a folosit de magazinul meu fiindcă ştia că Anders îmi făcuse legătura cu Pici. Dar în mod obişnuit el nu se ocupa cu drogurile. Cu o excepţie: cînd i-a pus lui Anders L.S.D. în băutură, ca să-l ameţească complet şi pentru a induce în eroare medicul legist. Alcoolul în combinaţie cu L.S.D. justifică atît înotul nocturn, cît şi colapsul în apa rece.
— Cum ţi-ai dat seama cine e ucigaşul?
— Graţie ţie şi lui Cleo.
224
Am zâmbit văzînd uimirea ei.
— Tu mi-ai povestit despre bijuteriile furate. Şi am aplicat metoda excluderii. Anders nu putea fi. îl cunoşteam mult prea bine şi ştiam că nu ar fi fost în stare să fure.
— Şi ceilalţi doi?
— La început n-am fost chiar sigur, dar am presupus că Sven nu doreşte să-şi încheie cariera la închisoare. Şi atunci am mizat totul pe o carte.
— Cum aşa?
— Gunnar vorbea mai mult decît trebuie. Povestea despre .problemele" lui Anders şi afirma că a surprins scena de despărţire dintre Hisabeth şi Anders. Era mult prea dornic să dea explicaţii. Prea zelos. Şi cînd i-am văzut faţa la apariţia Evd, îmbrăcată ca *Primăvara* lui Botticelli, am înţeles că nimerisem la ţintă. H vizitase Slagsta împreună cu Sven şi studenţii lui şi văzuse tabloul. Iar *Porsche-xxl* său bătea la ochi. Din salariu e imposibil să cumperi o asemenea maşină. Bijuteriile bătrînelor doamne, neglijate de administraţia muzeului, l-au ajutat să trăiască pe picior mare. Dar cînd ai descoperit dispariţia lor, Gunnar a avut nevoie de bani, mulţi bani, pentru a încerca să le recupereze. Altfel ar fi zis adio serviciului şi promovării. Soluţia de moment a fost cea a unor împrumuturi cu dobînzi enorme care îl secătuiau. Era disperat şi, cînd la o serată la Hisabeth a întîinit-o pe Anna, i-a povestit despre descoperirea lui. Ce-a urmat, ştii.
— Dar şi Anita a fost omorîtă. Tot Gunnar a făcut-o?
— Nu, nu direct
— Nu înţeleg.
— Nu cred că a omorit-o el. Chiar dacă devenise incomodă prin ceea ce ştia, era prea riscant s-o omoare.
— Totuşi Anna a fost omorîtă, nu?
— Exact. Gunnar a avut grijă să-l informeze pe clientul Armei despre celelalte afaceri ale ei. Şi asta a fost suficient. Anna nu era numai frumoasă, ci şi versată. Puţin prea versată. Eu bănuiesc că ea făcea trafic de stupefiante şi pe cont propriu,
225
:ntru a putea scoate un profit maxim. Multe poţi face ipotriva Mafiei, dar regula de aur este să nu o concurezi ciodată. Şi mei să nu i te opui. Gîndeştc-te la sărmanul sonardo.
— Vrei să-ţi spun un secret, Johan?
— Da, zisei eu şi o privii. Ochii albaştri reflectau pîlpîitul minărilor în sfeşnice, părul blond strălucitor îi cădea pe umeri, ecolteul rochiei. Degetele lungi şi subţiri care ţineau paharul, ura cînd zîmbea. în cameră se auzea încet muzică de Vivaldi, unpozitor veneţian. Prin fereastra pe jumătate deschisă itrundea mireasma serii de august.
— Nu m-am gîndit niciodată să fac concurenţă Mafiei, rîse L Pe cuvînt de onoare. Dar ai uitat să-mi povesteşti ceva.
— Ce anume?
— Despre pisica ta, Qeb. Cum te-a ajutat?

Un mieunat discret se auzi din camera alăturată şi Cleo îşi cu apariţia. îşi auzise numele şi la ora aceea era suficient ca -şi facă simţită prezenţa. Spre seară instinctele ei de pradă se ezesc şi e gata să înfrunte orice primejdii şi chemări. în special ică e vorba despre mîncare.
— Prăjitură cu cuişoare, rostii eu şi mieunatul se înteţi. Era 1 cuvînt pe care îl recunoştea, numele marii ei pasiuni în aţă.
Barbro clătină din cap.
— Mă dau bătută. Nu pricep.
— Elementar, dragul meu Watson, zisei eu zîmbind şi o pe Cleo pe genunchi. Peste marginea mesei o privi cu tspiciune pe străina blondă.
— Dacă Cleo ar fi fost un om, ar fi putut comite orice ;lict pentru prăjitura cu cuişoare. Din fericire, ea este pisică şi
lumea ei nu există noţiunea de crimă şi nici cea de vinovăţie, aci ce doreşti, iei ce ai nevoie şi cu asta basta. Dar Cleo e teligenli A învăţat că răbdarea mea are o limită. Şi limita e la irtul de prăjituri. Cînd am intrat în birou după ce fusesem la ne şi-mi povestiseşi despre furtul bijuteriilor, ea ridicase

î

capacul cutiei cu prăjituri. Cînd m-a văzut însă, a dat drumul prăzii din gheare şi a luat un aer cu totul nevinovat
— Vrei să spui că Gunnar era cu mîna în cutia de prăjituri cînd am descoperit lipsurile şi că a trebuit să pună la loc ceea ce luase?
— întocmai.
— Scuză-mă, dar pare puţin prea construită toată teoria. Zîmbi şi se uită la Cleo.
— Da, ai dreptate. Dar a declanşat un adevărat proces în creierul meu. Cauze mici, efecte mari.
— E poate timpul să plec, îmi zîmbi ea de data asta cu toată faţa. Aici nu se ştie ce mi se poate întîmpla. Singură cu un negustor de antichităţi puţin cam scrîntit, cu prăjitură în loc de creier. Cum se va sfirşi?
— Nu te nelinişti. Eu ştiu exact cum se va sfîrşi.
— Noroc, zise ea şi mă privi peste marginea paharului. Dar acum nu zîmbea, ci era serioasă. Foarte serioasă.
Crema de şocolată de la tanti Helena.
Pentru 6 persoane
1 ceaşcă de cafea cu smîntînă (1,5 dl)
1/2 ceaşcă de cafea cu zahăr tos
1/2 ceaşcă cafea cu sirop
1 hg unt
4 linguri cacao
Se fierbe smîntînă împreună cu siropul, zahărul şi untul într-o oală cu fund dublu, pînă se obţine o pastă consistentă. Se amestecă cacao cu apă la aceeaşi consistenţă. Se toarnă apoi în amestecul fiert, amesteeîndu-se bine pînă se omogenizează.
Se aşază apoi în ceştile de cremă. Se ornează cu puţină frişca bătută. Se lasă la frigider cîteva ore.
Poate fi servită şi cu o zi înainte şi ţinută la frigider.